

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

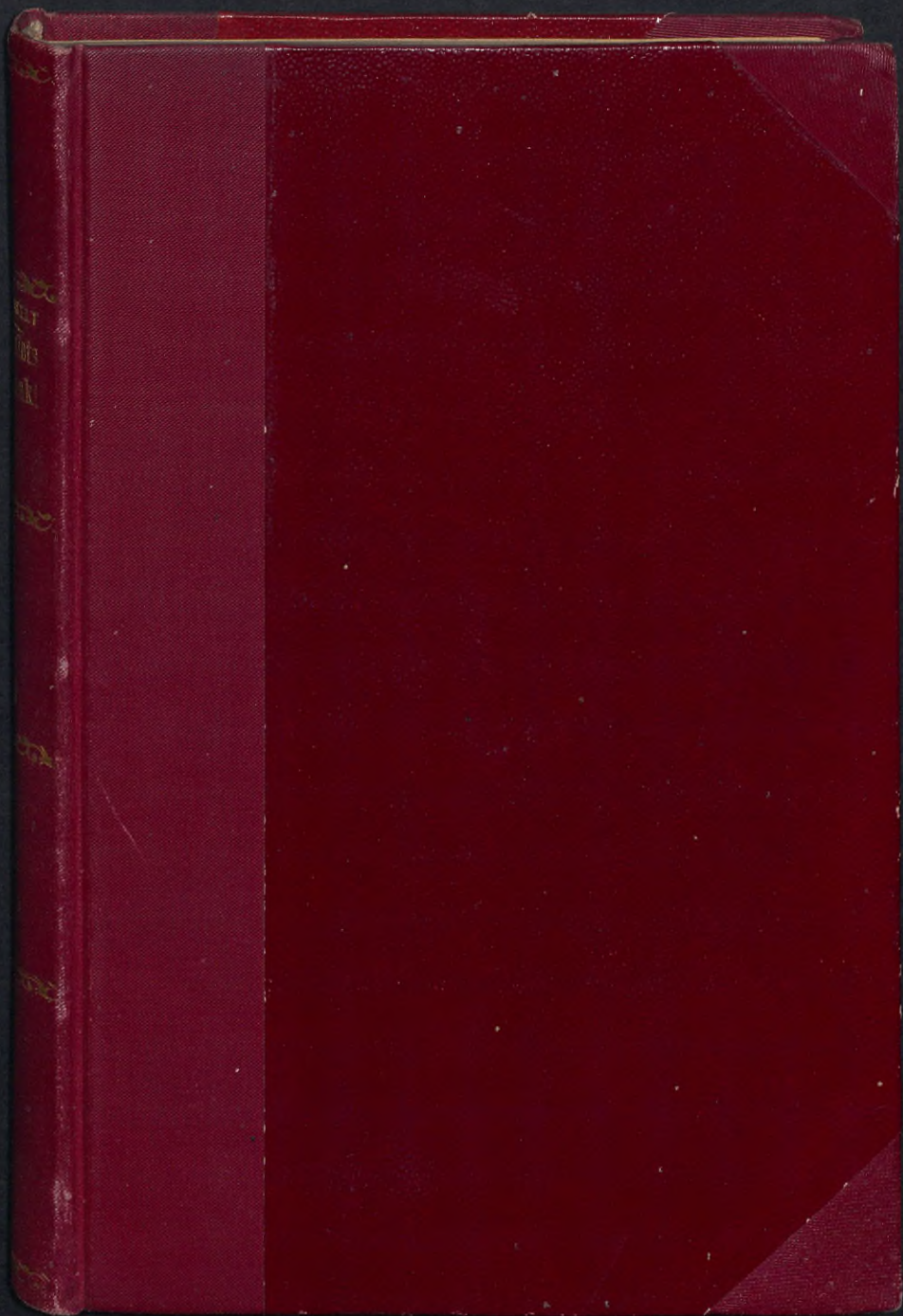
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

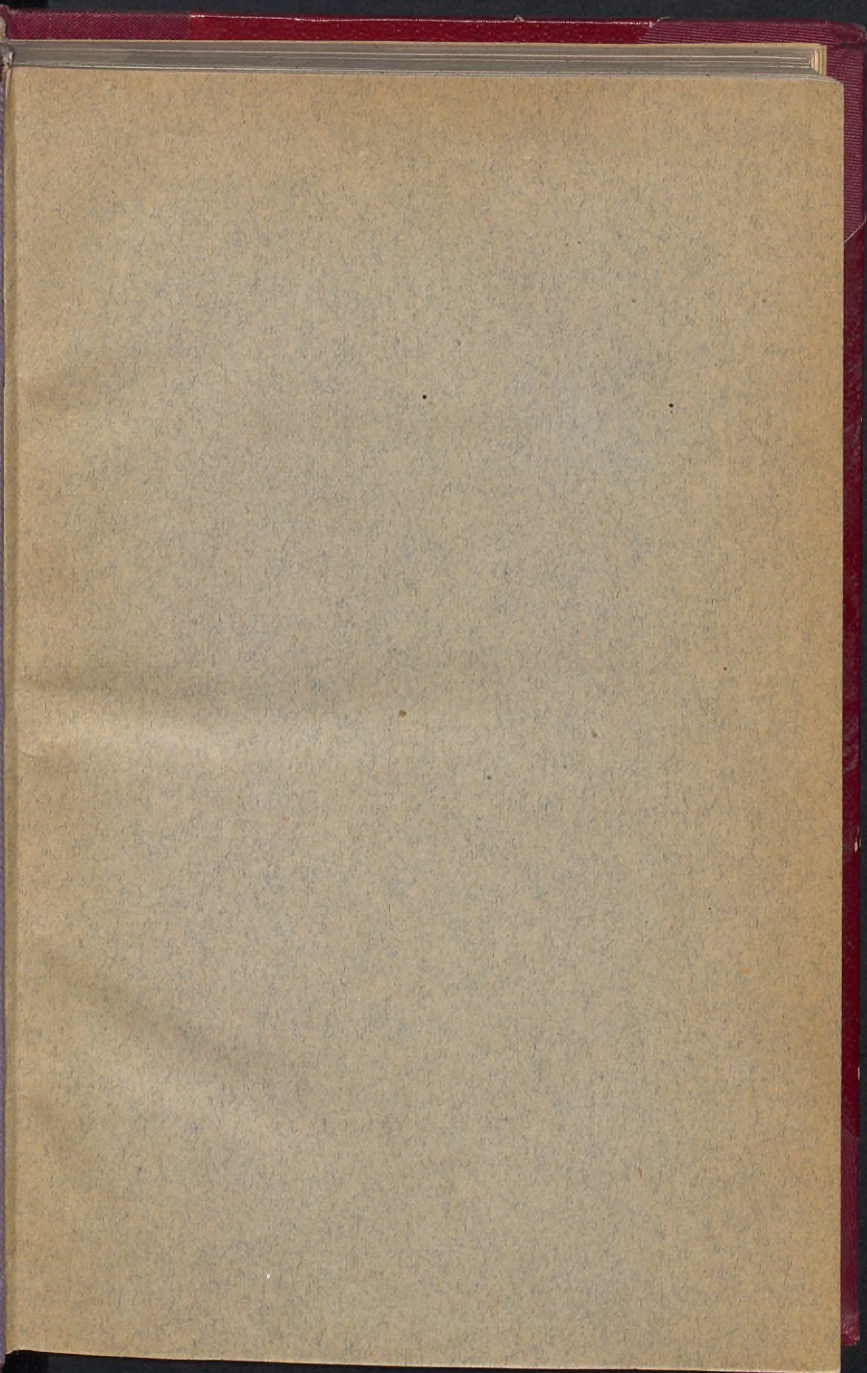

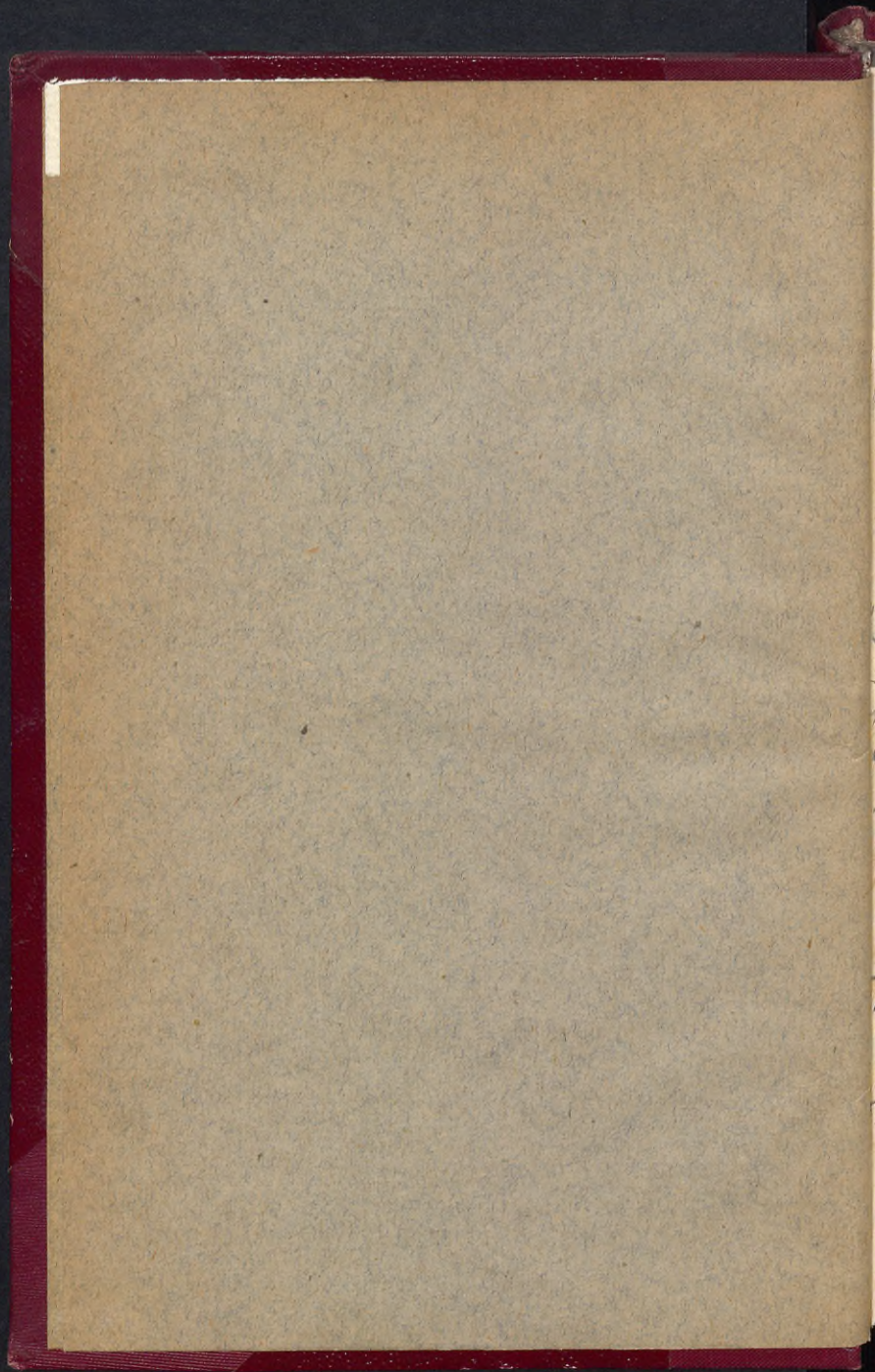
Litt.
Sv.

E. OLSONS
BOKBINDERI
BORÅS

FÖRTALETS VANMAKT.

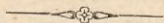
INTERIÖR

AF

ELSA.

[*Öttinga Schenfeldt*]

SVENSKT ORIGINAL.

VISBY,
GOTLANDS ALLEHANDAS TRYCKERI,
1886.

FORSTÄLLETTS VÄRMEKÄLLA

INTERIOR

1892

STENSTEN, BOKFÖR-
LAGET

STENSTEN, BOKFÖR-
LAGET

Tant Malin.

Det har alltid varit min öfvertygelse, att »tant Malin» voro de första ord jag hörde här i lifvet. Hvad som är säkert är åtminstone det, att de genljödo genom hela min barndom och att intet enda minne derifrån finnes, som ej på något sätt är förknippadt med dem. Var jag yr och odygdig, så hette det: »Men Gud bevars, hvad skulle tant Malin säga härom?» och då jag var motsatsen, sade min mor med en triumferande blick åt min far: »Detta skulle tant Malin se!» Alltså var denna det personifierade straffet eller belöningen, oraklet m. m. m. m. som jag längre fram fick erfara.

Om man i stället för henne åberopat *Vår Herre*, skulle jag utan allt tvifvel blifvit ett helgon eller minst gått i kloster, men det inträffade jämförelsevis sällan. Stundom kom det bref från tant Malin och min mor förevisade mig dem alltid, redan då jag ännu icke kände till hvad en abc-bok är. Dessa bref lästes af mina föräldrar under vördnadsfullt allvar, jag nästan tror, att de lärde dem utantill, och jag misstänker, att innehållet hade ett visst inflytande på deras uppfostringsmetod; ty dagen efter ankomsten fa ett sådant bref, såg jag ett litet, fint,

men hotfullt, björkris ställas i kakelugnsvrån och min mor, under det hon suckade, kasta en blick bort till mig.

— Tant Malin bor väl också i himlen? — frågade jag en gång, då man sagt mig, att Gud bor der. Jag kunde nämligen ej tänka mig annat än att dessa båda väsenden, ehuru af något obegripligt, högre och fullkomligare slägte, voro förenade i likhet med mina föräldrar.

Vid denna fråga sågo far och mor på hvarandra på ett sätt, som jag först långt efteråt kunde förklara, och den senare svarade mig, att tant Malin bodde på ett ställe, som heter Malinshus, hvilket namn jag arbetade på i tre hela dagar för att kunna uttala det. Detta blef min första lexä. En annan gång, då bref kommit från tant Malin, frågade jag om *Gud* aldrig skref bref till mor och far. Den sistnämde blef då förlägen, men mor svarade, att Gud skrifvit hela böcker, dem jag skulle få läsa, då jag blifvit stor.

Då jag var närmare nio år, började jag begripa att tant Malin ändå icke var annat ää en vanlig människa, samt fick höra talas om, att vi någon gång i tiden skulle komma att resa till henne; detta var dock ett framtidsperspektiv och då det framkastades, var det med en ton och en min, som gälde det någonting utomordentligt; en resa i luftbalong till månen var det allra minsta jag kunde föreställa mig, innan jag hunnit litet närmare begrunda saken, och dertill fordrades nio fyllda år.

Ju äldre jag blef, desto tydligare insåg jag, att allt som rörde mig berodde på tant Malin och snart började detta förhållande reta mig. Hvarför skulle mina föräldrar göra mig till slaf af någon, som stod

utom vår krets? Denna fråga var svår nog att smälta och ännu svårare att besvara, tyckte jag.

Emellertid genomgick jag en kurs i stadens slöjdskola, lärde bokhålleri etc., fick utmärkt goda betyg, men hann knappast sjelf läsa igenom dem, innan jag hörde min far, som stod och läste öfver min axel, säga: »Du måste skriva *af* alltsammans och skicka kopiorna till tant Malin», och aldrig under hela min ungdomstid glömde jag hur jublande glad min far var, då han slog in dem och skref utanskrift till vår goda eller onda, jag visste knappast hvilket jag för min del trodde, *genius*, men säkert är, att jag i mitt barnsliga sinne knotade, då mor efter att hafva läst betygen tog mig i famn och utropade.

— Ack hvad tant Malin skall gilla detta!

Fick man då ingenting hafva i fred för denna främmande inblandning?

Snart inträffade likväl något, som hastigt ändrade mitt omdöme. Några dagar senare anlände ett stort paket, adresserat till mig, och som jag aldrig förr emottagit något hvarken stort eller litet från posten, tycktes detta mig såsom någonting oerhördt. Hvad kunde det innehålla och från hvem kom det? Min far granskade utanskriften.

— Å, sade han belåtet, det är ju från tant Malin, ingen mer än hon kan försegla så *väl*, med så litet lack. Skynda dig Maja och bryt sigillet! Nu skall man få se . . . .!

Jag skyndade mig visst och snart upprullades ett hemväfdt klädningstyg i bjärta färger och deruti ytterligare ett mindre paket också försegladt och försett med dubbla pappersomslag, samt innehållande en gammal svampdosa af grånadt silfver och ett par manschettknappar af guld. De senare voro någor-

lunda brukbara och gladdde mig mest. Dosan hade framkallat en hastig tanke, som hade tycke af otacksamhet och vandalism och som aldrig vågade sig fram i ord, nämligen att förvandla den (dosan) till en brosch, men nu hörde jag far utropa:

— Den tant Malin! ja, den tant Malin! Ja, hon är makalös mot dig, Maja, hvarvid jag ansträngde minnet för att finna något föregående bevis härpå utan att finna något mera än — björkriset, hvilket jag antog som en viuk från henne.

— Detta bådär godt, bifogade mor, till fars utrop, se hvilket tjockt, bastant tyg.

Deri hade han äfven fullkomligt rätt. Om jag varit barn och haft aldrig så kläna ben, skulle det gått för sig att »stå dull» med en kjol af detta tyg till stöd. Jag var dock ganska belåten med presenterna, man hade aldrig haft tillfälle att skämma bort mig med öfverflöd på sådana, men då mina pensionskamrater började skratta åt den styfva klädning jag fått, som genom sin obändighet gjorde min figur kantigare än den förut var, och när de derjämte kallade den ett prof på »Per målares nattstuga»; då hängde jag den innerst i garderoben och beslöt i tysthet att ej ytterligare taga den på. Den hjertklappning, med hvilken jag afvaktade mors väntade befallning att åter taga fram och begagna klädningen, fick ett lyckligt och oväntadt slut, då hon belåtet yttrade:

— Jo du är slug, du! som vill gömma på klädningen, så att den är oskadd, när vi resa till tant Malin, det skall hon tycka om, Maja lilla!

Häraf hörde jag, att tiden för den i årtal omtalade resan nalkades, och så började jag fundera öfver, om jag kunde glädja mig åt utflykten samt

hvad slags nöje jag skulle försöka vädra upp ur tantens svampdosa, hvilken pjes, jag ansåg vara det mest besjälade tecken från henne, af hvad jag emottagit, och som säkert innehöll mera än hvad den torra svampen antydde. I parentes sagdt hade jag ofta sysselsatt mig med att tolka betydelsen af denna present, en dunkel aning sade tydligt nog, att gåfvan haft större värde för gifvarinnan än den någonsin fick för mig och detta harmade mig, jag ville gerna tagit någonting angenämt ur denna dosa, men kunde icke hvarken med själ eller sinnen finna annat än svampen, den jag haft god lust använda för att tända en brasa med.

Då jag delgaf min mor detta nedslående resultat af mina forskningar, blef hon så förfärad, att hon bleknade, och försäkrade, att i så fall blefvo vi *alla »olyckliga»* och rådde hon mig att i stället fukta svampen med litet vatten, då säkert en god lukt skulle uppkomma, och detta var dosans hela ändamål. Jag lydde henne och började hoppas, att till motsats af Pandoras ask allas vår sällhet låg förborgad i denna märkliga dosa, men det enda jag kunde upptäcka, var en kvalmig doft af lavendel och violrot — hvilken misräkning!

Då jag litet längre fram blifvit konfirmerad och fyllt femton år, dröjde det ej länge, innan jag fick höra min far säga till min mor:

— Nästa vecka har jag någon ledighet och då resa vi ju till tant Malin?

Derefter blef det ett bestyr med min garderob, tvätt, strykning, reparationer och inpackning. Jag tyckte, att min mor lade ner alltför mycket för några dagars bortovaro, hvad skulle t. ex. min psalmbok med och *svampdosa*? Var det ej, som skulle jag till

Amerika? Men på denna framkastade fråga fick jag intet svar. Mor tycktes ej vilja höra den, men min far som förmodligen tyckte, att ett svar var på sin plats, sade:

— Det skadar ju ej att hafva allt med, tag äfven något något skrifmaterial. Jag tror knappast vi få öfvervigt. (Han menade på jernvägen).

Mitt bästa slöjdarbete, en sykorg, med flere afdelningar och som kostat far rätt mycket penningar, för det den skulle få ett vackert utseende, medtogs till tant, och så foro vi. Jag var yr och glad, åt denna min första resa. Landet förtjuste mig, ty vägen gick genom vackra näjder och dessutom vann den hastiga farten hela min sympati; jag önskade ej högre än att få tillbringa hela mitt lif i en jernvägsvagn; det var ju nästan som hade jag haft vingar — något som jag önskat mig, allt sedan jag första gången såg en gråsparf flyga öfver gatan från vår fönsterpost till taket midt emot. Alltför snart tog denna resa slut. På en dålig bondvagn, förspänd med stelbenta hästkrakar, fans intet rum för illusioner.

En hel dryg mil rullade vi framåt, innan målet nåddes. Att börja med sågo vi en rödmålad bondby omgifven af rönn- och oxelträd och bestående af oregelbundna bygnader mellan hvilka fula grisar beta af det kortväxta gräset, och snuskiga barn sutto på förstugutrösklarne i solskenet, gapande på oss, som om vi varit stekta kramsfåglar. Bakom stugorna sparkade flockar af höns i högar af sopor och skator sutto skrattande i ett träd, färdiga att slå ner på en kattunge, som lekte med en gräshoppa. Dessa voro de enda föremål, som något litet intresserade mig.

— Se deråt! nej, inte dit! *Der* ligger Malins-

hus, utropade min far och visade med piskskaffet mot ett rödt hus af medelstorleken på platsen, det hade tegeltak, låga fönster och mycket grönsaker planterade på den fyrkant, i hvars midt det låg. En stel ordning rådde der omkring, buskar i raka rader, några fruktträd i ett hörn, en syrenberså i midten, bakom huset några fläderträd motsvarande fruktträden; fyra törnrosbuskar, klipta efter linial, pingstliljor och lavendel utgjorde anläggningens hela blomsterparti.

Nu syntes en person på den låga stentrappan, det var tant. Lång, rak och mager stod hon der ett ögonblick alldeles orörlig och tycktes ej se flere än mig. Hennes ansigte behagade mig föga, ehuru det egentligen icke kunde kallas fult, dragen voro rätt bra, men uttrycket var obehagligt. Jag väntade mig få se en mycket gammal, vördig matrona, med grå lockar kring ett fåradt anlete, och skulle tyckt mera om det än tantens linfärgade, från pannan och tinningar, hårdt bortkammade och tunna hår. Präktiga löständer och frisk färg på kinderna, gaf det hela en anstrykning af obestämd ålder, som gjorde mig liksom främmande för det förtroliga benämmandet: tant.

— Goddag! Välkomna, mitt herrskap! sade hon, mera sträfft än hjertligt. Nu ären I hungriga och trötta, middagen är till reds, stig på, stig på! Hon förde dervid mig i ryggen med sin breda hand, så jag var nära att *falla* om mammas sparsamma släp. Knappast hunno vi skaka det svåraste dammen af garneringarne på våra klädningar, förrän vi måste sitta vid middagsbordet; »maten fick ej kallna och blifva torr». Vid de åren har man vanligen frisk aptit och de bastanta, stufvade rätterna med skinka, köttsoppan med sina frikadeller smakade mig

förträffligt. Efterrätten bestod af stadig äggpannkaka och väl mycket syrliga lingon. Resan och mina femton år segrade äfven öfver den, jag åt som om det varit glace och maränger och tant Malin observerade *derpå* med ett godmodigt leende och yttrade belåtet:

— Det synes att flickan är frisk och det fögnar mig. Vår tids pjunkiga bleksotsplantor kan jag slätt inte fördraga.

Efter middagen serverades kaffet ur en stor, antik silfverkanna, hvilken af mina föräldrar betraktades med lika, om ej mera vördnadsfulla blickar, än dess högt uppskattade ägarinna. Derefter dröjde det icke länge förrän man gaf mig en begriplig vink att försvinna och lemna de äldre i ro, något som just öfverensstämde med min innersta önskan, och att man ansåg mig genast blifva utom hörhåll, förmärkte jag äfven, då jag i förstugan påtog min hatt etc. och fick höra tant säga: »Flickan är mycket bra efter hvad jag hittills kunnat finna, endast väl mycket. . . » mera uppfångade jag ej, ty jag var strängt efterhållen att aldrig lyssna och vågade ej stanna vid dörren; dessutom intresserade det mig föga, utan jag längtade komma ut och få se »landet», som stadsflickorna så förnämt rynkade näsan åt och som jag sjelf ansåg för någonting dunkelt, äfventyrligt och främmande. Lifligt nyfiken, skyndade jag ut på upptäcktsresa, fullt besluten att icke återvända, så länge dagsljuset lyste mig.

Min första studie blef bland byns fyrfotade invånare. De kommo mig helt familjärt till mötes, kikade med sina små gnistrande ögon och höjda trynen på den nya bekantskapen. Skulle jag blifva rädd? Nej, det vore ju dumt och så länge endast det uppväxande släktet omringade mig, stod jag tyst

och stilla, men snart kom ett större exemplar med ett hemskt ljud ur sitt gap. Vilde hon äta upp mig? Ja, säkert! Jag blef rädd och började skrika, hvarvid alla grisarne instände och gingo mig med vidöppna gap in på lifvet. Hu, jag blef nära sanslös och skrek ännu värre, då en piga kom ut och bad mig för all del tiga, för annars trodde »suggan» att jag tagit någon af hennes smågrisar, hvarpå min räddande engel började slå i högen med en stake. Hur jag kom derifrån på en bäuk i tant Malins lilla löfsal, vet jag ej. Emellertid återfann jag mig der, darrande och eländig. Detta tillstånd gick dock snart öfver, jag började skratta åt mitt första, landtliga äfventyr och hvad deraf kunnat blifva . . . hvilket öde att hafva bitits ihjäl utaf byns fyrfotingar! Derpå repade jag mig och beslöt vandra åt ett annat väderstreck, fast besluten att lyda pigans råd att ej skrika, hvilka situationer landet än framkallade. Ute i en idyllisk björklund sattes likväl mitt mod på ett nytt prof: Der gingo kor och kalfvar på bete. Till en början endast sågo äfven dessa på mig samt undrande på hvarandra, men sedan började de närma sig, kalfvarne blefvo i synnerhet närgångna och fast jag genom att sammanbita tänderna kunde tiga, var det mig omöjligt våga annat än slå emot dem med parasollen, hvilken demonstration fick en så lifvande verkan, att all ungboskapen med i luften höjda svansar och de befängdaste språng aflägsnades; hvarvid jag ej kunde uraktlåta att skratta så ljudeligt, att korna glömde tugga och med dumma blickar betraktade mig; en af dem t. o. m. skakade på sitt behornade hufvud, alldeles som en del menniskor, då de höra eller se någonting misstänkt eller som de ogilla. Aldrig förr hade jag försökt fatta ett redigt

begrepp om djuren, snarare då om »Elfvor» och »Najader» m. fl. d. fantasiväsenden, och huru besynnerligt föreföll mig ej nu desse stumma varelsers teckenspråk, om jag så får säga. Dessa kalfvar t. ex. kommo först till mig helt förtroligt, kanske vanda vid att blifva smekta, och då de funno mig frånstötande och rädd, gjorde de med sina lustiga språng narr af mig. Då jag tänkte detta, kom jag åter i skratt och knappast hade det förklingat, innan ett lika muntert som mitt eget hördes någonstädes i min närhet. Kunde det vara nymfen Echo, som delade den allmänna munterheten, här ute i skogen; att hon hörde till derborta i den dunkla grönskan, var ej svårt att tro; de höga tallarne på den mossbevuxna marken med en och annan skönt grönskande gran i bland dem vore just en boning för henne, ja, se! de täta och vajande grenarne, som hänga ner på trädens rötter börja dela sig. — Jag stod der häpen, undrande hvad nu skulle komma — är det skogsguden, mån tro? Nej, hvad jag minst af allt väntat: en människa! som närmar sig, skrattar ännu en gång och afflyfter en halmhatt, från ett ljuslockigt hufvud. Jag tror att jag neg och dermed var förtrollningen bruten. Uppenbarelsen var ingenting annat än en lång, smärt gosse, vid pass fjorton år. Han log gladt och frågade, om jag ville gå med honom till sjön att »meta sil,» hvarpå jag svarade, att han fick vara god tala svenska, i stället för latin, som jag icke läst. Åter ett klingande skratt å hans sida och en rodnad till öronen å min.

— Kom då, sade han vänligt, fattade min ena hand och drog mig med sig, jag vill gerna lära dig, både svenska och latin, så mycket som behöfves, men vi börja med en lektion i att flska, hvilket är

det samma som »meta» förstår du, och »sil» är ett slags mycket små fiskar, men hvad heter du? Jaså, hvilket mjukt namn! Jag heter också någonting på J, nämligen Josef. Tycker du om det? Bokstafven s vållar, att det ej är så lent ljud i mitt namn som i ditt.

Snart voro vi framme vid en liten sjö, som låg midti skogen, och endast på den plats, hvarifrån vi kommo dit, fans en med små löfträd beväxt, smal strandremsa. Här lade gossen ifrån sig metspön m. m., vek upp sina kläder till knäna, klädde af fötterna och vadade ut till en liten, liten holme, der det fans endast ett stort alträäd och ett par stora släta stenhällar, på hvilka sjöfåglar sutto och hvilade. — Törs du komma hit, så skall du få ett metspö af mina att försöka med, och då fingo vi se, hvem som har bäst tur, yttrade han. — Han såg skälmskt på mig med ett par stora klarblå ögon af presist samma färgnyans som af himlen speglades i det klara vattnet, och han förekom mig *vacker*, der han satt på stenen, beskuggad af alen. Jag önskade, att jag hade varit der, bredvid honom, men några minuter behöfdes likväl att betänka sig. . . . Tänk om han vore Necken och narrade mig ner i djupet! Tanken flög till mor och far och för principens skull äfven till tant Malin, och det hviskade, tyckte jag, från porsbusken bredvid mig: — Hvad skulle *hon* säga härom!

Dock, det här var något så nytt, så lockande, och då jag såg ner i vattnet, syntes gossens hvita fötter i det. Hur afundsvärdt att få som ett barn plaska, stampa och stänka i kring sig — och jag var ju så het af gåendet den långa vägen. . . Inte alldeles fri från förlägenhet, gick jag bakom busken,

aftog strumpor och skor, fästade upp klädningen och dermed voro alla skrupler vikna ifrån mig; jag sprang ut i vattnet på den mjuka, hvita sanden och tyckte mig aldrig förr hafva varit så fri och lycklig; så barnsligt glad, som då.

— Ack, utropade jag, landet är förtjusande!

— Men, upplyste nu Josef, vi måste sitta stilla och intet spjärna och väsnas så der, för då skrämma vi fiskarne bort. Hvad du har små, fina fötter, tillade han och visade mig plats bredvid sig att sitta på.

Jag skulle föredragit att springa omkring i vattnet, men insåg att det varit ohöfligt, fick så ett metspö med ref och krok och på den en sprattlande fluga, och så lärde Josef mig, huru den borde kastas ut i vattnet. Efter en stund, under fullkomlig tystnad, som endast stördes af en och annan fågels vingslag, drog han upp en liten silfverlik fisk, visade mig den och sade:

— Se här du, är den ej vacker? och detta kallas på ren svenska att »meta sil». Jag får tre öre för hvarje sådan, som jag hemför lefvande till min far, se'n sätter han dem på större krokor och tager större fiskar ur sjön.

Men min känsla för djuren var i dag blifven väckt, och jag kunde ej glädjas åt fångsten; likväl drog jag sjelf upp flere fiskar, allt under det jag begrundade, huru de små stackrarne plågades. Slutligen blefvo dessa tankar för tunga, jag kunde ej längre bära dem, och då vi dragit upp rätt många, ville mina tårar bryta fram. Alla dessa fiskar voro sårade af kroken, de sprattlade och vändades. Solen var nu i nedgående och fisket slutadt.

— Josef sade jag, det är visst ej rätt att så plåga djur, de dansade nyss så glada i vattnet och nu

blöda de, tänk blott på om någon misshandlade oss på detta sätt.

Han såg på mig och log litet spotskt, men jag brydde mig ej derom, utan fortfor:

— Det är synd att plåga någon lefvande varelse, jag känner det bestämdt, jag vill aldrig göra det mer! Och nu började jag gråta. Då såg han på mig, han rodnade, blef allvarsam och slutligen sade han med något osäker stämma, som var alldeles olik den han förut låtit höra:

— Antingen är *du* mycket *barnslig* eller andra menniskor mycket *grymma*. Skola vi låta fiskarne komma ut igen? De blifva nog snart läkta, jag tror de ej äro så illa farna, just.

— Ack, ja! Låt oss det!

— Men då får jag inga penningar för dem.

— Hade jag mina här, skulle jag vilja betala för dem.

— Nej! af dig vill jag inga pengar hafva

— — — får jag en kyss för dem?

Jag rodnade förskräckligt, men lät honom kyssa mig och så fingo fiskarne sin frihet åter.

— Hittar du hem, Maja? Kors, jag har ju inte frågat hvar du bor!

— Jag bor f. n. på Malinshus, hvaråt skall jag gå?

— Det är bäst jag följer dig, tills du ser stället, vägarne äro svåra åt det hållet. — Vi gingo tysta en stund, Josef förut, jag efter.

— Vet du hvad jag först trodde om dig, sade jag för att bryta tystnaden.

— Trodde om mig, nej! Jag är väl ej lik en röfvar?

— Nej, men att du möjligen var *Necken*. Åter

ljödo våra barnsliga skratt kring nejden. Jag har aldrig hört någon skratta så friskt och klingande som Josef, man skulle lätt kunnat tro, att det var en flickas skratt.

— Om så varit, Majal sade han efter det vår munterhet lagt sig, skulle du aldrig mera hafva gått här på det torra.

— Hu, jag blir rädd!

— För mig! Å, så lustigt. Se der ligger Malinshus, här strax bredvid oss. Farväll! — Och han sprang, yr och tokig ifrån mig, utan att ens röra vid hatten till afsked. Försagd stod jag der och såg efter honom. Det tycktes som att jag denna afton gjort bekantskap med och äfven sagt farväl till någonting mycket fröjdefullt.

Då jag kom in, blef jag öfverhopad med frågor, blandade med små förebråelser af tant Malin, som gjorde mig hufvudyr. Jag berättade om kor, kalvar och grisar, träd och blommor, men vågade icke nämna Josef eller fiskarne, emedan jag fruktade för att blifva mycket klandrad och det tyckte jag mig ej hafva förtjent. Emellertid slutade man med att skämta öfver mina äfventyr och erfarenheter; allt blef åter på bästa fot, innan supén kom, och denne smakade mig, om möjligt, ännu bättre än middagen.

Följande morgon fick jag veta, att mina föräldrar ärnade resa hem dagen derpå, men att jag skulle stanna qvar för att lära nyttiga saker i ett landt-hushåll, som det föregafs — Tant Malin var så god och önskade det. Min förvåning deröfver blef bra mycket större än min belåtenhet, jag vågade t. o. m. en liten protest, sedan tant var utgången och undrade, hvad jag skulle få lära der, som jag ej lika väl inhämtade i hemmet. Mina föräldrar voro dock allt-

för bestämda, förestälde mig hur roligt det var, att tant Malin tyckte om mig, och så kommo förmaningar, huru jag borde uppföra mig, och jag hade ej annat val än foga mig, började genast eftertänka, hvad roligt här kunde finnas att hämta och om någonting fans, som kunde ersätta det jag förlorade genom utbyte af vistelseort; mitt lynne har alltid låtit mig uppfatta livvets ljusaste sidor, men för ögonblicket fann jag högst få sådana. Min erfarenhet af landet var visserligen kort, det är sant! och *hoppet*, att der kunde blifva drägligare än det syntes, återstod mig, men bekantskapen med fyrfotingarne och korna, kalfvarne som uppenbart *drifvit* med mig, ja, sjelfva tant Malin i egen hög person, som tycktes fordra långt mera respekt än mor och far och som, det såg jag, räknade de sockerbitar jag tog i mitt kaffe och troligen kalkylerade öfver hur mycket sådant jag konsumerade på dagen — (socker var min förtjusning, derpå blef jag aldrig nöjd) ja, hvad återstod sedan? Intet mera än *en* ljus punkt att hoppas på — att ibland få komma ut och fiska, men nej, icke ens detta: jag hade ju genom mitt medlidande för fiskarne kanske afböjt att Josef fortsatte dermed. Ja, utsigterna voro verkligen mycket klena!

Afskedet från far och mor var mycket påkostande, det var ju det första! och säkert skulle jag gråtit strömmar af tårar, om ej i det samma min blick, dragen af något oförklarligt till tant Malin, sett hennes ögon liksom varnande fästade på mig. Min mor hviskade, under det hon höll mig fast sluten i famnen: — Barn! man måste tänka på framtiden, och min far sade tröstande — Till jul hämtar jag dig, Maja lilla! Gud välsigne dig!

Slutet af den dagen gick obeskrifligt trögt, jag

var benägen tro, att den *aldrig* gick, i fall det le-
gat i tidens natur att stå stilla och tant Malin varit
rådlös mot en så olycklig tingens ordning, men hon
gick snart ut med mig i trädgården, visade på ett
quarter, besådt med morötter, och sade:

— Ser du hur väl dessa behöfva »*gallras?*»
Det borde varit gjort för några dagar sedan, men . . .
hon fullbordade icke slutet af meningen och lyssnade
medlidsamt till min förklaring, att jag aldrig förr
sett morötter annat än i mors kalfsoppa.

— Då vill jag visa dig, huru de skola behand-
las, för att kunna växa och blifva stora. — Dervid
sjönk hon ner på knä och började rycka upp en stor
del plantor af de minsta, samt bad mig hjälpa till,
så ginge arbetet snart för sig. Då hon senare såg,
att jag förstod saken, gick hon in och lät mig en-
sam fortsätta. Roligt var visst ej detta dryga ar-
bete, men jag reflekterade ej deröfver. Nog af,
de plantor, som stodo kvar, blefvo vattnade af mina
bittra tårar, visserligen de bittraste jag hittills fält,
allt sedan min första katekeslexa totalt misslyckades
i skolan. Då jag gråtit mig trött, började jag be-
grunda min mors sista yttrande till mig. Hvad be-
tydde det? Var det tant Malin som hade min fram-
tid i sina händer. Hur skulle den då blifva? Hvar-
för hade man ingenting sagt mig derom förut. Jag
var verkligen bra barnslig, som ej genast fattat ställ-
ningen, nu blef det så småningom klart för mig, att
mina föräldrar voro fattiga och tant Malin ägde för-
mogenhet, den man hoppades mig få ärfva. Kanske
man t. o. med lofvat henne behålla mig för alltid
att gallra morötter o. d. för det hon skulle gifva
mig testamente på allt hvad hon hade. Denna tan-
ke upprörde mig än ytterligare. Var jag då en slaf?

Häftigare än förut blef min gråt och den hejdades först, då tant ropade mig in till middagen.

— Då man är ledsen, skall man bara taga till att arbeta, sade tant, då hon såg mina röda ögon, då går det öfver. Du skall få hjälpa mig med diskning, när vi ätit, så skola vi ställa diverse annat i ordning, eftermiddagen går se'n som en dans, det skall du få se.

Om aftonen kände jag mig genomtrött af sinnesrörelse och kroppsarbete, somnade snart och vaknade modigare. Det var ju troligt, att mina föräldrar lofvat bort mig för längre tid än ett halft år, och det fick väl gå. Hvad jag snart kom till visshet om var, att tant ej hade någon piga, utan blott då och då anlidade en hjälphustru. Under förevändning att *lära* mig hushållning, undervisade hon mig i alla göromål, och under samma förevändning hette det, att jag skulle hjälpa henne, men så småningom lemnades de allra flesta sysslor åt mig ensam. Nå, det gick rätt bra. Jag var ung, frisk och stark och blef lätt nog införlifvad med dessa skiftande sysslor, men det kom ett annat ok öfver mina unga skuldror, eller rättare sagdt öfver mitt sinne, och detta tryckte långt tyngre, än något arbete förmår trycka. Det låg nämligen ett smygande pedanteri i allt hvad som rörde hushållning och allt hvad vi företogo för resten: Vi voro endast två personer till att äta, men det oaktadt inköptes af alla billiga födoämnen i massa, som om vi varit minst 6 — 8 ätvargar. Naturligtvis måste alltid det äldsta tåras först för att ej blifva onjutbart, och sålunda blefvo alla våra måltider af gammal dato, hårda, captitliga tråkiga. På samma sätt med allt annat: Vi sydde, stickade, väfde, mångdubbelt mera än som

behöfdes för den närmaste tiden, ja, kläderna häng- och blefvo urmodiga, innan de begagnats, strumpor åtos upp af mal och fingor stoppas, såsom nya, väfvar lågo packe på packe och möglade, fastän vi med mycket besvär vädrade dem. Gömma i hop och konservera var tants *vurm* och om hon fått studera kemi o d., skulle hon troligen gjort stora upptäckter i denna väg. Under det jag dagligen gjorde sådana erfarenheter, kom den tanken öfver mig, att jag ingalunda kommit i någon god eller nyttig skola, utan i dess ställe var jag blott ett slags *bättre piga* hos tant Malin, den hon antagit för att äfven hafva ett sällskap och någon att råda öfver; fastän det blandats med en viss välmening och vänlighet. »Sådant borde ju hvarje förständig flicka lära sig» och »det var ju så beskedligt att hjälpa en gammal tant med det eller det» och »så var detta nyttigt att härda kroppen, medan man är ung, deraf blir man stark och uthållig» etc. hvaruti väl i bland låg någon sanning, men som hade en afkylande verkan, emedan egoismen allt för tydligt skymtade igenom alltsammans.

Jag var i sanning icke det ringaste lat, men sjelfva ställningen förekom mig ofta nästan outhärdlig, därför att den saknade ringaste fläkt af friskhet och lifsluft för ett femtonårigt lynne. Våra utflykter till grannarne kommo högst sällan på och öfverensstämdo precis med vårt hvardagslag i torr enformighet. Jag fann mig, med ett ord, såsom instängd i en källare, dit ingen solstråle trängde till min själ. Våra små utflykter till grannarne harmonierade, som sagdt är, fullkomligt med vårt torra, färglösa hemlif; jag vandrade då makligt och sirligt, under tantens vingars skugga, bärande hennes själ eller annat

tyg och intresselöst afhörande hennes tal om trädgårdarnes kål och rotsaker, fruktträden och humleodlingen, grannarnes slöseri och oförstånd, eller sista predikan i vår kyrka, hvilken varit antingen för lång eller tvärt om, för mycket eller för litet biblisk o. s. v. Läsning var någonting som tant i hög grad ogillade, och den literatur, hon bestod sig, var endast bibel, psalmbok, ortens minsta tidning och en bönbok, som tillhört hennes mormor.

Det vore orätt att kalla tant Malin elak, det var endast genom vanans makt och brist på beröring med menniskor i andra förhållanden än hennes egna, som vållat, att hon vuxit in i sig sjelf och sina egna tänkesätt; att hon ansåg dem vara ofelbara för alla. O, hvad jag längtade efter julen och fann sommaren besynnerligt *dyster*, fastän jag var på landet, der dess behag göra sig mest gällande. Redan började jag att blifva främmande för mig sjelf och jag tror, jag skulle grånat och varit gammal före tjugutalet, om allt skulle fortfarit på samma sätt, men, då jag vistats der fyra månader, kom en omväxling i programmet: Tant fick bref från en syster, hvilken bodde tolf mil från Malinshus och som hade blifvit illa sjuk samt önskade ett samtal. Det blef nu en uppståndelse! Tant hade ju ej på tio år varit en hel dag från hemmet, hur skulle det gå till. En så lång resa och frånvaro? Jag lofvade att noga vakta hemmet och dolde, så godt jag förmådde, min glädje öfver att få blifva riktigt fri, om ock endast för några dagar. Tant invände, att hon omöjligt vågade lemna mig ensam i gården. »Det gick för ingen del an.» Jag föreslog då att få resa hem; huru bäfvade jag icke af längtan att få ett gillande svar. Men nej, det blef ju för kostbart, hvem skulle bestå res-

penningar? Tant sjelf fick i alla fall en opåräknad utgift och min far hade alls icke råd. I stället beslöts att en gammal piga skulle komma och bo i köket, under tiden för tants bortovaro. Tant räknade ut på öret, hvad hennes resa skulle komma att kosta och hvad jag behöfde hemma, för hvarje dag, i en vecka och för pigans betalning, fastän hon fick arbeta åt sig sjelf, äfvensom hvad arbete tant försummade, hur urblekt hennes bästa hatt måste blifva, jag tror nästan, huru många knappnålar hon kunde komma till att tappa bort på färden. Sedan packades hennes kappsäck och i det tyngsta lynne begaf hon sig af. Må Gud förlåta mitt barnsliga oförnuft att jubla af fröjd, då grinden borta vid landsvägen slöts igen efter henne! Förut väntade jag nästan, att hon skulle vända om.

Jag hade haft god lust att dansa om med den gamla, fula Marta, som stod der på trappan och neg efter tant, alldeles som om denna haft ögon i nacken och kunnat se tillbaka till oss, långt sedan vagnen, i hvilken hon åkte, var försvunnen ur vår åsyn; men jag vågade ej heller för henne röja min nästan obetvingliga fröjd. Mycket arbete var mig visserligen föresatt, men jag fick sjelf bestämman arbetstimmene och därför ofta några fristunder att *rå om*. Hvad vore nu allra roligast att företaga; min tanke flög till skogs, till sjös och till Josef, den enda jämnåriga bekantskap jag ännu gjort. Männe han träffades, om jag företoge en promenad ditåt, der vi sågo hvarandra första gången? Jag hade icke hört någon tala om honom, visste inte hvar han bodde, hade aldrig vågat fråga efter honom. Hur skulle det varit möjligt, då jag för ingen berättat om vårt sammanträffande? Kanske kunde det nu gå an att

forska hos Marta. Jag beslöt mig därför, men huru gå till väga? Efter något betänkande grep jag mig an och bad henne berätta för mig hvilka alla herrskaperna i grannskapet voro, samt deras barn. Gumman var bra nog underrättad och rik på ord, då hon väl kommit i gång, ty vid julhelgen brukade hon gå ikring och få julkort. Efter lång väntan å min sida, kom hon slutligen dit jag ville: En half mil ifrån oss bodde en baron K. som hade två döttrar och en son, vid min ålder. De voro mycket rika och mycket förnåma. Gamle baronen var född der på Sturefors, som de bebadde, men hade varit utomlands hela sin ungdom. Då han kom hem, var han mycket förändrad och tycktes föga bry sig om annat nöje än att fiska. »Det måtte han hafva lärt sig borta,» tillade gumman, »för här äro annars herrarne alldeles för »högförnåma» till så simpel sysselsättning.» Nu visste jag nog och hörde ej på det snack som följde. Josef var således en baron och hans hem hette Sturefors. Hvad jag tyckte att detta var ståtligt och många fantasier förknippade jag dermed. Vål hörde jag förut tant Malin någon gång nämna detta grannskap, men endast så som man talar om någonting mycket aflägsset, hvilket omöjligen kan intressera. Under den tid, jag vistats borta, hade jag skrivit tre bref hem, men ledd af en dunkel aning varit föga uppriktigt i mina meddelanden. Endast ett af dessa bref fick ett postskriptum af detta innehåll: »O! hvad här är tråkigt!» Mitt hjerta hade då varit för fullt för en fullkomlig tystnad. Detta bref lemnade jag egenhändigt på poststationen, men fick aldrig ett ord till svar på det enda af innehållet, som verkligen innehöll något. Nu ville jag skriva och öppna hela mitt

hjerter. Det var en sann lättnad att få aflyfta hela bördan af tankar, som dag för dag blifvit allt tyngre och tyngre att bära på. Jag dröjde ej med detta, min första frihetsdag kunde ju ej bättre användas. Jag hoppades, att min snara befrielse måste blifva följden, af att mina föräldrar fingo en klar föreställning om huru jag fann mig. På aftonen ville jag gå till posten och för att på allt sätt njuta mitt sjelfständiga väsende, klädde jag mig nästan festligt, eller så, som då man en högtidsafton går ut i staden. Det smekte min ungdomliga fåfänga att få lägga af de tunga, rutiga bomullskläderna och påtaga en ljus, lätt klädning; jag tyckte mig färdig att flyga. Vid poststationen tycktes man knappast känna igen den förut tarfligt klädda flickan med det mulna ansigtet, åtminstone föreföll det mig så, och för att möjligen göra vidare effekt med min toalett, gick jag icke den genaste vägen, en gångstig genom skogen, utan öfver en liten äng ut på stora landsvägen. Jag var nu ej befald att skynda hem, aftonen var vacker och jag undrade, hvad som skulle möta mig; önskade ett litet näpet äfventyr, som kunde pigga upp mitt slumrande ungdomsmod; men några lasskörande bönder med magra hästar, som jagade upp moln af dam och betraktade min person med föga aktningfulla blickar, blefvo de enda lefvande varelser jag såg och något litet misslynt anlande jag hem, för att invagga mig i förhoppningar på bättre tur nästa dag. Knappt inkommen underrättade Marta mig att jag varit sökt af det unga herrskapet på Sturefors. Utom mig, sporde jag hvaråt de gått och skyndade ut för att se om de syntes. Jag längtade så efter jämnårigt sällskap, att äfven utan min bekanskap med Josef, skulle underrättelsen vållat mig hjertklappning.

Andlös stod jag utanför trappan, jag såg åt östan, jag såg åt vestan och lyssnade. Skulle jag gå miste om ett sådant nöje, som att träffa dem. Tyst! borta i tants löfsal hördes ungdomliga röster. I det samma kommo två unga flickor och en gosse eller *herre*, som han nu såg ut, ut ur den. — Se der är hon! hörde jag Josef lågt yttra, hvarpå han helsade. Flickorna syntes vara yngre än jag, den ena var blond, den andra brunett, båda vackra, de granskade mig med oförstäld nyfikenhet.

— Är detta Maja, skogsnympfen, som du talat om Josef? Hon är ju alldeles som *vi!* utropade den yngsta med barnslig liflighet.

— Fröken Maja, rättade han och tillade, här får jag presentera mina systrar, de gladaste och nyckfullaste flickor i hela vår nejd, Judit och Susanna.

Vi helsade muntert på hvarandra, den förlägenhet jag först erfarit, var med ens borta.

— Skola vi följas åt ner till sjön och ro ut litet? frågade Josef och tillade fröken: jag har aldrig plågat några fiskar sedan . . .

— Nej; i stället har han plågat sina systrar, sade Susanne leende, tro inte, att han är så snäll just, fast han ibland har sådana der goda ögon. Han är en tyrann mot oss ibland, därför hafva vi befalt honom visa oss den, som bevekta honom att skona fiskarne och bedja om hjälp äfven för oss.

Skrattande åt denna utgjutelse gingo vi mot skogen.

— Låt då bli' en gång, att förtala mig, sade Josef, ehuru väl det betyder föga, ty nästa minut har jag henne om halsen och hon pussar mig, så sött, ända tills jag likt en stackars fågel ur kattens klor rycker mig lös och flyr.

— Hör nu hur dan han är! Likna mig vid katten . . . ! och Susanna nöp honom i örat, så det blef rödt och han skrek aj!

Judit, som tagit min arm, bad att få höra, huru jag tillbringade tiden hos tant, hvad jag tyckte om landet m. m. och glad att få öppna mitt hjerta, gjorde jag det på vid gafvel och blef kanske uppriktigare än jag bort.

Beskrifningen på min första dags äfventyr och mycket annat, roade flickorna obeskrifligt, så att det ena skrattet, mer klingande än det andra, genljöd bland tallarne, men Josef gick tyst och allvarsam.

— Så kostligt att lefva på det sättet, sade Susanna, vi systrar hafva vår egen jungfru, vi, hvarför har ej fröken någon sådan?

Josef befriade mig från svaret, han såg ond ut.

— Det är oanständigt af er tant! utbrast han, sedan hon narrat fröken till sig, låter hon fröken vara hennes piga. Fröken får ej stanna hos den ugglan. Res medan hon är borta. Jag lemnar respenningar.

»O; det går ej an,» sade jag förskräckt. Nej, mina föräldrar skulle blifva utom sig. — Dessutom är tant beskedlig i mycket: Hon gifver mig kläder och hvarjehanda små presenter. Denna senare lilla osanning fick gå med, af fruktan att jag förut sagt för mycket af motsatt mening.

Jag förstod ej då, hvad det egentligen var som fattades mig hos tant, hon var aldrig ovänlig eller begärde någonting af mig, som öfversteg mina krafter. Att jag fanå mig hafva »tråkigt», som jag då uttryckte det, kom sig endast deraf, att min själ saknade lifsluft, utan att veta derom stängde hon in min glädtighet, min fria tanke; hela mitt andliga

väsande på samma sätt som hon förvarade allt annat, tills det blifvit gammalt och förlorat all sin friskhet.

Då vi kommit ner till sjön, som låg närmare än jag anat, lånade Josef en båt af en arbetare, som bodde i en stuga mellan skogsbrynet och vattnet, alldeles som en bäckasins bo, stugan var full med små barn, som snart kommo ut, svärmande omkring oss, lika fågelungar.

Josef rodde oss en god stund ute bland öarne, vi plockade näckrosor i vassen, sjöngo och skämtade, men Septembersolen sjönk med hast i vestervåg, vi måste skynda till stranden och begifva oss hem; ett stycke hade vi en gemensam väg, det var en klar skön Septemberväll med glänsande månlyjus, och vi gingo så lyckliga, hand i hand, alla fyra, som om äfven jag hört till syskonringen. Susanne talade om sin öfverraskning att finna mig alldeles som *de*. Hon hade föreställt sig något helt annat, något *ovanligt* och så fick hon se nära nog en kopia af sig sjelf eller af Judit eller någon af deras öfriga bekantskaper. De bjödo mig komma till dem dagen efter, frågade om jag orkade gå så långt, annars fick Josef köra efter mig med »Lill-Svante» och trillan, ty fastän min likhet med annat folk beredt dem en missräkning, ville de gerna, att vi kommo i förtroligt umgänge.

— Låt blott inte höra att fröken beklagar hästen, för då tager Josef och spänner honom ifrån vagnen och drager den sjelf och då hinner ni ej fram på hela dagen. — Sedan skildes vi åt.

Jag hade dock ej hunnit mer än några alnar från dem, förrän Josef kom, springande fatt mig.

— Kom ihåg att jag lemnar respensionar . . .

om . . . sade han, lyftade på hatten och ilade åter till sina systrar.

Med många nya tankar i mitt hufvud kom jag hem, det blef mig omöjligt att avsluta denna betydelsefulla dag med den vanliga vattgröten, alltför prosaiskt efter en så poetisk afton; jag beslöt låta min supé blifva mera värdig min egen stämning och dagens händelser och dukade upp oskummad mjölk samt alla tants småbröd, som voro afsedda att räcka för en hel månad och att, i fall de ej under tiden fått afnämare, först *sedan* komma oss sjelfva till godo. Skorpor och pepparkakor ströko åt med hast, så att jag slutligen blef rädd för antalet af de senare, då jag betänkte att när dessa slags kakor vid en eller annan högtid bestodos åt oss, tages aldrig mera än *tre* sådana in, så det omöjligt kunde falla någon in att äta upp mera än *en*; men se, den aftonen skulle allt vara sig olikt och till sin fördel, det fick sedan komma hvad som helst . . . I värsta fall visste jag, hvar jag fick respenningar . . .

Skulle jag resa? Den frågan uppstod bland alla andra tankar. Först ville jag nu se hur trefligt jag fick följande dag. Derpå kunde mycket bero . . . Kanske att grannskapet komme att förena mig med Malinshus.

Morgondagen började jag under sång, så glad var jag i hast blifven.

Förmiddagen förgick under toalettbestyr. Jag ville taga min nya, svarta konfirmationsklädning, ty den var modernt och väl sydd, för öfrigt profvades hvarjehanda små-artiklar och de, som bäst passade, utvåldes för eftermiddagens besök. Klockan blef slutligen tre, och då gick jag. Det var bestämdt, att Josef skulle möta på halfva vägen, med eller

utan ekipage, allt efter som det bar sig der hemma på Sturefors. Då jag gått en half timme, kom en vagn emot mig, det var Josef. »Lill-Svante» var en liten förtjusande öländing med mycket kurage, och inom tjugu minuter voro vi framme. Hvilket ståtligt ställe, bygdt i götisk stil, omflutet af en bred å, på hvars stränder smakfulla planteringar grönskade och blommade i full sommarprakt; statyer, tempel och konstgjorda stenkunmel med vackra snäckor och slingerväxter gånvo tafan utseende af en »féverld», åtminstone tyckte jag så.

En betjent förde mig genom vestibulen, som hade pelare samt målningar på väggarne, till en salong der Judit kom ilande emot mig och kyste mig. — Nu skola vi först gå till mamma, stackars min mamma är sjuk, men hon önskar se dig. (Vi hade blifvit »du» aftonen förut i afskedsstunden.)

I ett litet cirkelrundt kabinett, på en hvilsoffa, som stod nästa i midten af rummet, med ett bord öfverhöjdt af böcker o. d hvilade en troligtvis fyrtioårig qvinna, med obeskrifligt nobla, jag ville tillägga: eteriska drag, blek ansigtsfärg och ett mildt leende. Hon var inhöljd i en kasmirsschal af dunkelt ljusblå färg öfver en ljusgrå sidenrob. Vänligt nickande såg hon oss nalkas. Jag visste ej hvarför, men ovilkorligt böjde jag mig ner och kyste den hand, hon räckte mig. Då log hon, klappade mig på armen och sade:

— Välkommen, lilla skogsblomma! Min son fann dig i skogen och därför kalla vi dig så. Gå nu till mina flickor och roa er. Ni kunnen gerna träffas här, så ofta ni viljen. Farväl, på en stund!

Judit drog mig nu med sig in i ett stort förmak med speglar från tak till golf. — Se, sade hon

och stannade framför en sådan, kanske vet du ej ens hur vacker du är.

Jag kastade en blick på glaset och fann min blygt rodnande bild ganska bra. Det var första gången jag såg den i dess helhet, ty i tants och i mitt hem funnos endast små speglar. Ehuru något brydd, fann jag mig ganska belåten med min upptäckt. Susanne träffade vi halfliggande i en gungstol, läsande en roman, den hon tycktes hafva svårt nog att slita sig ifrån.

— Jag har en alldeles gudomligt rolig bok, sade hon, den är en af Dickens roligaste och då kan man veta det.

Vi drucko nu kaffe och gingo sedan ut i trädgården, der träden stodo fulla med frukt. Josef kom snart efter dit, plockade ner äpplen och päron, gaf mig de bästa och gnabbades med sina systrar.

— Oss unnar han ingenting, sade Judit skämtande, den elake! Se nu hur älskvärd han *kan* vara.

— Jag vill endast vänja dig ifrån att vara afundsam, som är så fult, svarade han, intet skall man afundas?

Han vände sig till mig med frågan. Hvad borde jag svara? Jag funderade litet, men måste besluta mig för något.

— Nej, man skulle icke, men huru kunna lemna den synden? Ack, jag afundas *Eder*; jag *kan* ej annat, fastän jag ville undvika det. Ja, Ni ären verkligen afundsvärda!

— Hur så? Hur så? ropade båda flickorna.

— Kommen och stannen öfver en dag på Malins hus och den frågan skolen I ej vidare upprepa, sade jag trovärdigt.

— Det är föga afundsvärdt att blifva afundad, alla afundsmän får man till sina fiender och detta är kanske det enda man inser af sina företräden.

— Hu, då! ropade Judit, som stod litet afsides och åt upp en genomskinlig astrakan, nu börjar Josef bli filosof. Då må ni tro vi få roligt. Jag vet ej värre än filosofi.

— Gif mig ett ruttet päron, baron! så slippa vi ifrån afunden för denna gång, ropade jag.

— Fröken Maja, begär inga uppoffringar, jag är ej fallen för sådana. Jag äntrar nu upp i det der trädet för att hämta de allra läckraste frukter åt *Er*.

Han lade nu sin hatt vid mina fötter och steg med förvånande snabbhet uppför trädstammen. Hans systrar och jag satte oss i gräset, knöto kran-sar af strån och plockade bladen af prestkragar, som ännu blommade på marken. Så förföt e. m. tills bud kom, att supén väntade. Solen var redan ned-gången, men som det var en för årstiden ovanligt ljum och behaglig afton, hade vi ej märkt, hur sent det blifvit. Jag blef litet rädd och de der orden: »Hvad skulle tant Malin säga om detta», ljödo åter för mitt minne, alldeles som då man hör kyrkkloc-kornas ljud dallra på afstånd i rymden, men så kom jag ihåg, att hon var långt borta derifrån, och jag repade åter mod. Måltiden var lika angenäm som allt annat: läckra, smakligt serverade rätter, fint por-slin, rikligt med silfver, betjening, som liknade andar, så tyst betjenade de oss. Vi ungdom höllo oss tillhopa, friherrinnan satt i en mjuk emmastol och yttrade då och då ett vänligt ord, baronen syntes något kall eller dryg i sitt väsende, men efter att hafva fixerat mig något, klappade han mig lätt öfver hjässan och sade med ett godt leende:

— Vår granne, gamla fröken Malin, kunde rätt väl behöfva en sådan här daglig vederqvickelse. Trifs Ni der? fast det var en onödig fråga. Ungdom för trefnaden med sig, *för* och *omkring* den ler lifvet i rosenrödt, precis som våren ler i naturen. Eller hur?

— Det kunna vi väl icke alldeles medgifva, fick jag mod att svara, mulna dagar gå upp under alla årstider, tror jag.

Han skrattade smått, bröt en skorpa i sin te-kopp och jag återvände till ungdomen, som jag lemnat, för att hämta mera grädda.

Josef bad att få köra för mig hem, men det afslogs. I dess ställe kom en flackvagn fram; Judit, Susanne och Josef skulle åka med mig och kusken köra; vi hade ett par grå, appelkastade hästar, som skrapade med hofvarne och ville springa. Baronens satt på balkongen, då vi satte oss upp.

— Farväl! sade han muntert, resen ej till månen, der är för kyligt för sådana der ömtåliga små höns.

Aldrig har jag glömt den dagen och den aftonen, den är ett angenämare minne för mig, än någonting annat, emedan mitt sinne då var öppet för allt sådant och tog intryck äfven af obetydligheter. Då jag senare stod på trappan och såg vagnen, i hvilken jag åkt, rulla ut från trädgården med dem som följt mig hem, blef min första tanke:

— Om mina föräldrar önska det, vill jag gerna stanna kvar här. Så hade en enda tillfällighet försonat mig med allt annat.

Dagen efter fick jag tvänne bref. Svar på mitt till min mor och några ord från tant Malin. Båda innehöllo de allvarligaste förmaningar. Min mor bad mig vara förständig och tacka Gud för en sådan

tant, som jag hade, för ett sådant hem, som kunde blifva af stor nytta för hela min framtid, etc. Vi äro fattiga, tillade han, och du, en stackars flicka, kunde få komma ut och tjena för hela din lefnad, om vi ej hade tant Malin. Kom väl ihåg detta, var snäll och tacksam. Tant uppmanade mig att vara flitig med arbetet, att se väl efter allting, att ingenting kasta bort m. m. i samma anda.

Båda dessa skrivelser gjorde mig endast belåten. Jag hade ju, redan innan de kommo, beslutat stanna qvar, och att tant ej omtalade sin återkomst, gaf mig hopp om ytterliga några fridagar. Raskt och flitigt grep jag arbetet an, såg efter trädgårdsalstren, grisen som skulle blifva vårt julslagt, jag sjöng och fröjdades som förr i föräldrahemmet, fastän jag nu var ensam, och emellanåt undrade jag, när jag skulle få återse mina nya bekantskaper. Efter åtta dagar en afton kommo Judit och Susanne. Stor förtjusning, litet bryderi! Jag ville nu vara värdinna men hvad bjuda dem? Tants kakor af vördnadsvärd, men föga aptitlig ålder, nej, de dugde ej. Vinkällaren erbjöd icke annat än två flaskar bärvin, skräp, som föga passade sådana gäster; äfven om jag vågat röra dem. Ödet räddade likväl min husmoderliga ära.

— Du äter väl aldrig annat än tunna pannkakor, eller gräddvofflor med sylt, nu då du är ensam hemma, sade Judit, just som min oro var störst.

— Ska' vi gå ut och baka vofflor? frågade jag, glad för denna idé, ehuru mitt samvete och mitt mod började darra för tants enda hallonsylt-burk.

— Ja, låt oss det! sade Susanne, du kan säkert lära oss och så ömsom baka och äta vi, det blir utmärkt roligt! Har du sylt också? Ack, så

skönt, hallon är just allra bäst. Det är väl skogshallon, de ha' den finaste aromen.

Tants kök var ljust, rymligt och rätt treffligt. Märta tände på ved, jag tog fram ägg, gräddesmjöl, och så lagade vi till det; allt under den mest uppslupna munterhet. Syltet i burken *sjönk* i bokstaflig mening allt djupare, under det mina ångersfulla känslor stego i styrka; glädjen besegrade likväl allt annat. Komma hvad som komma ville, i dag skulle man lefva! Timmarne flögo som minuter, solen gick ner, månen upp, och då kom Josef för att hämta sina systrar med »Lill-Svante» och trillan.

— Min Gud, sade han, sådana filfrasar! Ha Niej lemnat något till mig af alla dessa vofflor Ni talar om?

— Jo, burken med syltet är ej tömd, men låt honom ej få den, för då sväljer han glaset också, förklarade Judit.

— Det hjälper ej! Jag ber om mera och har en gammal fordran på att blifva bönhörd . . . mins fiskarne, fröken Maja!

— Nå, låt gå då för fiskens skull!

Glädjen försvann samtidigt med det sista syltet.

— Kom snart till oss, bådo de alla. Kom och lär oss tänja Josef! bad Judit, och så reste de.

Der stod jag nu ensam, och i botten på den tömda burken såg jag ingenting annat än tant Malins bestörta min, som tydligt sade mig: »Hvad har du gjort, flicka? Syltet skulle ju blifvit till julbjudningarne och det, som då blifvit öfver, till sedermera förekommande behofver.»

Hvad skall jag taga mig till, tänkte jag, hälften skrattande och gråtande. Hallonens tid är förbi och aldrig vågar jag visa mig för tant, så länge burken är tom . . . .

Händelser.

Tre veckor senare var allt återkommet i sitt hvardagliga skick.

Tant hade varit hemma i fjorton dagar, men gumman var sig ej fullt lik som förut. Allt sedan hemkomsten nervös, hoppade hon till, om någon kom hastigt öfver henne, klagade, att hon ej sof godt, mötte postbudet på trappan, hushållade mera noga än någonsin, ja, jag observerade, att hon aldrig lade mera än en sockerbit i kaffet samt var ännu angelägnare om att få födoämnen för billigt pris. Äfven föreföll hon tystare och torrare än hon dittills varit. Mycket af dessa olikheter kunde tillskrifvas systemens sjukdom, men ej allt. Då jag omtalade mitt umgänge med ungdomen på Sturefors, liknade hennes min en ättikgurka.

— Se, så, ja! Något galet skall ju alltid ske, då man är från huset, sade hon. Det hade dock varit värre, om här blifvit eldsvåda och allt brunnit upp, tillade hon, efter en liten paus, liksom för att trösta sig sjelf med en jämförelse; det kunde annars varit onödigt. Dermed var ämnet uttömdt. Angående allt annat, som jag haft om händer, erhöj jag berömligt erkännande. Rotsakerna voro behörigt upptagna, höstgräfningen i trädgården begynt, grisen hade lagt på hullet och katten var »*icke gödd*». Ja, och syltet icke mögladt! Jag darrade som en brottsling, då hon tog papperet af burken och satte glasögonen på sig . . . tänk om hon observerade att bären voro dubbelt större än dem *hon* syltat. Jag hade nämligen lyckats få trädgårdshallon, som mogna senare, och syltat dem. Men åskmolnet, som jag fruktat, gick åt annat håll.

Fram i Oktober kom händelsen, som legat och tyngt på tantens sinne, i dagen. En dag hade hon glömt att passa på postsbudet och möta det, mottog därför inne i salen, der vi båda sutto, ett bref som det medförde. Brevet var försegladt med svart lack, och detta sade henne innehållet. Hon hade rest sig, då budet kom, men satte sig åter hastigt, såsom nedtryckt af något oemotståndligt; derpå vinkade hon åt budet att gå. Det brukade annars blifva bjudet en kopp af morgonkaffet. Med lindrigt skälfvande händer bröt hon sigillet, läste fyra eller fem rader, lät brevet sjunka ner på knäet och satt orörlig ett par minuter. Derpå reste hon sitt nedböjda hufvud, svag ville hon aldrig synas, och ropade, som om jag varit i ett annat rum, fastän jag stod vid salsskänken, några alnar ifrån henne:

— Kom, Maja!

— Ja, tant lilla!

— Hon är död nu — du!

— Stackars tant! Jag beklagar . . .

— Du må väl det, här är stort bekymmer . . .

Jag ansåg huset bergadt, och så fick jag veta af henne, att ingenting fans mera än en ouppfostrad son, en gosse, du, som går i skola och ej kan hjälpa sig sjelf till ett öre. Hennes svåger, som sjelf har flere barn, har lofvat bekosta skolgången åt honom; mer kan ej han, begriper du väl! utan jag måste hjälpa till. Han, pojken, skall hafva ett hem här under ferierna, som äro en god del af året, jag ansåg detta billigast för mig, så skall jag bestå honom linne, skor, västar och alla smärre persedlar. Det blir något det! Vill du sy och sticka, tvätta och stryka åt honom och hjälpa mig uppfostra den *vilden*. Detta måste göras *om* helt och hållet vid tretton år,

blir ingen lek! Modren har klemmat bort honom. Vill du?

Något förbluffad, men ej utan intresse för denna utsigt till omväxling, skyndade jag att svara:

— Det vill jag visst, tant! och äro vi två om honom, så skall det väl gå, vet jag!

— Det är bra! Ensam stod jag aldrig ut, ty han är farlig. Stackars syster! hade allt nog af sin älskling, men hon som andra mödrar måtte ansett för sin plikt att grundligt skämma bort honom. Sådant han jag aldrig kunnat tåla.

Tant förblef alltjämt orolig och sällan var hon belåten med något; än ett, än ett annat obehag, som skulle komma genom systemens död, förutsåg eller trodde hon sig förutse, utom allt hvad som redan *händt* henne. Ur sparbanken, der hon hade ett litet förlagskapital, måste hon lyfta penningar till sorgkläder, till ett får att salta ner och en half tunna potatis mer än annars behöfts, så fem skålpund gro-smör till vinterförråd; allt för den olyckliga tillökningen af hushållet. Tant var till ytterlighet konservativ, jag tror det plågade henne gå klädd i svart, blott emedan hon förut gått i grått; hvardagsklädning, visitdrägt, söndagshabit, allt i grått, endast olika nyanser, snitt och tyg. Att rubba penningarne i banken var *en* ömtålig punkt, ehuru det, då hon satte in en tiokrona, alltid hette:

— Den der kan vara onödigt att ligga på! Då jag behöver, tager jag i banken.

— Jaså, den skall *i sjön*, sade jag vid ett dylikt tillfälle.

— *I sjön!* hvad menar du? Tants ögon förstorades och hon fixerade mig.

— Ja, dristade jag mig att tillägga, ty sedan de kommit i banken, äro de lika osynliga som låge de på sjöbottnen.

— Barnsligheter! Se här, och hon visade mig sparbanksboken. Lyckligtvis förstod hon ej den egentliga meningen af mina ord.

En dag under all denna triviala enformighet tog jag mod till mig och frågade, om jag fick gå på ett par timmars besök till Sturefors.

— Nej, sade tant tvärt, det är alldeles onödigt. Vi skola i dess ställe gå bort till pastorsn, der är sällskap för dig, och jag har ett ärende till presten.

Föga belåten måste jag dock foga mig deri och hoppas på prestens döttrar såsom någon ersättning för dem jag önskat träffa, men de voro alla äldre än jag och behandlade mig som ett barn, voro visserligen ganska vänliga, men alltför genomkloka, praktiska qvinnor att sympatisera med mig, och jag väntade i anledning af deras beskyddande sätt att blifva kallad »Lillan» eller annat dylikt. Det enda af besöket som i någon ringa mån behagade mig blef derför den rundliga trakteringen med ostpannkaka och äplestrufvar. Jag var mycket nedslagen och tyst hela e. m., ty mina tankar kunde icke lösslita sig från Sturefors och andra jämförelser, hvarvid prestgården kom allt för mycket i skuggan.

Den dystra November var inträdd, mitt fålamod började åter att tryta vid det ändlösa, enahanda sträfvandet, utan annat mål än ett och samma begränsade hvardagslif utan sol, utan lyftning, utan fröjd för hjertat. Jag riktigt trånade efter omväxling af hvad slag som helst, efter den trettonårige gossen, min kusin, som skulle blifva min olyckskam-

rat, men dock mycket mindre olycklig — han som fick resa till skolan och kamratlivet der i staden, så längtade jag efter julen, hemmet, ehuru tant förklarar, att jag ej fick dröja der mer än en vecka, emedan hon ej kunde uthärda med systersonen på egen hand. Kanske likväl att det jag mest saknade var klöfverbladet på Sturefors: Judit, Susanne och Josef. Skulle jag kanske aldrig mera återse dem? Så satt jag och resonnerade med mig sjelf, det var en eftermiddag, då nordavinden rustade om i de tunga molnen och lät förstå, att vintern var kommen på fullt allvar, en och annan azurblå fläck skymtade fram på himlafästet och en solstråle såg ned till de fattiga, grå fälten med sina nakna träd och buskar. Min själ är alldeles som de, tänkte jag, men ingen solglimt förbarmar sig öfver mig. Då upptäckte jag ett rörligt föremål, som närmade sig från landsvägen. Hvad kunde det vara? Några ögonblicks undran och jag såg »Lill-Svante» gnoende fram trillan genom gårdsmörjan, fram till förstugudörren. O, fröjd! Jag kastade sömnen och ilade ut . . .

— Ack, välkomna!

Det var de båda flickorna, Judit och Susanne, som fått löfte köra sjelfva, emedan väglaget var för tungt för tre på vagnen.

— Vi trodde att du rymt. Hvar har du varit? Och inte kommit till oss på denna evighet. Nu taga vi dig med oss hem. »Lill-Svante» får gå hur sakta som helst, så kilar han nog med oss hem. Du skall blifva hos oss öfver söndagen.

— Tack, om jag får.

— Får! utropade Judit, annars vore *vi* ett par får. Susanne, inte släppa vi efter, intet! Presentera oss nu för tant. Hon skall eröfras med storm.

Jag gjorde så och då de glada, vackra, skämtande flickorna omgifvit henne en stund med sitt om vår och fågelqvitter påminnande småprat, såg jag ett leende tvinga sig fram på tants torra anlete, jag tillsades koka kaffe och fick till slut löfte att följande dag gå till Sturefors, men följa med om aftonen ansåg hon alltför dåraktigt och det måste öfvergifvas.

På dessa två tjusande dagar lefde jag sedan i fulla sex veckors tid. Sedan var min kusin, Sven, snart att förvänta och i följd deraf mycket bestyr. Gästrummet måste upplåtas åt honom, och tant ansåg nödigt att företaga en fullständig omstörtning i det; först och främst aflägsnades allt, som kunde skadas af en okynnig maskulin trettonåring och sedan, men i detta tyckte jag, att hon var alltför radikal, fick ingenting treffligt ställas till der, utan endast de dystraste anordningar vidtogos; en tarflig, gammal byrå, en bokhylla af målade bräder, ett bord mera bastant än en slagtarebänk, soffan öfverkläddes med en svart tibetskjol och såg ut som en likbår, med tillhörande täcke, stolarne fingo öfverdrag af mörkgrått ylletyg och till gardiner togs mörkblå skirting, som vid eldsken syntes som svart. Hu! tänkte jag, hvilken lefvande graf. Har Sven ringaste anlag för mjältsjuka, så skall detta rummet snart framkalla sjelfmordstankar.

Det bullrade nästan oroande, då Sven åkte in på gården, ty vägen var nu hårdfrusen och han körde som en Jehu. Hästen rök af ansträngning och pustade ut sin inre värme med väldiga andetag, en spenslig, tämligt lång figur löst omfladdrad af en reskappa var med ett skutt på marken nära nog i samma ögonblick som han kastat tömmarne på hästens rygg och denne stannat. Just så bör en ung

studiosus komma, tyckte jag, men om du visste så mycket som din kusin Maja, kanske du ej gjort dig alldeles så brådtom. Tant mötte honom i förstugan.

— Kommer du nu, sade tant, ehuru ej mycket ovänligt, bed skjutsbonden gå in, så får han kaffe. Gå med din kappsäck dit upp, dörren till venster är din ingång, men kom genast ned och drick kaffe. Du är väl frusen? Och, så lik salig syster min.

Jag hörde huru han tog trappan i tre steg och stälde restyget tämligen bullersamt ifrån sig och att tant begärde in kaffet och strax derefter kom Sven. Han såg ut ungeför som de fleste gossar vid den åldern sé ut, litet långränglig och hankig i fasonerna. Då han frambringat något, som skulle föreställa en bugning för tant, kom han bort till mig och sade:

— Kanske detta är min kusin, eller hvad? Jaså Maja. Tant är hvarken lottlös eller barnlös, som fått en Maja och en Sven utan allt besvär för öfrigt. Det är ju en sällsynt godhet af försynen, tycker inte tant det?

Jag kunde omöjligt afhålla mig för att skratta, tant slog åt honom med handen och yttrade tämligen barskt:

— Se så! drick nu kaffe, pojke!

— Jag tackar så mycket. Han tog de tre största sockerbitar, som funnos, och fylde sin kopp ända till brädden med kaffe och grädde, och så pratade han igen. Tant kan vara glad, att jag ej är äldre än tretton år; vore jag det, så ville jag hafva konjak också, det bruka studenterna, så vida de äro något så när gentila, och de allra finaste taga en likör efteråt.

— Bry dig då aldrig om att blifva gentil, ännu

mindre af de *finaste*. Dårskaper bör man aldrig efterapa. Tants min, då hon yttrade detta, hade förtjenat att fotograferas, för pennan är den obeskriflig. Jag hade stort besvär att ej brista ut i skratt. Sven såg det och lät sig ej genera. Han gaf sin munterhet luft för oss båda.

— Hur ofta bakar du hvetebröd, Maja? hviskade han efter att hafva luktat på en skorpa, då tant vände sig åt annat håll. Jag rodnade och vågade ingenting svara utan endast undrade, huru allt skulle aflöpa: Tants pedanteri, Svens oblyghet och min skrattlust.

— Vi måste ingå förbund och åvägbringa en reform här i huset, sade Sven till mig, då han om aftonen tagit godnatt af tant. Han var synbarligen föga belåten med vår supé, bestående af ölost, mager kalfsylta, groft bröd och smör, som varit färskt för någon tid sedan.

Under vaknande rabulistiska känslor gick jag till sängs. Svens ganska vackra och särdeles lifliga ansigte föresväfvade mig i drömmen. Än stod han i köket och formade hvetebullar med tillhjälp af en lineal, än skar han fläsktärningar för att få kalfsyltan fet, och slutligen såg jag honom dricka tants skål i ett glas konjak.

Jag förbigår julen och mitt korta vistande i hemmet, hvilket förflöt så skönt och lätt som en dröm i en morgonslummer. Med ett helt hästlass af förmaningar på hjertat, måste jag den tredje Januari begifva mig på väg för att genom lydnad och vördnad aflyfta, hvad man lagt mig på minnet, angående mitt förhållande till tant Malin, alla rabulist- och reformtankar voro afsvalnade mot de tal om framtid och oberoende jag hört af far och mor,

som ansågo mig hafva fått en rival hos tant i Sven. Mina föräldrar voro ordentligt svartsjuka på honom och deras sista ord voro:

— Låt oss nu se att du behåller första platsen i tant Malins hjerta, det vore dumt af dig att låta Sven tränga ut dig. Vår snälla flicka skall nog förstå sig bäst på tant och inte låta en pojke beröfva sig något. Du bevakar väl *fatalierna*, Maja lilla!

Vid jernvägen möttes jag af Sven. Han hade betalt skjutsbonden tjugufem öre för att få åka med och nu stod han på perrongen med mössan i handen svängande ikring sig, likt vingarne på en väderqvarn, så att ingen vågade sig i närheten af honom. Jag blef genast muntert stämd af hans lifliga gester, men tillika brydd då han tämligt hörbart för de öfriga resandena började deklamera:

— Tjuserska! jag hälsar dig välkommen! Du enda solen uti Malinshus.

— Tyst, tyst! bad jag och skyndade från jernvägen, det fortaste jag förmådde, så att han fick sträcka ut sina långa ben för att följa mig. Då vi satt oss på vagnen och hästen börjat sitt framåt-skridande, kom Svens barnsliga prat åter i gång.

— Storverk har jag redan uträttat, medan du varit i hemmet och kalasat, revolutionen är börjad, endast dess hjeltinna fattas: Hör nu! Pro primo har tant lofvat att ej salta gamla får, hvilkas sega kött kommit till och med mina unga tänder att vackla. Vet du, hur jag kom derhän? Jo, jag bevisade på kemiska grunder och med naturlagars kraft, att det är misshushållning, att man har mera nytta af att förtära ett halft skålpund färskt kött än tre fjerdedelar salt sådant, att det senare nötte ut matsmält-

ningsredskap och försakade sjuklighet i blodet, så att man behöfde läkarehjelp; samt att derjämte saltet kunde inbesparas — rena sanningen hvart enda ord. Var ej detta bra? Nu slipper vi *den* dåliga anrättningen till nästa år. Vidare har jag formerat bekantskapen med Josef och skola nu du och jag umgås lifligt med ungdomen på Sturefors. Tant ser väl litet mulen ut för det, men hon vänjer sig snart, synnerligast om vi afsäga oss alla de öfriga grannarne, hvilka jag tror öfver en bank kunna benämnas med: tråkiga. Men du, en sak: Gå ej och blif kär i Josef! Ty, då duellera vi. Förstår du? — Nej, det kan ingen förstå. Vore det bättre om jag blefve kär i dig? — Asch, det vore sak samma, begriper du väl! Du får alls intet befatta dig med sådant förrän vi blifvit stora, *hela karlar*, som kunna fria till dig på fullt allvar. Den du då förkastar, han skall taga lifvet af sig sjelf, så hafva vi kommit öfverens.

— Ja, men det vore långt mera pikant och romantiskt om två herrar studerande, den ene fjorton, den andre tretton år gammal, duellerade; detta före-drager jag bestämdt, vet du!

— Nej, ser du! vi vilja hafva tid att *vinna* dig, och du skall hafva tid att riktigt bestämma dig, sade Josef, och han har allt rätt i det.

— Ja, ha! han är en filosof. Men om jag då blir förtjust i Er båda två . . . ? Det är en situation, som vi rakt inte tänkt oss, och det tål en djupare pröfning. Emellertid måste du lofva mig att öfvertyga tant om att du äter helst salt kött och dubbelt mera af sådant än färskt; så blifva vi säkra om seger i det fallet och komplotten upptäckes ej heller då. Sedan måste man försöka något preserva-

tiv mot strömmingen: Är nu det menskligt att köpa en hel val, det vill säga åttio sillar, till tre personer. Den sista blir ju omöjlig, Maja! Jag smög tre sådana i kakelugnen en afton. Förstås, det blef ett hiskligt os och tant kunde ej utgrunda hvarifrån den kom. Jag tror verkligen att hon grubblade derpå hela aftonen.

— Du är en filur Sven! Gud nåde dig!

— Endast när man tvingar mig till att vara sådan, annars afskyr jag list. Men med tants gamla Guds gåfvor kan ju ingen uthärda, man blir sjuk, det måtte väl jag som studerar för att blifva läkare begripa. Du skall emellertid få se, att min första *underkur* blir att bota tants vurm för konserver.

— Då åstadkommer du ett underverk.

— Nå, i så fall börjar ju min bana briljant — min framtid bör blifva lysande.

Du måste i alla fall vara snäll mot tant Vi hafva mycket att tacka för . . .

— Snäll! Jag bedyrar att jag håller af gumman, men jag håller äfven af god föda och jag gör henne en tjenst med att lägga bort gammal kost.

Då vi kommo fram till Malinshus, var der främmande: Pastorn med fru och två döttrar. Jag måste därför genast ut i köket, ty de blefvo hjudna qvar, det vill säga att supéra. En hare skulle stekas. Sven hade råkat till att skjuta den, han var redan en ifrig jägare, som sköt på alla möjliga både döda och lefvande föremål. Vildstekar syntes annars aldrig på vårt bord, tant sade, att de voro allt för dyrbara. Jag hade med mig ett stycke hejflundra, present från min mor, den stektes i smyg i ugnen för att öfverraska tant och således fingo vi en skön supé. Färska bullar äfven från staden till téet

och derjämte alla tants bästa konserver. Pastorskan fick stora ögon, då allt detta blef framdukadt, och hennes man — litet grand gourmand — såg förtjust på både bordet och mig, som serverat det. Han prisade anrättningen med så väl ord som handling och blef lifvad till skämt, hvilket om ock ej så särdeles fint dock stämde oss muntert. Jag måste redogöra för rätt mycket från vår stad och då jag slutat, sade han skrattande:

— Min hustru vill äntligen att våra flickor skola in till staden i vinter *för att roa sig*, som det heter, men jag förstår nog meningen . . .

— Meningén, upprepade frun och rodnade, hvad är då *din* mening, Lars?

— Jag har alls ingen mening dervid, men din eller kanske rättare sagdt allmänna meningen är då unga flickor ställas ut så der, att de skola *gå åt*.

— Så du pratar Lasse! tig strax.

— Pappa är elak, ja, pappa är mycket stygg! förklarade döttrarne lifligt.

— Så, inföll Sven med sin barnsliga stämna, flickor skola ut och roa sig för att bli *åtgångna*. Så tokigt! Det vore väl bättre behålla dem hemma. Åtgångna flickor hafva kanske måttligt roligt i bland. Eller hvad tror tant Malin?

— Jag tror, att du är en ung spelkråka, som ännu ej fått din röst klar.

— Fröken Malin har visat sin tro med sina gerningar, tills dato, åtminstone, förklarade pastorn och sökte antaga en viss aktningfull högtidlighet

— Ja, och jag hoppas, svarade tant spetsigt, att min tro hafver frälst mig för tid och evighet.

— Amen! och nu läser unge studiosus bords-

bönen. Pastorn steg upp och man tackade Gud för maten.

Den femtonde Januari blef en bemärkelsedag med oväntade följder.

Tant fick återigen ett bref, som kom hennes händer att darra, det hade utländsk poststämpel och då hon läst det, stängde hon sig inne för en stund i sängkammaren. Brevets innehåll blef först senare bekant, men att det icke var af sorglig natur röjdes redan samma dag af hennes fryntliga min och detta bekräftades än mera deraf, att hon proponerade Sven och mig att gå på visit till Sturefors, något som vi med förtjusning verkstälde och hade der en liten glädjefest såsom vanligt.

Vid hemkomsten om aftonen sågo vi, till vår stora förvåning, tants kappsäck stå packad på en stol i salen. Hvad det betydde fingo vi ej visshet om förrän dagen efter, emedan tant redan lagt sig före vår återkomst. Våra gissningar voro den ena orimligare än den andra, jag för min del kunde knappast somna ifrån dem, och sedan blefvo drömmarne en lika orimlig fortsättning. Vid frukosten meddelade tant tämligen mystiskt sin bortresa på några dagar, *hvar*t sade hon oss icke och som hon hatade frågor i oträngda mål, ville ingen af oss besvara med sådana. Då hon satt sig i vagnen, ropade hon åt oss som stodo på trappan:

— Roar det er mycket, så kan Maja bjuda hit den der ungdomen ni vet . . . låt mig se . . . jo på tisdag, inte förr och inte senare, på onsdagen är jag tillbaka. Akten elden! och varen ej för djerfva på sjön, adjö! barn.

Aldrig hade vi funnit tant så älskvärd förr, som i denna stund. Vi kastade slängkyssar, nego,

bockade och tackade så länge hon kunde se eller höra oss och sedan tog Sven mig om lifvet, surrade rundt om med mig och sjöng: »Nu är det jul igen», etc. vi voro båda yra af glädje.

Tant är ju gudomlig! hon tar sig med hvarje vecka som går, snart hafva vi henne på våra fem fingrar. Ser du ej det, Maja?

— Det är *du*, som verkar detta, svarade jag af full öfvertygelse. Sjelf skulle jag ej förmått det ringaste. Du kan ej tänka hur svårt jag fann det här förut.

— Det fann jag med ens. Du var för eftergifven och för... hvad skall jag säga: rättsinnad, sådant duger ej. Qvinnor skall man taga med storm eller med knep, hörde jag en gång, en herre yttra, men i alla fall är det *du*, som gifver mig mod, för din skull vågar jag hvad som helst, Maja lilla! Hvad du är vacker, då du står så der och hvad du är snäll, se'n! Säg, är du mycket förtjust i Josef?

— Å, ja! det är redan en gammal inklinatjon, förstår du väl.

Jag var skrattfärdig åt Svens tragiska min och röst, en fullkomlig motsats till hvad han syntes för två minuter sedan, men visade mig allvarlig.

— Fy, nu är du elak, Maja! säg så godt rent ut att du afskyr mig.

— Det skulle jag med fröjd, om vi ej voro kusiner.

— Så-å! Nå, jag vill aldrig se dig mer, jag går bort, medan tant är på resa, jag vill försöka hata dig, kusin ishjerta!

— Jag skall bära allt detta med lugn, då du så beslutit, men säg nu först, hvad befaller herr'n till middag?

— Jag ärnar ej äta någon sådan.

— Skulle omelett ej smaka? Omelett med kräftor och russinsoppa med äggklimpar uti, vanilj i dessa förstås!

— Hm, kanske. Med dessa ingredienser blir värdinnan oemotståndlig.

— Och utan dem, förhatlig. Gourmand vid tretton år. Hvad blir det af dig?

Efter middagen gingo vi till sjön och pröfvade skridskoisen, der träffade vi Josef och inviterade honom med systrar till middag på tisdagen. Hur roligt vi hade kan knappast beskrivas. Dagen efter kom snö och Sven modellerade en qvinnofigur med en lykta på hufvudet, kanske skulle den föreställa en Vestal. I lyktan skulle tändas ljus, då våra kära gäster kommo. Att deras hästar blefvo skrämda häraf och höllo på att skena hem igen med våra gäster, innan de stigit ur åkdonet, nästan förhöjde det helas behag. Senare på aftonen fingo vi taga deras ekipage och åka ut med dem i det klara stjernljuset och vid återkomsten lyste Svens »*Vestal*» så särdeles väl, att han ombads komma till Sturefors för att ställa upp en dylik der.

Då våra vänner rest hem, började Sven och jag rådslå, huru vi skulle värdigt emottaga tant Malin. En festmiddag var det allra minsta vi kunde hedra henne med, men kanske blef den det omöjligaste att åstadkomma. Vår hushållning de sista dagarne hade varit väl storartad i förhållande till husets förlager och sådant får alltid bittra följder. Smöret var nära slut, fisken uppäten, äggen illa åtgångna etc.

— Du måste ut och skaffa föda, Sven! Sannerligen jag kan det.

Förtalets vanmakt.

— Om bara byns höns komme ut, skulle jag skjuta en höna.

— Tok! intet går sådant an, men harar! Här är ju spårnö.

— Solen går upp kl. åtta och trettio minuter, hvad kan jag hinna före middag?

— Du går upp kl. sju, skjuter haren kl. åtta, kommer hem half nio och så blir den stekt till middag.

— Mycket praktiskt, så framt du kan visa mig *hvar* och *när* haren sitter stilla och väntar på mig.

— Nå, så lit med abborrar då, en orre eller snöripa, t. ex. som stek. De sitta bestämdt *i träden*, det vet jag. Något måste jag hafva. Salt sill och potatis duger ej till festmiddagar.

— Kunde vi inte taga något på räkning så länge hos krämaren i byn?

— Jo, gubear's, i fall *du* åtager dig betala ur din kassa, för jag har ej mer än tjugu öre i min och hushållskassan strök med i går. Kom ihåg att tant afskyr all penningvigilans, som hon kallar *trassel*, studentknepe o. d.

— Hm! Stälningen är kritisk, men god natt! vi få se i morgon.

Frukosten dagen efter fick jag äta ensam. Sven var verkligen utgången i daggryningen för att söka efter föda. Först kl. tio såg jag honom komma tillba, skyndade ut på trappan och fick se honom svänga med mössan i ena och någonting annat i andra handen. Nu visste jag, att middagen blef af, men hvad var det han fått fatt i? Han skyndade in i köket med stolt min, lade en större gädda på bordet och tog ur jagtväskan tre kramsfåglar.

— Ser du, att jag duger till skaffare, Majal!

— O, du är ypperlig, hur ba'r du dig åt?

— Jo, fåglarne sutto verkligen *i träden*, som du sade. Jag sköt först tre, väntade så tills de andre åter satte sig och fick då fyra, förstås med två skott.

— Nå, men här äro blott tre, och hur fick du fisken?

— Jag träffade på en herrgårdsjägare, som hade varit ute i samma ändamål som jag, men intet hittat utan i stället köpt en knippa fisk af en bonde, och så bytte vi på fågel och fisk. Var ej det bra, nu ha' vi två rätter till tant. Men gif mig nu mat, annars äter jag upp fåglarne som de befinnas, kanske fisken ock. Sedan skall jag hjälpa till med att plocka af fjädern och mera sådant; vi måtte väl då hinna få i ordning.

— Se här stå kaffe och skorpor, håll till godo! Smöret måste vara till steken.

— Godt, man får taga skadan af den snäfva frukosten igen vid middag.

Sedan Sven druckit kaffet och sväljt äfven den sista skorpan, blef det lif i köket. Han var ganska läraktig, munter som alltid, och båda gladda vi oss otroligt åt tants öfverraskning. Kl. tre, den vanliga tiden för jernvägsresande att anlända, stod bordet dukadt och prydt med hvad vi kunde söka upp för detta ändamål, en brasa lågade i salen och ljusen stodo till reds att tända, men klockan blef half fyra, fyra och half fem, det ena vedträdet efter det andra lades i kakelugnen, utan att tant hördes af för att njuta värmen. Snöstatyen eklärerades, allt var ännu festligt — förgäfves! En qvart öfver fem tog hungern öfverhand: Sven och jag började festa på egen hand, dock helt sparsamt och varligt, så att måltiden ej

skulle spolieras. Sedan satte vi oss vid ett fönster och sågo åt landsvägen; att duka af eller låta elden slockna var oss motbjudande, ännu hoppades vi. Månen gick upp, snön gnistrade i hans belysning, det var ljus och dunkel ute och inne om hvartannat, och vi blefvo romantiskt stämda. Alla våra tankar och idéer rörde sig kring tant och hennes uteblifvande, vi fantiserade deröfver, men allt, hvad inbillningen gycklade för oss, öfverensstämde så föga med dess föremål, som var endast den krassaste prosa.

— Nej, sade Sven, *hon* kan omöjligt misstänkas för att hafva afvikit till Amerika, Holland eller hvilken annan verldsdel som helst på vårt klot, en enlevering är ej heller att förmoda, röfvare skulle icke i hennes tarfliga utstyrsel anse någon god fångst möjlig och . . . ja, hvad mer? Nej, vi få vänta henne nästa dag.

Gamla Märta, som nu bodde hos oss, i och för »unge herrns» uppässning, instämde i detta sista yttrande, släckte ljuset i lyktan och flyttade festmaten från spishallen för att koka sin vanliga vattengröt, och i vanlig tid gingo vi till hvila.

— I dag kommer hon väl! sade Sven följande morgon.

— Ja, du kan lita på det, annars hade vi haft bref med hushållsorder, hon som är så punktlig som en gammal knekt. Det är väl, att vi ej åto mera i går middags, utan att det ännu kan bli en hygglig måltid. Nu skall allt stå i sin ordning klockan tre, för då är tant här.

Klockan fyra var hon likväl icke kommen.

— Låt oss nu äta upp alltsammans! Jag står ej ut med att hungra längre och känna lukten. — Sven var, med det gryende mannamodet, mycket afgörande

i ton och åtbörder. Han gick fram till bordet och började breda sig en smörgås, som var långt ifrån öfverensstämmande med det knappa förrådet.

— Nej, men Sven, sade jag bedjande, nog kunde du vänta ännu en liten stund. Kanske det ej fans häst genast vid jernvägen.

— Jag väntar inte en sekund. Fågglarne äro dessutom mina och fisken äfvenså, tag in dem, annars går jag efter dem.

— Nå, då de äro dina så för all del ät upp dem. Jag smakar ej en bit.

— Åhå! lukten bedrar dig nog. Se, så Majal skynda dig. Tant kommer inte mer än kejsar'n i Kina, hon har råkat ut för nihilisternas sprängbomber eller sjelf blifvit tagen för en sådan och satt i säkerhet. Jag drömde i natt, att jag såg in i en källarglugg och såg en markatta instängd der. Hon var lika stor som en fullvuxen människa, du!

— Fy, skäms! du måtte väl ej likna tant vid en markatta?

— Aldrig har jag kallat nå'n markatta för tant, det är då åtminstone säkert. Men det är ju en möjlighet, att hou blifvit enleverad af misstag, i stället för någon annan. I mörkret skulle det kunna inträffa.

— Menar du nu tant eller markattan?

— Herre Gud så krånglig du är. Gör som jag, ät och låt maten tysta munnen.

— Först vill jag se om något blir *öfver* af *dina* fåglar och *din* fisk.

— Sötaste kusin, gör mina rätter den äran!

— Nej, jag fastar hellre än pratar »bredvid munnen» som en viss ung herre — — då han låter maten tysta . . . .

— Schy! Kör det inte nu kanske! Jag måste skynda med resten.

— Egoist! unnar du nu ej tant något, men för all del sätt ej fågelvingen i halsen! — — — det är blott en bonde med ett lass.

— Hungern tystar alla menckliga känslor. Ha' vi tillräckligt vedförråd för vintern? Fast det bekymrar ej mig, som i öfvermorgon reser till skolan.

— Och så tycker du att jag kan frysa . . . . .
Sven du har en dålig natur.

— Ba, tant kommer väl lös en dag och — »håller dig varm,» det ligger i hennes natur.

— För det ändamålet borde hon följa dig, hvart du kommer. Det blef en god vedbesparing.

De följande dagarne beslöto vi att icke vänta tant. Efter att hafva stiftat fred med hvarandra, tärde vi tillsammans tants konserver. Sven sköt en spillkråka och jag köpte upp både hans och min kassa för att få oss litet smör. Jag hade mycket bestyr med tvätten åt Sven, och så gick tiden ganska fort till hans resdag kom, då han med knapp nöd fick skjuts på kredit, tills tant kom hem, för resan till jernvägen. Sedan han lemnat mig, leddes jag aldeles obeskrifligt, längtade efter tant eller hvilken annan mencklig varelse som helst, och så beslöt jag skrifva till mina föräldrar. Svar kom genast ifrån dem, att de förmodade hon nu redan var hemma, yttrade sin förundran öfver den mystiska resan och både mig underrätta dem ifall, mot förmodan, hon ej hördes af. För denna händelse följde litet penningar till mat och till Svens skjutsbonde, samt många nyheter från staden till min andliga förströelse. Dagar gingo åter utan att tant lät höra af sig. Jag greps snart af en hemsk dysterhet och

beslöt att helsa på mina vänner i Sturefors. Först ville jag likväl ännu en gång skriva hem. Då brefvet blifvit sändt på posten, gick jag genast, gripen af längtan att återse de personer och det hem, som så tjusat mig, och under vägen dit kringsväfvades min själ af en aning, liknande en fladdrande, tung dimma: Att det nu var sista gången jag begaf mig från Malinshus och dit.

Judit och Susanne kommo lifligt emot mig.

— Hur älskvärdt af din tant att tillåta dig detta! Hon blir bestämdt bättre och bättre, det skall du få se.

— Tant är ej återkommen.

— Icke återkommen! bevar' oss! hvad står då på? Det är ju fjorton dagar sedan hon reste?

— Ja, och det är alldeles obegripligt, det här.

— Mamma och pappa måste veta det, — och så förde de mig in till dem. Det blef en undran, ett litet polisförhör med mig, som dock ej ledde till någonting antagligt. Jag inbjöds vänligt att stanna hos dem tills vidare, men vågade det ej. Frestelsen var stor, men jag hade tillräcklig plikt känsla att ej vilja vara borta, då tant kom hem — om hon kom. Man berömde mitt förstånd, gaf mig en korg full med fina bröd och bakelser samt skjuts hem, och uppmuntrad af allt detta reste jag ifrån dem.

Just då jag den följande dagen satte mig att äta middag, kom min far, jag ilade glad ut att möta honom utan att observera huru högtidligt han såg på mig, förrän han med hastig röst frågade:

— Är hon kommen?

— Nej, ack, så roligt, att pappa kom!

— Har hon inte skrivit heller? Märkvärdigt det här.

Så fort han aftagit ytterrocken, tog han fram en tidning, vecklade fort upp den och började examina mig angående dagen för tants afresa, jämte allt, hvad som hade sammanhang dermed. Han var sig så olik, att jag intogs af en känsla, som om jag befann mig på en begrafning, och fick slutligen tårar i ögonen.

— Det tyckes verkligen vara öfverensstämmande, mumlade han för sig sjelf, som om jag ej funnits till, här står: Ett äldre fruntimmer, som tagit ett rum å hotell Kung Karl och låg der natten mellan den adertonde och nittonde Januari, fans, då städerskan kom in med kaffe kl. nio på morgonen sistnämde dag, sittande död i soffan. Som man ännu ej begärt upplysning om hennes namn och hemort, men hört henne tala svenska språket, anmodas alla svenska tidningar återgifva denna notis, på det att den dödas anhöriga må blifva underrättade och gifva sig tillkänna. Ingen oordning eller annat, som antydde, att inbrott och ett våld blifvit begånget, har kunnat upptäckas, oaktadt polisförhör hållits. Derefter följde en specifik beskrifning på hennes utseende och ekipering, hvilken till alla delar liknade tant Malin. Det måste således vara hon, men, fortsatte min far och tycktes nu komma ihåg mig, som stod bredvid honom nästan tillintetgjord af fasa, hvad i alla helgons namn skulle hon i Köbenhavn? Kan någon utgrunda *hvarför* hon reste dit. Maja, tänk noga efter om icke något ord yttrades, som kan lösa denna gåta?

— Nej, tant var angående detta fullkomligt tyst.

— Några bekantskaper der hade hon bestämdt inte. Hon har vistats i hemorten hela sitt lif och

aldrig rest utom provinsen. Kan du uppsöka det der utländska brefvet som du omnämt?

— Jag vet inte! Kanske är det inlåst någonstädes. Jag sökte i tants skrifbordslåda, som var utan lås och fann kuvertet till brefvet, det hade Köbenhavns poststämpel, men detta var all den upplysning vi fingo.

Morgonen derpå reste min far till Köbenhavn för att vinna bekräftelse på om tant var den ifrågavarande döda, hvarom vi knappast kunde hysa något tvifvel. Jag lemnades hemma, fastän jag bra gerna velat följa med honom, men vand att aldrig vara enträgen, vågade jag blott en gång sätta det i fråga och fick då till svar, att jag blefve honom endast till besvär utan att kunna få något nöje. De följande dagarne blefvo dryga för mig. Oerfaren och barnslig, fann jag allt, som afvek från den vanliga hvardagshistorien, underfullt och min lifliga fantasi irriterades i högsta grad af det förevarande dunkla och obestämda förhållandet. Arbeta kunde jag icke som annars — hvad tjenade nu det till, om tant vore död, tänkte jag. Tredje dagen vid middagstiden, återkom min far. Det förhöll sig så som han förmodat. Tant var död och läkare hade sagt, att döden förorsakats af blodslag. Intet af hennes tillhörigheter saknades, reskassan var tillräcklig för återresan och något mera, ingen hade synts besöka henne i Köbenhavn, och man sade, att hon endast ett par timmar varit ute från sitt rum. Intet bref eller papper bland hennes effekter gaf upplysning om anledningen till hennes resa. Detta senare förekom min far så dunkelt och besynnerligt, att endast omtankan för begrafningen m. m. kunde aflägsna hans tankar derifrån. Äfven min mor kom ut och vi till-

bringade några veckor på Malinshus, hvarunder min far reste från och till oss, emedan han ej kunde beständigt vara ifrån sin befattning vid en bank. Tant Malin var sig så alldeles lik, att jag till en början icke kunde fatta, att hon var död. Med en känsla midt emellan sorg och förskräckelse lydde jag min mors tillsägelse att deltaga i likets klädsel, hon påstod, att det är af nytta att se och handhafva hvad som direkt påminner om förgängelsen och fåfängligheten af detta lifvet. Säkerligen hade hon äfven deri rätt. Mitt unga sinne tog ett djupt och allvarligt intryck af denna, i sig sjelf föga märkvärdiga händelse, jag tror den gaf en ny och bestämd riktning åt min lifsuppfattning; ty allt ifrån den tiden hejdades alltid så väl min fröjd som sorg af tanken på tant Malins oförmodade bortgång, och bådadera förlorade sitt värde öfver mig. Äfven Sven, som öfvervar begrafningen, var mera gripen än man kunde trott honom om. Tant Malin gjorde sig visserligen icke älskad af oss unge under sin lifstid, men då hon var borta, funno vi likväl, att hon förtjenat vår saknad. Bouppteckning föranstaltades så fort som möjligt och under tillrustningarne för den, funno vi bland andra papper, hvilka ej voro särdeles många, men som min far anbefallt oss noga granska, ordet till den olösta gåtan. Ett bref från en dansk lotterikollektor, som sände dragningslista och gratulerade till en vinst å klasslotteriet på ett hundratusen kronor. Vår öfverraskning låter ej beskrifva sig. Men, hvart hade desse penningar kommit? Var vinsten lyftad, eller hvar fans lottsedeln? Hvar dragningslistan? Det såg ut som om tant blifvit bestulen på alla bevis, som kunde röja hennes ärende till Köbenhavn. Tjufven hade varit för-

sigtig och beräkande. Måne han äfven vållat hennes död, fastän läkareattesten motsade en dylik förmodan? Skulle denna betydliga förmögenhet gå ifrån oss, hennes arfvingar... Vi telegraferade genast till min far och han kom oförtöfvadt, företog nu själf en ifrig och noggrann gransning af minsta papperslapp, men med intet annat resultat än det nämnda. Djupt tankfull satt han derefter och stirrade i golvet och då han slutligen uppvaknade ur sitt grubbel, sade äfven han:

— Skola vi gå miste om allt detta?

— Ja, visst skola vi det, svarade mor fromt, försynens vägar äro underbara och man får underkasta sig de dolda rådslagen. Vi skola aldrig se något af dessa penningar, det är min bestämda öfvertygelse.

Ville hon sålunda med ens afväpna sin och vår grämelse öfver förlusten, eller ville hon bortkasta hvarje tanke på att ännu kunna få lotterivinsten? Möjligen fruktade hon för min fars ihärdighet, då han föresatte sig något, samt för hans sangviniska lynne, hvilket stundom föranledde honom förluster, och sökte i rättan tid stäfja dess alltför häftiga utbrott. I senare fallet misslyckades hon, ty efter en god stunds tystnad, sade han hastigt:

— Här måste genast något företagas!

Efter fyra år.

Förestående utdrag ur Majas dagbok gå vi nu att sammanlänka med fortsättningen af hennes öden, efter förloppet af fyra år. Det är ej nu i Malins hus eller i hennes föräldrahem i staden hon återfinnes utan i hennes första ungdoms paradis, det ståt-

liga Sturefors, som blifvit nära nog hennes andra hem, sedan Susanne gift sig och flyttat derifrån. Judit har nämligen icke lemnat sina föräldrar någon ro för sina böner att få hafva Maja hos sig hvarje sommar och just nu var det den fjerde Maj-månaden, som droskan och vagnshästarne varit vid jernvägsstationen för att hämta Maja, den nu aderton-åriga *skönheten*, som några kalla henne, medan åter de mera granntycka endast medgifva, att hon är vacker men alltför yppig och fullmogen att kallas skön.

Sitt förra naturligt humoristiska lynne, som då ofta bröt ut i ord, men kanske mest i miner, blickar och rörelser, har hon i det närmaste lemnat bakom sig, eller åtminstone sparades det nu till en och annan sällsynt högtid, då hon förtroligt samspråkade med Judit och hennes bror Josef. Maja framstod numera snarare såsom en särdeles förståndig, tänkande, ung qvinna.

För tillfället se vi henne nyss anländ, arm i arm med sin väninna, vandra omkring i solskenet uti den ännu olöfvade parken.

— Jagar du far ännu efter den mystiska lotterivinsten, Maja? säger Judit och trycker hjertligt hennes arm.

— Å, jol den fatala händelsen vållar oss endast kostnader och felslagna förhoppningar. Just som lyckan lyser honom i ögonen och han redan öppnar handen för att fatta den, döljer den sig åter bakom något ogenomträngligt moln, och så blir det att börja vid samma punkt igen. Det är nästan ofattligt, hur fars ihärdighet kan så länge hålla ut. Han har haft sina spejare i Amerikanska staterna, i Holland, i Spanien, Turkiet, ja, jag tror nästan äfven i Kina.

Han har processat med lotteriet, därför att det utlemnat vinsten till orätt person, men förlorat öfver allt. Jag fruktar verkligen för att det vi ärfde efter tant Malin går bort till sökandet efter det irrbloss, hon lemnat åt oss, efter sin död. Det ser ut, som skulle någon ekonomisk framgång icke blifva oss beskärd.

— Du skall dock få se, att till slut stannar irrblosset och förvandlar sig i gyllene mynt, tröstade Judit.

— Jag har förlorat all tro derpå. I begynnelsen delade jag fars förhoppningar om rikedom och bygde luftslott, som babelstornet. Nog är det härligt att kunna lefva som t. ex. Ni, här på Sturefors. O! jag skulle skapat mig ett litet paradys, och der skulle du kommit till mig.

— Också blefve du öfverhopad af friare, som äfven ville dit, i ditt Eden.

— Finnes väl något förhatligare än friare till ens penningar. Nej, det hade varit klokare att bygga sig ett kloster.

— Kloster? Sven och Josef hade snart rifvit ner det.

— De kunde icke spränga murarne med sina suckar, det vet jag! och dessutom sörjer man ej ihjäl sig efter guldets klang; min ringa person ersattes lätt af nya föremål.

— Men de dyrka dig nu, utan att klingande mynt lockar dem. Var ej orättvis!

— Ännu äro de ju i så fall endast barn, som svärma för mina röda kinder och liffiga ögon. Snart blifva de realister, de som andra, och blicka medlidsamt tillbaka på sina »pjollriga känslor,» som män af verld uttrycka sig.

— Håller du verkligen icke af någondera? Jag tycker de förtjena det af dig.

— Jag håller af dem båda. Hur skulle jag kunna annat? Men jag begår ingen dårskap för någon. Jag skulle vilja glädja och göra dem lyckliga, men det förmår jag ej.

— Kallar du det dårskap att gifta sig med en person man håller af, då känslan är besvarad?

— Det är nästan alltid dårskap af oss qvinnor. Hvad särskildt ifrågavarande förhållande beträffar, så kan sådant ej komma i fråga, å min sida åtminstone, då den ene är högt öfver mig i rikedom och rang och den andre, liksom jag, är fattig.

— Antingen har en tredje eröfrat ditt hjerta, eller ock förstår jag dig inte. Rang och rikedom borde väl ej afskräcka och — — hur många fattiga är det ej som gifta sig!

— Det är helt naturligt, att du ej fattar mig i detta afseende. Du är uppfostrad i öfverflöd på allt, lifvets poesi har strött sina perlor omkring dig, en skön natur omgifvit dig med tjusande tafior; ditt sinne måste taga intryck deraf och förläna lifvet en helt annan färg än det har i mina ögon. Du tänker dig äktenskapet endast inom den ram, som omgifvit *din* familj, *ditt* hem. Jag deremot har under hela min barndom blickat på gråa stengator, stela husrader, ett tarfligt, sträfsamt hemlif, och så kom jag till tant Malin med sina torra, fast sanna reflektioner. Allt detta har vuxit fast vid mig. Jag älskar visserligen det sköna, jag njuter af att se och beröras deraf, men jag förmår ej mer. Jag är prosaisk, nedtryckt till att vara en hvardagsmänniska och ibland hatar jag min oförmåga att blifva som jag ville vara: nobel, finkänslig, älskvärd; så att

jag kunde sprida det der fina, qvinliga doft omkring mig, som adlar till och med våra fel, fångslar med ljufva, osynliga bojor och leder till ädla mål.

— Nu hör jag, att du aldrig varit kär, Maja.

— Och att jag aldrig skall blifva någonting så romantiskt som det.

— Jag tror tvärtom. Du blir det, och då har du hunnit det mål du nyss tecknade. Du skall då blifva ett ideal af qvinlig fullkomlighet. Med ett så ovanligt förstånd till grund, är det ej möjligt annat. Jag gratulerar den man, som får dig! och jag förstår nu hvarför *du* fångslar dem lättare än någon annan flicka. De se nog ditt stora värde framför oss andra, som göra oss till för dem och ej hafva stort annat att bjuda på än vårt barnsliga koketteri och en ungdomligt behaglig yta. Jag ville likna dig, om jag kunde, men lika gerna kan jag försöka hvad omöjligt som helst. Hör nu min vän! Är du eller blir du någonsin aldrig så litet kär i min bror, så glöm allt annat och blif hans hustru. Hvad han då vore lycklig!

— Jag skulle beklaga honom! och hvilken annan det vore. Endast en inbiten realist eller ett dumhufvud skulle kunna välja mig till sin ledsagarinna genom lifvet och en sådan kunde jag icke fördraga. Sympatien får ej vara så öfvervägande att man ser sig själf afmälad; då ledsnar man vid hvarandra. Nej du! se mig på »öfverblifna kartan», det är ett fält som säkerligen får allt större utsträckning och lyckligtvis aldrig blir öfverbefolkadt, så att der blir trångt om utrymmet.

— Hur så! hvarför skulle vi stanna der, nu mera än förr?

— Fråga *tiden* hvarför den störtar i sig alla

nya idéer med sådan brådska, utan att betänka, hvad som enligt sundt förnuft kan bära sig eller icke. Studentskor, moddockor, utlevade unge män, lättfärdiga qvinnor, svindlande affärer, falskt begrepp om heder m. m. d. allt under ett täckelse af öfverdrifven yppighet, ändlös fåfånga, godkändt lättsinne, utsiradt med glittrande bladguld, som man gifver granna namn, fastän det utgöres endast af menskliga svagheter.

— Det här skulle Josef hört. Han hade nog ropat bravo! Jag grubblar aldrig på sådana der skyhöga, hafsdjupa frågor. Jag har en klen andlig begåfning, påstår Josef, och det är mycket möjligt, ty jag tycker allting är bra, så som det är, endast jag får alla mina små infall tillfredställda. Tänk dig, att pappa lofvat mig följa Susanne och hennes man, till Paris nästa höst. O! det skall blifva härligt. Blir du ej afundsjuk?

— Det kunde jag nästan, om det ej vore du, min bästa vän, som får den lyckan, men nu måste detta fel, som äfven hör till min hvardagsnatur, vika för vänskapen. Således får jag nästa sommar en liflig beskrifning af hvad du der upplefvat och på den förhoppningen *lefver* jag öfver nästa vinter, den långa vintern i L. . .

— A, du har dock ett godt hem och kusin Sven, som kommer och muntrar dig. Han är bra qvick och rolig, nödvändigt måste vi hafva honom hit vid midsommar, så att han och Josef få tillfälle blifva allt för goda vänner till att duellera om dig. Det nästan harmar mig att ej hafva kunnat eröfra honom, vet du! Det är retsamt.

— Sven är en präktig gosse och att han ej *dyrkar* dig, kommer sig nog endast deraf, att han

ser dig lika högt öfver sig, som jag ser din bror öfver mig. Jag har emot Sven endast två anmärkningar, först att han vill adoptera mina grundsatser och så att han ofta spelar sentimental tillbedjare af mina frodiga, yttre behag. Det senare kan jag ej fördraga och det förre är äfven tråkigt. Jag tycker om att höra nya tankar och att få välja och förkasta bland dem, framför allt frisinnade åsigtter, fritt uttalade och konsekvent vidhållna; i så fall kan man få reda på en karaktär.

— Ba, lilla du! han är konsekvent i att dyrka dig och låt honom nu bara blifva fullfjädrad, så skall du få se, att han låter konsekvensen utbreda sig. Men hvad menar du nu igen — — med fri sinnadt? Du ger mig alltid så mycket att fundera på, min svaga hjärna står knappast ut. Nå, svara nu på frågan.

— Jag menar en hel hop: Allt för mycket till att uppräknas, allt hvad som icke är småsinnadt för det första, ingenting fördomsfullt. Jag tänker fritt utan att vara hvad man kallar fritänkare. Det är egentligen min enda förtjenst. Det är dock skönt att i något fall stå på säker grund, utan att böjas af andras omdömen, att ej frukta för någonting så lumpet som människors tanklösa prat och skefögd blickar.

— Ja, se! du är stark, du är modig, du är fri, Maja! och du visar oss andra huru vi gå i bojer som slafvar, ehuru till namnet fria.

— Så rycken Eder lösa då!

— Vi andre äro för små, för svaga, kanske behöfva vi slafkedjan för att ej irra på villostigar. Alla hafva icke din fasthet. Du är en lejoninna! Men se nu på den der björkqvisten med de utspric-

kande löfven, ännu ej större än nageln på min lillfinger, låt oss höra på lärkan, som sjunger sina silfverklara drillar uppe bland skyarne. Vi skola njuta af våren! Snart rör man ut på sjön, smultronen mogna och göken gal — den lilla lata fågeln, som låter andra syssla med sina ägg och ungar. Är du inte bra ond på honom?

— Inte så mycket på honom just, han lyder en naturlag, ehuru den synes besynnerlig, men de qvinnor, som trotsa naturlagarne och likna honom, dem skänker jag min ömkan och — — litet till . . . Kan man icke gråta öfver ett och annat moders-hjerta, som synes vakna till lif *först då*, när barnet blifvit redo att, utpyntadt efter nyaste modet, liksom en expositionsartikel, intaga ett rum på verldsmarknaden, för att beskådas af mängden, beundras af narrar, kritiseras af afunden, vinna ett ovisst pris ur hymens hand, eller blifva en förgäten, smått beklagad qvinna, den dårar anse sig berättigad att häna och drifva gäck öfver.

— Nå, men, min visa vän! sade Judit, hjertligt skrattande åt Majas ifver, hur vill du, att detta skall förekommas?

— Jo, jag vill, att den som gift sig skall framför allt annat taga vård om sina barns kropp och själ, älska dem och sina plikter emot dem öfver allt annat, framför alla verldens nöjen, framför sig sjelf samt uppfostra dem till goda och tänkande menniskor och ej till *dockor* för män att leka med, eller *män*, som anse hustrur för leksaker. Vi skulle då blifva högaktade såsom qvinnor och finna flere mål att lefva för, ej som nu är fallet — endast för *gifttermål*; det osäkraste af alla lotterier.

— Hör du! afbröt nu den lifliga Judit, göken

dugde icke att leda dina tankar på lättare områden. Om jag nu börjat tala om nässlorna, som växa der vid trästammen och som i morgon skola blifva en rätt på vårt middagsbord, hvad säger du derom?

— Att sådan mat är god, med ägg till och kokad på svinrygg. Å hvad jag skall äta. Ser du, der hittade du just på min starka sida: Jag har så mycken praktisk kunskap i matlagning, att jag när som helst kunde blifva restauratris eller kokerska vid hofvet. Ack, hvad jag gerna skulle laga »englamat» åt vår kronprinsessa och hennes . . .

— Tyst Maja! akta dig du, för att prata i vädret!

— Se så! Ja, se öfverdrift och halsbrytande vändningar lära just höra till kvinnornas odygder. Nyss var jag alldeles för djupsinnig och nu är mitt tal luftigare än din vackra systers *skyllika* brudklädning — — — apropå! är hon nöjd och lycklig?

— Ja ha, du! mycket belåten. Jag hoppas vi snart hafva henne här på ett par tre månader.

— Så, hennes man då äfven naturligtvis!

— Hvad tänker du på? *Han* skulle förgås på det enformiga landet, han, som hvarje afton vill hafva sitt spelparti eller någon utflykt med goda vänner; alltid något roligt och gladt, förstås!

— Besynnerligt! Jag trodde att hemmet, för de *nygifta* åtminstone, ersatte sådant der utomhuslif. Tycker Susanna om att vara så ofta skild från mannen?

— Jag tror inte han frågar henne derom. Men hvarför skulle hon ej vara nöjd? Du kan ej tänka dig hvilka förtjusande klädningar hon får och så elegant hon har i hemmet, ett litet ovalt kabinett i purpur och guld och hur ofta hon är på fester och

huru bra hon tager sig ut i sällskaper. Svåger är nästan stolt öfver sin lilla fru. O, Maja! sådana supéer de hafva hemma hos sig. Biskop och landshöfding umgås de med rätt förtroligt, äfvensom i de högre officershusen. Ja, hon kan aldrig önska sig något bättre och är fullt lycklig, derom är jag viss.

— Ja, hvar och en har sin smak. I mitt hem anses de stunder för lyckligast, då far har fritt från arbete ute i staden. Då kommer han genast hem, ser så god och belåten ut, då han hänger sin hatt på spiken vid dörren, gnuggar händerna af belåtenhet och säger med den fryntligaste stämma: — Se så! min gumma, nu få vi sitta i ro tillsammans och hafva vår frihet. Maja, du blir väl här också, och gossarne, hvar äro de? Der ser jag kaffet, det var skönt! Se här Emil, du lille kurir, spring till närmaste brödbod och köp oss flere kakor, hvilka ni tycka bäst om. Här skall blifva ett familj-kafferep. Så få vi en högtidsstund. Alla äro då muntra, redogöra för sina arbeten, säga ut sina tankar och önskingar, bygga korthus och luftslott, alla vedermödor äro då glömda; allt är prydt af förnöjsamhetens goda gåfva. Far så väl som mor skulle sörja, om de måste skiljas blott några veckor. Ja, om far är borta blott ett par dagar, är min mor orolig, och otaliga gånger har jag hört henne vid sådana tillfällen säga för sig sjelf: — Det måtte väl ej hända honom något ondt!

— Men hvad var det du nyss sade, du tycktes ej vilja bygga din lycka efter sådant mönster.

— Nej, jag drömmer om olika förhållanden i mycket, men angående det emellan man och hustru ville jag icke hafva det annorlunda än såsom hos oss. I motsatt fall skulle ingenting af rikedom och

skönhet, ingen yttre poetisk belysning, *ingenting* tillfredsställa mitt hjerta.

— Du ser nu som alltid mycket, som jag ej uppfattar, men om du såge hur *sött* Susanna har omkring sig, skulle du glömma allt annat. A, då man kommer in der, vet man knappast, huruvida det kan vara roligast att slå sig ner eller blott stå och betrakta allt! Det försäkrar jag dig.

— Glömmer man till och med då man är trött att sätta sig ner? Glömmer kanske Susanne sin egen man af blott förtjusning öfver de vackra sakerna . . . O, jag måste skratta, som jag ej skrattat på länge, åt din barnsliga teckning af äktenskaplig sällhet: Allt det der granna, förtjusande kunde hon ju *köpt sig*.

Midsommar var kommen och med den Susanna, Josef och Sven till Sturefors. Den senare var nu en försigkommen student, som med god fart studerade vid akademien i Upsala. Han var blifven lång och såg bra ut, sjöng basstämman i quartettsånger och dansade till alla unga flickors högsta beröm, rumlade endast litet undantagsvis och förgudade med fullt utveckladt studentsvärmeri sin kusin Maja, till hvilken han friade konstmässigt, tre gånger dagligen, då de voro tillsammans, och erhöi städse samma, med butter min afgifna svar, nämligen: —

— Jag skall säga dig till, när far har fått reda på lotterivinsten.

— Ja, men Maja! brukade han då säga, du är den grymmaste qvinna på jorden. Det ginge väl an höra sådana *ord*, men *minen*, som åtföljer dem, är tiofaldigt tyngre att bära på sitt arma hjerta. Hvar-

för också uppställa ett vilkor, som ifall det någon sin realiseras, dock möjligen låter oss blifva gråhåriga innan dess. Vårt mål kunde vara oss närmare, om du bara ville.

— Mitt mål blir aldrig att gifva bort mig utan en anständig hemgift, och de grå håren inväntar jag utan klagan.

— Men du, jag kan aldrig gå in derpå! förklarade Sven med mycken bestämdhet! Om ett år har jag tagit kameralen, vill jag likväl fortsätta, studierna kan jag blifva extra ordinarie ett år senare, så vice häradshöfding och snart nog arrendera en domsaga och sedan så . . .

— *Så* skulle vi sätta bo med ingenting. Ja, det vore visst gudomligt. Nej du! Klokare är man i nittonde seklet.

— Fy, Maja! så elak du är, och jag lever endast *för* dig. Jag borde i stället hata dig.

— Försök det. Ingenting kunde vara klokare, enligt min öfvertygelse.

Josef kom nu till dem från trädgården med en korg mogna Majkörsbär, den han nedsatte vid Majas fötter.

— Skall jag hafva en korg, monsieur?

— Ja, i hopp om att den väl användes med det snaraste, sade Josef och gaf Sven en sidoblick.

— Nej, jag kan så gerna behålla den. Det blir aldrig väl upptaget, att man gifver bort en vängåfva, men af bären delar jag med mig. Kom Sven och ät körsbär med oss. Å, så sköna! tack, herr baron! Skynda dig Sven, att hjälpa mig tömma korgen. Du hör ju, att *den* slipper du.

— Vill du lofva att *den* ändock stannar inom

studentkåren; annars lemnar jag alltihop, förklarade Sven vresigt.

— Jag tar den aldrig i tiden åt mig! citerade Josef och började sjunga på en nyss komponerad vals.

— Intet gräl i min närvaro! Välkommen Judit! Du kommer som en fridens apostel, hoppas jag.

— Ha' vi nu ofred igen. Ja, gossar och tuppkycklingar äro hvarandra bra lika, de kunna aldrig trifvas utan med näbbarne i hvarandras kukelikukam. Hvilket berserka-mod det röjer! Hafven I redan duellerat eller skall det blifva af i morgon.

— Morgondagen skall sjelf bära omsorger om sina behof, syster lilla! Mins det.

— Du borde aldrig försöka blifva annat än prest, Josef.

— Nå-ja, kanske har du icke så alldeles orätt. Du kunde behöfva någon, som predikade för dig från morgon till afton, och trodde jag mig kunna dermed bereda din omvändelse, skulle jag taga prestexamen så fort som möjligt.

— Tycker du att jag är en så stor synderska!

— Intet härintill, men du besitter alla anlag för att kunna blifva det.

— Så-å, nå, men hvilka då, om jag törs fråga?

— Du skulle ej förstå mig, om jag började afslöja alla dina svagheter.

— En sådan barbar! Jag är viss, att hos Maja ser du idel dygder.

— Ja, det är sant nog. Hon har endast ett fel.

— Hvilket?

— Att vara ointaglig.

— Kan du motstå hans älskvärdhet mot dig, kära Maja?

— Jag har att förfoga endast öfver min tacksamhet.

— Du är ypperlig! Men låt oss nu gå ifrån ungherrarne; annars blifva vi vittne till en olycka, det förutser jag.

Judit tog Majas arm och de gingo ut lemnande Josef och Sven, som tämligen misslynte betraktade hvarandra. Den senare repade sig först.

— Hvad skola vi taga oss för? frågade han.

— Jag tror vi böra gå åt sjön och rådfråga hafsfrun.

— Det vore fegt.

— Nå, då gå vi och taga oss en lur under den stora kastanjen. Jag sof så förbaskadt litet i natt och luften är tryckande

— Voila! det tycker jag om, att *sofva* af sig ruset, antingen det är af vin eller kärlek, det är praktiskt, dugligt och tidsenligt.

— »Sofva på saken», är äfven en gammal vishetsregel.

Den återfunne.

På en mindre landtgård, belägen mellan Köbenhavn och Hilleröd, bodde vid tiden för denna berättelse ett åldrigt par, herr och fru af D . . . och ehuru omkring fem år förflutit sedan de genom ett oblidt ödes inskridande hänvisats till deras närvarande, obemärkta lefnadsställning, voro de händelser, som rörde dem närmast och som utan tvifvel böjt dem och kommit ålderns yttre vintertecken att stämpla deras anleten, ännu i friskt minne hos ortens befolkning. Största skälet till den brist på vanlig glömska i dylika fall får troligen tillskrifvas den

omständigheten att samtidigt med den affärskris, som störtade herr af D... från ägandet af en ganska betydlig rikedom till fattigdom, han äfven drabbades af en annan olycka, hvars orsak ännu var en gåta, som tycktes för alltid skola blifva olöst. Då herrskapet af D...s egendom blifvit realiserad för fordringsägarna räkning och ingenting återstod dem mera än löftet att få arrendera en utgård till den ståtliga possession de lemnat, stod deras enda barn, en son om nitton år, som flitigt studerat till läkare, utan medel att kunna fortsätta den långsamma kurs han begynt. Modigt ville han dock bjuda olyckan spetsen och försöka sig på något annat område. För detta ändamål bad han sin mjältsjuka fader att få resa in till Köbenhavn och rådgöra med samt bedja om hjälp hos en förmögen släktinge derstädes. Herr af D... ansåg detta försök helt och hållet fruktlöst, men svag och rådlös, som han var, ansåg han sig ej heller böra hindra sonen ifrån det. Alltså for unge af D... under löfte att om några dagar vara tillbaka, eller i fall händelserna så fordrade, skrifva hem. Men dagar och veckor förflöto, utan att han kom och utan underrättelser ifrån honom. Man skref till den nämde anförvandten och denne svarade, att Sixten, så var sonens namn, varit på ett kort besök samt gått derifrån i god tid på aftonen, att han varit frisk och sagt sig bo på ett hotell, hvilket namngafs, och något annat visste man icke. Vid denna jobspost skulle man kunnat tro att herr af D... skulle blifvit tillintetgjord, ty för honom låg det tämligen klart, att Sixten fått afslag på sin framställning och i förtviflan förkortat lifvet; så blef dock ej förhållandet. Denna nya sorg ryckte honom tvärtom lös från de förlamande band, som den

första pröfningen pålagt, och han blef nu lika energisk, som förut handfallen. Två samvetsplikter hvilade också nu på hans skuldror. En af detta sista slag tillkom nämligen hans hustru, Sixtens mor, som hittills tåligt burit motgången, men nu dukat under. Förut var det *hon* som stödde och verkade, nu föll *hon*, och *han* måste anstränga sin yttersta förmåga för henne, och för att utröna hvar deras son, älskling och hopp fans; lefvande eller död. Fru af D . . . , som sett sin käraste fröjd, sin stolthet uti sitt nästan förgudade, enda barn, blef genast efter meddelandet från Köbenhavn sängliggande sjuk, men det oakadt bad hon sin man genast resa, för att efterspana Sixten, och ehuru svårt det föreföll att lemna henne, kunde han icke motstå hennes böner.

Efter flere dagliga, skriftliga underrättelser att eftersökandet varit fåfängt, kom herr af D . . . sjelf med samma nedslående resultat. På hotell Kung Karl hade visserligen en ung herre, hvares yttre liknade Sixtens, bott ett par dagar, men han kallade sig Arvid Köllero, sade sig vara från Sjöland och och ärna dit återvända. Han hade varit ute nästan oafbrutet, utom om nätterna, och uppfört sig särdeles stilla. Polisen var anmodad att fortsätta sökandet. Allt blef dock förgäfves och intet annat återstod än att anse honom som död; ty hvarför skulle deras son hafva ändrat namn?

De båda makarne hade svårt för att bära denna olycka och endast bandet dem emellan, att söka trösta och uppehålla hvarandra, gaf dem förmåga att börja lefva och verka ånyo.

Under efterföljande år lefde de i knappa vilkor, men genom redlig sträfvan och klok omtanke

vunno de uppehålle och förtjenade människors högaktning, i lika hög grad som deras deltagande.

Alltjämt härunder och ännu ljud uti modrens hjerta den frågan: är han död? Hon tycktes icke kunna fatta att så var, ehuru alla andra togo det för gifvet och äfven hennes eget förstånd ingenting hade att anföra deremot.

Ringsta var namnet på herr och fru af D . . . s lilla hemvist. Det ligger väl mellan lundar af bokar och har en sjövik bakom boningshuset samt gröna ängar på motsatta sidan. De hade nu så länge putsat, planerat och på enkelt landtligt sätt prydt sitt hem, att det blifvit fint och behagligt att se och skulle i all sin litenhet kunnat vara en glädjens boning, om ej sorgen, som tärde på invånarnes inre, sänkt ett sorgflor öfver det hela. Det var nu midsommarsaftonen. Solen speglade sig i vikens vatten, vinden slumrade, träden hviskade så tyst och fåglarne väntade på qvällen för att uppstämma sin serenad till naturen. Fru af D . . . stod försjunken i minnen, blickande ut genom ett af salsfönstren. Högtiderna påminde lifligt om hennes son och väckte saknaden till dubbel styrka; vid dem brukade Sixten komma hem från skolan och sprida den fullständiga lyckans solsken öfver hemmet. Särdeles midsommaren kallade han *sin* fest, därför att han älskade växter och blommor nästan till passion, och just den innevarande dagen var det hans vana från barndomen att gå tidigt ut på fälten, samla vilda blommor och löf samt med hela famnen full af sådana återvända och med egen hand ordna dessa i rummen, de stora eleganta rummen, som familjen då på deras eget herresäte bebodde.

Den blick, fru af D . . . nu lät hvila öfver land-

skapet, blef allt mera dunkel, ju längre hon stod der, ett uttryck af tröstlös längtan talade ur hvarje hennes drag, och den ena sucken djupare än den andra arbetade sig fram. — Hvilken fattigdom mot förr, tänkte hon, endast några få bokqvistar hemtagna och smaklöst placerade af pigan, några vilda blomster och gräs, tämligen oordnade i en simpel vas på bordet och — — ingen smärt, lång, mörklockig gosse, som kom med bördor af grönt och blommor, med ungdomssol i leende och hjerta, med fröjd åt mor och far; ack hvarför *lefde man?*

Just som hon stod redo att slita sig från sina minnen och gå bort till något annat, syntes en kraftigt bygd, reslig gestalt på afstånd långsamt närma sig. Liksom bilden i hennes minne bar äfven denne en massa löf i famnen, och detta senare kom henne att blekna af rörelse, ännu några sekunder, och hon tryckte händerna mot sitt bröst. — Hvem kunde komma så? Var det en hägring för hennes själ, en villa!

— Kom hit! ropade hon till sin man, som i nästa rum sysslade med kontorsgöromål, kom, skynda dig!

Det låg så mycken rörelse i hennes röst, att den ovilkorligen måste åtlýdas genast.

— Hvad är det, min gumma? Du blir väl ej sjuk!

— Se! sade hon och visade utåt med handen, hvem är det?

Äfven herr af D... bleknade och hans blick fastväxte, tycktes det, vid främlingen.

— Hvem kan det vara — — —? Nej, det är ej möjligt... låt oss dock gå ut och möta... hvilken det än är. Men modersblicken var skarpare,

oaktadt förändringen af figur och hy m. m. hade den igenkânt sonen, hon dignade ner på stolen, allt för häftigt upprörd att kunna gå.

— Vänta! bad hon, jag vill tacka Gud. Hon sammanknäpte händerna och satt tyst, hennes man lemnade henne ej, förrän steg hördes i förstugan, då han gick att öppna dörren.

— Sixten! o, är det du, min gosse! min gosse! hur förändrad du blifvit!

Sixten sade ingenting. Öfver hans solbrända ansigte kämpade olika känslor, det tycktes som om återseendets fröjd icke vågat sig fram, han tog sin fars hand, kyste den och drog honom med sig intill modren, der sjönk han ned på knä och efter att hafva nästan smärtsamt utropat: Tagen I emot eder förlorade son? dolde han ansigtet i hennes sköte.

— O, det frågar du? sade hon ömt. Ack, vår käraste, vår glädje, vårt hopp! Vi hafva sörjt dig som död, och nu är du åter hos oss.

Dessa ord kommo honom att skyndsamt resa sig, han log och såg på sin far.

— Du är oss ju ej ovärdig? min son! Det låg djupt allvar i frågan och blicken, som åtföljde den. Sixten fattade sin fars hand och tryckte den utan att yttra något. Derpå vände han sig åter till modren.

— Ja, nu är jag här igen, kunnen I förlåta mig min tystnad? Jag har haft en svår och lång strid att bestå, men nu skall allt blifva godt. Jag stannar hos Er ett halft år och vi skola göra det gladt för oss. Dessa senare åren har jag uppehållit mig i Afrika, der jag fått en god anställning. Se här hvad jag sammansparat? — Han tog upp ur sin

resväska en liten packe växlar och bläddrade hastigt igenom dem.

— Skall du dit igen, mitt barn? frågade modren sorgset.

— Jo, det blir kanske bäst, men låt oss ej nu tänka derpå. Nu vill jag liksom förr pryda hemmet till midsommarsfesten. — Derpå började han med en viss, litet orolig ifver ordna de gröna qvistarne och blommorna, men fru af D. . . skyndade ut i köket. Allt det bästa hennes spiskammar innehöll, måste dukas fram till frukost åt hennes älskling.

Under tiden satt fadren tyst och tankfull noga betraktande sin son, en oförklarlig dysterhet blandade sig i glädjen af återseendet, hans mera erfarna öga såg, hvad modren ej kunde misstänka: att sonens tillfredställelse med sin hemkomst icke var oblandad, eller ock trodde han detta berodde af jämförelsen mellan det hem, som skyddat hans barndom, och *det*, hvartill han nu, nästan såsom en främling, återkommit.

— Sixten! min käre gosse! Säg, är det något som skymmer bort glädjens sol för dig och oss?

— Ja, fader! men oroa dig icke. Allt kan blifva godt, om du så tillåter och vill hjälpa mig. Då vi få vara ostörda tillsammans, skall jag berätta allt.

— Gud gifve jag *kan* hjälpa dig.

— Jag tror och hoppas det. . .

Först sent på aftonen, då fru af D. . . ordnade supén, fingo far och son tillfälle att under en promenad samtala med hvarandra; då de kommo tillbaka, syntes båda allvarsamt stämda, men lugna, friden tycktes hafva återvändt och modrens glädje kom äfven dem att med muuterhet deltaga i aftonmåltiden.

— Du har blifvit så allvarsam, min älskade gosse! sade fru af D . . . en af de följande dagarne, hvarför suckade du nu? Kanske du längtar till baka till din verksamhet derute. Förr var du så glad och skämtsam. Allt har ju gått lyckligt för dig? Hvarför då vara så här olik?

— Å, min goda mor? Arbete och omtanke gifva oss en olika sinnesstämning än vi hafva i ungdomsåren. Jag är ej längre en oerfaren gosse, för hvilken hela lifvet ler. Låt ej sådant oroa dig. Kanske ser du mig glädigare längre fram . . . Ack, jag ville så gerna förskaffa Er en möjlig glädje, uppfylla alla Edra önskingar; det har varit mitt önskningsmål allt sedan den dag vår ekonomiska olycka blef mig bekant. Jag far ifrån Er med detta önskningsmål, lysande för min inbillning i ett aflägsset fjärran, jag föresatte mig att arbeta, försöka det omöjliga . . . men sällan går det *så*, som man i ungdomligt öfvermod föreställer sig.

— Du har gjort mycket, som skaffat dig sjelf utkomst och oss den största glädje genom att komma hem, käre Sixten. Om blott du stannade kvar hos oss, skulle jag aldrig begära större lycka här på jorden. Det är sant att vi hafva ingenting mera än till ett anspråkslöst och obemärkt lefnadssätt är nödvändigt, men dervid hafva vi nu vant oss, och hur det är, så skänker arbetet mera förnöjsamhet än öfverflödet och aldrig kände jag mig lyckligare *förr*, än nu sedan jag ser dig.

Sixten fattade sin mors hand och kyste den häftigt, men sade intet. I det samma kom herr af D . . . in och slog sig ner hos dem.

— Vill du följa med mig i morgon till Köben-

havn, jag måste dit i affärer? sade han och vände sig till Sixten.

— Ja, hvarför inte. Blir du länge der?— Far och son gåfvo hvarandra en förstulen blick af hemligt förstånd.

— Jag vet ej just huru länge, kanske några dagar på sin höjd.

— Ni dröjen icke en timme längre än som blir nödvändigt, det vet jag och skall försöka blifva herre öfver min längtan att återse Er, sadé fru af D . . . . hjertligt.

— Var säker, min gumma! att vi icke söla vid hemresan och kunna vi utfundera någon liten glad öfverraskning åt dig, så skall den ej glömmas kvar i »Kongens by».

— Tack, men Ni veten båda, att då jag ser Er, har jag ingen. Kommen endast väl behållna och glada igen!

Först två och så ytterligare tre dagar förgingo, utan att fru af D . . . . såg sig igen och hon började blifva orolig. Allt sedan den tid Sixten rest till Köbenhavn och, som det syntes, aldrig återkom, bibehöll hon en stark fruktan för att ännu ett bekymmer skulle hinna henne på samma sätt, och stundom, då hennes man var borta och dröjde något öfver utsatt tid, måste hon strida med hela sitt förnuft för att icke falla i förtviflan. Äfven den femte dagen förflöt utan att de väntade vid vanlig tid för jernvägsresande hördes af.

Under tiden närmade sig de väntade till fots, hvarigenom deras framkomst försenades. De hade valt detta sätt att färdas, emedan aftonen var särdeles härlig och en dylik promenad föreföll dem uppfriskande, efter flere dagars affärslif i stadens qvalm,

men detta oakadt syntes de tungsinta och modlösa, då de nu närmade sig hemmet.

— Du ser häraf, min far! sade Sixten fortsättande samtalet, att jag icke bör våga försöket och slå mig ner i hembygden, huru kärt detta annars vore mig; åtminstone går det icke för sig *ännu*.

— Till min stora smärta måste jag gifva dig rätt häri. Sedan saken förhåller sig så . . . blir det lugnast, att du f. n. återvänder. Huru vi skola kunna trösta din mor, är en annan omständighet. Synnerligast för hennes skull, hade det varit lyckligt om vi fått behålla dig hos oss.

— Lyckligtvis har jag icke ingifvit henne det hopp, jag till hälften hyste, att få stanna qvar; deremot kan jag lofva henne att, om vi få lefva en tid framåt, återkomma. Hela min frid och lycka består i att tänka mig framtiden i Er närhet. Ännu är jag endast tjugusju år och har således en god del af en vanlig menniskoålder igen; såvida ingen olycka träffar mig — och allt mitt bemödande skall gå derpå ut att hinna det mål plikten bjuder.

— Mätte Gud beskydda ditt uppsåt.

— Lita på mig! Mitt samvete har ständigt varit vaket, allt sedan jag satt min fot på fartygets däck för att lemna det land, som sett mig födas, och då hemmets kust försvann i fjärran, hörde jag dess röst tilltala mig från vågens squalpande mot kölen, i vindens rasslande bland tackel och tåg; i allt ljud som nådde mitt öra, samma rop efter mig. Jag kan aldrig glömma den färden . . . Halfva arbetet är nu undangjordt och snart nog utföra vi resten. Sedan kunna vi med lugn tänka på hvarandra och om två till tre år flyttar jag tillbaka för att lefva och dö här. Låtom oss nu vara glada,

så att mor ingenting anar. Jag skulle förlora allt mitt mod, om hon oroades för mig efter detta. Det är nog att hennes sorg tyngt mig hittills.

De voro nu strax invid hemmet och sågo fru af D . . . , som vinkade mot dem från det öppna fönstret, der hon länge suttit och sett efter dem, och de skyndade på sina steg för att fortare hinna fram. Den varma glädje, som mötte dem hos makan och modren, förjagade snart all dysterhet och det blef dem lätt underhålla en god stämning. Solen glänste åter fram öfver hemmet, och ej ens den skarpaste oinvigde skulle kunnat upptäcka, att dess glans var till hälften lånad. Med ett bud från aftontåget kommo angenäma öfverraskningar, bevis på de hemkomnas kärleksfulla lågkomst. Fru af D . . . packade upp det ena paketet efter det andra och dermed tycktes aldrig blifva slut. Man hade dels påmint sig, dels gissat sig till hennes för länge sedan yttrade önsknings och snart stod en praktfull blomstergrupp vid ett af salsfönstren, en värderik taffla hängdes i förmaket, en bur med ovanliga sångfåglar placrades öfver blommorna, en vacker gipsbild fick plats på kaminen och så kom en bundt böcker af hennes älsklingsförfattare. Dessutom bars en korg med diverse skatter för bordet in i köket. — Jag är glad som ett barn! utropade hon gång på gång. Ack, hur skönt och huru oförmodadt att kunna känna sig så!

— Ack, älskade mor! utbrast Sixten och hans blick fuktades, jag lever för att en gång få se dig ännu gladare. Det blir då jag nästa gång kommer hem, för att stanna här hela mitt återstående lif.

— Du måste således lemna oss ännu en gång?

— Ja, men icke så, som sist. Nu veten I att

jag lefver och mår bra — och kommer till Er med Guds hjälp icke rätt lång tid härefter.

Hans mor suckade djupt och vemod spred sin skugga öfver hennes förut lyckliga anlete.

— Du har rätt, sade hon, det blir visserligen, jämfördt med ditt förra aflägsnande, *en lycka*. Mätte vi dock *snart* se dig igen! Vi äro gamla och våra återstående lefnadsår ovissa. Gud bevara dig, vår älskling!

Under detta samtal mellan mor och son hade herr af D. . . aflägsnat sig. Han satt på sitt kontor med hufvudet lutadt i handen, tvänne tårar sipprade ner och föllo på papperen, hvika öfverhöljde skrifbordet, och en solstråle, som i det samma lyste ditin, bröts i dem, frambringande regnbågens lysande färger.

Skall ostörd lycka någonsin mera nå mig och mitt hus, hviskade han. I detsamma föll hans blick på de prismatiska färgerna, ett melankoliskt leende gled öfver hans läppar, kanske tillade hans tanke, är denna solstråle ett svar på min fråga och i så fall får min lifsdag en skön aftonstund. Jag vill hoppas . . . Alla farhågor måste döljas för min näraste vän.

De följande månaderna rådde liflig verksamhet i Ringsta. Sixten biträdde sin far med allvar och raskhet, företog resor i och för egendomshandel, som fadren hade i kommission, så väl i Danmark som Sverige, och deras företag fingo den bästa utgång genom hans driftiga företagsamhet.

September månad inträdde med hög himmel och den mest förtjusande, rena luft, så mycket mera välkommen, som åskluft och hetta varit ihållande under sommaren. En af dess första dagar sutto Sixten och hans mor förtroligt samtalande på den lilla enkla

verandan, hvars enda mera framstående prydnad utgjordes af en rikedom yppiga slingerväxter, hvilkas löf bildade täta väggar och hvilkas rankor klängde sig uppåt byggningens tak och föllo sedan i naturliga festoner ner från gesimsen samt nådde med sina längsta grenar marken. Sixten syntes mera naturligt glad, än vi förut sett honom, och föreföll derigenom nästan vacker, hans alltid tilldragande blick glänste af ett nytt uttryck, som man ej visste, huru det borde tydas. Ingen forskade heller derefter; föräldrarne endast observerade det med nöje och modren satt just nu och tänkte: — Hvad han är vacker, min gosse! det kunde man se på hennes belåtna, litet stolta leende; hennes derefter mot rymden höjda blick tro vi oss kunna tolka med:

— Prasad vare Gud! Han ser äfven lycklig ut!

I båda fallen hade hon fullkomligt rätt. Sixten var en vacker karl, hade en kraftfull, harmonisk figur och god hållning, regelbundet ansigte, frisk färg, och då dertill kom detta hjertevarma, till vekhet gränsande uttryck, som för tillfället hvilade öfver dragen, skulle han varit en farlig ung man för hvarje ung flickas hjertero, om han velat begagna sina vapen, men ingen sådan såg honom nu. Möjligen hade han sådana eröfringar på sitt samvete . . . den, som såg honom sådan, skulle alls icke tviflat härfå.

Fortsättande beskrifningen af de intryck han rönt under sin sista resa, yttrade han efter ett litet tankfullt uppehåll:

— Jag tvekar ej att för dig, min ömma, älskade mor, bekänna att du fått . . . en rival.

— *En rival!* hur menar du? En sådan hos

dig genererar mig ej, en sådan hos min man fruktar jag icke. Aha, kanske du har blifvit kär, pojke . . .!

— Ja, din gosse är verkligen för första gången förälskad, men ack! det ser bra hopplöst ut. Jag måste anse det såsom en skön illusion och försöka betrakta min svärmande känsla med samma barnsliga andakt, som den första bön du lärde mina spåda läppar att framsäga. — Han suckade och log åt sig sjelf med ett front, nästan barnligt leende, som föga harmonierade med hans i öfrigt manliga yttre. Man såg att han nyss gjort sig bekant med någon alldeles ny sida af sig sjelf och ännu föga anade, hvad denna bekantskap kunde framdeles komma att betyda.

— Säg mig hur det är. Du talar hopplöshet, men så här brukar man ej se ut, då man *känner* den.

— Gerna vill jag berätta min — hvad skulle jag säga? min — — nå, ja! första kärlek. Jag kom, som du vet, i min fars stad och ställe att resa ett godt stycke jernväg uppåt Sverige, der en egendom är till salu, som har en spekulant här i orten. Det gälde att sjelf se och göra mig bekant med egendomens betydliga areal, jämte åtskilliga vattenverk och anläggningar, hvori jag är mera kompetent domare än far, emedan det just är sådant jag mest egnat mig åt i Afrika och som der bringat mig betydlig aflöning, ty man är ännu ej kunnig der i dylikt. Här hoppas jag, att vi ock få en bra ersättning för vårt besvär, då man önskar mitt yttrande angående hvad som *kan blifva* af de naturliga hjälpmedel, som finnas att tillgå vid egendomen, samt att jag lemnar upplysning om bästa sätten för deras användande i enlighet med Englands

metoder. Jag har nämligen vistats der ett år för att studera dylikt. Allt nog jag anlände till Sturefors, så heter egendomen, blef väl mottagen och erbjöds bo på stället och anse mig hemma der, så lång tid som behöfdes för att fullgöra de uppdrag, jag åtagit mig. Familjen, som bebor Sturefors, är friherrlig, men långt i från att visa egendoms-agenten *nedlåtenhet*, voro de synnerligen älskvärda mot mig och jag har sällan påträffat så intagande menniskor. De tilläto mig deltaga i deras hemlif, som om jag vore en vän till dem, syntes mycket intresserade af mina meddelanden från de främmande land, jag besökt, och uppmanade mig att roa dem dermed, när jag behöfde hvila från mina ströftåg, eller hade en ledig stund. Utom familjmedlemmarne fans der en ung flicka, som redan vid första anblicken gjorde ett nytt egendomligt intryck på mig, och efter hvarje samtal med henne blef jag mer och mer intagen af hennes person. Jag kan ej hoppas på ett återseende och ännu mindre någonting annat, men min beundran kommer jag alltid att egnas henne. Aldrig glömmor jag dessa hastigt flydda dagar, min mor!

— Besynnerligt! men säg, hvad var det egentligen, som fängslade dig så? Är hon mycket vacker?

— Genast frapperade mig utseendet, ehuru jag knappast kan säga om det är vackert enligt skönhetsens formregler; det eröfrade emellertid mig, så att jag alldeles glömde den sedvanliga granskningen af hvarje drag för sig för det hela och uttrycket deri. Hvad jag kan säga är, att hon liknar en nyss utslagen ros samt är den mest okonstlade qvinna jag någonsin sett. Under vår vidare bekantskap blef jag snart öfvertygad om att en rikedom af ädla känslor och ett ljusst förstånd tillhöra henne. Ack, jag önskar,

att min mor hade henne i sitt grannskap. Hvad ni skulle väl förstå och högt värdera hvarandra!

— Du intresserar mig verkligen för henne. Hvad heter hon? Hvarför är du så hopplös? Detta bekymrar mig, ty du skall ju nödvändigt lida deraf, kära mitt barul!

— Hon heter Maja Hemberg. Hopplös måste jag väl anse mig . . . hur skulle jag våga annat, jag som är en fränling, bosatt så långt borta . . . . Dessutom har hon redan tvänne älskvarde, unge män för sina fötter. Ingen af dem försökte dölja, huru varmt de älska henne. Den ene af dem var ende sonen i huset, den andre en kusin till henne, som var der liksom hon på besök. Någon af dessa blir naturligtvis den lycklige ägaren till hennes hjerta.

— Det vet man aldrig. Kanske *du* lika snart eröfrar det. Försökte du icke ens utforska förhållandet i så fall? I män hafva vanligen skarp blick i sådant.

— Nej, mor, det föll mig aldrig in att söka intränga i sådant, för det första emedan jag ej ännu kan gifva mig och för det andra att . . . det var omöjligt.

— Det förstår jag ej, hvarför omöjligt. *Hon* kunde ju frapperas af dig, lika väl som du af henne och på samma sätt.

— Något sådant är ingalunda troligt. Och —dessutom hvad tror min mor att deraf kunde blifva. Om du sett och hört henne, skulle du snart förstått att hon ej tillhör de qvinnor, som låta berusa sig af hastiga känslösvall och i tanklös yra fästa sig för lifvet. Hon är snarare motsatsen: uppfattande realismen kanske väl mycket. Korthus och luftslott stå ej på hennes mark. Nej, hon skall nog älska

varmt, men aldrig får denna känsla vika undan från den väg klokheten bjuder. Som gift kommer hon nog att hängifva sig åt sina plikter, men aldrig skall hon låta några hastiga pulsslag eller en tillfällig hjertklappning förleda sig att åtaga sig sådana.

— Då är hon ju en kall kvinna. Sådana gillar jag ej.

— Hon är enligt mitt omdöme en af de sällsynta, som med lifligt och ovanskligt intresse lefva för hvad de åtagit sig, men som icke låta uppelda sig af flygtiga känslor, så att de påtaga sig ett viktigt kall utan föregående noggrann pröfning. En sådan kvinna kan man lita på för tid och evighet, man måste värda och beundra henne; hon är befryddad med Lotusblomman.

— Och en sådan flicka önskar du dig till maka. Jag fruktar för att hon är mycket svår att tillfredsställa.

— Just därför är jag fullkomligt utan hopp, ehuru hon skulle kunna få mig att blifva allt, hvad hon önskade. Jag ärnar dock icke hängifva mig åt hopplös kärlek och dess qual. Jag har lärt mig af henne, att man måste vara stark emot sig sjelf för att ej blifva svag för andra, och jag vill endast gömma bilden såsom hvarje annat sällsynt och behagligt föremål i mitt minne, egna det min beundran och — — gå att kämpa min strid med världen. Värdig *henne* kan jag, tyvärr! aldrig blifva, men mitt mål skall blifva att göra mig förtjent af hennes och andra människors aktning.

— Huru länge vistades du på Sturefors?

— En hel vecka och ännu en lycklig dag derutöfver, då jag qvarbjöds såsom gäst, emedan ungdomen på den firade en familjfest och ungdomen på

stället helt älskvärdt förklarade, att jag ej *fick* resa ifrån dem. Hur angenäm festen var, vill jag ej försöka beskrifva. Skön var dagen i sig sjelf och förhöjde således det vackra landskapet med dess spelklara vatten, yppiga massor af löfskog, prunkande blomsterpartier i trädgården, det slottslika corps de logiet, som beherskar nejden, de små smakfulla och pittoreskt uppförda bygnaderna, som ligga gruppvis här och der, lika buketter af narcisser i en grön äng, otaliga fjäderfån på land och vatten, betande arabiska hästar m. fl. husdjur, hvaribland ett par de respektablaste gårdshundar jag någonsin sett; allt gifver en storartad och liflig landtlig tafla af den rikaste och behagligaste effekt. Just sådant har jag tänkt mig ett fulländadt hem.

— Nå men människorna! voro de många? Der äro väl flere barn; aldrig ett ord säger du om dem eller om deras mor och far.

Sixten log.

— Det kommer sig deraf, att taflan för mig hade blott *en* figur, alla de öfriga voro hvar efter sin ålder vanliga, älskvärda verldsmänniskor, dem man trifves godt med i sällskapslifvet, men sedan glömmes, och af hvilka man vet sig fort *blifva* glömd. Baronens, en elegant man, hade sina aristokratiska fördomar väl dolda bakom ett förbindligt väsende, hans fru sjuklig, nervös, blid och spirituel, omgifven af ett nobelt, tjusande skimmer, som kommer oss att tveka, om han någonsin kunnat nås af någon menskelig svaghet, och likväl blir man snart öfvertygad om hennes ofullkomlighet, man vet ej hur det går till. Jag tror det gifves vissa sanningar i lifvet, om hvilka sjelfva luften sqvallrar, då man är nog dåraktig att fatta öfvertygelser, som strida mot all-

tings ofullkomlighet. Döttrarne, tror jag, äro eller blifva lika sin mor; ännu med den åtskilnad att de äro ungdomligt, graciöst sjelfsvåldiga och något litet öfvermodiga; det deras oerfarenhet jämte en slapp uppfostran ursäktar. Sonen är en ärlig yngling, med barnslighet och gryende allvar växelvis framträdande, han besitter en poetisk natur och är kär öfver öronen i Maja. Hennes kusin föreföll mig lik en brokig fjärl, som nyss lossat vingarne ur deras fångsel och helt förvirrad af sin talang att kunna flyga, tvärt emot sin natur, envisas att omsväfva en och samma ros, den han tyckes besluten att qväfva med sin låga, om blott han gaf sig, men derpå lär han få vänta. För öfrigt voro der inbjudna några grannar, vi spatserado, rodde i små, snäckformade båtar ut till förtrollande holmar, der elfvor och najader i »naturtrogna» kostymer mötte oss med danser och sång och bjödo oss sedan förfriskningar, delikata frukter, fina eldiga viner etc. Inomhus sysselsatte vi oss med musik, skämtfulla upptåg och, då det blifvit svalt, med några danser.

Morgonen derpå måste jag begifva mig derifrån. Aldrig förr har det förefallit mig *svårt* att lemna ett ställe, som på det hela var mig främmande, och der jag sett endast nya bekantskaper.

— Men hvarför lemna detta härliga hem?

— Jag vet ej med säkerhet. Det tyckes vara ett hastigt fattadt beslut, och de ärna bosätta sig i Paris.

— Skall Maja följa dem dit?

— Nej hon återvänder till sitt föräldrahem.

— Se här, sade herr af D . . . som nu inträdde bärande ett öppet bref i handen och såg högst belåten ut, nu är affären afgjord: Sturefors är såldt och jag har genom dig gjort en ovanligt god vinst. Beror nu på huru länge du kan stanna här, om dina kun-

skaperna komma att göra sig än mera gällande. Man önskar nämligen ditt biträde i flere fall och erbjuder en betydlig summa, om du vill åtaga dig arbetet.

Sixten mottog skrifvelsen och genomläste den.

— Nå, ja — om blott jag finge begynna genast.

— Det går för sig. Köpekontraktet har en punkt i detta fall som lyder så här: Köparen äger rätt att genast, när som helst önskas, företaga förberedelser till vattenverkens utvidgning m. m.

— Det vill säga att jag snart åter begifver mig dit, på en månads tid. Derunder anser jag mig kunna medhinna det viktigaste och kan för resten lemna underrättelser till någon lämplig person. Således reser jag i öfvermorgon, tillade han med tydlig belåtenhet.

— Hvad du är ifrig, min gosse! sade hans mor, hotande honom med handen, ehuru äfven hon var ganska nöjd; troligen bygde hon någon förhoppning på denna andra resa till Sturefors. Kauske trodde hon, att, om Sixtens tycke för Maja blef besvaradt, detta kunde föranleda honom att för alltid stanna i Sverige.

— Ja, jag måste skynda mig för att ej dröja här för länge, men den här förtjensten är för reel att lemna utan afseende och dessutom bör man tänka på framtiden. Blir jag nu fördelaktigt känd, som skicklig ingenjör, kan jag få fördel deraf, då jag på allvar slagit mig ner i Skandinavien. Alltså griper man rasht i.

Följande dag rustade han sig till resan.

Majas strider.

Septembersolens sken belyste ännu de praktfulla skiftningsarna af guldgult och brunt bland trädens

mörkgröna löfmassor, gräsmattorna voro beströdda med ljusa, nerfallna lönnlöf, skuggorna blefvo om aftnarne allt mera djupa och mystiska, fastän Luna spridde sin silfverglans öfver naturen, och derest icke vår tids lofordade realism, likt den hundrahöfdade draken, som bevakade de ryktbara guldäplena, stängde inne hvarje poetisk illusion, skulle vandra ren en sådan här qväll väntat att mellan bokar och almars stammar få se små violkransade skogsnymer titta fram och trott sig höra skogsgudens flöjttoner, då vallgossens lur sände sista tonen ut från beteshagen.

På Sturefors, der ännu ett visst sken af romantik tycktes vilja fasthålla smaken för sagoverldens bilder, hade man för tillfället ingen tid öfrig till månskenspromenader. I liflig verksamhet voro alla dess invånare.

Den första Oktobet skulle flyttningen företagas.

Ehuru egendomen var såld, rum hyrda i Paris, fastän ingen af familjen sysselsatte sig eller sina tankar för annat ändamål än att lemna det gamla hemmet och intaga ett nytt, kunde knappast någon af dem fullt *fatta* att *så* skulle ske Under det man ordnade sina dyrbaraste tillhörigheter, packade in dem och undrade, huru de skulle komma att taga sig ut i den nya våningen, hejdade man sig hastigt och lyssnade seende åt dörren, liksom för att mottaga en kontraorder från husets öfverhufvud. Judit drömde dagen lång om den hänförande staden, men under nattens sömn lade sig »maran» öfver hennes skuldror och tillhviskade henne »du skall aldrig hinna Paris, jag håller dig kvar,» hvaremot hon fåfängt försökte protestera. Josef gick tyst omkring. Man hade icke hört ett skämtsamt ord af honom, sedan

Sturefors' försäljning vardt definitivt bestämd. Han hoppades hvarje postdag få se det palats i Paris, i hvilket man hyrt våning, nerbrunnet, eller att en revolution utbrutit eller att pesten börjat rasa, så att hans far skulle underrätta dem om flyttningens inställelse och att denna blefve till Stockholm eller Upsala. Äfven Maja var sig något olik, nästan litet nervös, förklarade öppet, att ingenting i världen kunde ersätta henne vistandet på Sturefors och frågade tyst i sitt hjerta, om det verkligen skulle för henne för alltid försvinna. Sven deremot var triumferande glad, oakadt vänskapen för Josef tyngde något i vågskålen mot den allt öfvervägande kärleken till Maja. Han skulle nu mista sin svåraste rival hos henne, och den lyckan kunde han knappast fatta. Är det sant, eller har jag endast drömt? Det var hans första, halfvakna tanke hvarje morgon.

Maja hade fått tillåtelse stanna qvar hela September och följa sina vänner till Malmö, då de flyttade. Detta vänskapsprof utbad sig Judit och hon fick mycken nytta af sin praktiska väninna, som hon vågade anförtro sina allra ömtåligaste saker till nedläggning för transporten den långa vägen.

Hvad hade då kommit på, som föranledde allt detta? Baronen var född på Sturefors, hade bebott det hela sitt lif, med undantag af de år då han studerat eller rest utrikes, han hade längtat tillbaka dit vid hvarje längre frånvaro, han hade afböjt sitt väljande till riksdagarne, emedan det var honom motbjudande lemna hemmet, hans fru och barn hördes aldrig uttrycka längtan till någon annan plats på jordklotet, och nu kom denna stora flyttning öfver dem med sådan fart, som ett skyfall kommer. Var det en omotiverad idé, som uppstått i hans hjerna

med sådan häftighet, att ingen besinning fick plats derbredvid? Hade han länge under tystnad låtit den mogna, eller — hade han några nya, outtalade skäl för sitt beslut?

Att mågen och dottern ärnade tillbringa vintern i Paris, var ett allt för obetydligt motiv till en så stor brytning; att han önskade sin sons uppfostran avslutad der, kunde ej heller föranleda den fullständiga rubbning, som nu var för händer, då Josef godt så som inackorderad vunnit detta mål. Var det troligt, att Josefs tillväxande böjelse för Maja kunde allvarsamt oroa den inneboende, aristokratiska anden... visserligen! ty Josef var fadrens ögonsten och båda föräldrarnes stolthet, men i så fall kunde han ju fått åtfölja systemen och svågern, som ärnade uppehålla sig på kontinenten ett och ett halft års tid, kanske längre, hvarunder det varit att förmoda att hans barnsliga låga slocknat eller funnit nya föremål, som utträngt den borgerliga barndomsbekantskapen. Hvad helst som väckt första tanken på att för alltid lemna familjgods, fädernesland och alla dermed förknippade förhållanden, så syntes det troligast, att flere orsaker medverkat till det slutliga afgörandet. Hans hustrus klena helsa kunde möjligen föranleda att försöka ombyte af vistelseort och luft, hans dotters svärmiska förtjusning att få åtfölja systemen och vistas öfver vintern i verldsstaden manade kanske något till att der samla hela familjen; emellertid var det nu så bestämdt, och dag efter dag närmade dem till afresan, utan att hinder uppstod från något håll. Josef, som till en början sett ut som galla och ättika, började hviska till Maja om att han skulle skaffa respenningar, »om ock de måste sprängas ur berg», och så bjöds hon af Judit att komma till dem äfven nästa

år, och den bjudningen fick hon icke på några vilkor afslå.

— Tänk, tänk blott! att återses i Paris, fröken Maja!

Hon såg hans glädjedruckna blickar och hade ej mod att störa hans fröjd, fastän hon visste, att på så sätt ville hon aldrig komma till den lysande staden.

Josef hade dock mycket mera att säga Maja, innan flyttningen kom, det kände han en sådan der månskensafton, som vi nyss försökt teckna. Han var nämligen den ende, som någon stund öfverlemnades åt sig sjelf att ostörd kasta en blick utöfver den allmänna, praktiska verksamhet, som rådde der. En söndagsförmiddag då Susanne låg på soffan i sitt rum, anfäktad af sina nerver och Judit krupit ihop i en hvilstol och klagade öfver migrän, hade Maja gått ensam utåt parken. Josef, som sällan lemnade henne ur sigte, beslöt begagna tillfället och gå en omväg, för att obemärkt träffa henne och ostörd få tolka sina känslor och innersta tankar. Detta, menade han, skulle nu ske på fullt allvar och ej såsom hittills under barnsligt skämt å ömse sidor, som då hans systrar eller Sven varit närvarande. Han var nu snart nitton år. Maja fick alls inte anse honom som gosse numera, då han var stora karlen och ett bevis på hans stadga var ju den trogna kärlek han hyste för henne.

Genom att välja en sidogång, som skar den Maja tagit, lyckades han möta henne, och då han såg huru öfverraskningen purprade hennes kinder, blef han gladt uppmuntrad och började modigt introduktionen till sitt viktiga ärende.

— Blif ej missnöjd på mig, fröken Maja, för

det jag stör er ensamma promenad! Jag bär något på mitt hjerta, som måste aflyftas, innan vi skiljas åt för lång tid.

Maja skulle under vanliga förhållanden besvarat dessa ord med att anslå en skämtsam ton, men det låg ett sant allvar och en glad tillförsigt i Josefs stämma och hans utseende syntes henne för första gången så långt ifrån barnsligt, att hon blef ängslig till mods. Hon teg därför och svarade endast med en frågande blick. Josef uppfattade den rätt och fortsatte lifligt.

— Ja, jag vill bekänna, hvad Ni redan tro-
ligen länge förstått: Att Ni uppfyller hela mitt
hjerta. Det är för Er skull jag studerat med
flit och framgång, det är tanken på Er, som aflål-
lit mig från att falla offer för de frestelser, hvaraf
man omgifves, då man kommit hemifrån. Er bild
har likt en god genius uppenbarat sig för mig, hvar
jag gått fram, och visat mig rätta vägen. Det var
för Er jag lefde hittills och endast för Er vill jag
lefva hädanefter. Redan den gång, då vi så oför-
modadt möttes, blef Ni för mig — — någonting öfver
allt annat, jag kan ej finna ett bättre uttryck för
mina känslor, och nu . . . Ack, säg uppriktigt och
allvarsamt, hvad kan, hvad vill Ni blifva för mig?

Maja erfor nu hvad som mycket sällan besvära-
de henne, nämligen bryderi, hon förstod, att ett ungt
oförderfvadt hjerta uttalat sin innersta öfvertygelse,
att all den tillgifvenhet och kärlek, som förklarats,
var sann; samt att det ålåg henne att tilldela ett
sår, som, äfven om det snart nog läktes, dock för
den närmaste framtiden kunde få oberäkneliga föl-
der och detta för en person, som visat henne oafbrut-
tet intresse och aldrig svikande vänlighet; en hand-

ling, den hon ansåg ytterst smärtsamt för henne själf, men som hon ansåg oundviklig. Det var ej lätt att svara, men hon måste dock dertill.

— Jag vet knappast, huru jag skall yttra mina tankar för att blifva fullt förstådd, började hon och ansträngde sig att få sin stämma på samma gång fast och mild, men tala måste äfven jag, då Ni så tilltalat mig. Ni nämde mitt första sammanträffande med Er. Det var i vår barndom det, och att våra intryck då harmonierade, derom är jag säker, men sedan utvecklades jag med ens till kvinna, då Ni deremot ännu länge var endast en gosse, och under tiden var det för visso min enda fröjd att tänka på den unge Josef och önska återse honom. Detta var den sista barnsliga tanken hos mig. Sedan delades mitt intresse af dina systrar, jag blef förtjust på femtonårs flickmanér i hela Sturefors med allt och alla, som deruti funnos, och utan detta eden i min närhet tror jag, att jag på ett halft års tid, som jag vistades hos tant Malin, skulle åldrats till gumma med förtorkad själ och grånad hjessa; ty så tryckande föreföll mig lifvet i Malinshus.

Då sedan den oväntade, gripande händelsen kom, som både förfärade och bedröfvade mitt unga sinne, ty tant hade likväl vunnit något litet rum i mitt hjerta, blef min själ med ens fullmogen. Jag förstär ej, huru det gick till, jag kände mig själf ej igen. De lärdomar jag inhämtat af den bortgångna, lefnads-sättet hos henne, den oväntade skilsmässan från föräldrar och barndomshem och så den omständigheten, att en stor förmögenhet var så nära att tillfalla oss, men likväl att anse såsom förlorad, allt detta, på så kort tid upplefvadt, kom mig att se lifvet i en ny och främmande belysning. Mitt förstånd blef bråd-

möget, mitt hjerta lillgammalt. Har Ni ej märkt det? Derfor är det lyckligtvis så, att jag alltid sett och kommer att se den älsklige gosse, som på min bön återgaf fiskarne deras frihet, såsom en yngre, kär vän, den jag hjertligen håller af, på hvars lycka jag hoppas, liksom på hans vänliga hågkomst, ehuru jag ingenting annat kan blifva för honom än detta samma barndomsminne, som följer mig och Er.

Josef hade under det Maja talade blifvit ömsom röd och blek, än lyste en stråle af jublande fröjd ur hans ögon, än förmörkades de af smärta, men under de sista ord, hon yttrat, stannade han tvärt och blef stående orörlig, stirrande på hennes ansigte, som om han icke förstått meningen af det hon sagt. Maja bleknade nu äfven och det var med ansträngning hon åter måste begynna yttra sig, ty Josef tycktes vara stum.

— Tro mig, sade hon och sökte gifva sina ord öfvertygelsens värma, detta är äfven för oss båda lyckligast. Äfven om jag hade älskat Er med all den styrka och svaghet, som kärleken påstås medföra, skulle jag snarare blifvit en martyr för den, än ingå en förening med någon i Er samhällsställning. Så mycken stolthet bör kvinnan äga, att hon ej vill blifva en underordnad hustru eller svärdotter, en qvist inympad på ett träd af ädlare art än hon sjelf. Jag vet hvad Ni vill säga: Att dessa fördomar äro slut, att Ni ej värderar sådana företräden, att kvinnovärde är adel nog och mera dylikt, s m kärleken till min person förestafvar, men jag förstår vår tid bättre: Den vill väl stundom synas fördomsfri, men är det föga på djupet. Ranghöghömodet skakar sitt hufvud af harm, under det dess mun talar om jämlikhet med honungssöta ord.

Jag skulle aldrig uthärda att veta någons hjerta, som stod mig nära, hysa sådana känslor mot mig; gnistan, som lefver än, skulle tära och bränna på min frid, *huru väl den vore gömd.*

— O, Maja, jag afstår barontiteln, jag offerar hvad som helst, om det gifver mig dig och ditt hjerta.

— Nej, nej! tala ej om offer. Sådana skulle beröfva dig mera än någon qvinna kan ersätta. För ett lyckligt äktenskap fördrar jag för min del likställighet i socialt hänseende och i bildning. Du står högt öfver mig i bådadera och jag tackar innerligen Gud, att jag aldrig tänkt mig baron Josef K... annat än som min älskvärde, allrakäraste barndomsvän, den jag aldrig glömmmer, den jag vill älska på mitt vis. Se, därför kan jag tala till Er, som vore jag en äldre syster. Jag kan säga dig, att fast du nu svärmar för mig, värdigt en romanhjelte, och *tror* dig ej kunna lefva utan mig, så äro dessa känslor ingenting annat än mina för dig, du endast missförstår dem och innan de tjugufem åren gått till ända, skall du finna, hur rätt jag haft, i hvad jag nu yttrat, samt lägga *tacksamheten* till dina öfriga vänliga känslor för mig; tacksamhet för det jag icke begagnade mig af en ynglings drömbilder för att blifva friherrinna och... nej, nej! inga eder, inga bedyranden! Ni måste visa mig den aktning, det förtroende Ni hyser för mig, med att tro och lyda mig. Jag är fullt öfvertygad om sanningen af mina ord och ingen af oss får betvifla den.

De båda unga människorna stodo der midt emot hvarandra, under ett par sekelgamla ekar, genom hvilkas glesnade löfverk bleka solstrålar trängde ner till dem. Maja var härlig, der hon så stod, hennes

utseende återgaf bilden af en varmhjertad qvinna, hvars fasta beslut var att handla med en Minervas vishet; det var så mycken ungdom, skönhet och godhet, sammanparade med storsinnet hos en ädel qvinna, och allt detta lästes tydligt i de skiftande uttrycken på hennes ansigte, så att Josefs smärta och farhågor undanträngdes af beundran, men då han efter några minuter återkom till sig sjelf, sade han med passionerad häftighet:

— Kan jag då ej heller hoppas något i en framtid, om jag då finner och bevisar dig, att du haft orätt?

— *Du* kan hoppas mycket, allt! hvad som bör vara en mans hufvudsyfte. Han lefver för menskligheten, icke för ett obetydligt, inskränkt hemlif, tillsammans med en ringa qvinnovarelse. Hvad är egentligen giftermålets lycka? Jag har hittills ej kunnat fatta, hvaruti den består, allraminst för en man med tillräckliga kunskaper för högre syften. Ja, jag vet allt, hvad du vill säga: Att hemlifvet förädlar och lyckliggör eder med mera dylikt granna fraser. Det enda jag kan medgifva, är att giftermålen äro bra för småsjälar och egoister, som ej duga till annat än ett smånätt hvardagslif. Att männen gifta sig, beror särdeles derpå, att de äro egoister. Det är ju rätt beqvämt för dem att hafva en hustru, hon är bra för hvarjehanda ändamål, som bereder dem trefnad, antingen genom sina personliga egenskaper, eller genom sina penningar. I annat fall skulle icke två på hundra af männen gifta sig. Det är min öfvertygelse, ty de fatta högst sällan en varm och djup tillgifvenhet för oss. Det bevisas deraf, att de kunna lemna oss utan saknad och ganska snart låta en annan intaga vår plats; aldeles som vore vi ett *ting* i stället för att vi oftast äro en

sammansättning af känslor och illusioner. Af dessa skäl kan jag icke uppfatta lyckan för oss i *de der* ojämna, kinkiga bolagsföreningarne, der ingenting är hållbart för qvinnan mera än det: att *hon* är bunden inom en begränsad, besvärlig och ansvarsfull verkningsskrets, eller ock måste försumma sina naturliga plikter och blifva en förhärdad synderska mot hem, familj och den hon svurit tro i lust och nöd.

Josef stod såsom slagen till jorden. Mycket hade han förut hört af Maja, men *detta* kunde han aldrig tänka sig. I sin ungdomliga entusiasm, som ännu icke afkylts af en enda af världens nyktra åsigtter, fann han hennes idéer nästan vidunderliga och bestämdt orimliga. Det enda, han förmådde svara, var:

— Sådan är inte jag och skulle aldrig blifva det, om — — —

— Nej, du *är* det icke, men du *blir* det. Just en sådan natur som din måste höja sig till en vidsträcktare verksamhet, bredvid hvilken hustru och barn blefve relativt ej af mera betydighet än det minsta damkorn. Just sådan önskar jag att tänka mig Er, baron! men deremot vill jag icke blifva en bråkdelen af det lilla stoftkorn jag nyss nämde.

Josef måste oakadt sin nedslagenhet le åt Majas bjärt kolorerade målning, äfven hon log ett halft, sorgset leende.

— Ärnar du då verkligen aldrig gifta dig, Maja? frågade han ifrigt.

— Nej, det ärnar jag visst inte. Gud välsigne tant Malin! hon var visserligen torr och tråkig, men hon lärde mig ändå att tänka »litet längre än näsan räcker,» för att uttrycka hennes mening, på samma sätt som hon.

— Äfven om Sven beder dig derom...?

— Sven, *gossen!* ett barn mot mig? Det kommer aldrig att ske.

— Tack, jag skulle funnit det hårdt, sade Josef sakt och rodnade som en flicka. Om *vi båda* blefve ogifta all vår tid och försökte vara någonting bättre än egoisterna och glädjas åt hvarandras framgång och delgifva hvarandra allt, glädje, sorg, tankar, ideer... hvad säger du derom?

— Att det är en härlig idé, just en sådan som jag kan fatta.

— Nå, se här min hand på vårt förbund.

— Besegladt! sade Maja och lade sin hand i hans, lät oss härmed skiljas och modigt börja våra skilda banor. Du är lycklig du, baron! Hvilka vyer möta ej dig, och jag... ja, jag vill nu gå ensam en stund och fundera på det vi talat om, farväl! Josef, min barndoms älskling, min framtids glädje och stolthet — — der borta i fjerran följer dig mina tankar... Glöm ej denna stund!

— Nej, aldrig, Maja! du skall blifva min ledstjerna, på det att stigen ej må blifva mörk — — utan dig.

— Godt då är jag åter lugn.

Josef vände sig om för att gå, men det blef honom svårt, åter vände han blicken mot henne och yttrade upprörd:

— Är du verkligen så kall, som dina ord förekomma?

— Låt oss vara kalla för sådana småsaker som våra egna växlande intryck, bad hon med innerlighet i rösten. Du är mig kär, såsom jag sagt, och jag är långt ifrån kall, men jag är ej heller mottaglig för en våldeld... Farväl!

Maja ilade ifrån honom. Var hon kall eller . . . ?

Josef stod kvar, hans blickar följde henne, hans mod var ej stort. Då hon försvann borta bland trädens skuggor, sträckte han sina hopknäpta händer efter henne och utbrast lidelsefullt:

— Nej, det är icke möjligt! Jag skall slutligen vinna henne. Mod, mod! hvarifrån skulle jag annars få *mod*? Derpå gick han hastigt mot hemmet.

De aflägsnade sig allt mera från hvarandra. Den ena drog en suck af lättnad: hon hade ju fått säga honom allt, hvad hon önskat få uttala, han skulle nog begrunda det och finna sig lugnad, hon ville så gerna tro det och likväl klappade hennes hjerta oroligt, det visste med sig, att en varm känsla blifvit tillbakavisad, en känsla på hvilken han grundat sin framtida lycka och vuxit samman med från barndomen — — skulle han hafva kraft nog att afsäga sig den och likväl ej hemfalla åt något, som hejdade hans *väl* begynta lifsbana? Hennes hjerta darrade vid dessa frågor, medan hon skyndade bort! O, tänkte hon, att jag kunde afvända allt ondt, all sorg ifrån honom och låta denna böjelse, hvars föremål jag ofrivilligt blifvit, bortblekna likt minnet af en flyktig dröm!

Rädd att Josef skulle vilja fortsätta samtalet och komma efter henne, glömde hon sakta sin ilmarsch, tills hon hunnit ett godt stycke bort och vågade kasta en blick öfver axeln. Hon tyckte sig då se honom skynta bland träden och beslöt fortsätta sitt aflägsnande med samma fart som förut. Hon hade ju uttömt hela sitt ordförråd och hennes tankekraft var förvirrad och trött. Sålunda kom hon rödblommig och upphettad bort till forsen, som störtade sig

fram mellan tvänne klippblock och längre fram dref en qvarn, en såg etc; här satte hon sig på en sten vid klippväggen, torkade med näsduken svetten ur pannan och uppfångade med handen det svala vattenstänk, forsen kastade omkring i dess närhet.

Då hon suttit en stund och njutit af tystnaden och hvilan, hvarunder hennes förut oroliga tankar, som oredigt tumlat om i hjernkamrarne, började återfå stillhet, hörde hon ett ljud, som då en liten sten faller neråt en stenhäll. Ej utan en lätt skräm- sel, hon tänkte i hast, att Josef likväl kommit samma väg, såg hon upp, men rodnade af belåtenhet. att det icke var han, utan den unge, danske ingenjören, hvars bekanskap hon kort förut gjort, som kom nedstigande för sluttningen och nalkades henne. Äfven hon växlade färg af öfverraskning, och de der mörka ögonen, som de unga damerna på Sturefors liknat vid »nordiska aftonhimlar», blixtrade till för en sekund, men voro nästa stund åter lika lugna som förut. Han aftog hatten, gjorde en ursäkt för det han störde och förklarade, att han ärnat gå tyst förbi, om icke en lös sten, som han mot sin afsigt stött till, röjt hans närhet. Maja hade rest sig, besynnerligt nog rådde en ömsesidig förlågenhet, fastän de nyligen umgåtts på ett obesväradt sätt under en hel vecka och ingen af dem i allmänhet var besvärad af blyghet. Det dröjde likväl ej länge, innan Maja återtog sitt vanliga lediga sätt och ett samtal kom i gång; då han ärnade sig förbi Sturefors, dit Maja just skulle återvända, hade de samma väg.

— Jag trodde Er snarare vara i Kap än bland våra små stenrösen, dem vi bevärdiga med titel af berg. Trollen, som sägas bo ibland dem, ha väl icke

bundit Er med sina osynliga bojor, ingeniör. Så att Ni stannar här på lifstiden?

— Det förra är alls icke otroligt, fröken Maja! Men på det hela äro de mig särdeles gynsamma, då jag för ögonblicket är fri och oberoende till min person.

— Ja, friheten älskar man bra mycket. Det är en skön tanke den der. Jag är fri, oberoende.

— Deri har ni visst rätt, men *fri* och *oberoende* är ett vidsträckt begrepp, det senare blir man, enligt min åsigt aldrig fullkomligt.

— Hur så? Jag anser hvar och en oberoende, som kan försörja sig sjelf.

— Ack, *det* oberoendet är lätt nog att uppnå, det blir man på många olika vägar, och sådana finnas, som återigen försätter oss i beroende — — — af annan natur. Ett dylikt beroende kan blifva tyngre att bära än något annat, tillade han sakta, liksom omedvetet. Hastigt gaf han Maja en skygg blick, det såg ut som om han skrämt sig sjelf med hvad han yttrat, men då hon ej syntes hafva fäst sig vid de dunkla orden, fortsatte han: Vi bero i flere fall af vår inre menniska, vår sinnesförfattning, vårt själstillstånd, naturanlag, som uppresa sig emot vår vilja eller vårt förstånd . . . Men förlåt, sådana betraktelser äro icke för en ung, lycklig qvinna, som är mindre än vi män utsatt för lifvets frestelser och strider; Ni kan ej ens fatta dessa och Er oerfarenhet är Er lycka. Må den alltid förblifva ostörd!

— *Fatta* den, det vill säga Edra *ord* kan jag mycket väl, jag vill efteråt äfven granska ämnet; sådant roar mig mycket, men jag behöfver tid att studera mig in i hvarje ny tankegång.

— Bry er för all del ej derom, fröken! Ju min-

dre man känner till, ju mindre man forskar och genomtränger, desto lyckligare är man. Det är ej så mycket just, som tål vid en grundlig skärskådning och ett visst mått illusioner är nödvändigt för vår belåtenhet. Han hade yttrat detta med en viss häftighet och fortsatte nu lugnare: Ack, jag var så obeskrifligt lycklig förr, så länge endast ytan af tingen låg öppen för min blick och jag på ungdomlig god tro antog *den* för verklighet.

— Låt oss för all del ej blifva dystra, bad Maja, det är ju så skönt att vara glad! Skola vi uppgöra en öfverenskommelse att slå bort alla tankar på hvad som framkallar reflektioner öfver lifvets skuggsidor? De unga qvinnorna äro ej så alldeles fridlysta från dem, som Ni tyckes tro, om också vi bedåras mera af tingens yta än männen.

— Jag är lätt dragen åt ljusare sfärer och fröken är den bästa vägvisare dit, som jag haft lyckan komma i beröring med.

— Det kommer sig väl deraf, att min natur är hållen i glada färger, fastän — —

+— Det var äfven min, men . . .

— Nej, ingenjör! det här bär sig alls inte: Inga *men* och *fastän* få vara med. Snart skiljas våra vägar och molnhöljda minnen skola icke åtfölja oss. När kom Ni tillbaka hit?

— För några dagar sedan. Jag har åtagit mig undersökningar och annat arbete här för Sturefors' ägares räkning.

— Och vi ha alls icke sett Er!

— Jag har haft mycket brådtom, ty min tid *i denna världen* är kort,

— Ja så! Ni blir fast i Ert beslut att lemna den.

— Vi måste ju alla lemna den en gång.

— Ja, men icke alla för att aldrig återkomma eller hur?

— Kanske, för mig beror det på, om jag kan komma med . . . verklig glädje. Säg, bör jag afläggja en visit på Sturefors nu i den brådskan, som råder för flyttningen?

— Ni blir oändligt välkommen af oss alla, fastän der börjar se upp- och nedvändt ut.

— Jag vill öfvertyga mig om Er trovärdighet, fröken Maja! Det skulle vara mycket påkostande att icke få återse Sturefors och dess älskvärda invånare. Äro alla de, jag sist såg der, ännu kvar?

— Ja, med undantag af min kusin Sven, och Susanne.

— Huru länge stannar fröken kvar?

— Ända till flyttningen, den 1 Oktober. Ack, jag vill ej försaka *en* dag, som jag kan få vara tillsammans med dessa goda vänner.

— Naturligtvis! Och sedan besöker fröken dem i Paris . . .

— Troligen icke. A, de äro dock endast människor och . . . betänk, huru obetydlig jag måste förefalla dem, då de kommit in i Pariserlivet.

— Vänskapen är aldrig obetydlig, då den är sann.

— Nej, men . . . Ja, nu skola vi icke gå ut på djupet igen och dränka vår nyss gjorda öfverenskomelse. Se der skymtar Sturefors torn fram bland trädtopparne. Finner Ni det icke förunderligt, att de lemna allt det sköna, som här omgifver dem? Jag har alltid tänkt mig det såsom oersättligt.

— Skälen ses kanhända icke af oinvigdas ögon.

— Det vill säga att man aldrig bör förundra sig öfver andras handlingar.

— Ja, så tror jag, och ännu mindre bör man fördöma någon — fröken! han såg dervid på henne med en underlig blick. Hon tyckte nästan den var bedjande.

— Aldrig utan att grundligt känna motiven och grundligt hafva vägt skälen.

— Ett ädelt sinne kan förlåta mycket, då det ser klart. Är det ej så?

— Det rättaste är ju att förlåta *allt*, men ingen är fullkomlig.

— Fröken uppfattar åtminstone allt. Skulle fröken vilja säga mig ett ord, som innebär uttrycket för frökens öfvertygelse om det mest värderika i mänsklig karaktär, och vilja gifva mig detta ord till lösen på den långa resa, som förestår mig?

— Ja, hvarför icke om jag i hast fann det — — hon eftertänkte, derpå sade hon allvarligt: *Godhet* värderar jag högt, och den högsta godhet är ju att kunna förlåta allt; därför må *förlåtelse* blifva ordet.

Sixtens blickar fästade sig på hennes ansigte, och hon förmådde icke förklara det uttryck af *lycka*, som strålade ur dem, det endast föreföll henne, som om äfven solens ljus brutit fram öfver den *nordiska aftonhimlen*, och undrande såg hon på honom.

— Tack, sade han och räckte henne handen, just det ordet önskade jag få höra och, *låt det förvaras i Ert minne tills . . .* i fall vi i en framtid åter råkas. Tills dess blir det min vänliga ledstjerna.

Han vek nu af på en väg, som gick åt andra sidan om Sturefors, men Maja stod länge på samma plats och tänkte: Hur gåtfull han är och dock, hur intressant! Tankfull gick hon in och upp på sitt

rum, samtalet med Josef och det häftiga gåendet hade alldeles tröttat ut henne. På sitt toalettbord fann hon ett bref, det var från Sven, och då hon hängt upp sin kappa och lagt undan hatten, aftagit handskarne och dragit en friserkam genom sitt mörka, vågiga hår, tog hon brefvet, satte sig i ett soffhörn och bröt sigillet. Hon kände sig, som om en hvirvelvind lekt om i hennes själ, och hon frågade sig hvarifrån den kommit. Ja, hvarifrån och hvarför allt det som nyss mötte henne och åter ett annat: *hvarför* oroades hon sjelf? Denne älskvärde yngling, som hon så innerligt höll af och värderade, hur kunde det falla honom in att just *hon* måste blifva hans hustru, då hon icke ville vara annat än hans väninna och så denne främling, som icke kände henne, hvad var det för gåtfulla ord han talade? Att någonting låg bakom dem, ansåg hon för alldeles gifvet; ty de voro dunkla som natten; icke ens blickarne, som åtföljde dem, underlättade tolkningen. Hon drog en djup suck, det skulle nu blifva en verklig lättnad att läsa Svens bref. *Han* skref säkert icke något annat än det vanliga glada, halft barnsliga snack, som endast kunde komma henne att le... hon började:

Dyra Maja. (Det var nästan väl ömt, tyckte hon och rynkade lätt på pannan.)

Jag vet att du sörjer för det dina vänner flytta ifrån dig, och nu, sedan jag blifvit lugnare, tycker jag allt det är synd om dig.

Du vet hur jag dyrkar dig, Maja! och jag tror att, fastän Josef är förnäm och rik och *nu* kärare för dig, skall likväl *min* trohet slutligen vinna ditt hjerta. Jag öfvergifver dig aldrig. Du måste nu få del af det oåterkalleliga beslut jag fattat — för

dig kan jag aldrig dölja något. — Mitt lefnadsmål är att så fort som möjligt och så snart jag tagit kameralexamen, det går, om jag är mycket trågen och läser halfva nätterna, på ett års tid, använda ett eller två år, för att upptäcka den, som stal tant Malins lotterivinst och återtaga den eller ock beklagar jag tjuften, ifall han förstört våra penningar. Jag vet då af ingen skonsamhet! Jag har beräknat, att med mycket noggrann hushållning jag skall kunna inbespara hvad som behöfves till de säkraste efterspaningar, hvilka hittills naturligtvis gått allt för lamt till väga. Var viss om att så väl tid som penningar skola användas på ett ändamålsenligt sätt och sedan, då jag återkommit med vår skatt och åberopar ditt löfte till mig — — då Maja! går vår lyckas sol upp. Icke sant?

Intet kan ändra min föresats och inga hinder möta, dem jag ej krossar.

Evigt din Sven.

Brevfets innehåll var sådeles långt ifrån så lugnande, som Maja förestält sig, och alls inte likt hans förra småpladder om »Studentupptåg, examensfeber, kamraternas balflammor,» som alla »för dunklades då han tänkte på sin förtjusande kusin» o. d. Visserligen låg äfven i detta meddelande öfverdrifter och omogna idéer, sådana som vanligen åtfölja Svens ålder, och kanske skulle hon vid ett annat tillfälle endast skrattat deråt, men i dag sammanstötte så mycket, som oroade hennes lugn och nu begynte hon frukta för det drag af orygglighet, som stundom redan länge gifvit sig till känna i hans karaktär samt möjligen kunde komma att utvecklas till ett passionerad och hejdlöst vidhållande af, hvad en gång fått insteg i hans hjerta och som ofta kommer men-

niskor att icke vika tillbaka för de förnuftigaste skäl eller ens tillåta val af medel för uppnåendet af dåraktiga önsknningar. Maja, irriterad som hon för tillfallet kände sig, fick de olyckligaste föreställningar om att Sven i tanklös ifver kunde öfveranstänga sig med läsning och sedan offra den lilla förmögenhet han hade kvar, på efterspaningar, som säkert misslyckades. Hennes egen far förhöll sig på samma sätt i det senare fallet, utan annan behållning än ständigt svikna förhoppningar. — Ja man skall få se, att den snälle gossen gör sig olycklig, tänkte hon, och så åberopar han *löften af mig* . . . löften dem jag aldrig annat kunde tagas för annat än skämt eller drömt om att hålla. Den eländige lotterivinsten, ack, att den låge på hafvets botten och aldrig hade spökat för oss förnuftiga varelser, likt ett irrbloss.

Hon försjönk i tankfull stillhet. Den sista villan var lika svår som den första. Borde hon besvara Svens bref och huru? Eller var det bättre att med tystnad draga sig ur spelet och sålunda låta honom se, att hon var kallsinnig för honom. Nej, det senare vore ett hyckleri, hennes hjerta tillät det icke, hon måste försöka sig i skriftlig vältalighet och hoppas att kunna öfvervinna äfven denne ynglings svärmiska dyrkan, så som hon ansåg sig hafva besegrat Josefs. Något lugnad häraf, gick hon ner till middagen.

Sällan hade någon måltid försiggått på Sturefors under så tryckande omständigheter som denna. Friherrinnan hade icke infunnit sig, emedan hennes vanliga illamående tilltagit. Josef såg ut som om han gått igenom frossan, Maja var tyst och nästan trumpen, Judit satt blek och ansträngde sig synbarligen för att kunna förtära något. Derest ieke en gäst funnits, som varit särdeles pratsam, och värden

sjelf ej varit för mycket verldsman att låta husets medlemmar nedslå sitt älskvärda sätt, skulle troligen middagen försiggått under total tystlåtenhet. Men nu var den främmande, köparen till egendomen, herr von Kronskauf från Seland, en af dem, som ej låter någonting minst andras misshumör störa sitt »snack». Han talade och åt oförtrutet, lät sina blickar fritt och lifligt göra rond kring bordsgästerna samt synnerligen under briljanta utstrålingar dröja vid Maja, och baronen besvarade alla hans frågor och resonnemang, utan att gen eras af att de brådsande och något oförväget följde på hvarandra. I fall herr von Kronskauf besuttit det ringaste yttre företräde, skulle säkert hans bemödanden att vara underhållande och roligt kröntes med någon framgång och verkat upplifvande på de närvarande; men så var icke förhållandet och synnerligast damerna funno honom allt utom älskvärd. Hans långa gestalt var nämligen alltför ranglig och tycktes försedd med dubbla antal leder, mot hvad en människokropp naturligen låter bemärka, och denna böjliga, slingrande benstomme kröntes af en tupé, fullt ut lika rikhaltig, som den damen å la mode för en del år sedan presenterade med tillhjälp af andras *fala* chevelyr; samt besatt den der briljanta kulören, hvars skönhet vi skandinaver icke hafva ögon för, möjligen därför att den påminner om ett särdeles misstänkt släkte i vår fauna. Att sammanhålla sällskapet, sedan kaffet genast efter maten druckits, var under slika förhållanden otänkbart, och då en efter annan plötsligt steg upp för att fly, hördes baronen ursäktande anmärka, att för tillfället vore hela personalen hemfallen åt hufvudvärk, ett uttryck som måtte förefallit gästen mera

roande än sorglig, emedan han, med en bugning för den retirerande Maja, skrattande yttrade ett tvetydigt: — Jag beklagar högligen oturen!

Flykten.

Sixten var åter hos sina föräldrar för att ännu några få dagar glädja dem med sin närvaro. Han egnade nästan hvarje stund åt sin mor för att ingifva henne mod till den förestående skilsmässan och hopp för framtiden, alla hans ord och blickar tolkade den ömhet han kände och de omsorger han ville fylla såsom son. Också var ej detta förgäfvets. Fru af D... talade nu mera tämligen lugnt om sonens afresa och tackade Gud för det bättre, som kommit efter den svåra första pröfningen; derjämte var han stundligen sysselsatt med att anskaffa och inlägga en mängd artiklar sådana, som fattades derute i Kaplandet och som saknades af en emigrant från mera civiliserade land; än var det klädespersedlar, än frö af våra trädgårdsalster, något mycket, viktigt, en god kokbok och ändamålsenliga damborstar, enär hans svarta qvinliga uppapperska, som skulle åtfölja honom, då han snart nog ärnade flytta ut till en aflägsen landsdel och hafva egen hushållning, var ganska oduglig till matlagning och föga praktisk i renhållning. Efter detta ärnade han läsa kokbok och renlighetslära för henne, så det hördes genom båda öronen.

En stor koffert höll just nu på att fullpackas, och medan mor och son hjälpte hvarandra att ordna sakerna, framkastade den förra en och annan fråga, som särdeles låg henne på hjertat, men som hon hittills afhållit sig ifrån, emedan de aldrig varit ostörda tillsammans.

— Säg mig nu, min gosse, hur var det med din favorit, Maja? Jag har gått här och väntat på att få höra dig säga något . . .

— Goda mor! hvad var att vänta? Hon och jag måste gå hvar sin bana, på hvar sin sida af jordklotet t. o. m. Afståndet är för långt.

— Och likväl anar det mig, att du sagt henne ditt hopp om att detta afstånd *kan* afkortas.

— Nej, nej! Jag medgifver, att jag en gång var frestad dertill, *så* frestad att, blott en gång förr, något *orätt* så hårdt ansatt mig. Jag figurligen sammanbet tänd-erna för att ej förråda hvad mitt hjerta, *min själ* talade inom mig.

— Nå, men hvarför hade uppriktighet varit så orätt i detta fall; då du ju ärnar återkomma?

— Jo, det hade varit mer än orätt — — — att på något sätt fästa en qvinna vid mig; så visst, som ännu allt är för mig. Jag är glad, att jag ej stridde förgäfves och kan vara utan denna före bråelse.

— Kan vara — — — huru skall jag förstå det uttrycket?

— Ja, så att kanhända han likväl minnes mig med ett visst intresse.

— Jag tror mig nu förstå dig, ehuru jag måste tillstå, att en så långt drifven samvetsgrannhet är mycket sällsynt. Hvilken annan, som varit i ditt ställe, skulle handlat på motsatt sätt, just då den upptäckten blifvit gjord att, som du säger, hon kanske minnes dig med intresse. Men tro min aning; händelsen eller som vi äfven ofta uttrycka oss: *Ödet* har icke utan ändamål sammanfäst er.

— Det är nog bäst, att jag icke fäster mig vid aningar, mor lilla! Jag har mycket annat att tänka på.

Dagen efter föregående samtal sutto far och son innanför riglad dörr i den förres arbetsrum, emedan de önskade ostörda få samtala. Herr af D. . . . var nyligen hemkommen från en resa till Köbenhavn, han syntes nu mera alltid sluten och allvarsam, men i dag var han äfven lättretlig, nästan nervös, kanske af otålighet att ej genast få träffa Sixten ensam. Han hade dock icke hunnit säga något, förrän Sixten otåligt utbrast:

— Har det ännu ej lyckats?

— Jag tyckes nu vara på säkra spår, men vår vän, polismästaren, har ännu ej full visshet mera än angående namnet. Dock tror han sig snart få närmare upplysningar och sedan står dig vägen öppen.

— Det är glädjande. Hvad är namnet?

Herr af D. . . . nämde ett sådant och Sixten ryckte till, så att det papper han höll i handen flög ner på golvet, krampaktigt omfattade han stolen, på hvilken han satt, bleknade och stirrade med en förfärad blick på fadren.

— Hvad i Herrans namn står på? frågade denne bestört.

— Är detta ett svenskt namn? framhviskade Sixten synbarligen med ansträngning och bäfvan.

— Ja, än se'n? Hvad betyder det? Blir du sjuk, min son eller . . .

— Hvarifrån der? afbröt han hastigt.

— Det är just denna fråga, som ännu står obesvarad och som måste med varsamhet behandlas, förstår du väl.

— Jag måste hafva visshet, innan jag reser, kosta hvad det vill.

— Det går icke an att forcera och derigenom

möjligen förhastad sig . . . Du har ju lemnat affären i mina händer och du bör kunna resa med lugn.

— Nu är det omöjligt. Ack, låt mig få vishet, min far! Jag kan ej aflägsna mig förr.

— Nå, ja! ännu återstå tvänne dagar, vi få se hvad som kan inträffa, men du måste förklara mig . . .

I samma ögonblick väcktes deras uppmärksamhet af häftigt hästtramp, de sågo båda ut och funno att en löddrig, flåsande häst, som bar en simpelt klädd ryttare, stannade utanför dörren till boningshuset. Herr af D . . . skyndade ut, men karlen hade dock hunnit stiga af, upptaga en biljett och mötte redan på tröskeln. Båda voro lika ifriga i att öfverlemnna och emottaga budskapet och ingen af dem gaf sig tid till en helsning.

— Följ med mig, var det enda herr D . . . yttrade, då han gick in för att underteckna qvittot på telegrammet, hvarefter karlen genast gick ut till sin häst. Sixten stod under dessa minuter handfallen och undrande, om han redan skulle få sin fråga, vid hvilken hans frid och lycka tycktes vara nära förenad, besvarad, eller hvad nu månne komma; men snart rycktes han ur sin dvala af fadren, som genomgått underrättelsen och nu lemnade den till sin son, utan att säga mera än ett sorgset:

— Se här!

— Min far! utbrast Sixten, då han tagit del af innehållet och det blod som förut flytt från hans ansigte rusade åter dit, kunna då inga goda uppsåt försona ödets grymhet. Jag är den olyckligaste på jorden. Hjelp mig, far! Han sjönk för ett ögonblick kraftlös ner i soffan, men reste sig åter.

— Nej, sade han, så får det icke gå. Jag

måste uppbjuda all min kraft, min mor måste skonas. Lemna mig några minuters tid att taga masken på och säg henne derunder att telegrammet var från Kap och att viktiga angelägenheter befalla en ögonblicklig afresa. O, att detta skulle inträffa just nu!

Det blef en bestörtning! Fru D . . . hade öppnu en koffert, som ej var mera än packad till hälften, men ingenting fick saknas vid uppackningen, med en god moders själsnärvaro nedlades återstoden af sakerna, under det hästar sattes för vagnen. Denna brådska medförde likväl det goda, att hon icke hann hängifva sina känslor åt skilsmässans smärta, hvilket blef en lindrig äfven för Sixten.

— Res till Helsingör! hviskade herr D . . . i sista ögonblicket.

— Jo, det är ju alldeles gifvet. Derifrån kommer jag öfver till Sverige och går med ångaren »Stata Nebraska» från Göteborg, tillade han i högre ton för att höras af modren och tjenarne.

— Var lugn, min son! sade fadren åter med lägre stämma, vi skola nog sopa igen spåren. Skrif från London om ej förr, du ärnar dig ju dit först? Din adress der hemma blir ju den vanliga — ännu? Gud beskydde dig!

— Farväl! Lefven väl! Vi ses igen med den Högstes bistånd.

Nu rullade vagnen bort.

I Majas hem.

Hon var nyss hemkommen, hade skilts från sina kära vänner, gråtit sina vackra ögon röda; hon hade utstått ännu en kamp med Josef, som i afskedsstunden, alldeles öfverväldigad af sina känslor, hotade att röja dem för sina föräldrar och knappast ville

låta trösta sig. Hvad Maja dervid kände, må vara oafgjordt. Han syntes åtminstone fast och sansad.

Nu var uppackningen af hennes res saker just slutad och hon stod i begrepp att egna sig åt hemmets plikter. Der låg en hel packe tillskuret lintyg och symaskinen spred en stark lukt af maskinolja, hvilket betydde, att den måste gå lätt. Majas bröder, hvilka nyligen hunnit öfver studentexamen, »voro alldeles utslitna», försäkrade deras mor och tillade, att »nu måste vi vara mycket flitiga och snälla». Du har varit borta en hel månad längre än vanligt, men nu skola vi taga skadan igen. Se så vackert lärf! Det blir ej svårt att sy och starkt att slita på. Bröstveck till skjortorna köpte pappa, då han var inne i Karlskrona. Se på dem, de äro ju vackra och billiga tillika. Farsgubben har god smak.

Maja uppfylde sin mors önskan att granska vecken, men hennes tankar voro frånvarande, och detta röjdes i hela hennes väsende, fru Hemberg observerade lätt detta förhållande, men ansåg det bero af trötthet efter resan.

— Vet du Maja, sade hon gladt, jag just glädder mig åt, att vi nu få blifva i ro vid arbetet. Ingenting, ingenting är trefligare, än då vi sitta tillsammans, jag träklar och du syr och så språka vi. Nu har du mycket att omtala och äfven jag något efter fyra månaders skilsmässa, så kommer den snälle farsgubben in för att höra på och småler så godt åt våra reflexioner — Gud bevar's! Karlarne anse sig så öfvermåttan kloka, att de blott le åt allt vårt förstånd. Ofta är det likväl endast skräp med klokskapen, då vi undantaga *far* samt en och annan dessutom.

— Stackars min flicka, så medtagen du är och

litet gråtögd kanske äfven. Jag undrar just ej på det. Ungdomsvänner äro dyrbara och svårt är att lemna dem, men pjunka med dina känslor, bör du ej. Ingen vet hvad som är bäst eller hvad som kommer, och lika oväntadt, som I nu blifvit åtskilda, kunnen I åter råkas. Framtiden är lång och hvad den bär i sitt sköte, ses af ingen. Nya vänner uppstå dessutom så lätt, då man är ung.

— Ack, mamma lilla! det är visst sant, men så älskliga, som dem jag nu sagt farväl, får jag aldrig mera. Jag vet nog att de stå högt öfver mig, men deras vänskap liksom höjde mig upp till dem. Sturefors var för mig ungdomens drömda ideal förverkligadt; mera än *ett* sådant finna vi nog ej. Hela vår stad med alla sina småstadsbor kan icke fylla tomrummet.

— A, lilla svägerska! Glöm nu inte ditt lugna hem, der du är så nyt ig och så afhållen, som någonsin en dotter varit det; också är *det* en sak att hoppas på: att du har ett arf i kikaren och när det fallit ut, kan du en vacker dag göra en liten tripp till Paris... Glöm blott ej din franska, det råder jag dig till! — Fru Hemberg log gladt åt sitt uppmuntrande skämt och började redan fälla en söm.

— Käraste mamma! låt oss aldrig blifva fistade vid den der förhoppningen. Jag börjar nästan bli rädd för dessa hägrande utsigter till välstånd.

— Rädd! hvad i all min dar är det för ett tal?

— Ja, jag känner, att man endast blir sämre af att gå och föreställa sig sådana ljusa bilder. Jag är verkligen »stygg», när de tankarne sysselsätta mig; missnöjd och otacksam för det vi äga. Endast nöjen och öfverflöd, det jag hittills utan stor afsaknad undvarit, leka då för min håg. Troligen blefve jag

en stor egoist, mamma! om jag i hast blefve rik, men lyckligtvis blir jag det aldrig.

— Hå, hå! hvem vet! och då blifva vi alla så glada och tacksamma, att vi äfven vilja vara goda. Lyckan, ödmjukt mottagen, gör oss bättre. Vet du, pappa har nyligen haft en ny förhoppning om att få veta hvar lottsedeln tagit vägen, och fastän det nu kom någonting på sned, som hindrade oss få framgång, så är långt ifrån allt hopp förloradt.

— Jag blir endast ängslig af allt det der, och det förefaller mig, som om vi stridde mot försynens afsigter för usla penningar.

— Kära hjertans, låt oss då glömma det! Men hvarifrån du fått dylika idéer, kan jag aldrig begripa. Hvem vill ej hafva *sitt* igen, då det med orätt blifvit oss beröfvadt! Har du hört någon yttra sig i motsatt mening?

— Nej, visst icke! man tänker litet på egen hand också.

— Jaha, det har du då alltid bråkat med, min flicka! men kanske är det lika bra att tänka som andra menniskor; då passar man för sin tid och slipper gräma sig öfver dess lyten, som ändock ej kunna afhjelpas förrän i ett annat sekel, och det är säkert, att när vi få tillbaka lotterivinsten, blir jag så glad som en fågelunge, då han första gången lyfter sina vingar emot skyn. Betänk blott huru femtio tusen kronor skulle befria oss från alla farhågor för våra barns bergning i framtiden; gossarne sluppo då skuldsätta sig, äfven om de vilja gå den »lärda vägen», och du, min snälla flicka, blefve oberoende såsom ogift; nog vore det något att fröjdas åt.

— Å, mor! Jag fröjdar mig nu åt ingenting . . . Se så, sade hon halft leende, halft gråtfärdigt, nu

börja vi på med sömnen. Är här någonting träckladt?

Utom sin saknad, hade Maja äfven ett annat bekymmer, nämligen för Sven, hvars bref ännu låg obesvaradt. Huru borde hon skrifva till honom? Derpå grubblade hon förgäfves. Visserligen var hon nära bekant med hans lynne och karaktär, men då hennes tant gick tillbaka och granskade gossens så väl som ynglingens oafbrutna, lifliga känslor för henne, förstod hon, att dessa nu mera voro allt annat än barnsliga och att ostadighet ingalunda hörde till hans fel. Skulle hon kunna afkyla och rikta dessa känslor åt frändskapens lugna tillgifvenhet, utan att djupt sära ett henne hängifvet hjerta? Borde hon låta allt gå som förut, eller med ens rycka illusionen ifrån honom. Det förra föll sig visserligen för tillfället beqvämast, men var det ärligt spel? Denna sista fråga oroade henne, ty hon var fullt öfvertygad om att — hon aldrig ville gifta sig med *honom*, äfven om hon beslöt sig för att gifta sig med någon.

Ett beslut måste emellertid fattas och det följde en medelväg. Hon fattade pennan för att skrifva följande:

Snälle kusin Sven!

Länge har du fått vänta på bref från mig, men, som du vet, har jag haft mulna dagar att upplefva. Jag går ännu med sorgflor kring hjertat och skulle icke af något hafva förmåtts att skrifva, om det ej varit till dig, min käraste kusin, som jag vet delar och deltagar i samt *förstår* min saknad. Ditt sista bref lägger likväl »sten på börda» och den stenen skola vi nu hjelpas åt att bortkasta; den får lika litet tynga på dina unga skuldror som på mina.

Nu är det här allvar, förstår du väl!

Förtalets vanmakt.

För det första måste jag säga, att ditt yttrande om giftermål förekom mig ungefär såsom »lök på lax.» En student, och en sådan, med dina ungdomliga tendenser, kan omöjligt få befatta sig med slika känslo-parasiter. Ja, skratta eller svär, hvilket du vill, jag vill endast fråga, huru du kan måla dina äktenskapliga sällhetstaflor, så att icke du själf och taflans »bättre hälft» blifva af tragikomisk effekt? Den unge mannen bredvid sin passerade barndomsflamma; ty så måste jag blifva om ett eller högst två år. Vore jag än så förälskad uti dig, skulle denna föreställning komma mig att skratta åt dig och mig, och mitt slumrande förnuft vakna upp. Tänk dig så vidare litet längre fram blott fem eller åtta år — jag en gumma och du en ung man! Hvilket disharmoniskt vif! Hu, då! min gode Sven! På sådana dårskaper bör man ej offra en tanke; hur mycket du än håller af din ungdomsvän Maja och hon af dig.

Ack, hvarför ej vara lyckliga som vi äro, utan att bygga på kommande dagars ovissa öden? Framför allt låt oss glömma den försvunna skatten. Jag är utledsen vid att höra talas om detta vedervärdiga spöke, som kommer oss att fantisera på oupphinnerliga områden och endast gifver oss tillfällen till att göra jämförelser, som framkalla missnöje.

Låt oss i stället arbeta på att genom oss sjelfva hinna oberoende. Det är lycka, det är ära, det bör vara vår stolthet. Den tänker om rikedom: Jag kan undvara dig och om sina medmänniskor: Jag behöfver er icke, ty jag kan arbeta; den är lyckligast. Du gifver mig ju rätt deri? Bry dig alltså icke om lotterivinsten. Jag skall hålla tusenfaldigt mera af dig, om du låter den vara, hvar den är, utan att offra

något på dess finnande; utan i stället grundligt och flitigt som hittills idkar dina studier, dock ej så, som du skriver, hejdlöst och till öfveranstängning. Förstör dig inte med nattvak! Det slappar endast hågen och förstör dagens arbete. Läs, men tråla icke och tacka tant Malin, som hushållat så, att du är oberoende under din studietid.

Vidare skriver du om löften — löften af denna art till en »liber studiosus» innehålla aldrig annat än ett uppsluppet skämt af en yrhätta till flicksnärta, eller en bedagad mö, som anser sig kunna våga ett dylikt, utan risk af allvarsamma uttydningar. Har det någonsin kunnat falla mig in, att du haft så brådmogna afsigter? Nej, aldrig! Knappast lär det väl gå för sig, att du på fullt allvar och nyktert förstånd inbillar dig sjelf sådant. Med mig går det absolut inte för sig.

Min enda verkliga oro blir således din idé att fika efter den der guldklimpen och derest du ej *lemnar* den, nämligen idén, så, hellre än att låta dig uppoffra dig för ett så vildt företag — skulle väl *du* kunna lyckas, i hvad hela Köbenhavns polis ej förmått!? — ja, så gifter jag mig med hvilken annan helbregda friare, som anmäler sig, eller till och med friar sjelf, huru i mitt tycke *afskryvärdt* detta än är för en qvinna.

Betänk nu hvad jag sagt dig, det är allt rena sanningen och står ej till att ändra. Upprepa ej hvad jag förut hört: Att sanningen alltid är »enfaldig» och att den spelar endast en underordnad roll i lifvet; *jag* skänker den min hyllning och ville upphöja den till enväldsherskaren öfver alla riken i världen, om jag kunde.

Tag nu logiken till ditt nödvändigaste studie-

ämne och skänk mig sedan ett bref med så pass mycket förnuft uti, som hämtas ur en normal student-hjerna. Detta och *endast* detta skall gifva en sann glädje åt
 Din tillgifna Maja.

Då hon slutat skrifva, kände hon sig helt lätt om hjertat. — Jag hoppas det bästa häraf, tänkte hon, Sven är aldrig ensidig eller envis. Han skall fatta mina tankar, då han ser dem på papperet och läst dem ett par gånger, som jag vet att han gör, och så öfvergår han till mina åsikter. Ja, då jag härtill fogar hans barnafromma beundran för mig och allt hvad mig tillhör; så skall han anse mitt bref som ett evangelium och kanske blifva en filosof vid nitton år blott för att behaga kusin Maja. Jag vill ej längre oroa mig för honom och ej heller för Josef — — — ba! honom tager Paris och dess boulevarder i sitt hägn, Gud ske lof! och Maja Hembergs omtanke vore alldeles öfverflödigt — — — och likväl är jag ej fullt tillfreds. Hvad är det då, Maja, som fattas dig? Måhända hela Sturefors på slump ännu komma mina tankar att med saknadsfull smärta irra deromkring; alldeles som en skugga från andeverlden, hvilken ej kan lemna en kär plats på jorden . . . eller hvad?

På denna fråga fann hon intet svar, sådant, som hon *ville* antaga, ej heller fick hon lång tid till läsning af sitt inres gåta. Modren, som redan väntat en stund på henne i arbetsrummet, kom nu helt förundrad in på Majas rum.

— Hvad har du för dig, min flicka? frågar hon gladlynt och ser sig omkring, utan att finna annat arbete än Svens redan förseglade bref och sin dotters tankfulla utseende, så du har skrivit till kusinen, men, har det kunnat stämma dig så der . . . ?

Din min är allra minst sagdt riksviktig. Grubblar du på en ny hatt till vintern, så går väl den idén igenom, vill jag tro! endast priset på hatten stämmer öfverens med fars kassa. Nå, ja! du brukar vara nöjd med rimlig lyx och vi göra alltid klokast uti att ej låta den stiga oss för mycket åt hufvudet. En verkligt förnuftig qvinna styr aldrig ut sig i grannlåt och dyrbarheter, icke ens om hon är förnäm och rik. Hon vet, att yttre prål ingalunda höjer hennes inre värde, utan snarare är oförenligt dermed. Kom nu, så skola vi vara flitiga. Jag vill derunder berätta dig mina intryck och små händelser, under det du varit borta. Det är så kärt att få säga ut sina tankar. Sedan blir det din tur att berätta. Ju äldre du blir, desto större blir tomrummet då du saknas, det är alldeles som om du vuxe fatt mig och vi snart blifva jämnåriga. Om du varit stor, då tant Malin ville taga dig till sig, tror jag knappast att jag gått in derpå, men ett barn, synnerligast då man har flere, kan gå an att lemna från sig, då det kommer i goda händer.

— Ja visst, mor lilla! Tants händer voro på sitt sätt goda och likväl skulle jag förtvinat der, om icke händelsen varit så gunstig och fört annan ungdom i min väg; inser min mor ej det?

— Asch, för ingen del! Du skulle snart blifvit van vid henne och nöjd.

— Möjligen! men blifvit en idiot på kuppen. Med mindre hade det ej aflupit.

— *En idiot!* Å, lilla toka. *Tant* var det ju ej.

— Nej, men sådan der evinnerlig, tryckande realism kommer oss att helt och hållet torka ut på ungdomsfriskhet, så vida den aldrig uppblandas med någon lifslevande glädtighet. En blomma af gläd

färg i hatten, ett muntert samqväm, en och anann litet tokig idé realiserad; se der hvad menniskan behöfver. Det är solskenet, hvarförutan allt blir kallt och ödsligt. Jag tror, att finge jag aldrig skratta, skulle jag slutligen gråta i stället. Deremellan kan jag gerna arbeta, vara allvarsam och nyttig, ja, så allvarsam som någon abbedissa under sextonhundratalet. Ack, om mamma hört, hur mycken vishet jag predikat för den öfriga ungdomen på Sturefors. Du skulle häpnat då. Ser du, der fans lika mycken luftig, romantisk verldsåskådning, som det fans blytung prosa på Malinshus; derfor kom också en känsla af berusning öfver mig, då jag gjorde jämförelse och den slutade med half förgudning af Sturefors; ehuru jag nog inser åtskilnaden emellan detta tjusande skimmer och verkligheten, samt att jämnvigt i detta som annat är bäst. Men nu är det slut för mig, det tjusande lifvet der. Jag gissar, att den nye ägaren kommer att lefva och förbruka hela sitt andliga väsende i maskiner och vattenverk, så att allt det sköna ödelägges för att aldrig mera uppstå.

— Du borde försökt fånga honom för att sjelf kvarhålla ställets gudomligheter, då hade du gjort ett godt fynd och fått stanna kvar på din älsklingsort.

— Med honom! Hans åsyn jagar gudarne på flykten, mamma lilla! och jag ensam skulle ej förmått kvarhålla dem. Men det var ju du som skulle börja att berätta!

— Gerna! Låt oss börja på början: Dagen efter din afresa ville jag förströ mig och gick ut att höra musiken i vårt musikkapell. En massa människor ströfvade deromkring i parken, på sjövägen

och promenaden. Bland toner, vårluft, vårsol, späda, grönskande gräs och vårblommor nästan glömde jag bort dig för en stund.

— Glömde du äfven att se på vårtoaletterna, mamma, och på människorna.

— Ack nej! hvarje stund och hvarje tafva måste ju hafva sina skuggor; Jag kunde icke undgå dem. Jag önskade mig plats under en skuggande gran eller nylöfvad videbuske, der ingenting stört harmonien mellan musiken och en vacker vårafton. Här böljade människoflockar, hvilka snarare tycktes utkomma för att låta sina moderna toaletter paradera för hvarandra, än af något annat skäl. De blyga vilda blommor som anspråkslösa liksom smögo sig upp på gräsmattan; huru älskliga tycktes mig ej de, jämförda med pretentiösa blomsterqvastar i lysande färger på damernas hattar, dem modisterna med hänsynslös djerfhet placera så väl på grånade hufvuden som på unga lockar. *Väl* hade varit, om året i allt annat blifvit lika blomstrande som dessa hufvudbonader.

— Det är dock roligt att se en vacker hatt, vi tycka ju alla så? inföll Maja.

— En *vacker*, ja deri har du rätt, men hur sällan ser man en sådan. Då hatten är öfverlastad med bjefs och brokig prydnad, kallar jag ej den vacker. Det är allt obegripligt att vi, generation efter generation, vidhålla den bisarra idén att styra ut vår bräckliga kroppshyddas med så mycken onyttig och dyr klädsel, hvilken dertill är endast ett misslyckadt koketteri, ty hvarje tänkande människa måste i den grannaste kostymen se affschen af en fjolla.

— Mamma lilla! sade Maja skrattande, det är i sanning ovanligt att höra så starkt pepprade reflektioner af dig.

— Se då deri min oskadliga hämd för det jag blef störd, då jag gått ut för att njuta af musik och natur, men måste se hela atmosfären uppfylld af spetsar, siden, sammet, rosor af tyg, lysande parasoller öfver ännu mera lysande hattar; allt hviftande, böljande, fladdrande, släpande, öfver, efter och omkring mig, som om jag stått midtuti ett skyfall af sönderblåsta regnbågar och åskmoln.

— Om någon annan hörde dig, skulle de stämpla ditt tal såsom uttryck af afundsjuka.

— Ja, visst! Derfor får ingen mer än min egen flicka höra på. Annars skulle jag kunna säga dem, att pappa erbjöd mig köpa en hatt med högröda rosor och en brandgul Tulpan, den »hattfrun» trovärdigt försäkrade vara passande för hvilken gammal dam som helst och särskildt »klädde» mitt gula, fårade ansigte förträffligt. Hvad tyckes? Hatten kostade fjorton kronor och i stället valde jag en för tio, som jag tyckte om. Du skall få se att den med sina kornax, atlasband och en fin slöja än i dag är rätt prydlig.

— Mamma har allt ock sitt lilla koketteri.

— Å ja, det är väl ej så alldeles utan, lilla näsperlal! Jag försöker vara så draglig som möjligt, för att ej vara allt för otreflig inför dem jag håller af. Det tror jag vara en tillåten behagsjuka.

— Tror mamma inte som jag, att äfven karlarne kokettera?

— De hafva ett starkt försvar mot denna misstanke, så länge cylinderhatten spelar sin upphöjda roll bland dem som hittills, och den synes bestämd att beteckna oändligheten på jorden. Något annat, som till denna grad missklär, står väl knappast till att finna upp, ehuru alla möjliga uppfinningar florera.

— Ja, det är sant, och dessa fasliga hattar äro dertill lika ändamålslösa som våra flesta hufvudbonader. Så besynnerligt att karlarne vidhålla dem, *de* som i öfrigt hafva en lämplig klädedrägt. Men säg mig, mor, i hvad ändamål uppkom militärens uniformer? De synas mig föga lämpliga efter krigaryrket, som i sig sjelf är någonting sorgligt. På en bal passa de bra, men hjeltarne hafva icke sin uppgift der, utan på bataljfälten, och då de fylla den, borde snarare bäras sorgdrägt, icke sant.

— Du har alldeles rätt. Krigarens yrke är förskräckligt och utgör en skärande kontrast till hans granna utstyrsel; det ser därför ut som om uniformen blifvit uppfunnen att locka pojkar in på denna dumma bana. Sådana njuta af en grann tröja lika mycket som en ung flicka vid sjutton år af sin första balklädning. Se till exempel på en ung underlöjtnant eller en volontär, en sådan triumferar och koketterar, stolt som en en Gud, ända ut i fingerspetsarne. Litet längre fram, då förnuftet vuxit ut och uniformen blir dyr att underhålla, önska säkert de flesta vara befriade ifrån den.

— Hvad företog du dig sedan, mor lilla? Inte satt du och sörjde efter mig?

— Jag fick ej tid dertill, som du väl kan tänka. Din hjälp saknades allt för mycket och jag måste vara med öfver allt, hvilket medförde det goda, att jag blott undantagsvis kunde finna tomheten efter dig. Jag tror att pappa kände den mera än jag. Också blef han hjertligen glad vid Sturefors' försäljning.

— Men mamma! tyckte han då inte, att det var synd om mig?

— Nej, men det gjorde jag. Karlarne hafva

alltid sin lilla egoism. Det måste vi finna oss i. De må vara huru förträfflige som helst i öfrigt, så finnes dock detta naturfel outplånligen kvar. Huru väl att vi qvinnor äga det i mindre grad, åtminstone i allmänhet, och den qvinna, som är egoist, bör aldrig gifta sig. Egoism mot egoism är såsom två skarpa svärd, hvilka stundligen korsas hvarandra under daglig sammanlefnad.

Men som sagdt är, det alltid välsignelsebringande arbetet räddade mig från ledsnad. Hvad blefve det af menniskan utan det. Har man tråkigt, så är det därför att man ingenting företager sig. Dagdrifvare äro sällan nöjde och oftast till förargelse, de finna på alla möjliga dumheter och extravaganser, locka stilla och enfaldiga med sig samt lära dem allehanda ovanor. Man bör dock beklaga dem, ty de sakna kanhända tillräcklig energi för att börja någonting. Det kan ju stundom förefalla svårt nog att besluta sig dertill. Jag har stundom känt en försmak deraf, men alltid blifvit nöjd och intresserad af mitt företag, så snart jag kommit ifrån min olust och i gång med arbetet. Man hör ofta klagas öfver märkvärdigheten af att arbeta, alldeles som vore det ett ondt, en börda, den man rätteligen borde vara befriad ifrån. Hvilket stort misstag! Den bästa af Guds gåfvor är just förmågan att kunna sysselsätta oss med nyttiga värf. Att ersätta arbetet med ständiga nöjen och njutningar är ren dårskap, som aldrig i längden tillfredsställer eller ersätter medvetandet af att hafva verkat någonting nyttigt. Under nöjenas rus endast förstör man sin tid, sina egodelar och sig sjelf, mången gång äfven sin nästa.

Det blef nu en tid för träget arbete, som räckte till julen, men sedan fick Maja ett muntrare lif. Båda bröderna kommo hem från Lund och Sven från Upsala. Ett sådant triumvirat måste sprida munterhet och fröjd i hemmet.

Majas bref till Sven hade aldrig blifvit besvaradt, och ofta hade hon, undrande huru han tagit det, tänkt på honom, men han tycktes nu icke blifvit hvarken stött eller sårad, icke ens berörd deraf, ty han var sig fullkomligt lik: Glad, hjertlig, förtjust, full af infall och upptåg. Det dröjde ganska länge, innan han ens nämde detta bref, men slutligen förklarade han, att ett dylikt aldrig förr blifvit skrifvet till en ung student eller af en flicka vid ungefär samma ålder, samt tillade:

— Om du eller jag ägt en mormor, skulle jag förstått att denna koncepterat brefvet, nu gick det *öfver* mitt förstånd. Emellertid har jag läst det en gång om dagen, allt ifrån dess ankomst till min resdag hit, utan att blifva klok på om du anser mig för en glace-dosa, i hvilken man kan förvandla flytande ämnen, som förut befunnit sig vid kokpunkten, till is, eller om du experimenterade för att uppfinna ett medel att förvandla varma hjertan till torra skinnpungar, i hvilka man borde kunna proppa ner eller taga ur, hvad man behagar. Nej, du! det går inte. Jag bedyrar, att allt hvad du kan få af mig är — en tillbedjare, dervid slog han armen om hennes skuldror och drog henne lekfullt intill sig, hvarvid Maja rodnande försäkrade, att tiden nog skulle framkalla en sansad och upplyst tolkning af hennes tankar, och uppmanade honom att fortsätta det dagliga studerandet af brevets innehåll, ända tills hans ögen öppnats för vishetens ljus.

— Jo, visst! Nej, Maja! sätt hellre »ditt ljus under ena skäpp», ty mig lyser det i motsatt riktning till den du åsyftar. I allt annat vill jag lyda dig och önskar kunna likna dig, men ej i detta.

— Lyd mig då åtminstone i ett fall: Glöm lotterivinsten.

— Ja, det skall jag, men endast under ett vilkor.

— Hvilket då?

— Att den blifvit funnen.

— Hvad du oroar mig med din envishet. Kan du inte unna mig lugn?

— Nej, icke obetingadt. Kanske är jag född till att blifva dig en nagel i ögat, fast jag önskar helt annat, men sin natur och sina känslor kan ingen slippa ifrån. Du förstår ju det?

— Jag tror, att man åtminstone bör försöka det ibland. Har du försökt?

— Hm, hvarför skall man försöka frigöra sig från det som är angenämt?

— Jo, för att göra en god vän till viljes, annars är man en egoist. Eller hur?

— Nej jag är egoist i detta, nej och hundra gånger nej! hvarför oroas du? Är det då så afskyvärdt att älskas af mig?

— Icke mer af dig än af andra, nej, icke ens det. Du är snäll, god och treffig, ja, du vore en stor fröjd i lifvet för mig, om blott ej du vore så envis i . . . du förstår hvad jag menar.

— Knappast. Om jag vore en sentimental narr, som suckade hela dagen och skref månskensqväden till dig om natten; då kunde jag fatta din motvilja och oro, som du säger, ty naturligtvis toge jag i så fall snart lifvet af mig eller oss båda.

— Ba! Du är nog så pass mycket egenkär att du förstår, att jag endast tänker på och menar dig och din framtid, då jag talar om oro. Att vara afhållen af en kusin, som jag sjelf håller af, kan ju i och för sig ej misshaga, de flesta skulle deraf känna sig smickrade, men sådan är jag icke; sök dig därför ett tacksammare föremål för dina varmaste känslor.

— Se der äro vi nu igen! Gå du i köket och rör ihop ingredienserna till glacen, sådant förstår du dig på; men inte det ringaste begriper du varma hjertan. — Sven var tydligen nära att finna sig förnämad, Maja brast ut i ett hjertligt skratt.

— Hjertans gerna går jag åt köket, blott du följer med och hjälper mig »draga vefven», ty så fin efterrätt som glace få vi sannerligen ej i dag.

Äfven Sven måste le, ty Majas munterhet var alltid smittosam. Han vände sig dock bort och såg åt den snöhöljda gatan, der solstrålarne återkastades af små glänsande punkter och strålade likt kringströdda diamanter; det blef tyst en stund. Derpå tog han sin hatt och gick mot dörren; hunnen till tröskeln vände han sig om, såg på Maja med en vänlig blick och frågade om hon hade lust för en promenad i det vackra vädret.

— Ja, det har jag visst. Att promenera med goda vänner är just ett af mina käraste nöjen, tack för du kom på en så god idé.

Och så gingo de utåt gatorna, Maja fick vårfriska rosor på kinderna och blef vackrare derigenom, Sven såg på henne och blef än mera betagen, de skämtade nu; mera lika glada barn, än känslösamma, vuxna menniskor.

Julferierna för studenterna förflöto hastigt och

gladt för hela huset, och Maja tänkte: Han är ju endast pojke ännu, det . . . går väl öfver.

Under loppet af vintern hade Maja erhållit endast ett bref från Josef och två från Judit, hvilka bref innehöllo de vauliga entusiastiska beskrifningarna af Paris, sedt vid första anblicken. Allt syntes dem hänförande och öfver allt ville de haft Maja med sig för att hon skulle fått njuta såsom de sjelfva. Josef målade i poetiska färger teater och opera-nöjen, musik, föreläsningar och dylikt. Judit hade mest frapperats af boulevarder, muséer, konstnärer, poeter, societeter och toaletter. Hvad var väl Sturefors under de kalla vinterdagarne med sin enformighet emot allt detta? Nej, Paris är en féverld och du måste någon gång komma hit, Maja! så slutade hennes bref.

En friare, som måste tagas på orden.

Så kom våren! Solen trängde sina strålar mellan husen i staden, de små sparfvarne blefvo allt djerfvare att sitta på fönsterkarmen. Inte hade man tid för fruktan och betänkligheter nu, under deras glädjes och verksamhets dagar; våren är ju deras jubeltid, *de bygga bo!* Der finna de ett strå, der en smula bomull, der en trådvippa, äfven fönster-kittet, som lossnat, och den utkastade sidenlappen är dem till gagn; allt duger till något i det mjuka lilla redet i det obemärkta, men konstmässiga hemmet. Dessa bevingade, nyfikna och sorglösa naturbarn sågo så mycket innanför fönstren, föga eller intet förstodo de af allt det myckna, hvarmed människorna omgifva sig och ej heller dem; de kloka, tindrande små ögonen fästes för en sekund på Maja, som satt i sin egen lilla kammare med en tår på kinden; det var ej

möjligt för en liten fågel att begripa, hvad denna får talade om; säkert gråta fåglarne icke såsom vi.

Skrämd af Majas hand, som fattade näsduken för att utplåna det förrädiska vittnet om en tyst saknad, flög en fågel hastigt genom luften, qvittrade en kort drill, då han såg sig *icke* förföljas, och svalde i fröjden ett mötande mygg, men Maja satt tankfull, stilla, okunnig om den uppmärksamhet hon rönt utifrån och påminde sig, att nu var den ljufva tiden inne, då hon de förra åren fått begifva sig ut, hon ock, till vårfröjdernas hufvudort, landet. Sturefors med dess forna invånare stodo ända in i de minsta detaljer lifligt för hennes minne; hvad de företagit, samtalen, de sånger der sjungits, allt som varit så obeskripligt angenämt upplefvadt och som af intet kunde utplånas. Till och med baronens inneboende, fast för främmande blickar skickligt dolda aristokrati, hvilken han hos en annan person skulle ogillat, fann hon hos honom vara på sin plats. Han var ju verkligt nobel och denna nobless hade han förstått att utbreda öfver hela sitt hem och allt i dess närhet, ända in till de yttersta kanterna af taffans ram; den framstod i de stora skogarne, dem ingen sköflat, hos torpare och i deras torp, der ordning och välmåga herskade, uti jagtmarker der intet tjufskytte fått existera och villebråd fans i myckenhet, samt i sjöarne der fisket icke gått tillbaka genom vattnets urtappning eller fiskynglets tanklösa fångande; hvarför skullé då han, en fulländad ädling, ej få vara aristokrat och veta med sig, att han stod på ett högre trappsteg än hvardagsmenniskorna? Det var här icke fråga om en komposition af »plebej» och fördomsfullt högmod, utan »aristokraten» stod helgjuten såsom af äkta metall.

Tåren på Majas kind hade tolkat hennes saknad, hon sade med *den* ännu ett sorgset farväl till de glada dagar som flytt för att aldrig återkomma.

Medan hon så suttit och drömt sig tillbaka, inträffade något i nedra våningen, hvarom hon ej kunnat drömma. Herr Hemberg kom nämligen helt hastigt in från banken, i hvilken han arbetade och som låg så nära hans hem, att han vid förefallande anledningar kunde hinna titta in på ett par minuter, hos de sina. Denna gång kom han mera skyndsamt än vanligt och meddelade synbart högst intresserad, att den nye ägaren af Sturefors, som besökt banken för plasering af en större summa penningar, formerat bekantskap med Hemberg och utbedt sig få komma på besök senare i deras hem, hvarvid han lifligt efterfrågat Maja. Herr Hemberg kunde icke underlåta att deraf draga vissa slutsatser, som kom honom att rodna af tillfredställelse.

— Tänk bara, min gumma! sade han och tog, »nolens volens», gumman i famn, hvad som skulle kunna hända — — — Han är tydligen en solid man... derpå ilade han tillbaka till arbetet. Fru Hemberg hade förstått honom.

Fru Hemberg blef nära nog litet förvirrad af sin egen tankeflykt. Ögonblicket förnt satt hon och tråcklade på den eviga lannesömmen, vid hvilken Maja utan förklaring saknades, och hon efterräknade, huru mycket som borde medhinnas före midsommar, samt, men detta var någonting sällsynt af henne, önskade att den tid kunde komma, som räckte *så* till, att de fingo hvila ut och några veckors frihet dem beskåras. Derför uppfångade hon med fröjd den föreställning hennes man antydt: Att en utsigt skyntade, som framställde deras dotter såsom her-

skarinna på Sturefors, just der hennes ungdomseden var beläget och det hon så djupt syntes sakna. Visserligen kom snart minnet med ett inkast, grundadt på den målning Maja framkastat angående Sturefors' nye ägare och den verkade lika afkylande som en kallusch efter ett ångbad, men blott för ögonblicket; mammors vanliga resonnemang vid sådana tillfällen: Ba, friar han blott, så vänjer hon sig snart vid ytan och glömmmer barnsliga, små flick-griller, hon har ju ett så godt förstånd i allting, lugnade hennes oro.

Åter glad af denna föreställning, skyndade fru Hemberg att söka Maja på hennes rum. Maja såg hastigt upp och blef ganska öfverraskad af sin mors upprörda och upplifvade utseende, då hon inträdde. Det var helt olika med de tankar och känslor, som rört sig och ännu funnos kvar i hennes eget inre. Hvad hade väl hänt? På Majas frågande och förvånade blick, svarade fru Hemberg med att fråga henne:

— Kan du gissa hvem vi få till gäst i eftermiddag?

— Nej, men kärt måste det främmande vara, att döma efter din belättna min.

— Om ej just så *kärt*, sade fru Hemberg med en liten förlägenhet, ty hon förstod nu, att det var klokast visa sig måttligt intresserad, så åtminstone något oväntadt äfven för dig, skulle jag tro! Du får en färsk helsning från Sturefors...

Med ens insåg Maja hvad som väntade henne. Ingen annan än ägaren till Sturefors kunde komma med hälsning derifrån och *hvarför* han kom, det sade en s. k. aning med sådan hestämndhet, att hon rodnade och åter bleknade inom samma minut och få-

fångt försökte skaka bort ett moln, som sänkte sig öfver hennes sinne, och att taga dess hotande anblick lätt. Tämligen konstladt lät hennes skratt, då hon sade:

— Således måtte herr von Kranskau vara i antågande. Har mor sett honom?

— Nej, men far nämde, att han kommer hit. Jag är säker att du välkomnar honom blott därför att han kommer från ditt kära Sturefors om icke annars.

— Måtte han hafva vuxit till sig en smula, så vill jag försöka. Ack, det sköna Sturefors, att det skulle komma i andra händer! Mamma lilla, vid denna tid har jag förr fått resa dit, resa med glädje i hjertat. Hvilken saknad nu!

Fru Hemberg kände sitt hjertas slag uppe i halsgropen — — huru gerna ville hon ej hafva sagt: Kanske din saknad ej behöfver blifva lång, om du vill, men hon fann det bättre att bibehålla denna tanke för sig sjelf.

Hennes man blef mindre varsam under middagen. Han skämtade och brydde Maja, tills denna fann sig allvarsamt beklämd. På hans tal svarade hon så kort som möjligt, att skämta var henne omöjligt, ty hon spårade allvar under hans ord. Klockan half fem inträdde herr Hemberg med sin gäst till damerna i förmaket. Båda herrarne syntes vid bästa lynne. Då von Kranskau blifvit presenterad för värdinnan, vände han sig med leende min till Maja. Under en slingrig bugning, som skulle vara mycket artig men tog sig löjligt ut, ordade han om sin korta, angenäma bekantskap föregående höst, hoppades vara ihågkommen, ehuru trefjerdedels år passerat, sedan det förunnades honom att se fröken Hemberg i hans

nu varande hem etc., hvarefter han satte sig bredvid damerna och betraktade med synbart nöje, ömsom dem och sina stora, blanka stöflar, samt den splitter nya cylindrhatt af finaste kvalitet, han höll i handen.

Ett samtal begyntes snart af fru Hemberg, och Maja, som var glad att få sitta tyst, tänkte, att gästen ändock ej föreföll alldeles så motbjudande nu, som tillsammans och *jämförd* med baronen och Josef. Hon kunde likväl icke upptäcka, att hans yttre undergått någon förändring. Här och skägg hade samma misstänkta kulör som då, figuren var hvarken mer eller mindre gänglig, nej allt berodde endast derpå, att allting är relativt. Längre fram på aftonen återtog hon likväl sitt omdöme, han visade sig då öppet betagen, följde henne med smäktande blickar, så att hon hvar minut fruktade för att en muntlig förklaring kunde inträffa. Detta skrämde Maja och missklädde honom; åtminstone tyckte hon så, blef därför allt mer och mer tillbakadragen, fåordig och kall; hvilket återigen oroade fru Hemberg, så att hon på allt sätt sökte underhålla gästen och reparera sin dotters tvärhet. Sålunda gick det en stund på skrufvar och herr Hemberg var den ende i sällskapet, som slog på friskt mod. Han tycktes redan säker på sin sak, var ytterst förnöjd, samt bjöd utan betänkande von Kranskau kvar till supé, i smyg leende åt Majas förebrående blickar, något hvarför hon genast hämnades med att, trots sin mors invändningar, taga hela matbestyret på sig och med detta såsom svepskäl hålla sig ute från sällskapet. Slutet af qvällen förföt utan vådliga tillfällen, tyckte Maja, och en suck af lättnad undslapp henne, då von Kranskau sagt farväl! Att han i tamburen gaf herr Hemberg en

väldig handtryckning och utbad sig snart få komma tillbaka, hörde hon lyckligtvis ej.

Herr Hemberg tog hastigt godnatt af hustru och dotter, han måste med ett par timmars arbete ersätta hvad han försummat för deras främmande, och Maja skyndade upp till sig, der hennes tankar sökte mera omtyckta föremål, än dem eftermiddagen framkallat, och glömde snart bort den förnyade, ovälkomna bekantskapen. Men vid frukostbordet följande morgon blef hon påmind om den af sin far, som halft skämtande, halft allvarligt förespeglade henne möjligheten att blifva fru på Sturefors, der hon förut tillbragt så många glada dagar. Då Maja röjde det obehag hon härunder erfor och förklarade sig omöjligen kunna hysa några sympatier för dylika planer, blef han ganska missnöjd.

— Hvad tänker du på Maja! sade han förebrående, nästan häftigt, *du*, en fattig flicka bör väl sätta värde på att få ett sådant hem, och då herr von Kranskau uppenbarligen är kär uti dig, så vore väl det den största lycka, ja, mycket större än du kunnat vänta dig.

— *Jag* kan ej se någon lycka deri, pappa!

— Prat och hvarför ej, om jag törs fråga?

— Emedan jag icke värderar personen och emedan jag icke kan finna att ett giftermål *i och för sig* är någon lycka för oss qvinnor.

— Sådan barnslig idé! Skulle det inte vara lyckligt att få en bra man kanske?

— Nej icke ensamt dessa fördelar. Männen gifva oss egentligen ingenting annat af sig sjelfve än deras svaghet, för öfrigt bry de sig föga om oss »små kråk», se helst att de slippa oss, ty de lefva för verlden, för sig sjelfva och sina njutningar. Det

är därför som jag inga höga tankar hyser för giftermål och skall jag gå in på ett dylikt med något hopp om lycka, måste det vara därför att *personen* blifvit mig så dyrbar att intet och ingen på jorden af mitt hjerta ställes framom honom; han måste vara min största glädje, min stolthet; mitt lefnads-mål att lefva nära honom och under sådana känslor å min sida, skulle det blifva mig en plåga att veta mig intaga andra, kanske tredje rummet i hans intresse Troligtvis är jag i detta afseende för mycket fordrande och sålunda passar mig bäst vara ogift.

— Ba, jag tror bestämdt, att von Kranskau komme att dyrka dig, mitt barn.

— Möjligen på sitt sätt och såsom mängden dyrkar qvinnan. Ack så gerna ni viljen tillfredställa oss med en grann hatt och dylikt kram, om eder kassa så tillåter; deri består vanligen männens dyrkan, men sedan vid bålen, bland de glade brödernas skämt, så fort ni blott kommit utom hemmets tröskel, ack, så gerna ni glömmet bort oss! Hu, pappa lille! detta skulle vara svårt för din dotter Maja att bära med resignation. Vore alla som du, då . . . men vi få ej likna andra vid dig, ty du är ett mönster som äkta man.

— Lilla smickrerska! sådana mönster finnas flere. Se dig väl före, innan du dömer och förkastar ett godt anbud.

— Det är lätt utrönt, att den person, hvarom här är fråga, står på allt för låg ståndpunkt att ens begripa, huru jag ser den äktenskapliga lyckan, men nog förstår du mig, pappa?

— Så der ungefär, tror jag. Men i alla fall, då en menniska är god och håller oss kär, låt vara

att det är efter hennes sätt och begåfning; så, hvar för icke kunna trifvas tillsammans med henne.

— Ja, det kan vara säsom syster, som vän med mera dylikt, men aldrig som hustru. *Jag* kunde det ej.

— Ingen människa och ingen lycka är fullkomlig, mitt barn! Vi få ej vänta oss det; felas ej *det*, så felas *ett annat*, och nu tänker jag mig att till exempel om *du* vore gift med en person, hvars yttre icke behagade dig och hvars inre egenskaper ej heller i allt öfverensstämde med dina, men han dock vore god emot dig, uppfylde dina önsknin- gar, i hvad han förmådde, samt gaf dig ett vackert, komfortabelt hem, der du sjelf finge ordna efter din smak, skulle ej fördelarne då öfverväga den saknad du möjligen kunde känna öfver att inte se just *ditt ideal* vid din sida? Jag föreställer mig der- jänte, att en sådan qvinna som du, begåfvad med förmåga till nästan allt hvad du vill och med yttre företräden dem, jag måste erkänna det, vi män låta inverka på oss; skulle kunna höja mannen upp till dig, och i så fall hade ditt verk nått sin belöning i rikt mått.

— Pappa lille! min karaktär är tyvärr icke så storslagen, att jag ville offra hela min framtid och min lycka för ett så ovisst, eller rättare sagdt, hopplöst försök, som att draga en inskränkt och simpel karl ur hans ursprungliga obetydlighet till högre vyer. Säkert komme jag att sjelf förgås under tiden, kanske att sjunka i någon dyster sinnesstämning, emedan jag kände mig modlös och nedtryckt. Det är ej utan att jag har anlag för en oroande försoffning och med ett starkt band bunden vid en

menniska, för hvilken jag hyste motvilja, hemföll jag nog deråt.

— Men Maja. En hederlig och fredlig meniska utan laster *bör* ej ingifva antipati hos någon. Vi kunna knappast försvara något sådant.

— Den skulle ej heller komma i fråga under något annat förhållande än såsom gift, fästad för lifvet. I annat fall kunde jag möjligen värdera hvad godt och bra som funnes och tolerera bristerna, men af min man vill jag vänta helt annat.

— På det viset blir du utan någon sådan i all din tid.

— Möjligt, och det skall aldrig bekymra mig. Mycket hellre det än vara gift med en som är mig sjelf underlägsen i något.

Fru Hemberg hade med oro åhört deras samtal och nu tyckte hon sig böra afbryta det, innan Maja fullfästat den korg, hon beredde sig på att gifva bort, men som, enligt båda föräldrarnes åsigt, aldrig borde komma ifråga, vis å vis von Kranskau; därför beslöt hon slå an på en skämtsam tonart och yttrade:

— Ni ären i sanning kostliga. Här har ju ingen friare anmält sig, efter hvad jag vet! Eller hur?

— Nej, gu' bevar's! jag vet ingen för ögonblicket, nota bene, jag endast resonnerar i ämnet, förklarade herr Hemberg, som började ana sin hustrus mening. Har du någon på förslag, Maja?

— Jaha, medgaf Maja, jag endast svarade på resonnerandet, precis som jag tänker. Frieri vet jag alls icke af, Gud ske lof! Emellertid så . . . om något sådant skulle komma i farvattnet, hafva vi diskussionen deröfver undanstökad, snälle pappa! Det tycker jag är ganska lugnt att veta.

Herr Hemberg bet sig oförmärkt i läppen, han var ingalunda nöjd med sin dotters utlåtande, men fann bäst att för tillfället tåga, samt hoppades på ett lyckligt vindkast såsom något icke alldeles ovanligt hos kvinnorna, då ett anbud på fullt allvar gjordes dem. Fru Hemberg, som grundligare studerat Majas karaktär, var deremot mycket bekymrad och öfvertygad, att hon säkert kunde kasta bort äfven det fördelaktigaste parti; hon beslöt likväl att lemna ämnet, och Maja skyndade att glömma så väl Sturefors som dermed förknippade obehagliga utsigter. Långe dröjde det dock ej, innan påminnelser störde hennes ro. Än kom ett bref från von Kranskau, som innehöll någon kommission till herr Hemberg, hvilken dock snarare var en förevändning att få presentera en gödkalf i fru Hembergs kök såsom ett prof på Sturefors ladvårdssalster; än skref han till henne och begärde råd i någon huslig angelägenhet, för hvilken han var främmande, och då följde äfven en vänlig förfrågan, om hon med hans nästa stadsbud ville vara god emottaga profver å ost, som tillreddes i hans mejeri, för att kunna upplysa honom, hvar den bäst kunde afsättas och till hvad pris. När så osten anlände, befunnos profven bestå af stycken på flere skålpunds vikt och dessa inpackade i utmärkta grönsaker, dem budet bad få lemna kvar i samma kök, emedan det hade stora partier dessutom med sig till afsalu på torget. Allt detta framkallade stor belåtenhet hos Majas föräldrar, hvilka aldrig tröttnade att uttala sitt beröm öfver så väl presenterna, som gifvarens uppmärksamhet, och hon måste höra på det. Slutligen befann hon sig ungefär som då man är utkommen på gatan utan paraply och ser ett åskmoln i full fart nalkas. Det blef henne olidligt att tåga

med sin mening och en dag då fyra kycklingar anländt från samme gifvare, jämte vänlig anhållan att herskapet »vilde spise av hans hönsebörn,» sade hon:

— Enligt min mening är det ganska genant att emottaga alla dessa presenter, i mors ställe finge det icke fortgå så här, man blefve honom slutligen allt för mycket förbunden.

— Äsch, kära du, menade Majas mor, hvarför skall man afvisa människors vänlighet, sådan som för honom endast är småsaker. En sådan magnat har ju öfverflöd på allting, och då han är god, njuter han af att dela med sig; dessutom har ju pappa hans affärer om hand.

— Men då kan ju pappa taga kontant ersättning för sitt besvär. Det vore mycket bättre.

Fru Hemberg småsjöng på en gammal melodi och låtsade icke reflektera till Majas sista yttrande. Hon ville för ingen del låta Maja veta, att det kontanta kommissionsarvodet utgick likafullt, utan afdrag för hvad som mottogs »in natura.» Då hon betänkt sig litet, sade hon:

— Man får ej vara så der fränstötande och stolt mot rikt och liberalt folk. Jag vet sannerligen ej, hvartill sådant skulle tjena, och begriper ej heller, hvad von Kranskau gjort dig för ondt, efter du är så afvogt stämd mot honom.

— Kan väl så vara, mor lilla! men mig tyckes sårande att vara dem förbunden, alldenstund det icke är nödvändigt heller! Kranskau har ej varit mig till hvarken godt eller ondt, men jag ser ändock att... det vore bäst icke taga hans gåfvor, ty jag kan ej anse dem såsom bevis på endast godhet och... *förbindelsen* kan jag inte infria.

— Du är särdeles granntyckt, Maja, och synner-
Förtalets vanmakt.

ligast angående denna person. Detta är ganska sorgligt, då i motsatt fall din framtid kanske kunde blifva tryggad. Du förstår säkert, att för oss, dina föräldrar, vore det en stor glädje veta dig väl försörd. Snart blifva vi gamla och orka ej sträfva mera för våra barn.

— Ack, mamma, se då inte så rysligt hjertängslig ut, det är ju ingen nöd för handen. Men inte kan du begära, att jag skall kunna betala kalffvar, kycklingar och Gud vet allt med att älska honom. Han får väl åtminstone fria ordentligt och inte endast öfverhopa dig med grönsaker och andra Guds gåfvor, innan du kan falla i förtviflan öfver att han fått korgen.

Hon lät nu höra sitt muntraste skratt, som sällan förfelade sin verkan på modrens stämning. Äfven hon slog om och tog saken från dess sant komiska sida, ty visserligen var von Kranskaus sätt att grundlägga besvarandet af hans kärlek egendommeligt. Det kan ju hända, att han rätt uppfattat tidsandan med dess materialism, men Maja kände han icke.

En dag i Juni kom emellertid, då han ansåg sin »pièce de resistance» hållbar och beslöt utföra sin plan till slut. Åskmolnet öfver Majas hufvud, länge och väl laddadt med nederbörd, utgöt denna och hotade dränka, icke allenast hela hennes mod, utan äfven hennes lycka; von Kranskau kom efter ett par smärre tillfälliga visiter, under hvilka han knappast fått råka Maja, på ett högtidligare besök. Redan hans kostym, som antydde bröllop eller begrafning, var misstänkt. Han anmälde sig och sitt friare-ärende först hos herr Hemberg. För denne blef det bydsamt nog att reda ut ärendet, då han kände

till Majas mening, och skulle framhålla just denne friaren. Omöjligt vågade han enligt von Kranskaus mening genast följa honom ner till fruntimmerna och helt apropå fråga Maja om hon ville hafva denna förestälda person till man; han var viss, att ett sådant tillvägagående skulle förstört allt sammans och von Kranskau få en korg af den storlek, att all hans egenkärlek och hans öfverraskning derjämte beqvämt kunde rymmas i den. Derför fann pappa Hemberg på att föreställa sin blifvande måg sålunda:

— Min bäste bror! ditt anbud smickrar mig på det högsta och har nog samma inflytande på min dotter som på mig, naturligtvis! hm, men se, unga flickor äro i en del fall litet granntyckta af sig, de fordra, att man går fint tillväga, annars blifva de generade. Mottag nu först mitt hjertliga bifall till förslaget och låt oss se tiden an, hvad min dotter beträffar. Jag hoppas, att du stannar hos oss öfver middagen och till aftonen, under tiden få ni tillfälle odla bekantskapen med hvarandra, den är ännu helt ny, om man betänker saken. Det förstås, att du kan ju indirekt förbereda ditt frieri, utan att nu gifva det en bestämd form. Så der är det brukligt hos oss. Sedan, då du en annan gång reser hit, blir det tid komma fram med tydligare förklaring. Du förstår mig säkert, icke sant!

— Ja så, ja, gu'bevars! Nå, jag är ju litet främmande för edra bruk, ansåg mig hafva valt enklaste och rakaste vägen, längtar visserligen att få bekräftelse på min förhoppning och min lycka bestämd; skall likväl foga mig efter underrättelserna, ehuru de rubba flere af mina planer, som jag utstakat för den närmaste framtiden.

Maja fick nu en besvärlig dag: von Kranskau

friade visserligen ej med ord, men visade så tydligt, hvad han ämnade, och gjorde så vågade försök att vara älskvärd, att han blef obehagligare än någonsin annars, och hon befann sig i en ständi g ångest att hans ömma låga skulle explodera; men dagen slutade utan katastrof och jnblande glad såg hon sin tillbedjare resa derifrån.

Efteråt tänkte Maja visserligen, att det kunde varit lika bra, om hon kommit i tillfälle att nu gifva sitt afslag, som att hafva detta ogjordt, men så kom hon ihåg att Sven skulle komma hem och det lugnade henne något.

— Jag vill genast gifva honom mitt förtroende, tänkte hon, kanske kan han hjälpa mig på något sätt, åtminstone har jag då någon, som håller med mig och så är striden jämn: Sven och jag å ena, mor och far å andra sidan, och så von Kranskau »mellan skål och vägg». Jag tror vi se taflan från den muntra sidan. Ho skulle väl kunna tvinga mig . . .!

Så skedde, och redan första aftonen efter Svens ankomst fick Maja öppna sitt hjerta för honom. Till en början såg hon Sven både rodna och blekna. Derpå utropade han med en liflighet, som anstod hans lynne och ålder:

— O! Maja, det blir en het »dust» för dig, men vänta, låt mig se! Ack, Maja, Maja! Jag kan rädsla dig, om blott du vill det! Säg att *vi* båda äro förlofvade, i all tysthet förstås! Som hederlig karl kan han ej sedermera fullfölja frieriet hos dina föräldrar. Du gör ju detta? Jag blir då så oändligt lycklig och *du* slipper åtminstone blifva olycklig med den der tråkige, rödhårige »Dansken». Hur kan han understå sig att tro, att du skulle vilja hafva honom.

Maja log. Visst var Sven en engel emot hennes andre friare, men ej heller vid honom ville hon fästa sig, och att säga en osanning, var henne alltid motbjudande.

— Jag tackar dig, Sven, sade hon mildt, för det du vill blifva min räddningsplanka, och likväl kan jag icke emottaga dig dertill, ej heller föregifva en osanning för honom och mina föräldrar. Det vore orätt som osanning alltid är.

— Älskade Majal hvarför måste det då nödvändigt vara en osanning? Jag önskar som du vet ingenting högre än tvärtom, att det blir full verklighet.

— Det går ej an, nej. jag vill det verkligen inte. Giftermål behagar mig icke, och hvad tror du våra föräldrar skulle säga derom? Du så ung och vi båda så fattiga.

— De älska oss båda och skola ej sätta sig emot vår lycka, om blott du höll så mycket af mig, som jag af dig.

Detta sista yttrades af Sven så innerligt, så enkelt och trohjertadt, att Maja kände sig underlig till mods. Denne liflige yngling, som hon såg framför sig, som ända från barndomens dagar visat henne en ofafbruten tillgifvenhet, han såg bra ut, han studerade med flit och framgång, han var energisk och fast till karaktären — — — hvarför hölls hon af en obestämd känsla ifrån att tillhöra honom; gjorde hon väl orätt häri? Att bönhöra honom för att slippa ifrån en annan var hvarken henne eller honom värdigt, det fick i alla fall ej ske. Hon blef mer och mer allvarsamt stämd, under det att hon begrundade detta, och var länge tyst, emedan hon ej visste hvad hon borde svara.

— Hvad säger du härom, Maja, frågade Sven slutligen.

— Jag, jag säger helst ingenting, Sven! Jag måste först se till, om han kommer.

— Således endast i yttersta nöden, skulle du taga mig till godo. Maja, Maja!

— Du erbjöd mig visserligen det, snälle Sven, men deraf kommer jag dock aldrig att begagna mig, var lugn för det!

— Lugn är jag inte precis, men jag gifver dig lof att göra med mig som du vill.

— Du är en ovanlig vän, käre Sven!

— Nå, så är du också en ovanlig flicka.

Det dröjde icke många dagar efter Svens ankomst, innan äfven den fruktade friaren anlände. Äfven nu kom han i högtidskrud, högst förnöjd och som det syntes, med ännu flere leder än vanligt på kroppen. Hans min var en triumfators och hans briljanta tupé stack mera bjärt af mot den svarta habiten och hvita västen, än mot någon annan dräkt. Föga anade han den obehagliga bäfvan Maja erfor vid anblicken af hans ståtliga vagnshästar och glänsande ekipag. Vissheten om en svår förestående pröfning betog henne allt mod, om och om igen frågade hon sig, hvarför hon måste utstå den. Det smärtade henne utsägligt att handla mot sina föräldrars önskan, det förekom henne omöjligt att uppfylla den, och hvad Svens förslag beträffade, som ej heller öfverensstämde med hennes känslor eller åsikter, så föreföll det henne knappast kunna förliknas vid halmstrået för en drunknande; men oförmodadt tycktes ödet komma *henne* till hjälp och blifva en stötsten för friaren: von Kranskaus ekipag hade knappast stannat utanför dörren, förrän äfven ett annat sådant anlände dit. Det

bestod af en flockvagn med två säten, fullastad af landtbor, aflägsna släktingar till Hembergs, som kommo för att tillbringa dagen i staden och togo in hos Majas föräldrar. Bland dem voro ett par unga flickor, och Maja omfattade med förtjusning tillfället att jämte dessa vistas ute i staden och endast kortare stunder uppehålla sig i hemmet, samt då alltid omgifven af sina »räddande englar», som hon i sina tankar benämde dem. Sven var den ende, som fullt förstod Majas stora belåtenhet och delade den. Väl hade han hellre sett att sjelf få blifva hennes räddare, ehuru hans roll i så fall icke blifvit särdeles smickrande för hans egenkärlek. Detta senare insåg han till fullo, men tog det ej så strängt och ville aldrig släppa den förhoppningen ifrån sig, att slutligen skulle han dock eröfra Majas hjerta, och om nu händelsen så fogat, att han först blef ägare af hennes hand, så betydde det ju föga att man gått litet afvigt tillväga enligt vanlig ordning.

Middagen försiggick och von Kranskau lät ännu icke sin förtröstan på att få ett samtal med dottren i huset falla. Han beslöt tvärt om att hålla ut i sista stund och vaka efter första tillfälle; var därför vid briljant lynne under måltiden; och öfvertygad om framgång, röjde han genom de vältaligaste blickar sitt hjertas tillstånd, så att hvarje gäst måste förstå, att dottren i huset uti honom hade en friare. Emellertid förflöt dagen. Sven bistod Maja och befordrade hennes önskan att undvika von Kranskau, han var outröttlig i att följa damerna i butikerna, att underhålla dem och att bära deras paketer.

Frammot tiden för hemresan, blef von Kranskau likväl misslynt; han i sin skrud kunde omöjligen åtfölja ungdomen genom hela staden såsom Sven, och

nu insåg han, hur omöjligt det blef att på annat sätt få vara tillsammans med Maja. Detta nya hinder med åtföljande uppskof retade honom och skrämde upp herr Hemberg, för hvilken den förstnämde yttrade sitt missnöje; samt förklarade, att han alls icke ärnade resa som en narr, utan fordrade få ett bestämdt svar. Majas far lugnade honom dock med några smickrande och förbindliga ord, lofvade att sedan det nu stod, som det stod, framföra frieriet dagen derpå och att när hans värderade vän ville återkomma för att få svaret, skulle det icke uteblifva. Tillfredsstäld härmed reste friaren hem, det vill säga till sitt logi i staden. Då Maja litet senare kom tillbaka med sitt främmande, blef hon ytterst förtjust att se von Kranskau borta.

— Han skall ledsna vid dessa resor, jublade hon i sina tankar, ja, jag vill bedja Gud derom! Det gick likväl såsom ofta är händelsen: Då vi känna oss rätt trygga och nöjda, lurar något försåt mot oss i närmaste stund. Då alla voro resta, hviskade Majas mor något åt Sven, som genast tog godnatt och gick. Maja ärnade detsamma, ty hon var ganska trött, men modren hejdade henne. Efter en värtalig blick och en kraftig handtryckning af Sven måste hon stanna kvar.

— Jag har ett ärende att framföra, min lilla flicka! sade herr Hemberg och såg mycket lyckligt ut, sätt dig här, Maja! tillade han något allvarsammare och visade på en stol bredvid sig. Du har naturligtvis insett eller anat, som ni kallen det, att von Kranskau i dag haft för afsigt att framställa en viktig fråga till dig, men du har aldrig varit tillgänglig. Han gaf därför mig i uppdrag att framföra sin vördnadsfulla och hjertliga anhållan om din

hand. Jag vill dertill foga, att jag noga studerat mannens karaktär och finner den sådan, att jag med lugn anförtror min enda kära dotter i hans beskydd, viss att hon då får ett huldt stöd för framtiden. Att han hvarken är en romanhjelte eller något snille äro omständigheter, dem ingen förnuftig menniska fäster sig vid, således ej heller vi; synnerligast som du är en obemedlad flicka, som ingalunda får ledas af barnsligheter eller nycker vid ett så allvarligt tillfälle som det ifrågavarande.

— Då vi för en tid sedan resonnerade i detta ämne, hörde pappa mina åsigter och jag kan ingenting återtaga af hvad som då yttrades af mig, svarade Maja med vibrerande stämma.

Herr Hemberg blossade synbarligen upp, men betänkte sig, kanske för att ej låta höra några häftiga och skarpa ord, något som han hade för regel att i det yttersta undvika. Hans fru begagnade denna paus. Mildt och saktmodigt vände hon sig till Maja med följande ord:

— Kära, älskade barn! Gud skall veta, att vi ej vilja tvinga eller öfvertala dig till något, men jag kan ej annat än säga dig, hvarför vi uppriktigt önska detta parti för dig. Det är ju ej heller att undra öfver, om du betänker ställningen i våra förhållanden: Vi måste enligt naturens vanliga ordning en gång gå bort ifrån dig och hafva högst obetydligt, ifall det blir något, att efterlemna åt våra kära barn. Gossarnes uppfostran blir dryg och medtager hvad vi hittills besparat. Dertill äro de mycket yngre än du och kunna, äfven i bästa fall, endast försörja sig sjelfve utan att skuldsätta sig. Dina kunskaper, mitt barn, äro tyvärr ej af beskaffenhet att bereda dig en sorgfri ålderdom, vi voro nog

blinda att uppfostra dig, snarare för att passa till tant Malins fosterdotter, än att kunna reda dig på egen hand utan förmögenhet. Må hennes ord, att du ensam skulle ärfva henne, lända oss, dina föräldrar till ursäkt! Som det nu är, kan du ej få annat att välja på än vara lärariinna för småbarn, eller husmamsell; båda dessa verksamheter äro mycket underordnade och gifva ej mer än ett mödosamt bröd för dagen. Din framtid utgör af dessa skäl vår största, eller rättare enda nämnvärda oro. Den bekyrar oss i sanning, synnerligast som det tyckes att du får allt för svårt att besluta dig för giftermål. Hur var det ej med den siste friaren! En utmärkt hyggelig, vacker och förmögen man, som alla värdera, han för ett sällsynt rent lefverne, är aktad och upp-buren af alla andra, men vår dotter förkastar honom, jag förstår ännu ej hvarför, då du bedyrade, att det icke var därför, att han är garfveriägare och ej anser sig för sämre genom att sjelf taga del i arbetet. Du är ju i annat utan fördomar och aldrig har jag förstått dig vara rangsjuk. Honom kände du derjämte *väl* till och förklarade dig hafva det bästa förtroende till hans heder.

— Allt detta har mamma fullkomligt rätt uti. Jag afslog hans anbud, icke därför att han *är* garfvere, eller för han *arbetar* i sitt garfveri; sådant skänker jag min aktning; utan min korg härledde sig deraf, att den person, jag skulle kunna gifva mig med och med hvilken jag kunde hoppas blifva lycklig, aldrig kommit att välja eller stanna vid ett garfveri eller annat dylikt verksamhetsfält. Förstår mamma mig?

— Ja visserligen. Emellertid är nu ej fråga om något sådant. Deremot är det visst och sant

att, gifter du dig med von Kranskau, voro alla sorger för oss slut. Du får med honom allt utom den *unga* flickans drömda idol-bild, den endast oerfarenheten och svärmeriet framkallat, hvars värde endast består i hennes inbillning och som det mognade förståndet icke skall sakna. Som sagdt är, tvång skuile vi aldrig kunna eller vilja använda mot vår älskade Maja; vi endast gifva dig ett råd, så uppriktigt och välmädat ännu föräldrar kunna gifva ett sådant, samt tillägga vår innerliga önskan, att du måtte kunna följa det. Tänk nu ej endast på mannens yta, vid hvilken du snart vänjer dig, då du ser hans godhet och tillgifvenhet; utan kom ihåg Sturefors, detta sköna hem, som du är så förtjust uti, och de många stora förmåner, som följa dermed. Ack, far lille! att få resa dit ut till Maja, och tillbringa några veckor der under sommaren, då du nog kunde få permission . . . Ja, nu skola vi ej tala mer i afton, utan låta vår lilla, kloka flicka sjelf öfverväga skälen och fördelarne, hvaribland *den* icke är minst att kunna lyckliggöra en menniska och förljufva hennes framtid, för att ej tala om oss båda och den glädje som bereddes oss. God natt! nu, kära, kära barn! Gud säge dig, hvad du i morgon bör svara *oss tre*, som, hvar på sitt sätt, önska och vilja bereda din lycka.

Gråtande kastade sig Maja till modrens bröst. Derefter aflägsnade hon sig utan att yttra något. På sömn var ej att tänka. Hon satte sig vid fönstret i sitt rum och kände sig nästan tillintetgjord, modrens ord hade upprört hela hennes inre. Hon stred och bad hela natten, sökte förgäfvets tänka sig någon slags lycka tillsammans med en man, vid hvilken hon vämjdes, och kunde omöjligens befria sig från den motvilja han ingaf henne. *Huru* skall jag kunna

fylla mina plikter som maka under sådana förhållanden, frågade hon sig, hvad kunde det blifva af henne, då äktenskapet var för henne, icke allenast en tryckande utan äfven en ytterligt motbudande boja, kanske skulle hon blifva felande och förfalla, hennes kraft svigtade ju redan nu; var det väl rätt att lofva någonting, som hon fruktade att icke kunna hålla? Men, å andra sidan, huru kunna lemnas föräldrarnes lifliga önskingar å sido, för dessa funnos ju goda skäl, de endast förstodo icke sin dotter och detta tycktes henne lika besynnerligt som olyckligt. Först emot morgon försökte hon få hvila, föll i en kvalfull slummer, från hvilken hon uppstod med nervös hufvudvärk, nästan oförmögen att tänka. Alldeles utmattad visste hon ej huru hon borde bestämma öfver sig, men nerkommen till frukostbordet, der föräldrarnes ömt forskande blickar mötte henne, veknade hennes hjerta och hon beslöt att offra sin frid för deras. Som Sven redan var inne, dröjde hon likväl att säga sista ordet tills efter frukosten. Då den var slut, lemnade han rummet, det var ju tydligt att han äfven i dag var en öfverflödig person, derjämte oroades han af Majas lidande och förstörda utseende, som förekom honom oförklarligt, eftersom han ej kunde tänka sig någonting i verlden vara enklare än att gifva en rödhårig, otreflig friare korgen. Han höll så mycket af sin kusin, att det förekom honom nästan omöjligt att åse hennes qual och ej yttra eller företaga något för att lindra det och han afgjorde i sitt sinne, att tant och farbror voro verkliga »odjur», i fall de tillåte någon eller något att plåga henne. Följd af dylika tankar och mörka aningar dessutom, gick han ut i den trädgårdstappa, som tillhörde huset, der Hembergs bodde, kastade

sig på gräset och började uppställa de fabulösaste planer för Majas räddning, i fall hon af något oförklarligt skäl beslöt kasta sitt öde i ovärdiga händer, och ovärdiga voro naturligtvis *alla* utom hans egna. Hvem älskade henne *så* som han? Nej ingen! Han tänkte därför på dueller, enleveringar, han ville röra upp himmel och jord, men måste nästa ögonblick medgifva, att intet af allt detta dugde i närvarande tid och blef utom sig.

Så fort Sven stängt dörren och ljudet af hans steg neråt trappan bortdogo, reste sig Maja, hennes annars blomstrande kinder voro hvita, den vanliga frimodiga och fasta blicken var dunkel och matt, hon stod midt emellan sina föräldrar, vänd emot dem, då hon med stadig röst sade:

— Jag har användt nattens timmar för att begrunda hvad ni i går afton sade mig och jag finner att det var klokt och rätt, ehuru icke förenligt med min känslas röst eller mitt begrepp om ett giftermål, kanhända misstager jag mig, emedan jag är oerfaren; jag vågar därför icke handla emot er åsigt, er önskan . . . Tagen mitt offer, efter det lugnar och glädjer eder. Jag vill gifva denne friare min hand, men förbehåller mig att sjelf få lemna honom mitt svar. Det är ju min rättighet, eller hur?

— Gud välsigne dig, barn! Du skall blifva lycklig, han håller af dig och det förtjenar du. Han skall för dig blifva fader och moder, då vi äro borta; det är därför jag så hjertligen önskat detta parti för dig, vår enda, kära dotter! hon slöt Maja i famnen och kyste henne ömt. Äfven herr Hemberg steg upp och närmade sig henne med lyckönskningar, han syntes dock ej så glad, som man kunnat vänta, eller som modren var. Majas undergifvenhet, hennes upp-

rörda utseende och klanglösa stämma, som annars var så musikalisk och sjäfull, kom honom att, om icke förstå hennes känslor, så åtminstone att inse att hon djupt led; han intogs af en dunkel oro för hennes kommande öden.

— När kommer han? frågade Maja matt och tonlöst.

— Troligast frampå middagen. Von Kranskau hade nämligen stannat i staden öfver natten och anmält sin ankomst dagen efter.

— Nå, väl! Jag vill bereda mig derpå. Hon gick ut och ärnade gå upp på sitt rum, kommen på halfva trappan hörde hon Sven ropa nerifrån, men låtsade ej derom. Då ropade han ännu högre och mera bedjande hennes namn samt började gå upp efter henne, hvarför hon vände sig åt honom och försökte se glad ut.

— Snälle Sven! Icke nu. Fråga ingenting, tala ej till mig. Jag vill ej träffa dig förrän i eftermiddag. Derpå försvann hon inom sin kammardörr.

Under tiden sysselsatte sig von Kranskau på bästa sätt. Han var något litet irriterad af sin otur att hindras i sitt frieri, det han så väl *läst öfver* och ansåg böra blifva tillräckligt effektivt för att »slå an» på en ung qvinnas känslor. Äfven var han på sitt sätt förtjust i Maja och hade fäst sig vid den tanken att äga en vacker qvinna, som derjämte var förständig och praktisk, han insåg huru väl hon skulle komma att taga sig ut såsom värdinna i det vackra Sturefors och att han med stolthet kunde presentera henne äfven andra sidan sundet hos sina danska anförvanter och bekantskaper, bland hvilka senare han hade att hämnas en och annan

present af de der, som männen i allmänhet fiuna så stötande till och med då de föga såra någon annan känsla än egenkärleken. Men tankarne på allt detta och dagens missräkning, ej heller morgondagens väntade lycka, *Mijas ja*, störde ej hans goda sömn om natten eller förkortade hans ljuftva morgonslummer, som räckte nästan väl länge för en praktisk landtjunker och först sedan uppässaren inburit hans post, qvicknade von Krauskau till. Denna sensamhet fick han snart skäl att ångra, emedan en del bref, hvilka genast borde besvaras, upptogo timmarne ända intill middagstimmen och han således först då kunde begifva sig till Hembergs. Bland hans bref befans ett, som i synnerhet måste intresserat honom närmare, ty han läste det om och om igen, slog sig med handen på knäet och log, så att ögonen nästan försvunno. Då han tillräckligt studerat det, öppnade han sin annotationsbok, lade brefvet in i den o h denna i bröstfickan på sin rock; hvarpå han klappade den plats fickan innebade och under ett bredt grin mumlade: — Se der något som skall göra »susen»! Sedan befalde han fram sin vagn, for sjelf till posten med sina bref och dereter skyndsamt till målet för sin längtan.

Maja hade tvärt emot modrens föreställning klädt sig i svart. Hon sade sig i dag vilja hafva sin frihet i allt annat; då hon uppoffrade den uti *ett*, det viktigaste af allt. Fru Hemberg suckade, men vågade ej vidare vara enträgen. Maja prydde sig endast med fina, hvita spetskrås och några blekröda bandrosetter. Aldrig förr var hon så liknöjd om sin toalett och skulle helst önskat se så obehaglig ut, att hon skrämt friaren på flykten. I någon mån lyckades också försöket: Hon tog sig verkligen

mindre bra ut och modrens suck var ej oberättigad. Min Gud! tänkte denna, om hon håller på så der, fruktar jag, att *han* ledsnar och snart gifver henne en korg, sedan vi nu med så mycket besvär förebyggt, att *hon* ej gifver honom en sådan.

Majas inträde i förmaket, för att helsa den blifvande fästmannen, hvilken, som vi veta, låtit vänta på sig, tills bordet var serveradt, försiggick med tunga, dröjande steg; det var henne icke ens möjligt att se upp och detta lade von Kranskau till hennes och stundens öfriga behag, emedan han tydde detta såsom blyghet för att visa den inre fröjd hon erfor, han tryckte och kyste så väl fru Hembergs som Majas motsträfviga hand och började med en affekterad läspning tala om sin längtan att komma hit och derom att han af en stor och vigtig post blifvit hindrad att förr än nu infinna sig.

I det samma inkom herr Hemberg från banken och han syntes förströdd, eller kanske rättare förvirrad, att det genast väckte hans hustrus och dotters uppmärksamhet. Så snart det kunde ske utan att väcka undran, tog von Kranskau honom afsides och frågade:

— Nå, å!

— Tala sjelf med henne i eftermiddag, blef det något snäfvast svaret, hvarpå herr Hemberg helt enkelt återvände till sina fruntimmer och lät friaren komma efter.

Då de åter tagit plats, tog von Kranskau upp det omsorgsfullt förvarade brefvet, såg mycket mystisk ut, då han höll upp det framför sig och sade triumferande:

— Mitt herrskap! Jag har en underrättelse här, som säkert icke kall misshaga någon af oss. Då

ingen svarade annat än med förundrade blickar, fortsatte han och skakade brevet, som om ha velat rista guld derur, det gäller ingenting mindre än upptäckten af den lotterivinst, som på ett så fatalt sätt gick ifrån eder för några år sedan. Han tystnade nu och såg med en jublande blick på de närvarande, till hvilka äfven Sven sällat sig.

Den verkan, detta meddelande utöfvade på hans åhörare, var i ögonen fallande och om han ägt ringaste *blick* eller omdömesförmåga i dylika observationer, skulle han funnit, att det framkallade blandade känslor och flere af desse de mest oväntade: Maja ryckte till, en ny smärta syntes komma till den hon kände förut och hon blef om möjligt ännu mer blek än förut. Fru Hemberg röjde endast öfverraskning, herr Hemberg blef eschåfferad och stridde mot något oförklarligt missnöje och Sven endast betraktade Maja med ögon, hvilka skiftesvis uttryckte undran och hopp; alla iakttago tystnad.

Allt detta tolkades dock endast såsom den glada öfverraskning af den, som framkallat de skiftande intrycken, och hans yppsyn var ännu mera förnöjd, då han yttrade:

— Saken är den, att då jag för en tid sedan fick höra det herskapet voro de, som på ett så nedrigt vis blifvit fränstulna en betydlig egendom, började jag fundera hit och dit på huru dermed kunde hänga samman. Vissa omständigheter ledde mig på miss-tänkta spår, jag var en gång nära att bums gripa gerningsmannen, men han hade nog sina spioner ute och undgick mig i sista stund. Nu är det emellertid intet tvifvel mer — man känner hvem tjuften är och det är goda utsigter att kunna taga om ej mannen sjelf, så åtminstone den utfallna viusten.

Namn vilja vi ej nämna, det betyder också föga, blott ni fån ut hvad eder med rätta tillkommer, eller hur? och den angelägenheten åtager jag mig att rangera.

Då han slutat detta prat, sutto alla stumma, fru Hemberg var den enda, hvares drag antydde belåtenhet, men den stördes då hennes blick föll på Maja, som tycktes nära att förlora medvetandet, Sven hade observerat allt, utan att begripa något. Besynnerligt måste det också förefalla, att den efterlängtrade lotterivinsten nu fann så föga sympati för sig; därför satt Sven lik ett lefvande frågteen, utan att veta, om han borde tiga eller tala. Icke mindre förvånad blef han, då herr Hemberg bröt tystnaden med följande ord.

— Min bästa von Kranskau! Jag bör visserligen erkänna mig högst förbunden för ert deltagande och nit i den nämnda affären, men på samma gång anhålla att sjelf få handhafva den. Skenet vilseleder oss så lätt och jag önskar framför allt, att menniskor, som kunna allt för hårdt såras af en misstanke, ej måtte antastas, nej, det får icke ske! tilllade han med en röst och min, som betydde strängt allvar. Var därför god lemna alla vidare efterspaningar; jag har mina goda skäl till denna begäran.

Den plötsliga förklaringen bragte lika stor undran och förändring, som det föregående: Maja sågs åter få lif och sände sin far en tacksam blick, Svea kunde knappast komma ut med att vara tyst, men ansåg sig villrådig hur »landet låg» och hvad som vore rådligt att säga, fru Hemberg såg än på den ene och än på den andre, tydligen aldeles bortkommen, herr von Kranskau med sin slocknande sjelfkära min var det icke mindre, han kramade sitt bref

i handen och öppnade långsamt läpparne för att säga något; då herr Hemberg, som fann sig böra komma emellan och ställa konfusionen till rätta, påminde sig middagsbordet.

— Mina vänner! sade han och återtog med det samma sitt godmodiga väsende, det här är för ömtåliga ämnen att reda ut med hungriga magar; låt oss därför äta middag, derpå taga oss en liten hvila och sedan komma på det klara med både ett och annat. Se så, mor, nu blir jag din kavaljer, Maja få de unge herrarne täfla om . . . Jag hoppas, käre von Kranskau! att du inte finner dig på minsta sätt missnöjd af hvad jag yttrat. Jag inser fullkomligt det vänskapsfulla i ditt uppsåt. Jag blef kanske litet het, då jag så oförmodadt hörde, att våra planer korsat hvarandra i den der affären, och som jag sjelf nyss kommit till ett resultat på annan väg, går det ej an att flere befatta sig med saken. Du har i alla händelser min tacksamhet och derpå taga vi lilla »snapsen» — Skål bror!

En något så när frisk vindfläkt bröt nu fram genom sällskapet, ehuru oro och undran ej voro fullt förjagade. Endast herr Hemberg och Sven voro fullt frimodiga. Den senare tyckte sig, likt en skicklig jägare, hafva fått »korn på» någonting oväntadt, som kom att förändra situationen rörande Maja och hennes friare, han ville sjelf göra Maja uppmärksam på att von Kranskau ganska visst var i behof af en bra hemgift och troligen endast därför eftersökt lotterivinsten, som kanske till och med upptändt hans ömma låga för Maja. Dessa gissningar, som lågo så nära till hands, tyckte Sven borde besluta hans kusin för ett afslag på frieriet — hur skulle han nu bara få tillfälle säga henne sina tankar? —

Hvem kunde veta, om icke von Kranskau lät betala sig en stor summa, utom hvad Hembergs kunde fordra, för att gerningsmannen skulle få gå fri . . . Sven började i hast inse, att han ägde ganska utvecklade anlag för att ingå vid den detektiva polisen, i fall han skulle få lust dertill, och under det han mumsade på bakelse och blangmasché, spionerade han på von Kranskaus möjliga och omöjliga snedsprång, samt uppgjorde en hel fälttågsplan mot dem. Den första operationen skulle emellertid blifva att genast efter måltiden tala med Maja.

Men alldeles samma afsigt som Sven ledde så väl friaren som herr Hemberg. Den förre var föga belåten med hvad som senast passerat och beslöt i tysthet att så fort som möjligt tillförsäkra sig om en fästmans rättigheter att handla, i hvad som rörde hans fästmö, och skulle det ske med prut eller list — — — handla ville han! Herr Hemberg umgicks med helt andra planer och kunde ej tillåta någon annan före honom samtala med sin dotter. Derfor hejdade han henne, då hon ernade med de öfriga gå in i förmaket, och bad Sven vara värd i sitt ställe, blott några minuter.

— Ursäkta, bror Kranskau! sade han till denne, det är en liten angelägenhet jag måste avsluta. — Maja var gången ut i förväg och hade för skenets skull tagit ett par glasskålar med sig.

— Min kära flicka! sade herr Hemberg, då han fört den förvånade Maja in på sitt rum, det här frieriet kostar mycket på dig, det ser jag, och som det tyckes, att det här brevet kommit i rätta ögonblicket, för att göra dig och oss alla mera själfständiga i våra handlingar, så, om du allvarligt önskar det och, ja, läs själf, du kan sedan lätt inse

huru jag nu menar. Han lemnade Maja ett bref innehållande följande:

S. H. T.

Den person, som för lång tid tillbaka, ledd af nöd, begick den öfverilningen att tillegna sig en lottsedel, hvarpå en vinst å ett hundra tusende kronor utfallit, beder att nu få begynna en redovisning för detta honom tilltvingade lån. Som endast halfva summan för tillfället kan utbekommas, torde ni godhetsfullt tillåta, att återstoden kommer längre fram, dock inom två års tid. Tillgif om möjligt och visa ert ädelmod med att icke efterspana den felande, hvilken väl ej kan hinnas af lagen, men hvars offentliga skam skulle lägga fullkomligt oskyldiga personer i grafven.

Derefter följde en noggrann redovisning af halfva lotterivinsten, räntor och ränta på ränta för kapitalet; samt tio tusen kronor såsom ersättning för de kostnader man haft i och för gerningsmannens efterspanande och dylikt tillsammans utgörande sjuttiofem tusen kronor. Skrifvelsen saknade underskrift, så väl som adress och bar finsk poststämpel. Maja lät brefvet falla till golfvet, sammanknäpte händerna och stirrade på sin far. Hon tycktes urståndsatt att tala, men småningom fattade hon verkliga förhållandet, hennes blick blef jublande glad, jämte den fråga den uttalade. Fadren förstod detta stumma språk.

— Ja, min flicka, nu gifver jag dig ditt löfte åter, handla fritt, som du helst vill. Du vet det alltid varit min mening att hela vår andel i lotterivinsten skall tillfalla dig, då mor och jag äro borta; intill dess dela vi räntorna på oss osh dina bröders uppfostran; alltså, om ock den andra hälften, som

man lofvar skall komma, uteblifver, får du tillräckligt att lefva af såsom gammal flicka. Jag ser, hur lycklig du nu åter blifvit! Gud ske lof! Gå nu ner och tala med friaren, huru du sjelf tycker. Han har i dag icke visat sig till sin fördel, så inte skall jag sörja förlusten af den tilltänkte mågen. Emellertid behöfver jag några minuter för att samla mina tankar, då jag nog sedan har förklaringar, som han kan fordra att få emottaga; för så vidt han får en korg. Farväl på en stund, det har tryckt mig till jorden att se dig olycklig. Måtte jag slippa sådant efter detta!

Maja kunde knappast styra sin fröjd inom behöriga gränser. Hennes mor och Sven sågo genast denna förändring, som var en ny öfverraskning. Dagen tycktes bestå af sådana oförmodade växlingar, hvilka ännu voro gåtor, idel gåtor för de oinvigde. Sven, som underhållit von Kranskau med utredandet af en kemisk analys öfver fosforsyrad kali och dylikt, afbröt tvärt sitt föredrag, som helt apropå fick en lång paus, innan han kunde anknyta den afslitna tråden med en fortsättning, men hans åhörare blef ej längre en uppmärksam åhörare, ty han delade sitt intresse med minst trefjededelar åt Maja, hvars muntra ansigtsuttryck han tog åt sig och förnöjd gnuggade han sina magra spindellika händer. Just som Sven kom till punkt i sitt ämne, inträdde herr Hemberg, äfven han med förnöjdt utseende; och något senare inträffade det obegripliga, men under för handen varande förhållanden ej sällsynta, att hvar och en fick en anledning gå ut och lemna de båda kontrahenterna ensamma. Följaktligen finnes det ingen mera än desse, som vet, hvad de yttrade till hvarandra, men slutet gestaltade sig sålunda, att då

sällskapet åter blifvit samladt, bjöd von Kranskau ett något kallt farväl, samt följde på behörig uppmaning herr Hemberg upp i hans rum, der en half timmes samtal mellan dem föregick gästens afresa.

Maja stod vid salsfönstret och såg vagnen rulla bort, hon betraktade den med rädda blickar, ty det föreföll ännu, som skulle von Kranskau vända tillbaka och uppresa sig emot hvad som händt honom. En besynnerlig, instinktlik känsla sade henne, att man denne var så i grunden simpel, att man kunde vänta allt af honom; men ekipaget försvann ur hennes synkrets. I det samma inkommer hennes far och Sven. Maja vände sig emot dem.

— O! hur lycklig jag är, som fått min frihet åter. Det är säkert, att en stor olycka hängt på ett hårstrå öfver mitt hufvud och att den nu for härifrån. Ack, käre, älskade föräldrar! försöken aldrig mera att bygga min lycka på sådan grund.

— Nej, Maja lilla! vi skola ej försöka det, eller hur pappa? sade fru Hemberg gladt.

— Tack, ack, jag känner mig såsom en oskyldigt fängslad, nyss frigifven fånge, måste känna sig. Under de sista tjugufyra timmarne har min själ funnit sig så som om tunga jernbojor fjättrat den. Jag var rysligt olycklig.

— Och jag, inföll nu Sven, på sitt glada studentmanér, känner mig »lyftad» till sjetten himlen med den sjunde i prespektiv. Jag är ju förmögen karl, jag kan när som helst gifva mig, Maja! — Orden åtföljdes af en värtalig blick.

— Mätte du bättre använda dina penningar eller åtminstone finna en flicka, som kan göra dig riktigt lycklig. Det är min hjertliga önskan, kusin Sven.

— Maja, Maja! fläta inte flere korgar på en dag! Du skulle ångra det i morgon. Tror ej farbror det?

— Jag vågar ingenting garantera i så fall, ty då en qvinna har en fix idé, är hon vanligen omöjlig att tala reson med; men var du ej ledsen, min gosse! Du ser bra ut, är en bra ung man och kan få dussinet att välja på. Låt mig se, jag vet redan en, som kan och bör komma på förslag och som bestämdt inte gömmer en korg åt dig: Den allra snällaste, lilla tös, söt och blygsam som en vår-sippa, du!

— Kanske en af »dussinflickorna» ändå! Bland dem behåller jag mitt hjerta sjelf. Jag svärmar dessutom ej för sådana der pryda englasymboler, som dölja sig likt sipporna i gräset, alldeles som vore det en synd att låta sig kyssas af solens strålar.

Sven var nästan litet retad, Maja var hans svaga sida och då den, om är aldrig så aflägsset, angreps, blef han som ett ofredadt bi.

Han fortfor: *söt och blygsam*, säger farbror. Jag önskar, att tant Malin lefvat och hört detta. Vet ni, hvad hon sade?

— Nej, men säkert ingenting ondt eller oförståndigt, sade fru Hemberg.

— Det skrifer jag under, tant! Intet ondt och framför allt intet oförståndigt, hon hade de allra bästa anlag att blifva den aldra älskvärdaste gumma i verlden, hade blott *jag* fått fullborda hennes uppfostran. Hvad hon kunde, det var emellertid att slå hufvudet på spiken. Så sade hon, t. ex. om den der sortens flickor, du, Maja, minnes nog det? Ja, gu'bevar's! nog äro flickor blyga ibland, men mest då det *alls icke behöfves*. De äro färdiga att dåna, om de se få en karl i skjortärmarne, och skrika som det

gælde lifvet, om de skulle råka till att blifva sedda af en sådan, då de äro väl inknäpta i underkjol och morgonrock, men vänta bara till nästa bal! Då rodna de icke ens för nakenheten hos en tredjedel af hela sin lekamen och detta inför ett helt auditorium.

— Sven, Sven! Du borde onekligen tuktas med björkris, ännu någon tid.

— Jag! Du vill väl inte klandra den döda, Maja? Och som du vet, är det genom mig, *hon talar*. Sanningen måste vi erkänna. En sådan flicka är ej lönt att bjuda din kusin Sven, hon är allt för långt under mitt ideal!

— Nå, så finnes många andra varieteter i oändlighet, menade herr Hemberg.

— Kan ej gå in på det, farbror. Enligt min erfarenhet af det täcka könet, hafva vi ej mera än tre branscher: *Sådana*, som sakna eget omdöme och lefva ett slaf lif under gamla former och fördomar, eller *icke går-an-systemet*, *de*, som följa Almqvistska *går an* systemet, och *dem*, som icke följa något system, annat än det ett upplyst sinne och en redlig karaktär säger dem, — jag menar verkliga, *personliga väsenden*, sjelfständiga, dygdiga och qvinliga qvinnor, mönsterupplagor; sådana, som jag funnit *blott en*.

— Se så, afbröt nu fru Hemberg, låt oss lemna den outtömliga kvinnofrågan och i stället glädje oss åt hvad som inträffat. Huru oväntadt var det ej att på detta sätt återfå vår lotterivinst. Männe flere komma efter? Hvad tror du derom, pappa?

— Jag nästan förmodar det. Då man så frkostigt sagt *A.*, säger man nog också *B.* och då förlora vi icke på affären. Om vi i laga ordning emottagit lotterivinsten, skulle vi säkert förbrukat

räntan för hela kapitalet och ej haft på långt när så mycket i behåll, som det nu synes kunna blifva. Den som tog lottsedeln måtte i sanning hafva varit i ett fasligt bryderi, eftersom han begick en handling, hvilken, efter hvad det nu synes, så helt och hållet var stridande emot hans verkliga karaktär.

— Eller ock har han blifvit »läsare», invände Sven.

— Hans bref antyder ingenting sådant, det har ej ett enda bibelspråk och är affattadt i en enkel stil, som tyckes utgå från redlig vilja att godtgöra oss, och moralisk känsla har säkert förestafvat det.

— Huru underbart förefaller mig icke allt detta! Väl tänkte jag ofta på att vi kunde utspana, hvem som tog lottsedeln, men att så här återfå penningarne, föll aldrig mig in. Det kunde ju ingen tänka sig! Och hvilken besynnerlig ödets skickelse att de skulle komma just i dag — — och att denne Kranskau i och för denna samma orsak äfven fick bref i dag och uppenbarade en så tanke- och taktlös simpelhet genom att visa hela sitt oförstälda intresse för *penningaffären*, innan han fått veta sitt öde i hjertesaken; hvilket återigen ingaf oss mindre intresse för honom och giftermålet. Endast en högre makt har kunnat leda dessa sammanstående detaljer, som nu gestaltat sig till vårt bästa och räddat vårt lugn. Hvad tänker du, Maja, härom?

Maja hade suttit försjunken i tankar med blicken fästad på golfvet; hon spratt till, då modren nämde hennes namn.

— Hvad jag säger! frågade ju mamma? Jag instämmer, att det är *underbart*. Jag kan icke förstå — — ens mig sjelf, tillade hon sakta hviskande.

Endast Sven hörde dessa ord.

En snara.

Herr von Kranskau hade i två års tid utan synnerlig grämelse burit på sin korg. Om han derunder försökt sig såsom friare hos någon annan, omtalar icke ortens krönika. Möjligen slog han på allvar ur hågen att gifta sig, då hans säkra förhoppningar hos Maja slogo fel, kanske också att han blef så upptagen af mera tvingande affärer, att dessa undanträngde nya planer. Det var nämligen icke alltid han dansade på rosor mellan sina qvarndammar, trämassfabriken, sågverk och dylikt. Enär han sjelf var alltför opraktisk att förstå ledningen af allt detta och äfven brast i förmåga att leda folk, blef den gifna följdens arbetarnes liknöjdhet och missnöje samt det helas tillbakagående.

Då föll en dag hans tanke på den person, som från början så skickligt planlagt och ställt alla verken i gång. Han beslöt försöka att få engagera denne samme ingenjör D . . . Det var en idé, värdig hans inbilskhet, och som ej skulle fallit någon annan in, emedan den nämnda personen var, som vi veta, bosatt ända ute i Afrika. Men dumdrighetens djerfhet får stundom oväntadt lyckliga resultat; von Kranskau verkstälde genast sitt fattade beslut, skaffade sig Sixtens adress af hans föräldrar och skref ett bref, hvori han gjorde denne de möjligast fördelaktiga anbud, antingen han ville såsom förvaltare åtaga sig ledningen af det hela, eller ingå såsom hans kompanjon.

Detta bref träffade Sixten fyra veckor senare, just då han var i befattning med uppsättandet af diverse från England förskrifna maskiner och verk-

tyg för hyfling, cirkelsågning, väderqvarn och dylikt då ännu hörande till sällsyntheterna i Kaplandet. Han hade på morgonen förelagt sin mörkhyade kokerska att tillreda en kraftig och god middag åt sig och sin kamrat, en holländare, med hvilken han snart i tio år delat ljuft och ledt och som fått på sin del att sköta om det merkantila i deras affärsdrift, medan Sixten sjelf förestod maskinafdelning och jordbruk. Sixten blef dock så fördjupad i den mottagna sändningen och fördjupade sig i tankar på huru dessa nya redskap kunde bäst användas, att han glömde bort så väl sin måltid som tidens snabba flykt; och *Sara*, som kokerskan af sina nuvarande husbönder blifvit döpt till, emedan hennes förra namn, på hennes barbariska tungomål uttaladt, föreföll dem alldeles omöjligt för europeer att återgifva, brummade högljudt der hemma vid köksspiseln öfver att rätterna torkade bort och blefvo dåliga. Hennes dåliga lynne tilltog med hvarje minut och de tjocka högröda läpparne sköto ut och växte, tycktes det, till föga båt-nad för hennes i allt öfrigt ofödda skönhet.

Men hade Sixten hållit på att alldeles förgäta den bestämda middagstimmen, så blef det än värre förseelse mot stadgad ordning, då han kommit in till bordet och Saras anrättningar borde prisas. Ty vid hemkomsten lågo tvänne skandinaviska bref och väntade på honom, ett från föräldrarne och ett ifrån Sverige, hvilket senare väckte hans nyfikenhet i den grad, att han under förtärandet af smörgåsen bröt och läste det; hvarefter följde ett envist försjunkande i tankfullhet, så att kamraten gång på gång måste påminna om hvad de egentligen hade för händer. Slutligen frågade han:

— Hvad kommer åt dig, bror?

— Ingenting! Jag endast är såsom fallen från skyarne . . .

— Det synes nog, men hvad är det som framkallat en så halsbrytande kullerbytta?

— Du skall få läsa brevet, men icke förrän vi slutat middagen; det är onödigt att äfven din aptit lider afbräck.

— Så, å, å! det måtte vara fanken till skyfall, ty jag är annars inte ömtålig i detta afseende och den försenade middagen gör, att jag är hungrig som en varg.

— Det är lyckligt om maten går åt, annars Gud hjälpe oss för Saras lynne.

— Följ du mitt exempel. Här är väl inte något sattyg i faggorna, som kan behöfva så uppröra oss. Allt är ju klareradt.

— Ja, derom blir nu ej fråga, men — — ja, du får sjelf se.

Då holländaren slutat att äta, mottog han brevet och läste det, hvilket ej tog lång tid, enär von Kran-skau aldrig skref långa bref och detta var från honom.

— Funderar du nu på att antaga detta tillbud, Sixten? Det skulle förvåna mig, just då vi kommit i så god fart med allting.

— Ja, du må väl säga det! Och likväl är det så, att jag verkligen sätter detta i fråga. Längtan att komma åt hemorten är en mäktig röst, som redan länge låtit höra sig i mitt inre, och dertill kommer det löfte, du vet, som jag gifvit mina föräldrar.

— Sannerligen jag kan förstå det här. Nyss var du högst intresserad af det vi emottogo från England, om två års tid kunde vi vara stormrika, och nu bryter du tvärt af alltsammans. Aldrig, käre Sixten, tänkte jag mig dig så der vansklig.

— *Ännu* har jag ju ingenting brutit, bror, men kan ej förneka, att jag känner mig frestad af detta anbud och resonnerar som så, att då nu våra nya maskiner kommit i fullständig drift, kan du godt reda dig med ett annat biträde än mitt. Du har nu så länge sett på och hört mig orera i ämnet, att du bör vara förtrolig med både ett och annat.

— Det kan väl vara sant nog, men praktik behöfves i allting, innan man blir *säker*, och dessutom är det verkligen hjertlost af dig att lemna mig ensam *med Sara*. Tycker du, att jag skall kunna utvärda dermed?

— Nå, ja! vi få ej vara hjertnupne, bror, du vet hvad jag reste ifrån, då jag följde dig, och huru endast rastlost arbete afhållit min hemlängtan. När du nu engagerat en annan till biträde eller kompanjon så . . . och dessutom är du ej bunden här för tid och evighet. När du tycker dig rik nog, kan du komma efter till mig, eller återvända till ditt hemland såsom jag nu kanhända beslutar mig för. Vill du, så kunde jag skaffa någon i mitt ställe och affärerna gå gemensamt, som hittills, ännu ett eller annat år.

— Betänk dig *väl* och glöm ej helt helt och hållet din gamle kamrat här, det är allt hvad jag beder dig.

— Ja *väl*, men ej länge, du vet det ligger ej i mitt lynne.

— Nej, tyvärr! Du förhastar dig ej så sällan. Det är ej lätt förneka sin natur.

Sixten förnekade icke heller denna sin natur. Efter några få dagars förlopp, under hvilken tid han utvecklade en nära nog otrolig verksamhet, som ej lemnade någon stund öfrig för brefskrifning, fattade

han sitt beslut och besvarade von Kranskaus bref med antagande af tillbudet att blifva hans kompanjon, samt lofvade infinna sig på Sturefors redan den förste nästa Oktober. Med sin kamrat holländaren öfverenskom han sålunda: Att han (Sixten) skulle anskaffa en ingenjör ifrån England, som åtog sig den befattning han haft, och affären gå gemensamt tills vidare; hvarjämte en halfpart i den vinst, de för tillfället ägde, komme att i kontanter uppbäras af Sixten vid dennes afflyttning. Denna summa ville han dela med sina föräldrar och för resten använda å Sturefors, der han anade, att mycket behöfde förbättras och förnyas.

Plötsligt liksom förra gången uppträdde Sixten i slutet af September månad hos sina föräldrar. Han hade icke velat underrätta dem om förändringen i sin ställning för att ej gå miste om deras första glada öfverraskning; äfven betänkte han de oundvikliga faror den långa resan medförde och ville ej i händelse af olycksfall fördubbla deras sorg genom att först låta dem glädjas åt hans hemkomst. Ej heller nu valde han det bullrande sätt att nalkas hemmet, som försakats af en vagns ankomst; allt bråk med skjutsbondens liqviderande, ressakerna med mera uppståndelse, fann han störande för den stilla fröjd hans återseende borde framkalla hos mor och far; alldeles som om han varit endast helt vanligt afägsnad från hemmet, ville han åter der inträda och så blef det.

Den månljusa Septembraftonen hade nyss inträdt, med silfverskir kastadt öfver ängarne och månstrålar tittade in bland trädens skuggor och genom fönsterrutorna, in i rummen. Fru af D. . . . var sysselsatt med något duktyg till aftonmåltiden, som redan stod på bordet, och ärnade just ropa sin man för att

börja den, då dörren varsamt öppnades och hennes son stod på tröskeln.

Glädje och förklaringar följde tätt på hvarandra, men som allt har sin skuggsida, framstod nu här den frågan, uttalad af her D... , akompanjerad af en suck från hans fru:

— Hvarför fäster du dig hos andra och ej hos oss?

Sixten rodnade lätt men fann sig snart och svarade:

— Jag både *kan* och kan icke *riktigt* säga hvarför. Ett skäl dertill är det anbud jag fått, hvilket med ens sätter mig in i det slags verksamhet, jag valt, samt gifver ett godt tillfälle för något i större skala vinstbringande och detta på en plats, som jag redan känner till och vilken i alla andra afseenden, utom afståndet från Eder, mycket behagar mig. Derjämte är jag nu just i de år, då det är skäl fatta fotfäste för framtiden. Troligen blir min plan att bygga mig ett hem i närheten af de yttre vattenverken, på lagom afstånd från Sturefors' gård och möjligen tillösa mig min halfpart i det hela för att få en egen torfva på min ålderdom. Jag skulle derjämte önska att äfven Ni flyttade ditåt och ärnar därför spana efter någon lägenhet, som kan blifva lämplig. Detta är nu allt endast lösa tankar, men då jag blifvit hemmastadd i orten och sett huru jag trivdes tillsammans med von Kranskau, skola vi resonnera derom. Hvad tycker Ni om förslaget?

— För din skull och om jag kan få tjenlig verksamhet, hvarförutan jag numera icke trivdes, så hvarför ej kunna företaga den lilla flyttningen, eller hvad säger gumman härom?

— Måtte *allt* gå i fullbordan, som du *önskar*;

det skall blifva, Sixten! svarade fru D. . . betydelsefullt. — Hon hade *förstått* mera än hon hört af det som blifvit sagdt.

Endast några dagar stannade Sixten hos sina föräldrar. På Sturefors emottogs han med mycken och tydlig belåtenhet hos ägaren och äfven af arbetarne helsades han enhälligt välkommen, ty deras förre husbondes oförmåga i att leda, deraf följande felslag-na förhoppningar och missnöje å ömse sidor hade vållat allt oftare upprepade obehagliga uppträden; så att obelåtenhet och oro börjat jäsa ibland dem. Nu hoppades de på ett nytt regemente och visade genast tendens åt att se upp till ingenjören som till en försyn. Sixten fick mycket att förändra. Det förvånade honom att så många brister, misstag och så mycken vårdslöshet hunnit undantränga snart sagdt *alla* de anordningar, han för omkring tre år sedan vidtagit. Ett stort fel var det, att de personer han instruerat för de viktigaste platsernas besättande alla flyttat och efterträds af nya med mindre skicklighet. Man såg här följderna af att husbonden icke sjelf *förstår* sina arbetares praktik. Kranskaus förslag att Sixten helt och hållet tog alla arbetena vid fabriken och dylikt på sin del och han sjelf hade jordbruket om hand bifölls med naturligt nöje. Åkerbruket var det enda, som snarare gått litet framåt än tvärtom, alltså måtte detta vara förenligt med ägarens förmåga och omdöme att kunna sköta; men oaktadt detta förhållande, måste v. Kranskau erkänna, att hela affärsställningen berodde på uppdrifvandet af *det* som Sixten åtagit sig, då jordens reventy relativt alltid blef underordnad. Von Kranskau besvarade sig för ingen del med att följa sin kompanjon till vattenverken, troligen ville han bespara sig förödmjukelsen

att visa deras eländiga skick; han endast lät inkalla de viktigare personerna vid dem, för att underrätta dem att hädanefter hade de att åtlyda ingenjör af D...s befallningar med samma skyldigheter till honom som förut till von Kranskau. Den modigaste af de tilltalade svarade härpå, att de villigt underkastade sig en kunnig husbondes ledning och ville hoppas, att det hädanefter kunde bära sig bättre än hittills med hvad de förehade. De öfrige endast bockade sig till medgifvande häraf.

V. Kranskau bet sig i läppen och sväljde under tystnad det beska piller, man gifvit honom. Han föregaf samma afton en angelägen resa och lemnade tyglarne åt ställets nye herre.

Sixten, som aldrig tyckte om uppskof och ville på färsk gerning taga fasta på folkets synbart glada förhoppningar, gaf genast order om att alla gårdens och fabrikernas arbetare fingo fritt två timmar förr än sed var på stället, samt att han önskade de ville offra den ene af desse timmar åt att höra några ord, som han ansåg sig böra säga dem. De infunno sig villigt och mangrant, möjligen en del af nyfikenhet, undrande hvad han kunde hafva att säga. Han hade utvalt en plats i den skuggiga parken och låtit dittära bänkar att sitta på. Väderleken var den vackraste, nästan sommarvarm. Till en början skönjdes någon oro i församlingen, somliga stodo, ehuru uppmanade att sitta, kanske väntade de sig förebräelser eller andra tillrättavisningar. Förtroendet, hastigt väckt, svigtade lätt och bland en samling af omkring tvåhundra personer måste ju alltid finnat äfven misstro och anlag för uppstudsighet. Derfor, då början af Sixtens tal kunde tolkas som tvetydigt, knorrade de längst bort stående och bör-

jade styfna till i nackarne; något som Sixten dock ej observerade eller låtsade icke förstå. Hans ord lydde så här:

— Mina vänner! Då jag för tre år sedan ordnade härvarande vattenverk, lemnade ritningar, gaf upplysningar om hvad som borde verkställas; allt med den tydlighet man i allmänhet anser nödigt; förestälde jag mig ej att få se nära nog *allt* i lägervall. Förhållandet är emellertid sådant och detta gör mig allvarligt ledsen, nästan modfäld. Jag frågar mig sjelf, hvori det egentliga felet kan bestå, ty det förefaller mig mycket enkelt att förekomma dylika, otillfredsställande resultat, som det här är för handen och hvilket länder till föga heder å någon sida.

— Muurrr, vurr, urrr! ljöd det i dofva, muttrande toner bland folket.

— Då jag, fortsatte Sixten med lugn värdighet, uti en annan verldsdel, emottog eder husbondes anbud att komma hit och blifva hans kompanjon, blef jag underlig till sinnes. Jag hade det mycket fördelaktigt stäldt derute och med Guds bistånd kunde jag hafva förvärfvat stora rikedomar på den plats jag der innehade, men jag tänkte med intresse äfven på denna ort, hvars visserligen mindre resurser dock ägde mycket, som kunde uppbringas till beredande af välstånd åt mig och flere. Detta eggade min håg och upplifvar mig nu ännu mera, sedan jag återsett stället. Derjämte tycker jag det är en sorts skyldighet, eller rättare sagdt: det uppväcker min ärelystnad att se dessa utvägar till förvärf väl använda, det vill säga till arbetarnes så väl som ägarnes fördel; ty utan någorlunda jämvigt i så fall gå försynens afsigter förlorade och hennes välsignelse flyr.

Andlös tystnad hade följt senare delen af detta tal och endast vindens sakta sus bland de gulnade löfven i trädens kronor hördes i denna stund. Efter ett kort uppehåll fortfor han:

— Enligt min öfvertygelse se vi i de *stora* misslyckade spekulationerna ett bevis på, att inga beräkningar i längden bära sig, der egoismen ensam för spiran; der lyxen, fåfängan, eller öfverdådet äro de altare, på hvilka man offerar frukterna af egen förmåga, kunskaper, tankekraft och sina arbetares svett och möda. Men så skall, i allt hvad på mig beror, här icke blifva förhållandet, (härvid aflyftades alla hufvudbonader, som hittills trotsigt suttit kvar på hufvudena), så framt *Ni* viljen redligt bistå mig i oförtröttad sträfvan för framgången af våra gemensamma företag. Viljen I det? — Frågan ljöd hög, mild och bestämd öfver åhörarnes hufvuden, ty Sixten hade rest sig upp, då han uttalade den och stod der, en i sanning hög och inspirerad gestalt, med blicken ur sina stora, mörka ögon behersande den sittande hopen. Alla stego nu hastigt upp och från alla sidor hördes högre och lägre stämmor svara:

— Ja, ja, vi vilja det! Vi skola ej svika! Bra sagdt! Sådant kan man förstå! med mera dylikt.

— Nå, väl! Jag tackar Eder och vill på samma gång göra Eder uppmärksamma på, att, nyss hitkommen som jag är, det icke kan ske någon förändring för Eder *genast*, men som jag med visshet tror, att vi genom gemensam sträfvan snart nog kunna bringa bättre följder af arbetet, än hittills varit fallet; så lofvar jag att föreslå vissa förändringar efter utlandets stadgar i förhållanden emellan arbetsgifvare och arbetstagare och till Eder ekonomiska fördel.

Jag hyser intet tvifvel om att häri lyckas, då inkomsterna ökas och tillåta en sådan förändring; dessutom har jag till hälften rättighet öfver det hela och denna rättighet är det min bestämda afsigt att tillämpa på nämnda sätt. Kommen likväl ihåg, att på eder flit, redbarhet och ordning beror icke allenast framgången af våra företag, utan äfven *hvilka* af Eder, som komma att dela vinsten med oss. Jag hoppas att få bibehålla Eder alla och att ingen låter min förhoppning komma på skam! Kunskap och erfarenhet uti allt hvad här företages äger jag, men på starka och villiga armar beror mitt föresatta mål. Ni lånen mig ju sådana?

— Ja, ja, det göra vi. Lefve ingenjören! hurra! ropade man, alla hattar höjdes i luften, man ville knappast sluta upp att låta höra sin belåtenhet. Sixten svarade med att vifta med sin hatt. Då ropen saktade af, sade han:

— Af hjertat tack, godt folk! Jag har kommit hit en främling, men I hafven med förtroende lyssnat till mig. Jag ser, att jag talat till folk, som har begrepp om heder, och jag är öfvertygad, *redan* öfvertygad, att framgent mötas af flit, redlighet och lydnad. Faren väl! Om måndag se vi hvarandra igen.

— Farväl, herr ingenjör!

— Ja se det är karl det till att tala, ja, nu blir det fart i verket!

— En ska' få se att nu blir här lif i hvart-
enda kuggjul!

— Jo, han förstår att trycka upp oss, han.

— Den andre får snart stå med skammen han . . .
hvad har han uträttat? Aldrig fnask! Hade jag

gått här litet till, så hade jag blifvit en redig ynkrigg, men nu ska man repa sej.

Sådana och liknande yttranden hördes i östan och vestan bland de hemvändande arbetare-flockarne. Sixten hade eröfrat dem med storm och påföljande måndag gingo de med belåten uppsyn och lätt sinne till sina förrättningar, der den nye husbonden mötte och emottog dem på samma allvarligt vänliga sätt, som han talat till dem och som han allt framgent under hvarje förhållande iakttog.

Åtskilnaden mellan honom och von Kranskau var så stor och i ögonen fallande, att äfven den enfaldigaste måste se den och med eller mot sin vilja intagas af respekt; aldrig hördes sedermera ett häftigt ord, rättelser gäfvos, lugnt undervisande; voro de svårfattliga på teoretisk väg, lemnades de praktiskt; ty Sixten tvekade aldrig att för en eller annan timme öfvertaga kroppsarbetarens roll för att meddela det rätta handlaget och ingenting släptes efter, förrän det utfördes, enligt rätta metoden. Härigenom lättades mången möda och tid vans.

Kranskau insåg snart den fördelaktiga förändringen; hans egenkärlek och inbilskhet, långt ifrån att finna sig nedsatt, skrufvade i stället upp sig, på grund af ypperligheten af den idé han realiserat i att efterskrifva Sixten, samt detta resonnemang: »Att icke alla blifvit födda till ingenjörer eller att undervisa en hop enfaldigt, *sämre* folk. Dertill fordrades särskilta naturer», menade han, »de lyckade beräkningarne» deremot tyckte han sig vara herre öfver, då han just i det afgörande ögonblicket, då det gälde att *stå* eller *falla*, visat det bästa möjliga affärsgeni genom att requirera en person, som kunde bringa jämvigt i debet och kredit samt reparera hvad

brutet blifvit genom hans egen oduglighet; och denna person begifver sig till honom ända ifrån Afrikas aflägsna landamären — — Att detta senare icke kunde betecknas som annat än den förunderligaste »bondtur», derom hade han ingen aning. I stället kunde han ensam på sitt rum gnugga händerna af förnöjelse och utbrista i skratt, dertill fogande: »I sanning en skön idé, en förb—t! skön idé att skaffa mig denna solida räddningsplanka!»

En dag i medlet af November kom herr Hemberg in till sina fruntimmer.

— Jag har en nyhet att berätta, sade han, vänd till Maja, din fordne friare, jag menar von Kranskau, har gjort ett mästerdrag: Som vi veta har hans företag vid Sturefors länge varit i tillbakagående, till och med hans affärer syntes för kort tid sedan trassliga, men, ja, karlen är »lyckad» i alla fall! Det är högst märkvärdigt huru en del, mindre begåfvade personer, genom nästan oförskämjd djerfhet, afväpna sjelfva olyckan. . . Det är nämligen min fulla öfvertygelse, att Sturefors snart åter af obehagligaste skäl blifvit till salu, men då gör ägaren ett försök, som säkert ingen annan dödlig kommit att tänka på: Han skaffar sig en kompanjon, hvilken äger så väl penningar som insigter. Ingen mer och ingen mindre än den samme ingenjör af D . . . , som förut stält vattenverk och maskiner i gång. Hvad tyckes? Han, Afrika-mannen, som satt der ute och »skar guld med täljknifvar,» vände tvärt sina guldgrufvor der i landet ryggen för att komma hit till Sverige och reglera en simpel hvardagsmänniskas bortsuddade ekonomi. Karlen måste regerats af hemsjuka, det kan ej förklaras på annat sätt.

— Lyckan spjärnar stundom folk på hälarne,

sade fru Hemberg, de behöfva endast vända sig om för att famna henne; det är visst och sant!

Emellertid var det ju rätt roligt höra att Sturefors blifvit räddadt från förgängelse, eller hur Maja? men svaret lät vänta på sig. Maja hade växlat färg åtskilliga gånger, medan hennes föräldrar talat, och satt hon der så frånvarande och tankfull, som om hon ej hört ett enda ord, af hvad som sagts. Hvad i all verlden kommer åt dig barn? utropade hennes mor och syntes helt bestört.

— Jag endast tackar vår Herre af allt mitt hjerta, som i rätta ögonblicket befriade mig från att blifva fru på Sturefors, sade hon äntligen med djupaste allvar.

— Hur så då? Nu går allt bra, skall man få se, sade herr Hemberg.

— Säg mig, afbröt Majas mor, såg du aldrig denne ingenjör, då du sist var på Sturefors? Jag kan ej minnas, att du nämt honom.

— Det är nog möjligt, att jag icke nämt honom. Han uppehöll sig helt kort på Sturefors, emedan han var sysselsatt vid utgårdarne.

Härmed afslutades samtalet, emedan herr Hemberg blef utkallad för affärer och hans fru af ett besök. Då Maja blifvit ensam, lät hon arbetet sjunka och lutade hufvudet i händerna. Hon kände sig orolig och tanken frågade gång på gång, *hvarför* ingenjör af D . . . tagit detta besynnerliga steg. Han var ju icke ens svensk till börd, hade här inga förbindelser och således, då han beslutit lemna Kap, hvarför ej hellre välja Danmark, der hans föräldrar bo? Underliga aningar intogo henne, nya frågor aflöste de första: Kunde Sturefors erbjuda honom så stora ekonomiska fördelar, att *dess*a voro lockande?

Hade han fäst sig vid platsen? Ingendera var troligt i afseende på en person, som tillbringat längre tider i skilda länder och verldsdelar och sett så mycket, nej, något *dolt* skäl måste finnas, men hvilket? hvilket? — dock hvad angick det henne!

Nästa fråga blef: skall han uppsöka henne? Hon kände hur blodet cirkulerade med hastigare fart från och till hjertat, då hon brydde sin hjerna med svaret på denna sista fråga. Ännu flere dunkla, halft tänkta, förkastade och åter uppdykande frågor och efterforskningar nästan förvirrade henne. Nej, det här bär sig ej, Maja måste ut. En promenad i den svala luften skall nog bringa ordning i hennes inre.

Så beslutadt och ögonblicklig handling! Raskt promenerade hon utåt gatorna. Maja var ej van att pjunka med sina känslor, hon ville det ej heller nu . . . »Hvad rörde henne Polens affärer»? För egen del var hon ju fri, oberoende och — *frimodig!* skulle hon i alla händelser blifva. Visserligen hade hon på sitt samvete att hafva gifvit bort en del korgar, men bland dess fans endast *en*, på hvilken hon med ledsnad tänkte, nämligen den som kostat kusinen, Sven, bittra stunder. Ingenting annat fans i hennes förflutna lif, som hon tyckte sig kunna räkna till samvetssaker. Hvad Josef beträffade, så var han på väg att blifva diplomat. Maja fick stundom i Judits bref vänliga helsningar från honom. Således kunde hon antaga, att han var fullt botad från alla barnsliga hjerteskvanker. Den sista nyhet hon emottagit från sina Pariser-vänner var Judits snart förestående giftermål med en spanjor, hvars eldiga väsende och eleganta manér jämte stora rikedom fäst-mön högligen prisade. Hon skulle nu blifva bosatt

i Madrid samt bjöd Maja att komma och gästa hos henne i denna förtjusande stad, förespådde henne en hel här förälskade spanjorer för hennes fötter och att deras älskvärdhet nog skulle öfvervinna alla Majas betänkligheter och komma henne att göra ett vackert val, ur ett rikt sorteradt *urval*.

Kroppsrörelsen, den friska luften och dylika tankar, som de ofvan anförda, undanträngde till det mesta de intryck, som manat henne att begifva sig ut, och hon vände just tillbaka mot hemmet, då von Kranskaus hästar syntes närma sig. På senare tid hade ett dylikt tillfälle icke det ringaste berört henne, men i dag blef händelsen olika; utan att gilla eller just kunna redogöra för orsaken, vek hon i hast af på en sidogata, Detta skedde dock några sekunder för sent; kusken stannade hästarne, den åkande herrn hoppade lätt ur åkdonet och skyndade lifligt från sidan bort till Maja. Hon måste stanna.

— Jag er lycklig öfver att återse Er! sade Sixten så osökt, att det förekom, som om hon sett orden inristade i hans hjerta, han räckte henne handen och tillade: Hur mår Ni?

— Tack, jag mår väl och har först helt nyss hört berättas om Er ankomst till orten. Är det nu för att *stanna här*? Maja uttalade denna fråga nästan utan att veta det, eller för att något säga. Hon fann sig i första ögonblicket brydd, men detta bryderi försvann snart, då hon såg Sixtens hjertliga och tilltalande sätt. Hon fann honom derjämte vida vackrare nu, det besynnerliga moln af dysterhet, hon förut fann omsväfva honom, var fullkomligt borta och en oförställd glädtighet klädde honom synnerligen väl.

De samtalade endast några minuter och sade sedan hvarandra farväl.

Då familjen Hemberg samlats vid middagsbordet, kom samtalet åter på Sixten af D . . . Herr Hemberg hade gjort hans bekantskap på banken och hans omdöme var, att »ingenjör af D . . . var en *fankens* hyggelig karl», att man genast ser på honom, att han duger någonting till etc., samt tillade skämtande med en blick på Maja: man kan alls icke förundra sig öfver att en *von Kranskau* får mottaga ett betydligt antal korgar, så länge sådana kavaljerer finnas som den förut nämde, hans kompanjon.

— Jag träffade honom på gatan, tillade Maja lätt rodnande.

— Jaså! kände han igen dig?

— Ja, bevars! han var till och med så artig och steg ur vagnen för att hälsa på mig.

— Det kan du anse för en utmärkelse, som bör smicka dig, menade herr Hemberg.

— Jag blir helt nyfiken! Det måste vara något extra ordinärt med den mannen, då han så med ens tyckes hafva intagit både min man och min — — — dotter! — Fru Hemberg såg skälmskt bort till Maja.

— *Hvad* har då jag sagt, som berättigar mor till detta yttrande?

— Icke många ord just, men det är mycket annat, som talar ett tydligt språk . . .

— Min själ, jag skulle undra på om alla våra unga flickor blefve pin kära i honom. Vacker är han obestridligen och derjämte är det något lefnadsfriskt i hela hans person, man ser, att han tillbringat ett lif, hvori *arbetet* undanträngt alla utsväfningar, samt bibehållit kärnan i sitt naturliga, friska tillstånd. Det är något annat än våra vanlige, unge gubbar, som redan vid de tjugufem åren äro så utlakade och vattenhaltiga som väl utvridna trasar, oaktadt den

omsorgsfulla spritinläggning, som hör till våra svenska seder.

— Du skonar icke ditt eget kön, käre Hemberg, och du glömmmer hvad här anses nära nog som en merit för äkta män, nämligen att de hafva före brölloppet — »rustat ut».

— Det måtte i sanning fordras en hög grad af enfald till att emottaga den sålunda *ustrustade*, inföll Maja skrattande.

— Du har rätt, min dotter! Enfald eller ett stort *mod* vill det till. En finkänslig och tänkande qvinna kan det icke, om hon har något val.

— *Något* val återstår oss väl alltid, menade Maja.

— Hm, det kan så tyckas, men omständigheter gifvas ibland som — ja, som knappast kunna an gifvas — allt nog, de finnas.

— Du har rätt! Jag glömdé, att jag sjelf befunnit mig på en dylik, olycklig punkt — en gång.

— Emellertid, skyndade fru Hemberg att af bryta samtalet, som hon tyckte fått en oangenäm vändning, har jag blifvit litet nyfiken på den der ingenjören. Måtte han komma i min väg någon gång, så att jag får göra hans bekantskap.

Fru Hembergs önskan gick snart i fullbordan: Redan påföljande vecka kom Sixten såsom ombud från von Kranskau, hvilken förkyllt sig på sin resa hem och hindrades af illamående att fara in till staden. Ett besök i Hembergs bostad blef en följd häraf. Han mottogs på det förbindligaste och inbjöds på eftermiddagskaffe i damernas rum samt sedan på ett glas punsch. Derunder förekom en kort stunds lifligt samtal mellan Sixten och Maja, an gående Sturefors. Hvarje plats deromkring var för

henne kär, och hon gladdes att få tala om och spörja till, huru de nu sågo ut dessa grottor, alléer, buskager och grupper af träd, blommor och statyer; hon och gästen syntes lika intresserade; *hon* genom minnet, *han* för framtiden och dess förhoppningar. Han måste lofva henne att ställa allt i samma skick, som det haft i baronens tid, mycket var nu vanvårdadt och Maja ville äntligen kunna tänka sig allt så som förr.

— Några timmar förflöto såsom sekunder och Sixten måste återvända hem.

Hans besök förnyades sedan hvarje gång han kom till staden för affärer; men aldrig då von Kranskau var med, ty denne hade upphört med umgänget, ehuru Hemberg fortfarande ombestyrde hans affärer, men de sammanträffade numera endast på banken. Sixten nämde ej heller sin bekantskap med Hembergs för sin kompanjon.

— Har du flere korgar qvar, Maja? frågade hennes far en afton, då Sixten nyss rest derifrån

— Hur så, pappa? Jag trodde inte du hade flere friare åt mig, nu. Jag är ju på »öfverblifna kartan».

— Om jag ej *har*, så kan jag snart få . . . Men jag vill hafva svar på min fråga.

— Så, nödvändigt? Jag vill då säga dig en sak: Korgar har jag alltid i beredskap åt dem *du* friar för.

— Hvad vill det säga, på *ren* svenska sagdt.

— Att alla, som ej fria personligen, äro af mig i viss grad misstänkta.

Jag har aldrig kunnat tro *dem* om något godt, som icke kunna öppet säga ut sina önsknigar. Det förekommer mig alldeles, som dolde de någonting

bakom sina ord, något hvaröfver de blygas och därför begagna lefvande språkrör såsom förklåde. Har jag då orätt?

— Lilla toka! Kunna de ärligare väg gå än till föräldrarne — —?

— Ja, rakatte och naturligaste vägen måste vara att fråga flickan sjelf. Det är ju henne det gäller.

— Derom vill jag upplysa hvar och en som hädanefter anmäler sig hos mig, försäkrade herr Hemberg muntert.

Sixten syntes allt oftare hos Hembergs och besöken förlängdes mer och mer, ju längre tiden skred framåt. Våren kom och klädde med sin grönska ängar och lundar, Sturefors steg upp ur sitt förfall. Herr von Kranskau var ytterligt belåten, äfvenså arbetspersonalen. Också hade vissa eftergifter blifvit gjorda och bättre ordning införd. Något mera frihet, något högre daglön, jämt och lugnt bemötande; allt detta kom arbetarne att älska sin nye husbonde samt fördraga den gamle. Äfven hustrurna, med hvilka Sixten ofta samtalade om deras ekonomi och stundom hjälpte ur smärre pekuniera bryderier, med vilkor att de hädanefter undveko de orsaker han påvisade, välsignade honom och de små barnen sprungo jublande emot honom. På så sätt spred han trednad och förnöjsamhet i hela orten, ty Sturefors' utgårdar voro vidt utgrenade, så att denna possession utgjorde en liten ort för sig.

Äfven Sixten syntes allt mera lycklig, synnerligast då han var tillsammans med Maja, och denna lycka fann en trogen reflex hos henne, hvarigenom den ännu mer förhöjdes.

Stundom försjönk hon likväl i begründning. Hon tänkte då på huru dunkelt Sixtens väsende och

samtal stundom förefallit henne, synnerligast var detta händelsen under deras tillfälliga möte vid Sturefors, samma dag hon haft sin förklaring med Josef. Måne, tänkte hon, han aldeles glömt, hvad som då talades och som utan tvifvel stod i något samband med honom och hans förflutna lif, och den lösen de öfverenskommo sins emellan — detta ord, *förlåtelse!* hvad kunde det innebära? Mången gång hade hon grubblat på det; men säkert var det gånget ur hans minne, eftersom han aldrig påminde henne derom. Dock . . . allt annat från den tiden kom hon noggrant ihåg. Hon hade ej heller mod att antyda något deråt, *hvarför*, kunde hon icke sjelf förklara.

Sixten visade öppet den beundran han hyste för henne, men lät den föga höras i ord och detta värderade hon, ty hon afskydde smicker och allt fjäsk.

Första året af Sixtens vistelse på Sturefors föt således på det angenämaste sätt för honom och till allmän belåtenhet å alla sidor; hans kompanjon blef mera förtrolig med hvarje dag som förgick; också hade han stora skäl till att värdera Sixten, då denne redan bringat hela affärsrörelsen i betydligt bättre skick och dessutom var en human och angenäm vän i det dagliga samlifvet.

Sixten började nu på fullt allvar uppgöra planer för egen bosättning och sina föräldrars ditflyttning, seende en framtid full af kärlek och frid nalkas för sig och sina närmaste.

Det var åter i Oktober månad, regniga, tunga och mörka aftnar, men de hade intet inflytande öfver de båda kompanjonerna, som ständigt voro i full verksamhet, eller, då något undantag från denna regel inträffade, samspråkade vid en lätt »tuting»

i von Kranskaus enskilda rum, der god upplysning och en flammande brasa förjagade all dysterhet.

Under en sådan stund började von Kranskau tala om sina grannar, med hvilka de annars hade föga tid att sysselsätta sig; han var för tillfället ganska uppsluppen och relaterade på sitt eget något kortsynta sätt en del små historier, som kunde hänföras till sqvallerkrönikan; man skrattade och var lustig på bekostnad af ett och annat.

Hastigt och med en viss häftighet sade von Kranskau:

— Förr hade jag något umgänge äfven med herskapet Hemberg, .. en det afbröts — händelsevis. Man hinner ju ej mycket mer än sina affärer, då man är i staden. Aproå, har du hört händelsen med lottsedeln, som tillhörde deras gamla tant och som stals? Frågan åtföljdes af en lurande sidoblick på Sixten, som syntes oroad, skiftade färg och med kort stämma svarade:

— Hafva de vunnit på lotterispel?

Von Kranskaus mun log ett leende, som alls ej förskönade honom, men helt och hållet undgick Sixten, hvars blick var sänkt mot golfvet.

— Ja, på sätt och vis, fast vinsten ännu ej är bekommen af nämnda skäl, ty allt sökande efter tjuften har varit fåfängt. Kanske var det äfven ett lönnmord i fråga, ty tanten fans död i Köbenhavn, dit hon rest för att uttaga penningarne, och lottsedeln var försvunnen. Det är ruskigt sådant der! Låt oss dricka på saken! — Kranskau märkte tydligt att kompanjonens hand darrade, då han förde glaset till munnen och han syntes all annat än missnöjd. . . Derpå berättade han hvad vi veta förut, men

att lotterivinsten nu var *till fullo* ersatt, det visste han ännu icke. Han avslutade berättelsen så här:

— Under det jag var såsom vän i huset, försökte jag hjälpa dem med saken, och det var ej utan att jag fann ganska tydliga spår, men, kan du tänka dig så bakvänt, när jag meddelade Hemberg det, blef han likasom *stött* och afväpnade mig så ogrannlaga, att jag afstod från vidare försök samt från umgänget der i huset.

— Så, å, ha deras efterspaningar nu upphört, frågade Sixten med återvunnen fattning.

— Jag har alls ingen reda derpå. Det endast förundrar mig, att de på sista tiden lefvat något olika, depenserat mera och dylikt. Kanske hafva de lyckats och insågo detta och *derför* tillbakastötte mitt biträde. Det är ju bäst slippa tacksamhetsförbindelser till människor.

— Säg mig, du nämde äfven om ett möjligt mord, blef ej heller det utredt? — Sixtens röst var något sväfvande.

— Nej, enligt min tanke gick man för slapt tillväga deruti. En dansk läkare intygade visserligen, att ingen yttre skada å liket kunde upptäckas, men vi veta alla, huru många hastigt dödade gifter det finnes, så att . . . Dock det der rör oss icke och är ruskigt att sysselsätta sig med. Du ser, min själ, nära nog litet angripen ut, bror!

— Ja, sådant är ju alltid upprörande. Man tycker just som borde man reda ut saken och få en ljusare sida af saken i dagen; men det är svårt i ett sådant här fall. Emellertid, låt oss hoppas, att mordet kan uteslutas från verkliga förhållandet.

Då Sixten kort efter detta samtal sagt godnatt

och gått, gnuggade von Kranskau händerna mot hvarandra och mumlade för sig sjelf:

— Nu har jag betsel på mannen och den der stolta *sköna*, som försmådde mig. Nå ja, vi få väl se hur det kan gå. Kanske behagar jag henne bättre framdeles . . . man skall emellertid hafva öppna ögon och operera, då tid blir.

Von Kranskau hade på sista tiden vädrat något, som Sixten icke meddelat honom, vis å vis hans resor till närmaste stad, och ansett sig värdigt att spionera på honom och hvad han företog. Till en början förmodade han, att vanligt ungarlarsrummel förorsakade de sena hemkomsterna på aftnarne, men då detta syntes icke vara fallet och han lätt fick reda på, att Sixten uppehöll sig hos Hembergs, blef han uppmärksam. Just den omständigheten, att Sixten ej nämt något om dessa besök, vållade, att de blefvo misstänkta. Dertill kommo snart sladdrande tungors hviskningar. Då vaknade hans afundsjuka och den tanken, att just hor, som afslagit *hans* anbud, möjligen kunde komma att blifva fru på Sturefors, fylde hans själ med harm och elaka afsigter. Han beslöt att så aldrig skulle ske och prisade sig lycklig att vara väl väpnad mot ett dylikt obehag. Han hade icke förgäfvat anlagt *sin snara*; när det behagade honom, kunde han draga den åt och binda sin fånge till händer och fötter. Detta fick likväl ej ske ännu, ej förrän i yttersta minuten, dertill var kompanjonen honom till för stor nytta, och omöjligt var förutse händelserna, efter det han låtit minan springa. Ett år till ville han gerna vara säker om kompanjonskapet. Det gälde att vara mycket varsam och ej förhasta sig, äfven om förlofningen eklaterades. Sixten hade en gång

framkastat förslag om att bygga åt sina föräldrar på Sturefors' ägor, detta ville von Kranskau befrämja och påskynda, ty det fästade Sixten vid stället och honom ville han visst ej gå miste om. Tvärtom! Det var endast giftermålet med Maja han omöjligt kunde fördraga. Han svor en tyst, men dyr ed på, att det aldrig fick ske! När så hon väl gråtit ut efter sina kullblåsta luftslott, då kunde von Kranskau åter inställa sig och vara säker om att tacksamt emottagas. Han hade då hämnats sin erhållna korg och slutat med att besegra både *Maja* och *ödet*.

Efter detta förhoppningsfulla resonnemang med sina tankar, somnade han lugnt och sof den rättfärdiges sömn under drömmar om den »dejlige» framtid.

Snaran drages åt.

Maja var tvärt emot vanlig regel vackrare vid sitt tjugutredje år, än någonsin förr. Vid sjutton år, som annars är flickors bästa skönhetstid, emedan våren då strör sitt skimmer öfver behagen, var hon ännu för ranglig och det hela oharmoniskt, sedan blef hon hastigt väl mycket fyllig och hyn, ehuru frisk, för-lorade den fina skärhet, som är så behaglig för ögat; men nu kunde man tro, att hon återvändt till vår-perioden. Hon var något magrad, fullkomligt harmonisk, något litet blek, hon såg lycklig ut och hennes stämman var mild och musikalisk i sina tonfall. Alla sågo och anmärkte denna angenäma förändring. Elakheten och afunden, dessa tvillingsyskon, som ständigt stå med skarpslipade svärd öfver våra hufvuden, påstodo att hon snörde sig *rent förderfvad* och begagnade säkert hvitt smink för att moderera den starka

rodnaden på kinderna, att hon talade tillgjordt och så spådde man, att allt detta skulle komma henne att blifva en narraktig gammal kokett, ingenting annat, om ej något ännu sämre. Ja, ja! sådant slutar vanligen illa, mycket illa! Man ville inte ens yttra hvad man menade . . . men naturligtvis smög detta giftiga förtal tyst och förstulet fram som en mörkrets ande, hvilket det i sjelfva verket äfven är, och hvarken Maja eller ens hennes verkliga vänner fingo minsta *hum* derom att sådana fasliga profetior cirkulerade. Maja lefde ett lyckligt lif nu, troligen det lyckligaste möjliga i en kvinnas tillvaro, hon såg sig afhållen af en person, som vunnit hela hennes hjerta, som ägde hennes odelade sympati och fullaste förtroende, hon tviflade icke ett ögonblick på, att hon förr eller senare skulle med de heligaste band förenas med honom och — såsom ett illustrerad blad i hennes lefnadsbok, att hon blef bosatt på sitt älsklingsställe, Sturefors. Må ingen undra öfver att denna lycka bröt igenom alla skal och uttalades i hennes person.

Jämte sitt eget goda omdöme om Sixten fick hon äfven höra andras beröm. Han var redan en populär person i orten och med vanlig öfverdrift höjde man honom till skyarna. Hans popularitet utgick ifrån folket och steg sedan allt högre och högre, dels genom de unga flickorna, som funno honom vacker och intressant, genom mammorna, som sågo i honom en blifvande god och grannlaga äkta man, och slutligen äfven genom pappornas led, der man allmänt förklarade honom vara den förständigaste och dygdigaste karl man ville önska sig.

Ej underligt därför att Majas föräldrar icke dolde för hvarandra eller för sin dotter, att de satte

ett mycket stort värde på den unge ingenjören, eller att de med säkerhet väntade på en glad händelse med allra första.

Det var nu på andra året efter det Sixten lemnat Kap och någon oro hade vid vårens annalkande för-sports bland gården Sturefors' underlydande, dock ej bland dem som stodo under hans speciella kommando, utan bland jordbruksarbetarne.

Amerikafebern hade i all tysthet anländt till godsets för smitta emottagliga personer och von Kranskau var desperat, utan att våga företaga någonting emot denna svåra farsot.

— Man skall få se, sade han, blek af oro, till Sixten, som alltid anlidades i kinkiga fall, man skall få se, att börja blott några, följer sedan hela hurfven åt; de bli' res-rasande hvarenda en! Det slår ej fel. Ja, det är tacken för de nya förmåner de fått. — Der-vid fick Sixten en arg blick. Det var ju hans verk, dessa förmåner. — Just de bästa vilja ut. Hvad skall man göra?

— Tills vidare ingenting, blef det lugna svaret.

— Men emellertid fara de och vårarbetet förestår. Anamma, sådant!

— Hvilka äro de som ämna emigrera?

Kranskau nämde några namn.

— Så, ja, det vore en stor förlust, om de lemnade oss och som du sade: flere följa efter.

— Ganska visst! Man borde hafva den förra ryska lifegenskapen till band på dem.

— Jag anser att bättre band kunna användas.

— Nå, för tusan! hit då med dem. Nu behöfvas sådana.

— Det enda jag kan använda för tillfället är

att tala till dem och det vill jag gerna försöka, men huru finna en förevändning att samla dem, ty det går för ingen del an, att det ser ut som en anlagd plan för att omvända dem.

— Hitta du på något, jag är rådlös.

— När är det din födelsedag? Kunde vi ej då ställa till en enkel fest för hela svärmen?

— Tvåhundra personer! men det får gå. Den tjugufjerde Mars är dagen.

— Det blir ju förträffligt, ingen söckendag hindras. Bjud du blott in bönder och torpare. Jag skall hålla tal för dem, så de blifva mjuka som vax i elden.

— Bravo! Kamrat, du är aldrig rådlös.

Den tjugufjerde Mars kom, väl var den försedd med drifvor af snö, men solen stack på med sin eld, små vattenbäckar dansade nerför sluttningarne och lärkan drillade bland silfverskyar, som om det aldrig funnits annat än vår och gjädje på jorden.

De många gästerna voro bjudna på en kraftig middag, och salarne i Sturefors voro fullsatta med dukade bord. Vin kom här ej i fråga, men man skålade vid smörgåsbordet och då halfvan på fisken serverats, föreslog Sixten sin kompanjons skål och tillfogade några enkla lyckönskningar för hans välgång, hvori bönder, torpare och andre arbetare instämde. Efter måltiden blef ett lifligt samspråk mellan de äldre gästerna, och Sixten, som sällade sig till de yngre, animerade desse för sittlekar, så att stämningen snart blef den gladaste. I skymningen kringbjöds kaffe, hustrurna beundrade silfverkannorna och prisade deras innehåll, karlarne togo äfven gerna »en kopp», synnerligast som de blefvo i tillfälle sätta »stil» i den med litet konjak. — Det lider

mot »Jöka-tiden» nu, sade en af torparne, som spelade rollen af rolighetsmakare, kuku! kuku! härmade han denna egendomliga fågel. Sedan fick ungdomen dansa efter musiken af socknens byspelemän, en fiolist och en flöjtist. Det blef ett lefvande lif, så att Sturefors' gamla väggar och målade golf aldrig varit ute för maken, och då de jernstiftade klackarne smälde vid hvarje steg markerande danstakten, såg von Kranskau på spåren efter de dansande sylfiderna och deras grofflemmade kavaljerer, undrande hur många lispund »spacklingskitt» som komme att behövas för utjämnande af de blifna groparne, men lugnades af tanken, att golfven ändock behöft målas om före sommaren. Då sällskapet en stund varit riktigt »i taget» med att roa sig och punsch emellan danserna bjudits omkring, lät Sixten samla alla de äldre gästerna omkring sig, höjde sitt glas och började tala på sitt enkla, lätta sätt, aldeles som det varit fråga om ett hvardagligt, obetydligt resonnemang med någon hemmets medlem.

— Jag vet ej hur det kommer sig att, då jag såsom nu ser glädje omkring mig och sjelf är riktigt belåten, det kommer en viss talträngdhet på mig och den ger sig icke förrän den fått luft. Hafven I tålmod att höra på, god' vänner! så höjen edra glas och dricken med mig. Skål!

Alla höjde glasen så högt de förmådde för att visa sin beredvillighet att blifva åhörare, och liflig nyfikenhet röjdes på deras anleten.

— Det är en gammal sanning, att det beror på oss sjelfva, om vi hafva treffigt eller tvärtom. Med ett mulet lyune och oförnöjdt sinne kan man sitta på en guldstol, dricka nektar, inandas ambrosia och dock sucka efter en lycka, som ej finnes till,

emedan man ej låter sig förnöja af någonting. Hvilka kunna öfver hufvud taget hafva det bättre än vi? Här oreras visserligen af oförnöjda och okunniga menniskor rätt mycket om *vårt fattiga land*, men denna ofta åberopade fattigdom, är den då verkligen så afskräckande? Väl sakna vi guld- och silfvergrufvor af någon betydhet, men är man blott nöjd med måttlighet, så kunna dessa ädla metaller finnas lite hvarstades. Den som sett t. ex. guldgräfvarnes arbete och lif ute i Kalifornien och derjämte betänker deras resa dit, som i och för sig utgör en obeskrifligt svår belägenhet, full af faror för lifvet, den måste medgifva, att ett lugnare och långsammare sträfvande efter bergning här hemma är vida att föredraga. Jag har sjelf varit i tillfälle att öfvertyga mig härom. Sak samma med den på afstånd lysande lyckan i Amerika. Det rysliga elände, som genom brist på arbete och många andra svåra tillfälligheter der *kan* möta oss, uppväges icke af den hårdaste fattigdom här hemma, der åtminstone kända människors delta-gande möter oss hvar vi befinna oss. Af tjugu lyckligt framkomna emigranter, kan man godt antaga att, jämt om räknadt, en eller två kunna erhåll'a verkligt fördelaktig anställning, men ganska visst är att återstoden kommer i bryderi och svårigheter af flere slag, som oftast slutar med elände.

De, som skrifva hem, äro sådana, som slumpen låtit komma väl ut och desse blifva alltid ett fåtal, i jämförelse med de tusende, som icke låta höra af sig, och de, som prisa lyckan derute, hafva vanligen haft ett kapital med sig, för hvilket de inköpt jord och bygt hus, hus som vi här skulle anse såsom skjul eller lador; de kunde mycket godt lefvat här och ej behöft underkasta sig en besvärlig och äfventyrlig

sjöresa samt börja på nytt att odla och sträfva, blott i förhoppning om en slutlig, alltid oviss rikedom. De, som ångra sig öfver att hafva lemnat sina fredliga tjäll här hemma, underrätta sällan någon om sitt öde, *de* blygas att erkänna det misstag de begått och föredraga att försvinna. Bortblandade med hopen drifvas de omkring, vanligen bland skälmar, dem de icke känna och därför låta locka sig till hvarje handa oordentligheter och dumheter, som *för* till slutligt förderf i ett eller annat afseende. Sådana olyckliga hafva naturligtvis mycket svårt för att åter resa sig; öfver allt möta dem främlingar, dem de, misstrognas genom den erfarenhet de fått, ej våga lita på, främmande förhållanden, främlingar sjelfva; antingen tvingas de att fortsätta på den väg bland skurkar, de börjat, eller ock gripas de af hemsjuka och förtviflan, den obotligaste af alla sjukdomar, då respenningar hem saknas. Men äfven de som efter år och vedervärdigheter lyckats samla så mycket, att kunna vara oberoende derute, hvad större lycka innebär det egentligen? Det är sant att der finnes ett slags jämlikhet och detta är rätt, men saknas denna verkligen så helt och hållet hos oss? Jag endast frågar. Åtminstone är det en sanning, att den gammaldags fördomen emot kroppsarbetaren försvinner allt hvad den hinner och måste snart nog sjunka i glömska, så framt arbetsklassen sjelf önskar det och vill begagna sig af hvad som för detta ändamål erbjudes den, till hans höjande i humanistiskt och moraliskt hänseende. Det är ju därför representationsförslaget gått igenom, det är därför tidningar i alla ämnen spridas, böcker genom sockenbiblioteken göras tillgängliga för alla, folk- och högskolor inrättas, och i politiskt afseende hafven I ej att klaga, då det

står Er fritt välja edra ombud till riksdagarne. Om vi nu äfven skola orda angående edra qvinnor, som kanske tycka, att de amerikanska »misserna» kläda sig i hatt och äro afundsvärda, så kan jag för min del ej förstå, att detta just är höjden af lycka; ty de se alldeles lika näpet och bra ut i sina snjgga sjalätter, och ingen förständig människa värd erar dem mera derför, att en utspökad hatt blifvit satt på deras hufvuden. Nej, enligt mitt förmenande fattas oss just ingenting för lyckan väsentligt, mer än *förnöjsamhet*. Detta gäller för så väl hög som låg. Vi äro sällan belättna, vilja ingenting försaka, ingenting spara, de gamla, enkla sederna röna vårt förnäma åtlöje, att lefva enkelt och tarfligt kallas att lefva dåligt och snålt, att gömma något till ålderdomens dagar stämpas såsom gnideri och anses för narraktigt. Om vi i stället för dessa lättsinniga begrepp ville återtaga något af förra tiders seder och enkla bruk, nöja oss med ett fördröjdt men säkert framåtgående, såsom våra förfäder förstodo att lägga grunden till välmåga och lycka, då skulle blott få, om ens några, besluta sig för att gå ovissa öden och många oundvikliga faror till mötes i en annan verldsdel. Jag har redan länge önskat att tala till Eder i detta ämne, emedan jag vet huru lätt den ene, som misstagit sig i något, vilseleder den andre, och säkert hafva ni alla hört dem, som uppelda sinnena till att emigrera. Derjämte tycker jag mig hafva funnit, och detta är min glädje, att jag vunnit edert förtroende. Detta hoppas jag ej heller må vara obefogadt. Som I till någon del veten, har jag ströfvat vida ikring och derigenom samlat en för mina år rik erfarenhet, jag har haft tillfälle att studera människor och förhållanden mer än någon af de äld-

ste bland Eder, mer än de allra flesta människor och hufvudsumman af hvad jag inhämtat är, att lyckan är *till* endast i den förnöjdes och anspråklöses hjerta; sammetskruden skänker den icke och vadmalströjan jagar den icke bort, guldet tynger lika ofta sin ägare som arbetet arbetaren, äran på världens höjder åtföljes af pröfningar och sorger lika väl som nöden; det är endast de yttre konturerna, formen och färgen, som växla, och alla våra skenbart olika förhållanden äro underkastade samma lagar, nämligen *ofullkomlighetens*.

Men nu till något annat. Jag önskar anförtro er en hemlighet och fastän det är ovanligt nog att välja förtrogne i hundradetal, då det ofta är vanskligt nog att förtro sig till *en enda*, så vågar jag dock försöket. Ja, mina vänner! det är så, att snart ärnar jag gifta mig. Alldeles som fåglarne vill jag begagna vårens första dagar till att bygga mitt bo. Här i närheten midt ibland Eder lägger jag min bostad. Sedan vill jag ditföra en förständig och god qvinna, som jag utsett till min hustru. Mitt hem skall ej, såsom nu blifvit brukligt, öfverhoppas med lyx och fäfänglighet, jag vill hafva det ljust, pryddigt och trefligt, min lycka skall bestå i något, som tilltalar min själ, mitt hjerta och ej endast i den sinnliga åskådningen. Min hustru skall icke lysa genom grannlåt, hon har dyrbarare smycken i sitt ädla hjerta och sitt upplysta förstånd; hon skall tala till edra qvinnor, så som jag har talat, råda och deltaga i deras angelägenheter, och Ni skolen säkert tycka bra om henne; men, mina vänner! nu gäller det öfverenskommelsen: Viljen I följa vårt exempel? Viljen I hafva förtroende för oss och — aldrig lemna oss? Vi behöfva Eder och Ni kunnen godt trygga Er

till oss, ty vi ärna aldrig ockra på edert arbete. Afsigterna i så fall har jag redan gifvit Eder tillfälle att röja. Sådan är den öfverenskommelse jag föreslår, den som icke *på allvar* vill ingå härpå, den må hellre nu stiga fram och ärligt säga nej!

Det blef tyst i församlingen, endast en och annan hviskning hördes.

Den första, som rörde på sig, var en af de bäste och äldste af godsets torpare, han såg litet skamflat ut, men det vek snart, då han börjat tala.

— Herr ingenjören må ursäkta mig, sade han, men »ärlighet varar längst» och jag vill därför erkänna, att jag med mina och några till haft för afsigt att emigrera till Amerika, men lika säkert är, att sedan vi hört, hvad här blifvit sagdt, ge' vi resan på båten och gå allesammans in på den öfverenskommelse ingenjören nyss nämde. Får jag å deras och mina vägnar gifva min hand derpå? — Han räckte fram handen, men Sixten tog den ej, i stället sade han:

— Tack, käre Anders! Edra ord glädja mig visserligen och likväl bjuder mig försigtigheten att ej låta Eder förhasta Er. Sedan ni nu haft tankar på att lemna orten, kunde dessa lätt återkomma. Jag är visserligen öfvertygad om att hafva rätt i mina påståenden, men öfvertänken nu litet närmare saken och rådslån med hyarandra. Det hafven I tillfälle till, medan ungdomen roar sig. Sedan blir det tid att, innan vi skiljas i afton, lemna mig svar. Men eftersom vi börjat resonnera i detta ämne, skulle det bra mycket roa mig, om Ni, fader Anders, som är en förständig man, ville visa mig den vänskapen och säga *de förnämsta orsakerna till att Ni ärnat*

begifva Er bort härifrån? Eller om ock det är någon annan, som vill upplysa mig häruti, säg hur är det?

— Det skall jag försöka, svarade en af bönderna och steg dristigt fram till Sixtens plats; han var just af de mest meriterade bönderna, skötte sig alltid väl och drog med heder fram en talrik familj, men han var ärelysten och ville gerna flyta ofvanpå, när så kunde bära sig.

— Rätt så, sade Sixten. Nu vet jag, att vi få redigt besked och måste det särskildt intressera att veta hvad skäl *Ni* har att icke vara nöjd här, *Ni*, som stått er godt alltigenom. Låt nu höra.

— Ja, herr ingenjör! jag vill säga hur det, enligt min åsigt, förhåller sig med den saken; fastän *Ni* till stor del vederlagt vår mening, då *Ni* nyss talade till oss. Hade vi hört sådant förut, så är det troligt, att de planer, vi haft, aldrig kommit »på frågan». Egentligen tror jag, att bland oss endast tvänne skäl för en emigration förefinnes, i vår föreställning eller i verkligheten, vill jag lemna osagdt. Om jag får uttrycka mig bildligen, så är vår jord här för hårdt stenbunden, icke allenast jordtorfvan, som vi odla och af hvars frukter vi lekamligen lefva, utan hvad mera är, den andliga, eller som det nu heter, *sociala*. Med svett och möda, som stundom gränsar till trädedom, måste vi arbeta för dagligt bröd och likväl, då missväxt inträffar, nära nog svälta. På det andra området hafva ständigt funnits stötestenar, dem våra armar icke nått och vår tanke icke förstått. . . Vi hafva endast hört, läst och på mångahanda sätt förnummit, att vi anses för »sämre folk, pöbel, drägen af samhället», af halfherrar och snobbar, hafva vi spjárnats, om just icke med foten så, hvad

värre är, med hån och gyckel. Våra fel och svagheter hafva strängt bedömts och lagligen straffats, då herremännens af samma art fått passera onöpsta. Derjämte har herreklassens jämt stigande öfverflöd kommit oss att göra jämförelser, som icke varit oss nyttiga eller egnade att ingifva förnöjsamhet med *vår torftighet*. Derigenom att, ursäkta min enfaldiga uppriktighet, en hejdlös lyx råder bland de bättre och tjänstemännen, för att underhålla denna och jämt påyrka löneförhöjningar, komma vi att resonnera öfver, dels hyarifrån dessa förhöjningar skola utgå, om ej från jorden och dess arbetare, dels hvar *vi* skola få några större inkomster till ökade skatter och ökade *lefnadsbehof*; ty exempel smitta, och just den upplysning vi börjat få del af och som säger oss vår naturliga plats och jämlikhet i menskligt afseende med Eder andre höjer äfven våra fordringar på lifvet — och sålunda har vår ställning synt oss sämre än hittills. Mycket beror på jämförelser och jag tror att, hade herreklassen nöjt sig med fädernes enkla seder, skulle äfven vi hållit ut med hvad vårt arbete och våra »tegar» gifva oss; men så som det nu är, drifver oss vår håg från hem och fosterland, dit der jorden blott behöfver plöjas upp för att gifva rik skörd och der ingen kallas »sämre», därför att han arbetar med kroppen. Efter de förklaringar ingenjören nu varit god och gifvit oss, börjar jag dock i någon mån få andra tankar. Det är ju möjligt, att en öfvergång för oss begynt, och att vår ställning blir bättre. Att detta ej kan gå hastigt, är tydligt och måhända är det både rätt och klokt att tålmodigt se tiden an. Kanske detta strängt taget till och med är vår skyldighet mot ett fädernesland,

som födt våra förfäder och för närvarande åtminstone skänker oss lugn och fred. Jag vill tro så och därför ingår jag, utan vidare resonnerande på den öfverenskommelse herr ingenjören föreslagit och för mig och de mina gifver jag mitt ärliga handslag på saken.

— Jag trycker er hand, fader Abraham, med största tillfredsställelse; ty jag vet för visso, att Ni är en karllakarl, som ej sviker ert ord.

Dermed var öfverenskommelsen afgjord för dem alla och om hädanefter någon på Sturefors gods lät höra ett enda ord, som tydde på emigrationsfeber, blef han genast nedtystad af de öfrige.

Kranskau måste erkänna sin kompanjons stora öfverlägsenhet i allt — uti allt gillade han honom likväl icke, ty då Sixten framlade sina kalkyler, som tydligt visade, att Sturefors med hvarje år skulle komma att rendera mångdubbelt mot förut, följde alltid ett projekt för ökade förmåner åt arbetspersonalen och detta ansåg von Kranskau såsom fullkomligt onödigt. Sixten började därför att verka i tysthet och behöll i det längsta sina planer inom sig sjelf menande, att när det kom till afgörande, skulle han nog genomdrifva sin vilja. Han måste ju inse, huru svårt det vore för von Kranskau att undvara honom. För så väl insigter som penningar och folkets behandling var Sixten ovärderlig och outhärlig, men von Kranskau å sin sida tänkte: Ja, planera du, så mycket du behagar! Visserligen har jag nytta af dig och dina insigter, dock, när det gäller, äger jag medel att göra dig mig underdånig, att stanna här, såsom min lifegne och blifva till gårdens nytta, äfven sedan jag tagit bruden, som du nu är så säker om. Dina kapital plaseras nu här, det blir

ej lätt taga dem tillbaka och att lemna dem, allt för stor förlust; synnerligast sedan boet är bygd och allt i ordningställt. Ha, ha, man rår ej för att man har en smula beräkningsförmåga — — — Kan just undra, hur snart han ärnar visa mig den äran och meddela sin förlofning; det tyckes som vore den redan färdig, fast ej eklaterad. Nå, det ger sig väl! Han må gerna rusta om ännu en tid, sedan, men ej förrän i elfte timman, låter jag minan springa.

Kort efter folkfesten på Sturefors kunde Majas föräldrar tydligen se, att något af allvarsammare och afgörande natur förefallit mellan henne och Sixten, de visste ej när någon sammanträffande förekommit mellan de unga tu, ty Maja hade icke omtalat, att hon och Sixten en dag sammanstött på gatan och promenerat tillsammans i stadens plantering, ett tillfälle, som kommit Sixten väl till pass, emedan han önskat att snart kunna delgifva Maja en muntlig förklaring.

Äfven von Kranskau vädrade något dylikt, emedan, då hans kompanjon hemkommit nämde afton, han fann honom gladare, lifvigare och särdeles broderligt förtrolig, hvilket senare väl borde omvänt alla onda afsigter. Vidare bedrefs nu bygnadsföretaget med större fart. Sixten gaf sig knappast tid till att sofva om nätterna och hans handverkare tyckte nästan, att de höllos väl mycket varma.

Den femtonde Augusti stod det nya boningshuset färdigt hvad den yttre stommen beträffade, det

var ej mycket storartadt men desto mer ändamåls-
enligt och arkitektoniskt fulländadt. Upptagande
tvänne våningar förutom en källarvåning, som var,
i sitt slag, ett litet mästerverk, kunde rummens antal
ej få namn af lyxeriöst, om ej möjligen i så fall att
der fans ett musikrum, utan annat ändamål, samt
ett rum för blommor. Öfversta våningen var nämligen
bestämd för Sixtens föräldrar. Bostaden låg på en
landtligt förtjusande plats, mellan tvänne täcka sjöar,
mellan hvilka bakgrunden utgjordes af en majestätisk
granskog, vid hvars bryn små, hvita torpstugor om-
gifna af löfträd bildade ljuspunkter för ögat. Ett
vidsträckt, slätt fält närmare intill boningshuset
var afsedt för trädgårds- och parkanläggningar.
Ladugård och andra ekonomi-byggnader funnos der
icke. I stället sågos smärre grupper af bokar, almar
och ekar, kastade här och der, spridande skugga och
svalka öfver ängarnes jämna gräsmatta.

Kranskau gäckades med Sixten under sken af
godmodighet och sade:

— Du ärnar således få mycket godt om tid,
bror! eftersom du i din ungarlsvåning tyckes vilja
syssla med blomsterodling och musikinstrument. . .
Aldrig har jag försport, att du trakterar något in-
strument; hvad är då meningen?

Sixten skrattade.

— Jo, ser du! Man har allt sina små talanger,
fast i all tysthet. Någon gång skola de dock uppen-
barade varda, och jag ärnar dig flere angenäma öfver-
raskningar, då allt blir fullbordadt.

— Såå! Du rufvar på hemligheter.

— Dock inga otillåtna.

— Är du säker på det?

— Fullkomligt!

- Ingenting är fullkomligt, vet du väl.
 — Nu, snart nog, fattas mig ingenting.
 — Det skall blifva lustigt att se . . . Då döper du väl ditt Sturefors till *Lyckans höjd*?
 — Hvarför icke! Var du blott icke en Tomas.
 — Ha, ha, ha! Sådant lif här måtte blifva.
 Jo, jo! den som har väl förspändt, så har man! När begynna öfverraskningarnes rad?
 — Troligen i Oktober.
 — En dyster tidpunkt, den är alltid misstänkt . . .
 — Stundom full med fröjd.
 — Hm, jag gratulerar till — *Lyckans höjd!*

I medlet af September månad kungjordes Majas och Sixtens förlofning, en månad senare ärnade man fira deras bröllop. Fru Hemberg hade åtagit sig alla bestyren för hennes utstyrsel och dylikt, hon ville, att Majas sista tid i hemmet skulle förflyta för henne aldeles fri från omsorger och i alla afseenden så angenämt som möjligt; hon fick ej arbeta som förr, ej hafva någon tröttande omtanka, intet af det besynnerliga fäktande, som kommer mången brud att se ut, som om hon vore nära att tråna bort. Hvarför skulle hon ej få vara ostörd med sin lycka? Den korta frihetstiden anslogs till att njuta, glädjas och hoppas.

Maja hade visserligen helst önskat att få vara fästmö ett års tid, men häri fick hon intet medhåll, och så fogade hon sig. Under veckorna före brölloppet höjdes hennes glädje af alla omständigheter, äfven sådana, som icke direkt stodo i samband med hennes *lycka*, men som blomsterströ en förut ljus stig.

Deribland må i första rummet räknas bref från henne käreste barndomsvänner. Josef betygade henne sin aktning och tillgifvenhet, önskade att de nygiftas bröllopstripp måtte få Paris till mål, så att han fick återknyta deras förra bekantskap och blifva bekant med hennes man. Stilen i brefvet var verldsmannens så väl som barndomsvännens.

Judit, gift sedan ett år och några månader, omtalade alla sina små, men mycket viktiga angelägenheter, gaf många naiva råd och förklarade, att det alls icke var besvärligt vara gift, blott man stälde sig förnuftigt, så som hon gjort. Vet du, skref hon, min man bär mig gerna »på händerna», som man säger, och jag tillåter det gerna; hvarför skall man icke det? Männen hafva på det hela inte annat att taga sig till. Och så kan du tro, att han ej tillåter mig företaga någonting! — *Du* skall vara endast för mig, säger han, *du* måste sitta i salongen eller i ditt kabinett i den der emman, klädd med silkeschagg, mot hvars mörkröda färg dina svarta lockar och hvita hy taga sig så förtjusande väl ut, eller ock i gungstolen; den der rörelsen klär qvinnor utmärkt bra, då de äro unga och behagliga. Åt barnkammaren, der vi hafva en liten flicka, som måste blifva en engel, då hon upphört att gråta högt, kan gå och vara klädd i hvita, brabantiska spetsar på blå atlas, (det är ju sött?!), får jag sällan gå. Han, min man, säger, att jag ej tål vid luften der, samt att jag då kommer i frestelse låta barnet förstöra min toalett och att älska henne mer än honom. Han är rysligt svartsjuk och det roar mig obeskrifligt.

Sven skref också ett långt bref, hvilket medförde blott en enda »suck», påstod han, men derjämte

många muntra episoder från hans erfarenheter såsom nyss utnämnd häradsskrifvare, tecknade å la student och uppblandade med reflektioner, värdiga en försigkommen man. Han slutade så här: Som all min hoppfullhet, *du* vet bäst dess envisa natur, likväl ej förespeglar mig ditt *enkestånd*, eller mig såsom din *tröstare* i sorgen, återstår mig nu ej annat än se mig om efter en annan räddande engel i qvinnohamn; men det säger jag på fullt allvar, låt ej bjuda kusin Sven till ditt bröllop, så vida din brudgums lif är dig kärt; ty skall jag se dig i krans och krona vid en annans sida och ej vid min; då vågar jag sannerligen ej ansvara för följderna . . . Maja! Maja! hvi gjorde du mig detta? Så länge du var fri, var jag ännu människa, nu deremot funderar jag bara på dårsaker för att hastigt kunna glömma denna sista, stora tilldragelse och dess betydelse för mig.

Men oaktadt denna tröstlösa harang genomgicks det hela af en frisk och ungdomlig glädtighet, som satte skämtets udd på hvad som annars kunnat synas sorgset. Med ett gladt leende sammanvek Maja hans bref och gömde det bland sina öfriga gratulationer — Ingenting fattas i min lycka, nej inte det ringaste, tänkte hon, och då hennes fästman kom åkande på gatan, blottande sitt vackra hufvud midtför hennes fönster och sändande henne en varm blick genom rutan, då utropade hon: Ack, min Gud! jag tackar dig, som befriade mig från att förenas med en man, som skulle beredt min olycka för hela lifvet och i stället förde denne älskvärde, af alla värderade i min väg. O, hvad jag är lycklig!

Under det att glädje och hopp bodde inom Hembergska familjen och i Sixtens hjerta, uppflammade svartsjukans och onskans lågor hos von Kranskau och han virade redan den löpande ändan af sin snara om handen för att, hvilket ögonblick han ansåg lämpligt, draga den åt, på bekostnad af tvänne människors sällhet och en hel familjs frid. Han visste nu genom meddelande af Sixten, att lysning för honom och Maja skulle ske nästa söndag från predikstolen, och det led således på yttersta tiden att inskrida deremot, ty så långt borde det ej få gå. Stunden att hämnas den korg han fått emottaga var alltså i det närmaste kommen. Med det samma fick han ju tillfälle att visa sin makt öfver alla desse andre, som ansett sig kunna öfverträffa eller undvara honom. Äfven för Sixten hyste han afundens agg på mera än ett sätt: han var i grunden alltför simpel att göra rättvisa åt andras goda egenskaper, och kompanjonens inflytande på Sturefors arbetspersonal var honom äfven en nagel i ögat.

På onsdagsmorgonen, utan att meddela Sixten något om sin resa, hvilken företogs före frukosten, for han in till staden, fann en förevändning att gå upp i den bank, der Hemberg tjenstgjorde, och valde tiden dertill så, att han kunde invänta sitt affärsbiträdes tid att gå hem vid middagen. Hemberg hade brådtom och skulle helst undanbedt sig sällskapet, men som von Kranskau på sista tiden åter med vänlighet närmat sig honom, ville han icke stöta honom tillbaka, synnerligast nu, då han var lierad med Sixten. Derföre kunde han ej heller, då von Kranskau föreslog en liten promenad af extra beskaffenhet och styrde sina stag mot en enslig plats, vara så frånstötande och afböja detta. Kranskau tog förtroligt

Hembergs arm och efter en kort paus, började han sitt föredragande.

— Jag borde väl nu gratulera till svärsonen, det skulle skett långt förut, men min kompanjon har behagat vara hemlighetsfull mot mig och först helt nyligen sagt hur saken stod. Hm hm, han är hvad man kallar »en slängd karl», i mångt och mycket, skall jag säga, ett geni till och med i vissa saker, som mekanik med mera men tyvärr! äro genien ofta ganska äfventyrliga menniskor och det är ej utan farhågor jag har sammanblandat våra affärer, så nära som jag gjort, hm.

— Hvad menar bror? frågade Hemberg något otålig.

— Ja, hm, jag måste väl ut med sanningen, fast det är ganska påkostande, han hostade och lyckades se mera beklagande ut än brydd, som han verkligen var, mitt samvete befaller mig dertill, nu, innan det afgörande steget uttages — sedan tvår jag mina händer. Bror kan sjelf bedöma situationen . . . nb. *då* jag förklarar mig tydligare, förstås! Nu kan det ju låta tänka sig att han tycker allt blifva reparerat derigenom att han gifter sig med en flicka i släkten, men — — — det är likväl bevis på ett falskt begrepp i moraliskt hänseende och det upplyser om mannens verkliga karaktär. Sådan är åtminstone min uppfattning af sakens natur. Det är endast synd om fröken Maja! Ja, vid Gud! det gör mig mycket ondt om henne.

— Men så säg då rent ut *en gång!* Skulle icke Sixten D . . . vara en man af heder. Herr Hemberg hade otåligt dragit sin arm ur von Kranskaus och fixerade honom skarpt.

— Jag är i sanning brydd, började von Kranskau

åter, på sitt tvetydiga och dunkla sätt, men hvad vill bror, att jag skall taga mig till? Här står för mycket på spel och jag kan ej tåga. Jag endast ångrar att icke hafva sagt rent ut, men kära bror afväpnade mig en gång, då jag menade väl och därför har jag tvekat i det längsta, under förhoppning att någon tillfällighet skulle befria mig från denna samvetsplikt... Allt nog, denna her Sixten D... är den samme, som stal Er lottsedel, det är på de penningar han kommit sig upp, kan tänka.

Herr Hemberg stod stum, han hade bleknat och kunde knappast hålla sig upprätt; så greps han af harm, smärta och bestörtning, slutligen sade han.

— Hur vet du detta?

— Genom klara papper, dem jag bär på mig och som stå till din tjänst om du behagar.

— I hvad ändamål, om jag får fråga, har du skaffat dem och när?

— För flere år tillbaka och då för att åter-skaffa Eder lotterivinsten. Nu som sagdt är, kommer den ju din dotter till godo, fast på ett oväntadt sätt. I händelse hon har mod att blifva hustru åt en tjuf, *hon*, som alltid varit så stolt.

— Det här är nästan afskyvärdt, stammade herr Hemberg och såg ut, som om han fastnat i en räfsax, hvilket ej heller var så utan all sanning, fast en räf lagt ut den och en oskyldig blifvit fastsatt; han fattade sig dock någorlunda snart och sade allvarligt, nästan motvilligt:

— Bror vet ej att tillgriparen af lottsedeln anonymt tillsändt oss hela beloppet af vinsten, jämte räntor och annan ersättning, mera än som behöfts.

Kranskau fick stora ögon, brydd blef han endast för ett ögonblick, hvarpå han fortsatte:

— Ja, så, ja, så! har han det. Ja, se hans beräkningsförmåga är fin och för en vanlig dödlig oberäknelig . . . Nu får han ju halfva summan tillbaka som hemgift och dertill en älskvärd hustru, så vida . . . Ja, stulit *har* han i alla fall, men icke alla äro just så känsliga för ett karaktärslyte. Hm! Jag gratulerar således! Hoppas kära bror ej misskänner välmeningen. Farväl! han ärnade gå ifrån herr Hemberg, men denne höll honon tillbaka.

— Du nämde om papper, som kunde bevisa din beskylning, vill du låna mig dem?

— Med största nöje bror, se här?

Herr Hemberg tog emot dem under tystnad och skyndade hem. Det var uppror inom honom. Hur borde han handla? Utan att kunna besluta sig för något annat, inlåste han de olycksbringande dokumenten i kassakistan, för att taga dem i skärskådning, då han blifvit lugnare. Längre fick han ej dröja dermed, det var nu onsdag och på fredagen derefter var bestämdt, att lysning skulle uttagas. Nu ville han försöka att hoppas det bästa och tro på ett misstag. Sådana beslut lyckas dock sällan, och då han kom ner till middagen observerade så väl hans hustru som Maja hans förändrade utseende.

— Hvad är det pappa? frågade den senare och gick emot honom, du är väl ej sjuk?

— Nej, mitt barn, visst icke! — Herr Hemberg var ej född till aktör. Då han såg sin dotters vackra ansigte skuggas af oro, kommo tårar i hans ögon, hon slog armen om hennes lif och kyste henne ömt. — Var ej orolig, bad han, jag har endast blifvit uppehållen och kommer därför sent. Maten har väl inte kallnat?

— Å, nej! Mätte blott intet ledsamt händt dig, min vän! sade fru Hemberg.

— Nej, nej! Ni skolen nog få se, att jag äter begärligt, och det går ej för sig under ledsamma omständigheter. — Han försökte se glad ut, men det blef en hycklad glädtighet. Maja fixerade honom stadigt några ögonblick, derpå tryckte hon händerna mot sitt hjerta och utropade smärtsamt:

— Pappa! någonting har händt Sixten.

— Nej, intet hvad jag vet. Jag träffade von Kranskau nyss, men han berättade ingenting sådant.

— Och likväl är det någonting — — någonting svårt. Ack, säg mig det, så godt först som sist. Jag undgår det likväl ej. Min lycka nu en tid har varit *för* stor, jag inser det. Sä, säg!

— Fortfar du att vara lycklig, Maja lilla! Får jag veta något, som bör sägas dig, skall det genast ske. — Herr Hembergs ton var bestämd och afvisande, Maja förstod, att hon ej fick vara envis. Hon suckade djupt och blef för resten tyst. Genast efter middagen gick hr Hemberg ut, han hade då tillkämpat sig ett lugnt yttre och han återsågs först vid supén, under hvilken han skämtade litet, fast det blef något krystadt. Då de ätit, förebar han brefskrifning och gick upp till sig.

Fru Hemberg och hennes dotter dolde sin oro, så godt de förmådde för hvarandra, men att någonting utaf oroväckande beskaffenhet var i fråga, det kände de båda. Då Maja sagt godnatt och stod redo att gå till sitt rum, fästade hon en sorgsen blick på sin mor, hon tycktes tveka att framställa en fråga; modren förstod henne och sade:

— Försök att sofva, mitt kära barn! Anförtro dig åt Gud! Så snart pappa kan det, meddelar han

oss säkert, hvad som förefallit, om det är något som rör oss.

— Ja, det rör oss! God natt! mamma, hur blir morgondagen?

— Hoppas! Det kan ju vara en affärstransaktion, som ej angår oss.

Något senare gick fru Hemberg till sin mans kammardörr, med darrande hand knackade hon på den. — Får jag komma in?

— Nej, kära gumma! inte nu. Jag håller på med något viktigt. Sedan kommer jag snart. Gå du till hvila. — Rösten var matt, men vänlig. Hon måste lyda.

Emellertid satt herr Hemberg i djup begrundning öfver en ej särdeles lång skrifven handling, ett par bref hade han slutat genomläsa och lagt ifrån sig. Han granskade hvarje ord och bokstaf, som om han velat, att det skulle innehålla någonting annat än det innehöll, men huru han än måtte undersöka dem, blef deraf icke annat än den sorgliga sanningen möjligt att upptäcka och den lydde i korthet så här: Att samma dag som ett gammalt fruntimmer från Sverige tagit in på hotell . . . i Köbenhavn, kom äfven en ung herre Sixten D . . . dit, att dagen derpå lotterivinsten utlemnats till en ung herre, enligt beskrifning, med dennes signalement öfverensstämmande och försedd med fullmakt. Att samme Sixten D . . . från den dagen vardt försvunnen, så väl från hotellet, som hemorten, att han sedermera besökt sina föräldrar och uppgifvit sig vara bosatt i Kaplandet, der man ock förvissat sig om att han lefde och förtjenade penningar som »enkel karl», fastän man lyckats utspana af hans far, att han vid afresan från hemmet ej medfört mera än respenningar till Köbenhavn,

dit han begifvit sig för att söka någon anställning hvilket misslyckats honom; samt slutligen, att han vid sitt besök hemma plötsligt begifvit sig bort, då polisen i Köbenhavn börjat röra på sig.

I följd af allt detta, ansåg den polisman, von Kranskau brevväxlat med, att hr D . . . knnde häktas, hvilken dag och hvarhelst, på de orter det lät sig göra.

Då herr Hemberg kom in till sin hustru, var klockan två på morgonen. Sjelf ett rof för den djupaste smärta hade han hoppats att hans hustru hittills haft ro och blifvit styrkt af sömnen, till att emottaga den pröfning, som väntat dem alla, men hon var blott för några ögonblick inslumrad och då mannen lade handen på dörrlåset, blef hon med ens fullt vaken, afvaktande hvad nu skulle komma.

— Gud ske lof! att du kommer. Jag har grubblat på hvad som fattats dig, så att sömnen flytt. Slutligen kom jag i ett halft vaket, halft slumrande tillstånd, som endast irriterade mig ännu mera.

— Jag kommer snart nog med min Jobspost. Kan du bära den bättre än jag, så vore det väl.

— Hvad i Guds namn har då händt? Vi måste hjelpas åt att fördraga det.

Herr Hemberg berättade nu hvad han fått veta. Då han slutat, var han så medtagen att han lutade ansigtet mot bädden och gret.

Hans hustru satt tyst och bestört, sedan yttrade hon mildt:

— Jag kan knappast tro det. Du skall få se, att här råder något misstag, fast vi ej hafva det klart för oss. Kan det vara en intrig?

— Det våga de icke. Man måste inse att jag i så fall ej blefve skonsam.

— Men nu hafva vi ju återfått allt och mer dertill.

— Ja, men det utplånar icke brottet. Det tillfredsställer ej känslan och tryggar ej för skandal.

— O, du har rätt. Om ändå han hade bigtat sig för Maja — —!

— Jag tror hon håller tillräckligt af honom för att, i så fall, hafva förlåtit, men nu är det något svekfullt med. Han borde ej vågat det, då här är giftermål i fråga. Det är illa och obetänksamt, lika väl som sjelfva tillgreppet. Vi behöfva all vår kraft — — Gud hjelpe oss! Men, det är ej du eller jag som får svigta — — — *henne* griper detta hårdast, vårt kära älskade glädjebarn!

— Ja, ja! Du har fullkomligt rätt, *vi* två måste blifva *stödet*. Men hvad är nu bäst? Huru skola vi meddela denna sorgpost? Huru skall hon väl taga den? Så djupt som hon är fästad vid honom. Våga vi hoppas, att hennes stolthet förmår något . . . ?

— Jag tror mig ej till att bedöma detta, du vet, att hon i en del fall skiljer sig från vår uppfattning; kanske därför, och kanske inte. Hon väntar sig redan någonting förskräckligt och vidare förberedelser tjena till intet, således tror jag det vara bäst att genast i morgon säga henne det samt låta henne helt och hållet handla fritt. Det är hennes framtid som saken rör.

— Som du säger, må det ske! Vi skola bedja till Gud för resten. Min kraft är uttömd, det erkänner jag. Aldrig har jag varit så uppskakad.

— Kära min vän! förlora ej allt mod, låt oss *tacka*, för det denna underrättelse, om den är sann, kommit nu och ej senare. Jag vet ej hur det är, men hoppet om ett misstag vill ej lemna mig; men

huru som helst: Äfven i detta kan finnas hvad oss nyttigt är. Herrens tuktan är aldrig utan ändamål.

Maja emottog underrättelsen som om den varit en dödsdom. Medvetslöst stirrade hon en stund på föräldrarne, derefter utropade hon med ett smärtans skri: — *Han* en tjuf! och blef med ens stel och kall, som ett lik. Då hon efter flere fruktlösa försök åter väckts till medvetande, sade hon: — Det är förbi! Jag kan ej bära det. Återsänd förlofningsringen och säg, att jag beklagar honom. Låt mig sedan komma härifrån, långt, långt bort, så fort som möjligt.

Men någon resa kunde ej ske. Hennes medvetande försvann åter och hon lades till sängs. Den tillkallade läkaren syntes begrundande och nära nog rådlös, — här blir en svår sjukdom, fruktar jag, var d-t enda han yttrade.

Fru Hemberg stannade vid Majas säng för att endast under några korta stunder lemna den. — Här blir nu min plats, sade hon resigueradt och lemnade tjänstefickan alla nycklar, gör så godt du kan, kära barn! och fråga mig, då du är villrådlig.

Först på eftermiddagen kom man ihåg, att ringen borde sändas till Sixten, som annars dagen derpå kom för att uttaga lysning. Man ville undvika ett pinsamt sammanträffande och lät ett bud rida ut till Sturefors.

Några kalla ord, som hänvisade till von Kranskau, för erhållande af förklaring medföljde, hvarjämte *papperen* den senare lemnat särskildt slogos in till denne. Ingenting vidare var att tillägga.

Sixten hade på torsdagen rest bort och var ej återkommen, då budet anlände. Kranskau emottog således båda konvoluten. Sixtens lade han in i hans rum, sedan det blifvit behörigen undersökt och befunnits innehålla någonting af mera betydelse än blott en biljett. En nära nog ursinnig fröjd intog honom. Hans egoism kom honom att glömma allt utom detta: — Nu blir hon min! Hans passion för Maja var stegrad, sedan hon blifvit en annans fästmö, och det var ej tecken till ädelhet i hans böjelse; därför kunde han intet försaka, nej, hellre våga hvad som helst. Men då första glädjeruset börjat lägga sig, grep honom likväl en viss ängslan, han var i grunden feg och trodde, att en strid förestod, den han ej tänkte sig värdig två hederlige och humane män med ren och ädel natur. Derfor flydde han till sina utgårdar och återvände ej förrän ganska sent på aftonen. Han ångrade nu att icke hafva utbedit sig Hembergs tystlåtenhet. I händelse denne gått in derpå, kunde ett obehag undvikits . . . Han försökte öfvertyga sig om, att han ingenting hade att frukta. Karlen är ju helt och hållet i mitt våld, han bör ej våga knysta, sedan han fått kunskap om hvad jag *vet* och hvad jag *kan*. Det gäller således endast att söka förekomma att han tager något förhastadt beslut, t. ex. en rymning. Ännu vill jag ej mista honom. Ett år till behöfves han här, sedan är *hon* min och hemgiften kan lösa ut honom från gården. Hurra! Inga bekymmer! Han var nu hemma och såg ljus i Sixtens fönster. Hur det var, så darrade han likväl litet på handen, då den närmandes förstugläset.

Så snart Sixten kommit in i sitt rum, föll hans blick på brevet från herr Hemberg, med oförklarlig

brådska skyndade han fram till bordet, der det låg. Han var annars föga nyfiken på sin post.

Sixten var för väl bekant med stilen och formen på brevet var ovanlig, han måste genast bryta det, sedan han sett det på närmare håll. Ringen kom honom att blekna, orden han läste framkallade ett bittert leende, men han bibehöll sin fattning och försjönk endast i djup begründning. Snart afbröts dock detta skenbara lugn, han förde handen till pannan och utbrast högt: Min älskade, arma fästmö! I det samma hörde han dörren till förstugan varsamt öppnas och stängas, han rusade ut och såg von Kranskau på väg genom vestibulen till sina rum, han ilade då tillbaka in, tog brevet, som han nyss förut erhållit, och skyndade efter sin kompanjon, — von Kranskau sade han med tillkämpadt saktmod, hvad är meningen med detta? och han framräckte brevet från herr Hemberg.

— Hm, ja, så! Ja, min käre Sixten! jag ansåg ej så alldeles rätt, att Ni gick och gifte er med en hederlig flicka . . . Jag menar det är bättre stämma i bäcken än i ån. Det kunde ju kommit svåra obehag och då ni ej sjelf besinnade detta och då de *kära* aldrig låta tala yid sig, så hade jag ej annan utväg, så beslöt jag . . .

— Så beslöt ni rangera i mina enskilda angelägenheter, afbröt Sixten hans långa oration; men, min herre! ni vet icke hvad ni tagit er till och detta är er enda ursäkt.

— Var ej så säker, ni, min herre, sade nu von Kranskau, som retades af kompanjonens lugna hållning. Jag vet mycket väl . . . mera än ni föreställer er, ehuru jag hittills för andra goda egen-

skapers skull bländat. Det är ej heller meningen att störta ert anseende inför världen, som ej har med det här att skaffa, eller för att jaga er härifrån, som jag talat i förtroende med Hemberg; utan endast af skäl, att det tilltänkta giftermålet icke bör gå i fullbordan.

— A, så stanna då en gång med allt detta pladder, afbröt Sixten med utbrytande hetta och gaf von Kranskau en föraktfull blick. Derpå ropade han åt en af betjeningen som händelsevis kom in:

— Säg åt Johan att han genast sätter för de hästar, som springa bäst, och kör fram med droskan.

Då von Kranskau hört detta, blef han orolig; fullt öfvertygad att han ärnade fly, fattade han i Sixtens arm och försökte hålla honom stilla.

— Öfverila dig ej nu, det skulle komma att stå dig dyrt, då jag har medel i händerna att an hålla dig på annat sätt. Dröj här och låtsas som om ingenting passerat. Jag skall lätt få Hemberg till att iakttaga tystnad — det bör ju ligga i hans eget intresse, då hans dotter varit så nära att . . .

— Tig! säger jag, mitt lugn *kan* rubbas, sade Sixten, ryckte sig lös och började knäppa till öfverrocken, under det han närmade sig sin pulpet, ur hvilken han framtog något, som han omsorgsfullt gömde i sin bröstficka. I det samma hördes vagnen nalkas, Sixten slet sig lös från von Kranskau, hvilken åter fattat uti honom, men som nu fick en knuff, så att han vinglade och skulle fallit till golvet, om ej en soffa stått i vägen och emottagit honom. Till hälften handfallen och uppretad, reste han sig upp och såg ut. Vagnen var redan borta och han började mumla för sig sjelf: — Kanske, att jag ändå begått en dumhet. Nu ser jag honom väl aldrig mer och det

skadar mig — — möjligen ej så litet, i ekonomiskt afseende. Nu är det för mörkt att *se hvaråt vagnen* gick, men i morgon synas spåren.

Majas tillstånd var under tiden oförändradt. Hon låg ömsom utan sans och ömsom vaken, men fullkomligt liknöjd för allt och talade endast vid tillfrågan enstaka ord. Då man gaf henne medikamenter, eller föda, förtärde hon dem utan motstånd, men begärde aldrig någonting, icke ens en dryck vatten. Läkaren ansåg nu att en stark sinnesrörelse inverkat så plötsligt på nervsystemet, att det blifvit till en del förlamadt och hyste något hopp om att tid, lugn och ungdomskraft, skulle verka fördelaktigt till förbättring och återställelse af helsan och spänstigheten. Tredje dygnet medförde ingen förändring. Föräldrarne buro sorgen och farhågan, med det slags fattning, som liknar förstelning af känslan. Maskinmässigt fullgjorde de sina åligganden, som ej kunde försummas utan stor rubbning och om under någon stund smärtan bröt igenom och tog ut sin rätt, ville bitterheten mot den person, som tillskansat sig deras dotters kärlek utan att vara den värd, icke finna några gränser. Stolt och sorgset blickade de i hvarandras ögon, städe mötta af samma tröstlösa uttryck, som de erforo inom sig sjelfva.

Sixten reste fort och manade likväl på kusken att köra ännu fortare. I sin mörka, oroliga sinnesstämning betänkte han ej att denna brådska var alldeles ändamålslös, då han likväl ej kunde besöka Hembergs midt i natten; han hade också annat att

tänka på än timmen och etiketten. Ju mer han betänkte den hastiga brytningen, dess mer förskräckt blef han för Majas skull. — O, de hafva kanske dödat henne, dessa hårda menniskor! men det är i så fall jag, som genom dem är mördaren. Ack, den älskade, älskliga qvinnan med sin djupa rena känsla, hur måste hon icke lida för sin kärlek till mig. Hon älskade mig högt, hon skänkte mig sitt fullaste förtroende, sin *aktning*, den hon ej slösar med . . . och allt detta är mig nu beröfvadt. Min Gud! hur skall jag kunna lefva — — om ej hon kan glömma och och förlåta för sin och min kärleks skull.

Klockan ett var han framme vid hotellet i staden. Han blef bestört då han såg hur litet tiden lidit framåt, ty honom hade de sista timmarne förefallit långa som månader. Han gick fram och åter i sitt rum, tills han uttröttad kastade sig på en soffa. Sömn var ej möjligt att hoppas på, men i stället lättade en tåreflod hans qvalda sinne. Vek och tillintetgjord återfördes han i half slummer till sin barndomstid, då modren med så mycken ömhet och omsorg lärde honom bedja och han under barnslig andakt efter-sade med stapplande röst: *Fader vår* etc. Äfven nu ville han bedja och tyckte, att modren satt vid hans säng, uppmanande honom dertill. Han bad också verkligen såsom ett barn och såsom menniskan i allmänhet beder, *endast då* hon känner sig nära förtviflan och ingen tröst finner på jorden. Han bad för Maja, om styrka för henne och sig sjelf, han bad vidare att Gnd måtte leda hennes hjerta till försonlighet, att hon måtte kunna förlåta honom hans brist på uppriktighet. Uppfyllandet af dessa böner, som han med barnslig ifver och tillförsigt nedlade för den *Högstes* fot, var vilkoren för att

han skulle kunna lefva, tyckte han; blefvo de afslagna hade han mod — — endast till att dö. Så var hans öfvertygelse under dessa förtviflans stunder.

— Då morgonen grytt, satte han sig att skrifva till herr Hemberg och sände detta bref till sin bestämmelse klockan nio på morgonen. Han bad i brefvet, att herr Hemberg ville besöka honom på hotellet för att höra den förklaring han hade att gifva, emedan han ansåg troligt, att han ej blef mottagen af honom eller ock så kallt och föraktligt, att han ej uthärdade se det. På ett främmande ställe skulle det förekomma mindre tryckande. Ändlös tycktes honom hvarje väntans minut, innan svaret kom, och han beslöt gifva sig i tal med en uppappare samt söka, utan direkt fråga, få höra något från Hembergs. Detta lyckades utan svårighet och han upplystes om att fröken Hemberg låg illa sjuk och att läkaren besökte henne två gånger om dagen, hvilket kom hans fruktan och otålighet att gå öfver alla gränser. Han gick nu ut för att möta budet, hvilket dock gick om honom, på en närmare väg, den Sixten ej kände till, och snart var han så nära det kära hemmet för hans längtan, att han ej vågade sig närmare och att han kunde se upp till de fönster, der Majas glada ansigte så mången gång strålat emot honom. Här ville han stanna och vänta på att budet kom ut ur huset, men ännu dröjde det, kanske endast för att framkalla ljufva minnen af de lyckliga stunder han tillbringat derinne och rycka ifrån honom sista skymten af de förhoppningar, han hyst för framtiden. Dessa tankar voro obeskrifligt pinsamma, nästan tröstlösa. Han fann sitt öde hårdt, mycket hårdt i denna stund. Modfäld gick han af och an på trottoaren, stundom stannande några minuter för att se efter det sensam-

ma budet. Han fick då se läkaren komma ut ur porten till det hus der Hembergs bodde, denne såg dyster och oåtkomlig ut, han tycktes ej observera Sixten eller huru denne fixerade honom, kanske han icke *ville* se honom. En läkare får veta mera än andra och det var mycket troligt att man anförtrott honom anledningen till Majas sjukdom. Föraktar man mig då redan så djupt, tänkte han. Åter en bitter, plågsam tanke, som afhöll honom från att närma sig den som kunnat gifva värderika upplysningar, om hvad som mest af allt intresserade. I stället gick han mot hotellet och såg sig ofta tillbaka, säker att budet måste komma efter honom och att uppehållet härleddes af doktorsn besök hos den sjuka. På så sätt, gående helt dröjande på hvarje steg, kom han tillbaka till sitt logi, der budet stod och väntade med en biljett i handen. Sixten mottog den i korridoren och ilade skyndsamt in i sitt rum, hans hand darrade, så att han knappast förmådde öppna kuvertet. Innehållet bestod af endast några ord: Man kunde ej emottaga honom, flere skäl hindrade det. Ej ett ord mera stod der att läsa, men detta hårda, kalla svar bröt ej hans kraft; tvärtom, hans mod och beslutsamhet återväcktes till lif. Han kände nu, att han var en man med själfkänsla och stolthet och att han såsom sådan kunde och borde få förklara sig. Ofördrojligen skref han ett nytt bref, stämpladt af hans nya sinnesförfattning, och afsände det. Hans största fruktan, näst efter den han hyste för Majas lif, var att få se sitt bref obrutet återsändt. Med mera själsstyrka än förra gången, inväntade han nu budets återkomst; det dröjde icke denna gång att infinna sig och då Sixten hörde det komma utanför sin dörr, fick han ett hastigt återfall af sin svaghet,

han skälfde till. Dörren öppnades. — Herr Hemberg låter hälsa, att han kommer hit om en half timme. Han betalte budet och sjönk ner på en stol. — Gud vare lof! Hvar var nu mannens styrka? Den arbetade sig stundom fram för att nästa minut öfverlemnna honom åt ett barns svaghetstillstånd. Han påminde sig nu ingenting hafva förtärt sedan förra dagens middag och beslöt försöka äta, innan herr Hemberg kom, för att åtminstone hafva fulla kroppskrafter i behåll.

Strax derefter ankom herr Hemberg.

De båda männens möte förtjenade en teckning, men att frambringa en *sann* sådan blefve svårt.

Å ena sidan var det en genomborrande blick, förebråelse, tvekan. Å andra sidan, ödmjukhet, utan blygsel, redlig öppenhet och djup sorg. Alla dessa känslor kommo hvarefter annan och uttrycktes lifligt i bådas anletsdrag. Man skulle kunna kalla det ett tyst samtalande mellan deras själar. Derpå kommo orden, med sina inlägg.

Sixten räckte ut sin hand, det skedde utan tveksamhet, och sade med rörd stämma: Tack, välkommen!

Herr Hemberg mottog handen, som om det skett på befallning, kort och utan den vanliga, vänliga tryckningen; derpå satte han sig och sade dystert:

— Jag har kommit utan att hafva något att säga, men desto mera att fråga . . . hvad är meningen med vårt sammanträffande?

— Det vill jag strax förklara, men först — af barmhertighet! säg, hur är det med Maja? — Rösten darrade och den oroliga, lidande blicken gick rakt till hjertat.

— Hon är illa sjuk, men allt hopp är ej ute, säger läkaren.

— Har hon kroppsliga plågor? — Hela hans själ låg i denna fråga.

— Nej, och knappast själens heller. Hon är snarare i en genomgående dvala.

— Gud skall höra våra böner, liksom Ni nu skall lyssna till min förklaring, hvilken gör alla frågor öfverflödiga. Han drog sin stol så, att dagens fulla ljus belyste hans ansigte, liksom herr Hembergs. Intet fick vara dunkelt. Han började:

Då mina föräldrar så plötsligt störtats från rikedom till fullständig ruin, beslöt jag genast att lemna mina studier och söka mig en verksamhet, som i stället att tynga på deras existens kunde sätta mig i tillfälle att hjälpa dem. Tjenstemannabanan var dertill ej lämplig, synnerligast som flere kunskaper än de jag inhämtat fordrades på denna. Jag var då endast nitton år och i ungdomlig hoppfullhet brann jag af begär att fort hinna det mål jag nämt. En gammal ungdomsvän och affägsen släkting till min far, bosatt i Köbenhavn, rik och ansedd för liberal samt drifvande betydlig grosshandel, hade jag hört mycket omtalas. Hos honom ville jag söka plats och trodde mig för min fars skull blifva emottagen. Jag delgaf mina föräldrar denna plan och gendref så ihärdigt deras betänkligheter, att de slutligen tillåto mig resa in till »Byen» och försöka. Efter ankomsten till Köbenhavn, dröjde jag icke att söka nämnda person, som höfligt inbjöd mig att supera med sin familj, men afslog min anhållan om arbete; utan att bifoga ett vänligt eller deltagande ord. Han var tydligen *endast* affärsman.

Bister och modfäld kom jag åter till det hotell,

der jag tagit ett rum, jag var alls icke i lynne att supera hos den, som så snävt afvisat mig, utan gick i stället om aftonen ut till Tivoli, sökande att förströ mig, då jag ej kunde återvända hem förrän följande dag. Hur olidligt förekom det mig icke att återse hemmet under tyngden af mitt felslagna hopp! Hvad skulle jag taga mig till? De hade ingenting och jag var blott till hälften uppfostrad . . . Jag älskade dem högt och kunde likväl ingenting annat än vara dem till en börda i deras fattigdom. Min första motgång tog hela mitt mod ifrån mig.

Händelsevis blef jag, under det jag spisade min enkla qvällsvard, bekant med en främling, som satt ensam, liksom jag sjelf och därför presenterade sig utan vidare formaliteter genom att bjuda mig dela hans vinbutelj. Han var en holländare, något äldre än jag, men af samma figur, t. o. m. hår och ögon hade vi ungefär lika och skägglösa voro vi båda. Hans glada och belevade sätt intog mig genast, vi följdes åt hela aftonen och det befans, att vi bebodde ett och samma hotell; slutligen började vi helt förtroligt meddela hvarandra vår ställning. Han, liksom jag, var nu stadd på upptäcktsresa efter ett »lefvebröd», ärnade försöka sin lycka i Ryssland, Tyskland eller hvarhelst det kunde finnas. Han hade rest mycket och var språkkunnig, men ärnade nu slå sig på stadighet, så fort han funnit en tjenlig plats, ty hans reskassa hade krupit ihop. Då jag meddelade honom min misslyckade plan, sade han hjertligt:

— Nåväl! låt oss följas åt. »Fyra ögon se mera än två» och om vi båda söka, torde det lyckas oss att upptäcka någonting, som duger.

Min första invändning blef:

— Jag har ej respenningar.

— Men jag har ännu, sade han skrattande, dem dela vi. Jag har länge önskat mig en kamrat. Er tycker jag om! Låt oss tillsammans börja något för vår utkomst och vår framtid, låt oss blifva bröder! — Hans intagande väsende eröfrade mig snart helt och hållet, hans förslag framfördes i en, nära nog bedjande ton. Vid nitton år tror man ju så lätt. Inga bittra erfarenheter hafva då ännu spridit tviflets frö i vårt sinne. Dessutom, hvad hade jag att välja på? Kanske skall lyckan le emot mig i ett främmande land, här syntes den hafva vändt sig ifrån mig. Under det dessa tankar arbetade i mitt inre, satt min nya bekantskap tyst och betraktade mig. Sedan räckte han mig handen på sitt eget behagfulla manér och sade:

— I morgon resa vi? Ångbåten går klockan två på England. Följ mig!

— Ni skall ej ångra Er, det hoppas jag, tillade han med tonvigt på — hoppas.

Ungdomligt godtrogen räckte jag honom handen till bifall och tackade för hans erbjudande, och så reste vi. Min nye bror var på allt sätt underhållande och älskvärd, här fann jag all den humanitet och frikostighet, jag väntat af min fars gamle vän, men icke funnit. En främling uppfylde hans skyldighet! Jag fästade mig för hvarje dag innerligare vid min gynnare och hade dertill de största skäl. En mera angenäm personlighet har jag aldrig träffat, derjämte förde han ett exemplariskt lefnadssätt och visade verklig afsky för hvarje afvikelse derifrån: ej underligt därför, att mitt förtroende till honom blef obegränsat. Jag endast önskade att kunna likna honom. Snart landstego vi i England och då vi

der kommit i ro på ett hotell, satte sig min kamrat att fundera så allvarligt, att jag måste fråga honom, hvad som så sysselsatte hans tankar.

— Du skall få veta det genast: här är vändpunkten för oss. Vi måste nu blifva män och ej längre vara ynglingar, som vanka ikring utan kompass. Jag har mycket att tänka på, som jag icke ens vågar anförtro dig — ännu; men det skall snart nog ske. Säg har du anlag för mekanik?

— Åja, *lust* åtminstone. Det första jag som barn befattade mig med var väderqvarns- och båtbygge.

— Bravo! vill du komma i lära här och blifva ingenjör?

— Ja, hvarför ej, men jag saknar ju mynt. Det går ej af för hackor.

— Jag betalar i förskott åt dig, med vilkor, att då du blifvit utlärd, du kommer till mig och vi arbeta tillsammans, i hvar sitt fack och till gemensam fördel. En ingenjör är just hvad jag behöfver för mina planer.

— Sagdt och bestämdt! svarade jag, vill du säga mig dina planer i öfrigt?

— De äro för det första att bosätta mig i Kapkolonien. Der är ej öfverfullt af folk och der kan man komma fort fram, om blott man har något affärs geni samt litet grand penningar att börja med. Jag känner till det der. — Så blef det, och samma dags afton vi gjort denna öfverenskommelse, reste min holländare ifrån mig. Men vid afskedet föreföll han mig nästan besynnerlig: Han var mycket upprörd, bad och besvor mig att ej öfvergifva honom, att blifva hans vän och bror, hvilket han å sin sida ville försöka göra sig förtjent af. Derjämte bad

han mig att icke skrifva till mina föräldrar, förrän jag fått bref från honom. Det var något han ville anförtro mig innan dess, och det skulle ej dröja länge, sedan han hunnit till bestämmelseorten och litet närmare ordnat sina planer. Jag lofvade ehuru ogera att lyda hans önskan. Det var ju min skyldighet, då han redan uppoffrat en stor summa penningar på mig, då han betalade för ett och ett halft års vistelse och undervisning. Hans bref kom efter några månaders förlopp. Det var skrifvet på ett sätt att man gerna kan säga, att han doppat pennan i sitt hjerteblood. Jag har det här till genomläsning, om farbror så vill. Innehållet var i korthet detta: Att han varit i den yttersta nöd, en nöd hvaremot *min* var intet. Huru han i denna belägenhet kommit, genom att han tog miste på dörrar, i en annans rum å hotell . . . i Köbenhavn, att en lottsedel der legat på bordet och att han tillegnat sig den. Derefter kom den innerligaste bön till mig att ej förråda eller förskjuta honom. Hans ånger var stor och hans orubbliga föresats att göra kapitalet fruktbarande *för att återställa lotterivinsten i rätta händer*. Ville jag bistå honom deri? Häri bestod hans ve eller väl, ty han behöfde stöd, ensam vågade han ej lita på sin framgång, emedan hans syndiga handling kom hans sjelftillit och hans kraft att vackla. Hans tystnad hittills hade härflutit af sjelfbevärelsedrift. Innan han bekände, ville han sätta sig i säkerhet; ty han insåg och gillade, att mitt rättsbegrepp kunde såras och härleda till upptäckt och skiljsmässa från mig. Derpå följde hans plan, mäterligt och noggrant detaljerad. Han hade till och med beräknat huru långt det behöfde draga ut på tiden för att kunna fördubbla lotterivinstens belopp och sedan skulle det skedda godtgöras. Genom

mig, som var från Danmark, ansåg han sig säkrast få reda på, hvem den person var, från hvilken han tagit lottsedeln; alltså hade han ej orätt uti att jag var hans stöd: genom mitt bistånd skulle hans moraliska medvetande åter upprättas. Sjelf kunde han ej företaga några efterspaningar i detta fall, men då tid blef, skulle jag resa hem och ordna saken åt honom. Fly mig ej! så slutades brevet, jag blir i så fall urståndsatt att utöfva rättvisa och aflyfta mitt samvetes börda. Betänk, att om du nu stör gången af mina planer, kan jag blifva urståndsatt att rentvå mig. Såsom bevis på min ärliga mening, följer en förbindelse till dig att antingen jag lefver eller dör äga rättighet använda allt, hvad jag äger, till det ändamål jag förut nämt. På annat sätt kan jag icke pliktfulla mig sjelf för ett olyckligt ögonblicks öfverinling.

Först efter läsningen af detta bref blef jag mycket förfärad. Det var således med stulna penningar jag underhölls, med stulna penningar vi skulle börja vår verksamhet och förkofran. Jag beslöt skriva ett afslag på hans begäran och skynda hem från en verld der man så grymt bedrog hvarandra, men, och nu börjar *mitt* syndaregister, vid närmare eftertanke frestades jag att handla annorlunda. Jag hade redan vant mig vid ett annat lif, än som väntade mig der hemma, jag hade tänkt mig ett arbetsamt och vinstgivande lif och att få återvända hem för att blifva en hjälp och återupprättelse åt mina föräldrar. Det var ej lätt att afstå från allt detta, som redan fröjdade mitt hjerta så utsägligt högt. Jag utstod en svår kamp mellan mitt rättsbegrepp och begäret att fortsätta och fullfölja det lif och de afsigter jag nyss begynt. Dertill kom en bundsförvandt i den tanken, att möjligen den persons framtid och redliga uppsåt,

som för tillfället var min välgörare, fast genom otill-låtna medel, kunde komma att helt och hållet rubbas i sin gång. Dessa penningar, af hvilka jag redan emottagit och använt en rund summa, var jag ej skyldig att bidra till deras återvinnande och återlemnande till deras rätte ägare? Jag fann mig, ehuru emot mitt vetande och vilja, till hälften delaktig i en *stöld* och var således af min heder bunden att medverka till tjufgodsets återlemnande. Så resonnerade jag då och jag kan ej ens nu ogilla principen. Kanske kan det dömas som orätt? Ofta blygdes jag öfver mitt handlingssätt, och de stridiga känslor det framkallat utbildade mig med ens till en man, som måste ihågkomma, att han borde glömma och åsidosätta allt, utom arbetet till målet; att så fort som möjligt återvinna sin egen och en annan människas ära. Det föreföll mig med hvarje dag svårare att skriva hem till mina föräldrar, då jag ej vågade yppa hela sanningen och ej kunde förklara mig, annat än genom en lögn. Osanning är och har alltid varit min afsky! Säkert hade de nu redan sørjt mig såsom förlorad och glädjen skulle framdeles blifva desto större. Här-till kom, att arbete hopades öfver mig, som jagade mig från det ena till det andra för att jag skulle kunna hinna fort fram. Detta var ju min största plikt, och jag icke allenast inhämtade kunskap, utan använde alla lediga stunder till arbete, som inbringade mig penningar. Dessa små summor voro min stolthet, jag hade ju ärligt förtjenat *dem!* och de insattes för att blifva räntebärande och slutligen en »samlad styfver,» den jag kunde kalla min egen. På så sätt flögo dagarne undan uti rastlös sträfvan och tanken på hemmet fick knappast något rum.

Jag genomgick hastigt min kurs och var med

lif och själ inne i de ämnen, jag studerat, och sålunda rustad begaf jag mig till min vän och räddare i Kap, der han redan var i full fart med jordbruk, fårafvel, hönsgårdar och dref en ej obetydlig handel i dessa varor, som dels såldes mot kontanter, dels byttes bort mot andra varor till kringboende boers (infödingar.) Han emottog mig med en glädje, som rörde mig djupt. — Nu, sade han, skall det blifva allvar af och inom tre år, om ej förr, börja vi afbetala min skuld . . . Det skall blifva en tillfredsställelse utan mått. Du har ju de verktyg, jag begärt, med dig från England? Godt! längre fram skall det blifva mera. Här saknas mycket, som vi kunna anskaffa och använda för att förtjena på, på samma gång som vi införa kultur och civilisation i landet. Det är alltid bra att kunna ställa sin verksamhet så, att den gagnar någon eller något, utom oss sjelfva och, du! den person, som jag så djupt förörättat, skall ej blifva utan andel i *vår* vinst, eller hur?

Härpå ingick jag af hela mitt hjerta och våra föresatser lugnade våra samveten, lika väl som de kröntes med framgång. Allt hvad vi företogo oss, gick utomordentligt bra. Boerna beundrade och blefvo vänner till oss, behöfde vi någon gång en tjänst af dem, erhöles den gerna.

Det dröjde derfor ej särdeles länge, innan vi stodo vid det efterlängtade målet, då jag fick företaga en resa till mitt kära fädernesland och öfverföra halfva beloppet af det ofrivilliga förskottet.

Detta besök hos mina föräldrar medförde dock icke endast fröjder.

Snart fann jag, att man misstänkte *mig* för stölden af lottsedeln. Detta misstroende vann stöd af flere, skenbart tydliga, omständigheter och man

ansåg sig hafva visshet, så att jag med knapp nöd kom i rättnad tid undan. Jag kunde visserligen hafva fredat mig med att angifva hvem tjuften är och bevisa det med innehafda papper, men detta förbjöd mig så väl tacksamhet som hederskänsla och vänskap och jag föredrog att fly. Det stod mig ju alltid fritt att i en framtid rentvå mig äfven från skenet. Denna tid har nu begynt.

Jag har nu endast det att tillägga, att, då von Kranskaus anbud kom, var det endast för grannskapet med Maja, jag antog detta. I annat fall var min afsigt att ytterligare ett eller två år stanna i Kaplandet för att öka min förmögenhet, men henne älskade och föredrog jag framför allt annat och tillfället att komma henne nära segrade öfver alla betänkligheter. Allt sedan vår allra första bekantskap har mitt hjerta tillhört henne.

Se, här är brefvet och den förbindelse min vän tillskickade mig i England. De bekräfta mina uppgifter.

Herr Hemberg hade med spänd uppmärksamhet afhört hvarje ord som talats, hans drag ljusnade mer och mer, ju längre berättelsen led framåt, och då den slutat, öppnade han med tårfyllda ögon sin famn och drog Sixten intill sig, alldeles som då han lofvade honom sin dotter till hustru. Detta löfte som nyligen bröts förnyades nu, men båda saknade ord och blefvo tysta. Känslorna voro dem öfvermåktiga.

— Hon skall ju icke dö? var det första Sixten yttrade.

— Med Guds hjälp icke. Men huru böra vi nu gå till väga? Naturligtvis går du med mig hem?

— Ja, men kanske är det klokast att först rådgöra med läkaren.

- Deri har du rätt. Vi söka först honom.
 — Låt mig gå ensamt till honom, för dig blefve det endast genant.
 — Det dröjer ju ej länge? Jag är så orolig för hvad han säger.
 — Nej, au revoir!

Fru Hemberg anade intet af allt detta. Hon satt hos sin sjuka dotter och såg ut, som vore hela den öfriga världen för henne icke till. Klockan half tolf skulle Maja taga in något medikament, som måste förvaras på en mörk plats och därför var inlåst i en byrålåda. Då fru Hemberg gick för att hämta detta, skymtade en mörk skugga förbi fönstret och utan att tanken följde med, såg hon ut. Det var hennes man, läkaren och Sixten, som kommo gående på gatan och gingo in i huset. Vid åsynen af Sixten, ryckte hon till och var nära att tappa droppflaskan i golfvet. Hvad kunde det betyda, att *han* kom dit, och läkaren, nu redan tillbaka, han väntades ej förrän på sitt vanliga aftonbesök.

Strax efter sedan Maja tagit in dropparne och flaskan åter var gömd, kom bud, att herr Hemberg önskade samtala med sin fru så fort som möjligt. Motvilligt svarade hon, bifallande detta, men gjorde sig ej brådt att gå derifrån. Först då Maja helt och hållet försjunkit i sin, sällan afbrutna örörlighet, lemnade hon rummet. Det förekom henne högst pinsamt att möta Sixten, hon kunde ej förstå sin man, som tog emot honom, men ännu mera förundran väckte *det* hos henne, att endast han syntes till och att hans min vittnade om en oförklarlig belåtenhet.

I största korthet fick hon del af hvad vi redan känna till och utbrast:

— Min Gud! jag tackar dig, då kan Maja åter blifva lycklig, om blott hon får lefva. Hvad säger doktorn?

— Förordar att Maja får se sin fästman. Vi skola nu försöka, hvad det verkar. Sofver hon?

— Nej, hon ligger som förut i halfslumrande tillstånd.

Fru Hemberg mottog Sixten utan ord och äfven han blef tyst, hälsningen bestod endast i en varm handtryckning. De följdes alla åt in i sjukrummet och gingo med tysta steg framåt mattan till Majas bädd. Hennes ögonlock voro slutna, hon var så blek och förändrad, att Sixten ryste, en suck undslapp honom mot hans vilja och vid den såg Maja upp. Han böjde sig ner öfver henne och hviskade: *Förlåtelse!*

— O, ja! Jag förlåter *allt!* Men det är förbi. Lemna mig! — Hon slöt åter ögonen och gjorde en matt, afvärjande rörelse med handen, och då han likväl stannade kvar, tillade hon i ansträngd, högre ton: Jag kan ej, jag vill ej, du är ju . . . har ju . . . O, det är förfärligt. — Ett smärtsamt uttryck förvred hennes drag och hon sjönk utmattad tillbaka mot bädden.

— Nej, min älskling, sade Sixtens melodiösa, trofasta röst, jag har icke . . . jag är icke . . . hvad du tänkte nyss. Se din far och mor stå här för att jämte mig öfvertyga dig derom.

— Ja, så är det. Han är oskyldig! skyndade herr Hemberg att intyga.

Då förklarades hennes drag af ett lyckligt leende och hon hviskade:

— Aek, Gud ske pris! Han välsigne Eder alla. Tack . . . hon sammanknäpte händerna, bleknade ännu djupare och föll i vanmakt.

— Dör hon?

Sixten störtade upp och bort till läkaren, som satt sig vid dörren och med spänd uppmärksamhet följt växlingarne i den sjuka's anlete.

— Dör hon?

— Vi kunna nu vänta en afgörande kris, kanske dröjer den ett par timmar. Han gick fram för att undersöka patientens puls.

Snaran är brusten.

Åtta dagar efter ofvanskrifna händelser var det mycket bestyr på Sturefors, der packades och ordnades återigen till flyttning, der hviskades och gissades, räknades och värderades, allting stod, låg och flyttades huller om buller i det gamla corps de logiet, som slottsbyggnaden numera kallades, sedan det blifvit ett nytt sådant.

Saken var den att, då Sixten hemkommit från sitt besök hos Hembergs, hvarifrån han ej reste förr än Maja lyckligen öfv-rstått krisen och var utom all fara, och glädjen åter steg in i alla de hjertan, den så plötsligt öfvergifvit, gick han direkte att uppsöka sin kompanjon. Han fans i sitt arbetsrum och vårdade sig icke ens om att se upp på den inträdande. Då Sixten förstod »hvaråt landet låg», tog han helt enkelt en stol, flyttade denne till bordet, vid hvilket von Kranskau hade plats, och satte sig der, midt emot honom. Han var för lycklig nu till att känna vrede, han snarare sökte urskulda sin kompanjons beteende dermed, att skenet varit så starkt emot honom sjelf, att hvilken behandling som helst kunnat väntas af en person utan synnerlig humanitet.

Ingen af dem yttrade ett ord till hälsning. Von Kranskau endast såg upp med en förvånad, half

Förtalets vanmakt.

skrämd blick och lät Sixten börja samtalet. Han sade därför, med det honom egna, värdiga lugnet:

— Jag förestälde mig, att vi voro vänner och hade alla skäl till att tro det, ty Ni var falsk nog att *visa* Er som vän. Detta är den enda förebråelse jag vill göra Er i afseende på *min* person; ty, i den öfvertygelsen att jag var en *tjuf*, var detta bedrägeri, motiveradt af egennytta, i *någon mån* ursäktligt. Visserligen kallade Ni mig hit endast för att draga nytta af mina erfarenheter och sedan vara redo, att hvilken stund det föll Er in, spjärna ut mig, som en vilsekommen hund; en behandling, hvilken, ehuru stridande emot tidens bättre anda, är helt vanlig bland simpla hvardagsmenniskor, och jag säger ingenting *härom*, men Ni skydde ej, att, utan vidare pröfning af Edra skäl, krossa en oskyldig qvinnas hjerta, att utan förbarmande och utan förberedelse skilja två personer, som älskade hvarandra och stodo redo att förenas för hela sitt lif; detta var en lågt och listigt beräknad grymhet.

Ni har genom detta handlingssätt varit nära att blifva, icke allenast en mördare af människors lycka, utan äfven af en qvinnas lif, att rycka dottern och systemen från föräldrar och bröder, fästmän från sin trolofvade. Jag säger Er detta, på det Ni må förstå, hvad jag beslutit och nu vill meddela. Först kan Ni likväl läsa dessa två skrifter.

Kranskau hade blifvit hvit som lärft. Han förstod icke hvad som kunde komma, men Sixtens säkra hållning sade honom, att han sjelf blef den, som komme att draga kortaste strået. Med skälfvande händer emottog han det bref och den handling Sixtens kompanjon i Kap tillskrifvit denne och läste dem.

Då de blifvit lästa, återlemnade han dem och ärnade säga något, men Sixten förekom det.

— Nå, har Ni förstätt? Godt! Då begriper Ni äfven följdén af den ställning Ni framkallat: att vårt kompanjonskap med morgondagen måste upphöra. Ni har nu att välja, antingen Ni vill till mig utbetala en del af och lemna säkerhet för resten af de penningar, jag insatt i Sturefors med tillhörande, eller Ni föredrager att sjelf flytta och att jag köper Er hälft m. m. för hvad den kan vara värd. I senare fallet bjuder jag i ett för allt två hundra tusen kronor, med vilkor att Ni, så fort som möjligt, lemnar orten. Ni kan betänka Er härpå tills i morgon klockan nio, då jag väntar Ert svar. — Derpå steg Sixten upp och gick till sina rum, utan att återse von Kranskau förrän följande morgon.

Denne blef sittande qvar på sin plats, med knutna händer och gnistrande ögon följande Sixten, tills dörren var stängd efter honom. Då for han upp och rasade en stund, i vild, ondskefull vrede, tills han blef trött och började filosofera öfver ställningen. Penningar kunde han ej förskaffa sig, stanna qvar, ville han i alla händelser ej nu; alla planer voro med ens kullkastade. Hans beslut blef således att antaga Sixtens anbud och sälja Sturefors till honom. Det var heta, obehagliga dagar, som föregingo den slutliga uppgörelsen. Köpare och säljare skydde hvarandra, som om de varit pestsmittade, hvarför en tredje person tillkallades, för att värdera inventarier och mäkla mellan dem.

Den förste November firades Majas och Sixtens bröllop, dagen efter hölls en folkfest på Sturefors, för hela godset samt några få intimare vänner till brudparet. Gästerna fingo dock nu endast under

måltiden och samtalen uppehålla sig i de stora salarne, som blifvit restaurerade, och ungdomens dans försiggick i rättarens stuga, men därför icke mindre lifligt än vid föregående fest, på von Kranskaus födelsedag. Fram på aftonen sågos de nygifta lemna det sorlande sällskapet för att söka en ostörd plats och Maja påminde sig då hon första gången besökte Sturefors och i det lilla kabinett, der de nu slogo sig ner, såg ställets dåvarande herskarinna i sin hvilsoffa — huru underbart hade det ej gått till! Nu intog hon sjelf hennes ställning på detta ståtliga herresäte. Hur lycklig var hon ej!

Ömt slog Sixten sin arm kring Majas lif och blickade in i hennes ögon.

— Du är blek, min älskade! och ser trött ut. . . . Ack, det är för min skull. Jag hade säkert nu sett dig blomstrande och stark, om icke jag begått tvänne stora fel. Kan du förlåta mig dem?

— Jag vet ej, att du har felat. Enligt mitt ömdöme är det icke så, men efter du talar om att förlåta, så säg mig har du glömt ett samtal mellan oss här, nere vid forsen och klippan. Äfven då talade du om förlåtelse, hvad var din mening?

— Jag visste det knappast sjelf mer än till hälften, ty det syntes ej troligt då, att jag någonsin skulle återse, än mindre komma i någon närmare ställning till dig. Dunkelt föresväfvade mig likväl den frågan: Måne hon skulle mycket förakta mig, om hon visste genom hvad medel jag blifvit hvad jag är, eller kunde hon förlåta mig? Jag fann mig under inflytande af en vision och säkert är, att jag blef gladare och lugnare, sedan ordet *förlåtelse* blifvit liksom ett band mellan oss, ett band, knutet af sympatien. Men nu är jag fullkomligt lycklig, ty ditt handlings-

sätt visar ju, att du förlåtit, icke allenast det första och största felsteg jag begått, utan äfven min tanklösa brist på uppriktighet, då jag försummade att meddela dig mina föregående öden, hvilken oförsigtighet af mig du så dyrt fått plikta för genom din sjukdom, och som var nära att hafva kostat mig hela min själsfrid, hela min lycka. O, jag beder ännu en gång, låt förlåtelse, detta fridens ord, alltid finnas främst i vår ordbok. Jag behöfver dess tillämpning på min egen person.

— Än jag då! sade Maja ödmjukt och såg på sin man med tårfyllda ögon, och likväl har jag ej sagt dig ett enda ord om min ånger öfver min lättrogenhet att anse dig skyldig till ett rysligt brott. Säg mig, har du aldrig i dina tankar förebrått mig mitt stora förbiseende att *döma*, innan jag frågat dig? Det kan endast i någon ringa mån ursäktas dermed, att jag alltid blifvit van vid en nästan blind lydnad och tro på att mina föräldrar ej misstaga sig. Sällan eller aldrig har det därför fallit mig in att betvifla det de skulle kunna misstaga sig, minst i något af så stor betydelse för oss, som detta. Jag ser att du tillgifvit mig min svaghet. Ack, jag blef ju alldeles öfverväldigad af slaget, och min häftiga smärta gjorde mig oförmögen att reflektera; men det var något annat äfven jag ville bedja dig om. Kan du lofva mig, att, huru vi än i en framtid kunna komma till att resonnera med hvarandra, du aldrig förebrår mig detta brott mot det förtroende jag var dig skyldig? Jag hoppas blifva så hädanefter, att du ej behöfver straffa mig så hårdt som jag nu förtjenat.

— Å, det kan jag visst lofva. Jag finner helt naturligt, att du trodde din fars ord, var viss derom!

— Tack, men du . . . hon lade smeksamt sitt hufvud mot hans axel.

— Nå, fortsätt. Har du mer att säga?

— Det tryter aldrig, hoppas jag, så länge jag lever.

— Tack, men nu var det något särskildt.

— Ja, vi skola ju icke allenast förlåta *oss* inbördes, utan äfven våra motståndare. Jag beder nu för von Kranskau. Låt oss glömma och förlåta äfven hans fel, emot dig och mig. Kanske var det just min korg till honom, som framkallat denna elakhet; låt mig därför utverka din förlåtelse, liksom jag gifver min åt honom.

— Har *han* friat till dig?

— Ja.

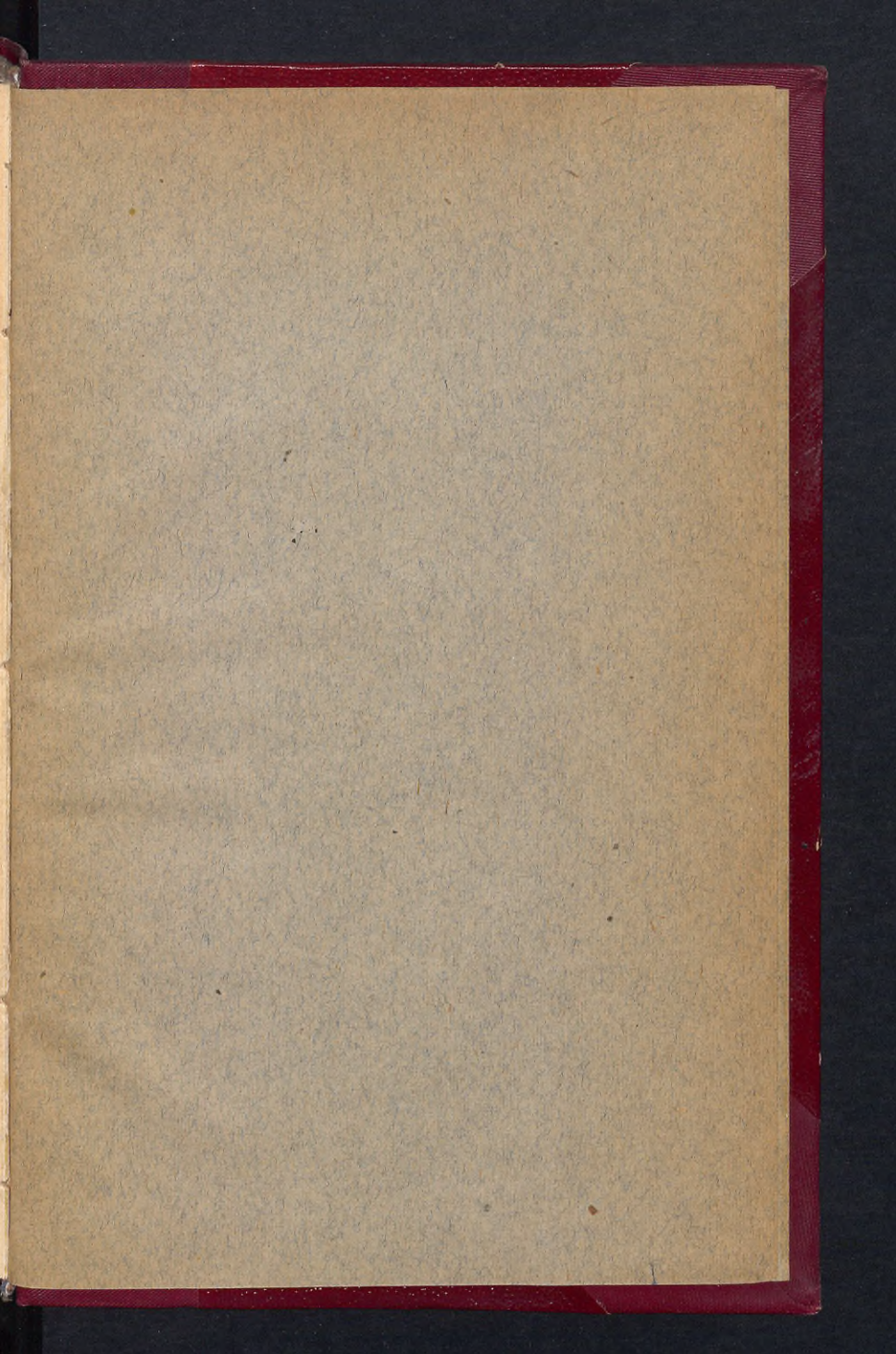
— A, det förklarar mycket och på din förbön, må äfven *han* komma i åtnjutande af vår — *förlåtelse*.

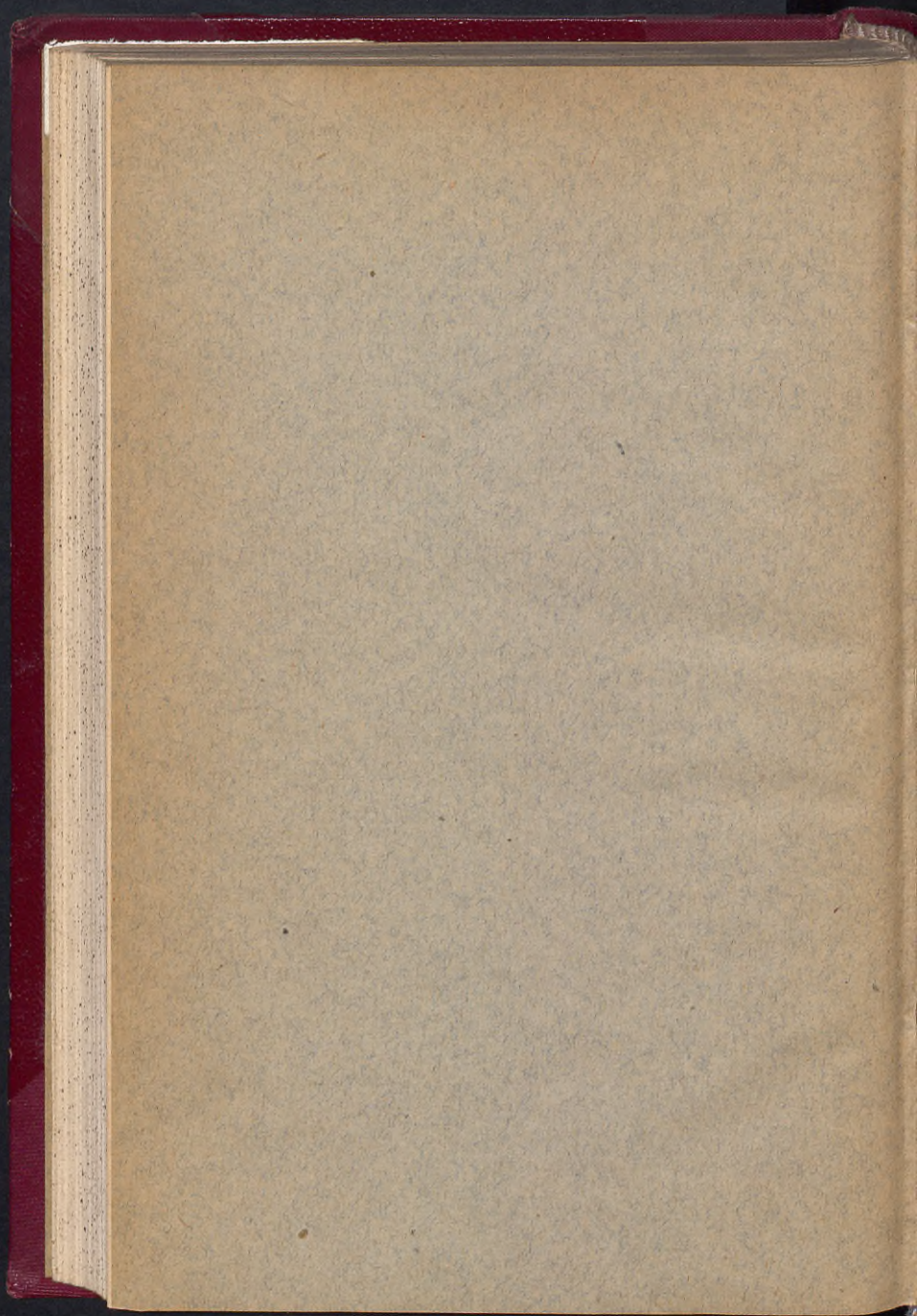
Följande vår flyttade Sixtens föräldrar in i den nya vackra bygden på Sturefors.

Goda genier bevaka familjen af D . . . s framgång och *lycka!*

842

6000207182

Göteborgs universitetsbibliotek

